

๑๒

โหวการ กรมสวัสดิ

เล่ม ๑ ปี ๒๔๕๔

แจ้งความ

หนังสือ ชื่อว่า โฉหาร กรมสวัสดิ์ ที่ ทำการ หนังสือ ฎีกาบัญญัติ ถนนบำรุง
เมือง ใกล้ กับ โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจเป็นผู้จำหน่าย ถ้าท่าน ผู้ใด จะรับไปจำ
หน่าย โดย ชำระเงินแต่ครั้ง จะลด เบอร์เซิน ให้ ได้ ค่าไร อย่างงาม ถ้า เงินค้างลด
เบอร์เซิน ให้ตามธรรมเนียม จะ คดลง อย่างไร เชิญ ไปพบ กับ ขุนศรี บุพพวรรณ
เขตร์ ผู้ จัดการหนังสือ ฎีกาบัญญัติ จะ สำเร็จ ได้ ดัง ประสงค์

หลวงราชบัญชา

ไวยากรณ์ลัทธิ

พระพุทธศักราช ๒๕๕๔

เล่ม ๑

หลวงราชบัญญัติ (ดออ แห่งสภา) รวบรวมพิมพ์

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

๒๐
 แก้วคำผัด

หน้า	บันทึกที่	คำผัด	คำตลก
๕๙	๓	รู้ เหน ในเวลา ถัด	รู้ เหน ใน เวลา ปล้น ถัด
๕๓	๒	นิวจินย์	วินิจนย์
๘๖	๕	เรียก เป็นค่า วิชา	เรียก เงิน เป็นค่า วิชา
๓๗๐	๓๘	พัน พศัย	พันวินัย
๓๒๒	๒	ธัญเจตนา	ธัญเจตนา
๓๘๗	๖	พระปรมาภิรัย	พระบรมนามาภิรัย
๓๘๘	๓๒	กอดด์เนต	กอดด์เนต
๒๕๓	๖	บท ๕๘ นั้น ใช้ ได้	บท ๕๘ นั้น ใช้ ได้
๓	๓๓	ในเวลา เกิดเหตุ	ในเวลา เกิดเหตุ
๓๖	๕	ประมาณ	ประมาณ
๔๘	๗	ตัดดิน	ตัดดิน

คำนำ

กรม ทดวง ตัวตีวัดต้นวิชาญ์ ทรง ชำระ ความ แต่ ปี ๑๐ อัฐศก จุดศักราช ๑๒๔๘ (๒๕๒๙) ใน กระทรวง นครบาล แต่ ดำรง ตำแหน่ง กรรมการ ฎีกา ชุดแรก ทำ คำ ปรึกษา ศักดิ์ ฎีกา ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระ กรุณาฯ จำนวน ความ แต่ ก่อน โน้น ตระสาการ ต่าง คน ต่าง รักษา มิ ได้ เก็บ เป็น ที่ เปน แห่ง เคียง กัน ย่อม ทำตาย ด้วย ลัญญ์ ไป เหลือ อธิษย์ จะ ล่าว หา คำ พิพากษา แต่ ก็ ยัง พยายาม จะ รวบรวม มา พิมพ์ ไว้ บ้าง เล็ดจ มา ทรง ว่า ความ ฎีกา ครานี้ จะ เข้า ๕ ปี ได้ ทรง ปรึกษา เรียง คำ ตัก ดิน คดี แห่ง ขาญา เล็ดจ ไป รวม ได้ ๑๒๗๕ เรื่อง แต่ ยัง ที่ ทรง แปล แก่ ใจ ตก แค้น ใจ ความ อธิ ค้ำย ตรัส สั่ง ให้ ข้าพเจ้า จ้าง เล็ดออกสรว คำ พิพากษา ฎีกา ที่ มี แก่นสาร พิมพ์ ขึ้น เปน ฉบับ แพร่ หลาย มิ ให้ ลัญญ์ เล็ด อธิ เพื่อ ไว้ เปน ฉบับ คู่ มือ ค้น คำ หา ตัว อย่าง ได้ ง่าย แก่ พนักงาน แต่ ผู้ คำนึง หา ข้า โท ที่ ทรง ช่าง ใช้ ใน แผนก ตุลาการ ด้วย กัน แต่ ทรง หวัง ว่า ผู้ สนใจ ใน ทาง ความ จะ ได้ ดำเนิน กำนอง ปรึกษา ความ ซึ่ง เล็ดจริง หนัก เบา คำ พยาน หยิบ เหตุ ให้ สม ผล ถัด ถัน ให้ รับ กับ ปลาย มิ ให้ กัด กาย ศัก กุ คัก ณะ เจริญ ชัก กับ วิจารณ บัญญา ดำเนิน กทั้ง โจทกร ภาษา ถ้อย คำ ใช้ ให้ เปน สิ่ง ใน ทาง บังคับ ความ ตลอดจน ถึง อักษร วิธึ ได้ เหน อุททธรณ์ คดี อัน จะ พัง ย่าง อิง เปน บันทัด ฐาน ใน

กระบวน พิพากษา ด้วย ๑ ทรง อธิษฐาน ให้ เป็น เครื่อง คำ วิชา ชำระ ความ
 ให้ เป็น เครื่อง ชัด ตัด เกตว ส่วน ณ โรง คัด ให้ หัน เข้า ทา ภาษา ไทย ไบ
 ลัดย เก่า ก่อ น บ้าง เพราะ เหตุ ว่า เขียง อย่าง ภาษา ความ แด ภาษา กฏหมาย
 ไม่ว่า ใน ประเทศ ไต ๆ ย่อม วิชา ธรรม โศคร ภาษา คู่ ง ใช้ ถ้อย คำ ลึก ลด
 ดลวย เช่น ภาษา เทคนก ภาษา จรรณ ส่วน เป็น ส่วน ณ บัณจิต ผู้ รั ผู้
 เร็ว ณ แล้ว ใน ส่วน กระ พด จะ เร็ว ณ ความ ปาก คตตต คตค ตำนัญ นั้น มี
 บังคอร ๑

หลวง ราช บัญชา

วันที่ ๓๖ ธันวาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. ๒๔๕๔

กรรมกรรม

สัญญาซื้อขายกันเพื่อจะซื้อเจ้าน้ำ ถึงจะทำหนังสือ
ซื้อขายกันเป็นกรรมกรรม ก็เอาหนังสือนี้มาขึ้น
เจ้าน้ำไม่ได้ หน้า ๓๓๘

กระทงประดับ

จำนวนเงินประดับที่กำหนดอำนาจจากความ จะฎีกาได้ นั้น คือ
จำนวนที่ศาลประดับในกระทงใดกระทงหนึ่งเกินกว่า ๕๐๐ บาท
ถ้าศาลประดับกระทงหนึ่งไม่เกิน ๕๐๐ บาทคือหลายกระทงรวม
กันเข้าจึงเกิน ๕๐๐ บาทนั้น อำนาจฎีกาไม่ได้ หน้า ๓๕

กรรมสิทธิ

ผู้ที่ได้รับมรดกปกครองที่ดินรวมกันมา แต่คนหนึ่ง
ได้ละทิ้งไปเสียจนขาดกรรมสิทธิ์ แต่ภายหลังคนนั้น
กลับเข้ามาใช้อำนาจเป็นเจ้าของในที่ดินอีก โดยไม่มี
ผู้ใดขัดขวางนั้น อำนาจกรรมสิทธิ์กลับคืนมีขึ้นได้ หน้า ๘๕

ต้องคนได้รับมรดกที่ดินมาด้วยกัน คนหนึ่งปล่อยให้
ให้อีกคนหนึ่งเช่าที่ดินนั้นไปจำหน่ายขึ้น เวลาจำหน่าย
ได้ประกาศโฆษณา แต่หาไม่มีใครคัดค้าน ผู้รับจำหน่าย
ไว้โดยเซ็นชื่อเช่นนั้น ได้ที่ดินเป็นสิทธิ์ หน้า ๓๕๓

เก็บของตก ทวัพย์ ทวัพย์ ใน แผ่นดิน เช่น แร่ พดอย ทอง เงิน ดินบุก
 แผ่นดิน เป็น ต้น หรือ ที่ เป็น ของโบราณ ของ ปลูกนั้น รัฐบาล หวง
 ห้าม ถ้า ผู้ใด เก็บ ได้ ต้อง โฆษณาณะ นำ ถวาย มิฉะนั้น มี
 โทษ ตาม กฎหมาย ประเพณี เดิม หน้า ๓๘๐

ข่มขืน ขำเวา หญิง ตก เข้า ไป อยู่ ใน อำนาจ ศพกรม กต ชี ของ ชาย ๆ เจ้า
 ร่วม ประเวณี หญิง ๆ ไม่ ร้อง นั้น ก็ เป็น ผิด ฐาน ข่ม ขืน
 ขำเวา ตาม มาตรา ๕๕๓ ได้ เหมือน กัน หน้า ๓๐๗

ข้อสันนิษฐาน คดี ปล้น ฆ่า เจ้า ทวัพย์ ถึง จะ ไม่ มี พยาน รู้ เห็น ใน
 เวลา ปล้น ก็ คดี ถ้า จับ ของ กตาง กับ เครื่อง มือ ปล้น ได้ ที่
 จำเลย แดง คำนวณ สันนิษฐาน ว่า จำเลย ปล้น ฆ่า เจ้า
 ทวัพย์ ได้ หน้า ๕๗

ข้อสันนิษฐาน กิริยา พิรุณ ของ จำเลย ใน คดี ตก ทวัพย์ นั้น เป็น ข้อ
 สันนิษฐาน ว่า จำเลย เป็น คน ร้าย ได้ บ้าง หน้า ๕๕
 ถึง แม้ ขณะ เมื่อ ความ ผิด ได้ เกิด ขึ้น จะ ไม่ มี ใคร รู้
 เห็น ก็ คดี ถ้า จำเลย ได้ แสดง กิริยา พิรุณ สม เหตุ ผล จน
 สันนิษฐาน เข้า ใจ ได้ ชัด ว่า กระทำ ผิด เช่น นี้ คำนวณ สันนิษฐาน
 ว่า จำเลย เป็น คน ร้าย ที่ เดียว หน้า ๕๕

คำรับสารภาพ, เหตุปราณีย์ ความ ปราณีย์ เพราะเหตุ รับ สารภาพนั้น ท่าน ประสงค์ ใ้
 ต่อเมื่อ คำรับสารภาพ มี ประโยชน์ แก่ การ พิพากษา หน้า ๕๐๐

คำขั้

คำ ขั้ ของ จำเอย ใน ความ ผิด เรือ่ ง เดียว กัน ถึง จะ
ต่าง พ้อง ต่าง ส่วนฉน ก็ ไม่ ควร ยก มา ยัน เอย จำเอย
ด้วย กัน หน้า ๓๑

ฆ่ากันตาย ตาน
โทษะ

จำเอย เติม มา กับ ภรรยา นาย ถิ่น ตัก ทาง อยู่ และ เอย
มีต พัน จำเอย มี นาค เต็ม จำเอย จึง พัน ลง ไป บ้าง ฤก นาย
ถิ่น ตาย ทั้ง นี้ ได้ ชื่อ ว่า จำเอย ฆ่า คน ตาย โดย บันฉน
โทษะ หน้า ๒๓๕

ฆ่าคน เข้าใจ
ผิดประเพณี

จำเอย กับ สิมเฮก ทา ตำรวจ ภรรยา ออก ตำรวจ จับ ผู้ร้าย
พบ นาย สิม เฮก พย สุวา อยู่ จึง เอย ตัก มา นาย สิม ถิ่น เอย
บัน ยิง สิมเฮก ทา ตาย จำเอย เข้าใจ ว่า ประเพณี เมือง นั้น
ถือ กัน ว่า ทำ แก่ คน ร้าย ไม่ มี โทษ จึง ยิง นาย สิม ตาย ทั้ง นี้
เบน เหตุ ให้ ทรง พระกรุณา ยก โทษ เอย พิเศษ ได้ หน้า ๒๓๒

ฆ่าคน สำคัญ
ผิด

เอย บัน ยิง คน ตาย โดย เข้าใจ ว่า เอย หมู บ้า ซึ่ง เคย
เข้า มา ใน ไร่ นั้น ไม่ มี โทษ หน้า ๓๑๗

ฆ่าคน

ใช้ ฮาจุช ของฉน ตอบ พัน ศิริระ คน ฉน ส้มอง ตก ตาย นั้น
ถึง จะ ไม่ ปรากฏ สาเหตุ ก็ พช สัน นิษฐาน ว่า ฆ่า คน โดย
สติเจตนา ได้ หน้า ๒๑

ตัว เป็น เจ้า พนักงาน เจ้า นำ ที่ คิด พยายาม มาก ร้าย ต่อ
เขา เขา อานาจ นำ ที่ ไป รุก งาน ด้วย วิธี พาด แต่ ยัง เขา เป็น
ยิง เขา ตาย เช่น นี้ ต้อง โทษ ประหาร ชีวิต โดย ไม่ กรุณา
ปรานี

หน้า ๓๓

คน อายุ ๓๗ ปี ชั่ว เขา ตาย ถ้า ปรากฏ ว่า การ ชั่ว ได้
เกิด จาก กรรมนี้ จีวาท ใน ระหว่าง คน คน ๆ ด้วย กัน ค้าต ลง
โทษ น้อย กว่า คน อกรรมตา ได้

หน้า ๕

ถ้า มี พวก ตี ฟัน กัน ตาย ใน ที่ จีวาท ชุมชน คน ที่
เป็น หัว นำ ก่อ จีวาท ตี ฟัน กับ บรรดา คน ที่ เข่า ก่อ ม รุม ตี ฟัน
จน ตาย นั้น ต้อง โทษ ชำร่า ชั่ว คน ตาย บท เดียว กัน แต่ คน
ที่ เป็น ต้น กรรมนี้ จีวาท โทษ หนัก กว่า

หน้า ๕๘

เจตนา

การวินิจฉัย เจตนา ของ ผู้ กระทำ ผิด นั้น ต้อง อาศัย
พิเคราะห์ ภาวะ กิริยา แล ฐานะ ของ มัน ตลอด เช้า กับ ะ ะ
นะ วิถี ชีวิต ภายใน ถ้า มี เหตุ สงสัย ไม่ แน่ แก่ใจ แล้ว ต้อง
ให้ ข้อ สงสัย เป็น ผล ต่ แก่ ผู้ กระทำ ผิด

หน้า ๒๓

ใช้ อาวุธ เป็น ยิง คน นั้น ไม่ เป็น เหตุ ให้ ตา ตัน นิษ ฐาน ว่า
ตั้งใจ ชั่ว คน เสมอ ไป

หน้า ๓๐๓-๓๒๒

ทำ ร้าย เขา โดย ประสงค์ จะ ไม่ ให้ เขา จีวาท ต่อสู้ กับ บิดา
เขา นั้น ไม่ ไร เจตนา ชั่ว ร้าย นี้ก็ แม้ ว่า ทำ แรง ไป บ้าง
ก็ ลงโทษ แต่ เพียง ปรับ ได้

หน้า ๓๓๘

เจ้าพนักงาน

พลตระเวนจับคน แต่ ทบุง ตี เขา เกิน ส้มควรว แก่ เหตุ นั้น มี โทษ ฐาน ทำร้าย ร่าง กาย ได้ หน้า ๘๘

มือ โกง

ผู้ ที่ ใช้ อูบมาย เท็จ ตวง ให้ คน เห็น ว่า คน มี ยา แด่ วิชชา คน แก่ พิษ ฐ ได้ ถ้า ใคร เวียน ถี เวียนเงิน เปน คำวิชา นั้น ท่าน ว่า มัน มือ โกง เขา หน้า ๘๐

ฉุด ครว้า

ฉุด ครว้า พหุ หึง ไป โดย เจตนา จร เตียง เปน เมีย นั้น ไม่ มี โทษ ตาม มาตรา ๒๑๖ เพราะ การ เตียง เปน เมีย ไม่ ใช้ เปน การอนาจาร แต่ คง มี โทษ ฐาน หลวงเหี้ยม กัก ขัง หน้า ๓

น้อย, ความผิดส่วน ทัว

ใน คดี ความ ผิด ส่วน ทัว นั้น เมื่อ จำเลย ได้ รับ ตำราภาพ แด่ ถึง เจ้า ทบุง มี ได้ ร้อง ขอ ให้ เขา คิด ขึ้น ว่า ก่อตัว อัยการ ก็ ยัง เปน โจท พ้อง ขอ ให้ ลง โทษ จำเลย ได้ หน้า ๒๓๗

ชิงทรัพย์ บาดเจ็บ

ใน การ ชิง ทรัพย์ นั้น ถ้า ได้ ความ ว่า เจ้า ทรัพย์ มี บาด แผล แต่ เพียง หนึ่ง ถอดอก รอย เต็บ ข่วน คดี ยัง ไม่ รับ บท ๓๐๐ เพราะ ยัง ไม่ เปน การ ทำร้าย ถึง บาด เจ็บ ตึง ท่าน ประสงค์ ไว้ ใน บท ๒๕๕ แห่ง กฎหมาย อาญา หน้า ๒๒๓

ใช้ ให้ ทำผิด

คดี ได้ ความ เพียง ว่า ก, มี สามี กับ หญิง คน หนึ่ง แต่ ข, เปน คน ลงมือ พ้น หญิง คน นั้น แล้ว จึง หนี ไป ด้วย กัน ศาล ดินนิษฐาน ได้ ว่า ก, ใช้ ให้ ข, พ้น หญิง คน นั้น หน้า ๑๒๕

ฎีกา

ศาล คดี สิน ลง โทษ จำเลย เพียง ๖ เดือน แต่ให้รอ
การ ลง อาญา ไว้ นั้น ชัยการ ฎีกา ไม่ได้ การ รอ ลง อา
ญา ก็ เปน อัน ลง โทษ ใน คำหนด นั้น เหมือน กัน หน้า ๑๕๖

จำเลย ใน เรื่อง เดียวกัน คน หนึ่ง โทษ เกิน ๖ เดือนอีก
คน หนึ่ง โทษ ต่ำกว่า ๖ เดือน โจท ฎีกา เสนอการจำเลย ที่ต้อง
โทษ ต่ำกว่า ๖ เดือน ไม่ได้ หน้า ๑๕๗

ตัวการ

เมื่อ คดี เบน จิวาท บุตรบุญ ถึง จะ ใช้ ชาวสุข เป็น ยิง กัน
ตาย ถ้า ไม่ ปรากฏว่า คน ใด ลง มือ ยิง แล้ว จะ ลง
โทษ ฐาน ตัว การ ฎีกา เสนอ ว่า คน แก่ โทษ ไม่ได้ ต้อง ลง
โทษ ตาม บท จิวาท มาตรา ๒๕๓ หน้า ๑๕๘

ผู้ ไซ้ และ ผู้ รับ ไซ้ ให้ พน คน จน ล้าเร้ง นั้น เปน ตัว
การ ใน ฐาน โทษ เดียวกัน หน้า ๑๖๕

เดือนสติ

การ ไล่ถน คดี อาญา เพื่อ พ้อง เขาโทษ ผู้ กระทำ คดีนั้น
เจ้าหน้าที่ ต้อง ดำเนิร การ โดย พินิจ พิเคราะห์ ให้ มั่นคง ใน ชั้นแรก
แต่ การ ที่ จะอุทธรณ์ ฎีกา ค่อยไป ก็ต้อง แสดง เหตุ อันเปน
สาระใน ข้อกฎหมาย ฎีกา ข้อเท็จจริง ให้กระจ่าง หน้า ๑๖

ทักสิน

จำเลย ที่ ต้อง โทษ ด้วย กัน อุทธรณ์ คน เดียว เมื่อ ศาล
อุทธรณ์ เห็น ว่า ตาม ลักษณะ คดี จะเอาโทษ จำเลยไม่ได้แล้ว
จะ ตักสิน ปล่อย จำเลย ที่ ไม่ได้ อุทธรณ์ ด้วย ก็ได้ หน้า ๑๓๖

ทำผิดนอกสยาม

คน บังคับ สยาม ไป กระทำ ผิด ขึ้น ภายนอก สยาม ประเทศ
เมื่อ โจร จะ พ้อง ขอ ให้ ตง โทษ ผู้ นั้น โจร ต้อง สืบ เหตุ ให้
บริบูรณ์ ทั้ง ๕ ประการ ตาม มาตรา ๓๐ ข้อ ๕ แห่ง ประ
มวลกฎหมาย มี นั้น ค่า ต้อง ยก พ้อง โจร หน้า ๘๒

ทางเตีร

คนที่ ได้ เคย เตีร ใน บ้าน ของ ผู้ ขึ้น ใน ถูก ฝน มา ตั้ง ๓๐ ปี
นั้น ถ้า จะ นำ กระบือ เข้า มา เตีร ทำให้ เนื้อ ที่ ของ เขา เสียหาย
มาก ขึ้น แล้ว เจ้า ของ ที่ มี ชำนาญ ปิด ทาง เตีร ไม่ ให้ เตีร ต่อ
ไปได้ หน้า ๒๘๕

ที่ดิน อาศรัย

ผู้ใด อ้าง ว่า ให้ เรา อาศรัย ที่ดิน ต้อง เป็น นาท ผู้ นั้น
สืบ ให้ ชัด ใน ข้อ ให้ อาศรัย

ปกครอง

เป็นปกครอง

บุคคล ที่ เข้า อยู่ ใน ที่ดิน ของ คน ขึ้น โดย ชำนาญ ปก
ครอง เป็น ปกครอง มา เกิน ๘-๓๐ ปี นั้น ที่ดิน เป็น สิทธิ แก่
ผู้ที่ อยู่ นั้น เจ้า ของ เดิม ได้ ไม่ได้ หน้า ๓๖๕

ทนายความ

นัท ทนาย ความ ต้อง รักษา ด้ย สุจริต เจริญ ราช นิต
สาร ถ้า ทำ ถาย ถ่าง ยุติธรรม ให้ เสีย ไป แล้ว จะ เป็น ทนาย ความ
ไม่ได้ หน้า ๓๘๒

แนวเทศ

ผู้ ที่ เคย ต้องโทษ ซึ่ง ไม่ ใช้ ขึ้น ทนโทษ ๓๖ ประมาท มา
๓ ครั้ง แล้ว ถึงโทษ นั้น จะ ไม่ รุนแรง ยักการ ก็ พ้อง ขอ ให้
ค่าต พิพากษา ส่ง ไป ต่าง เมือง ตาม พระราช บัญญัติ ดัด สันตทาน
คนจร จัด ได้ หน้า ๒๔๗

๕. บอingkัน

คดีวิวาท ชุลมุน เมื่อไม่ปรากฏ บุพเพชะตา สาเหตุ แด
กรรมขึ้น จาก ฝ่ายใด ท่านวินิจฉัย ว่า ผู้ ที่ ต้อง ถิ่น ไป วิวาท เป็น
ผู้ ก่อ เหตุ พวก ที่ อยู่ ใน ถิ่น เป็น บอingkัน ไม่ผิด หน้า ๑๕๘

ปกครอง

ที่ดิน ตั้ง เต็ม เป็น มรรฎก ตก ทอด กัน ต่อ ๆ มา ถ้า ผู้ ที่ ควร
รับ มรรฎก ได้ ปกครอง เป็น ส่วน เป็น สัตย์ ถิ่น มา เท่าใด ก็ คง มี
สิทธิ์ ใน ที่ดิน เพียง เท่า ส่วน ที่ ได้ ปกครอง มาก แล่น ชัย นั้น หน้า ๑๕

พยาน

เจ้าทรัพย์ เบิก ความ ขึ้น ได้ ส่วน หนึ่ง ไม่ รู้ จาก ตัว แด เจ้า
หน้า ผู้ ร้าย ไม่ได้ ครั้น มา เบิก ความ ใน ศาล ว่า รู้ จาก ผู้ ร้าย แด
เจ้าหน้าได้ ดังนี้ กัด ๆ คำ พยาน ที่ พรรณา ถึง กริยา ผู้ ร้าย
อัน ผิด วิสัย บรรพดา ซึ่ง ผู้ ประพฤติ โจรกรรม จะ ทำ ได้ กัด ฟัง
เป็น หลักฐาน ไม่ การ พิจารณา คดี ไม่ได้ หน้า ๓๐

คำ รับ ของ เจ้าเลย ใน คดี อาญานี้ ศาล ไม่ ฟัง เป็น พยาน
สำหรับ วินิจฉัย ความ ผิด เหมือน อย่าง ที่ มี รับ ทั้งหมด ศาล
จะ เลิก ฟัง แต่ ที่มี เหตุ ผิด ประกอบ ถ่ม กัน แด้ว วินิจฉัย ว่า มัน
มี ความ ผิด ฐาน นั้น ๆ หน้า ๘๒

คำ รับ ของ เจ้าเลย ใน คดี อาญานี้ ตาม วิชานิติศาสตร์
ปัจจุบันนี้ ไม่ ค่อย รับ เป็น พยาน เพื่อ เป็น หลัก ดัง โทษ เพราะ
เป็น วิธี เขา เปรียบ เท่า นั้น หน้า ๖๗

ฟ้องผิดคน

โจท ฟ้อง ผิด วัน ถึง เจ้าเลย จะ ให้ การ ปฏิเสธ โจท จะ ร้อง
ขอ แก่ วัน ฟ้อง ใน ชั้น ฎีกา ไม่ได้ หน้า ๘

วิธีพิจารณา
พยานเด็ก

เด็กอายุ ๘ ขวบ เปรน พยาน ใน คดี อาญา ยืนยัน ว่า จำเลย
ได้ กระทำ แก่ตน อย่างนั้น อย่างนี้ ถ้าแต่ คำเด็กแตกต่าง กับคำ พยาน
โจท ชื่น ๆ แล้ว ศาลไม่ฟัง คำเด็ก มาลงโทษ จำเลย หน้า ๑๐๘

วิธีพิจารณาฎีกา

ใน คดี ที่ พิจารณา ตาม หนังสือ สัญญา ทาง พระราช ไมตรี
นั้น ผู้ ยื่น คำร้อง ขัด ทรัพย์ จะ ทูลเกล้าฯ ถวาย ฎีกา ก็
ต้อง เป็น มัญหา ข้อ กฎหมาย เช่นเดียวกับ คู่ ความ ใน คดี เรื่อง
นั้น หน้า ๑๑๘

วิธีพิจารณา
ยกยอก

คำปฏิ เสธ ของ จำเลย ในคดี ยกยอก ทรัพย์ นั้น ยัง ไม่ เป็น
ข้อ สันนิษฐาน ว่า จำเลย เจตนา ทูจริต
ให้ ตน ยืมของ ไป แล้ว ไม่ส่งคืน ถึง เขา จะ ให้ การ
ปฏิเสธ พียง ถ้า โจท สืบ ทิรยา ไม่ได้ว่า เขา ได้
ทำ แก่ ของ นั้น โทษ ทาง ทูจริต แล้ว ก็ ยัง ไม่ พอลง โทษ ฐาน
ยกยอก หน้า ๑๑๖

ล้มคบ

คน หนึ่ง ไป ถักทรัพย์ เขามา อีก คน หนึ่ง ไป รับ เงิน ค่าไถ่
จาก เจ้า ทรัพย์ ถ้า ปรากฏว่า ชาย สอง คน นี้ ล้มเล ดูปเนน
กินยา ด้วยกัน ท่าน สันนิษฐาน ว่า มัน ล้มคบ กัน ใน การร้าย
นั้น ได้ หน้า ๑๑๖

ล้มยอมชู้ชชาย

ชู้ ทรัพย์ เขา ไว้ ใน ระหว่าง คดี โดย รู้ สึก ว่า เขาจะ
ต้อง ใช้นี้ ให้แก่ เจ้าหนี้ แต่ ให้ ราคา กัน คำกว่า ขรรคมา นั้น เขา
สันนิษฐาน ได้ว่า ล้มยอม ชู้ชชาย กัน หน้า ๑๑๘

สัญญา หนังสือ สัญญาประกัน นั้น ไม่มีกฎหมาย ค่องการ ให้
ทำแบบ แบบ อย่างไร หน้า ๒๑๓

สัญญาประกัน ก. เวียน หนังสือไว้ ใน สมุทธานุชิต การ คำ ขาย จำ "รับ
อธิบายกฎหมาย ประกัน เพียง ๕๐๐ บาท ตลอด ไป เพียงเท่านี้ ก็ เป็น สัญญา
ประกัน ถูกต้อง ตาม กฎหมาย" หน้า ๒๑๓

หุ้นส่วน ฝ่ายหนึ่ง ออก ทรัพย์สิน ฝ่ายหนึ่ง ออก ทรัพย์สิน พร้อม ทั้ง
ฝากของชาย คน เรือ และ คำ ได้ หุ่ย ไป คำ ขาย ขาดทุน หรือ มี กำไร แบ่ง
หุ้นส่วน ฝากของชาย ได้ เสีย กัน คณะ กิ่ง กิ่ง นี้ เป็น หุ้นส่วนกัน ได้ ไม่ ใช้ ฝาก ของ
ชาย ต่าง เมือง หน้า ๒๒๗

เหตุปราณีภัย จำเลย ทำผิด เป็น ครั้ง แรก ใน คดี อิวาท คำต ตกโทษฐาน
อธิบายกฎหมาย ปราณีภัย จำเลย ได้ ตาม บท ๕๘ หน้า ๒๕๓
คำว่า ความ ชอบ อย่างอื่น ๆ ซึ่ง ศาล พิเคราะห์ เห็น ว่า
เป็น ทำนอง เดียวกัน ใน บท ๕๘ นั้น ใช้ ได้ แก่ ผู้ ทำผิด เป็น
ครั้งแรก ใน คดี อิวาท หน้า ๒๕๓

หุ้นส่วนแบ่ง หุ้นส่วน ที่ ตงแต่ แรง ไม่ ได้ ลงทุนนั้น ถ้า ได้ เอาเงิน
กำไร ของ ห้าง หุ้นส่วน ไป ใช้ ส่วนตัว เห็นกว่า กำไร ที่ ตน ควร จะ ได้
กำไร สัญญา แล้ว ภาย หลัง จะ มา พียง ขอ แบ่ง กำไร จาก
หุ้นส่วน อีก ไม่ได้ หน้า ๓๗๓

อำนาจศาล

อัยการ ว่าความ ทำความ ว่าความ ให้แก่ศาล แด่ ชัด
คำสั่ง ศาล ๆ สั่ง ปรมิ เบน พินัย ทัณฑ์ ได้ หน้า ๑๒๘
ไม่มี ขรรณเนียม ที่ ศาล ยุติธรรม จะ ถ่อม เกียรติยศ
อง เบน คู่ คู่ ความแก่ บุคคล ผู้ใด หน้า ๑๒๘

อธิบายกฎหมาย
เรื่องชายทรัพย์สิน
ในระหว่างคดี

ถูกณ ชายทรัพย์สิน ในระหว่าง ความได้ ถ้าไม่ เป็นการ
ทุจริต แต่ ทรัพย์สิน ที่ พิภษ กัน ใน คดี ชาย ไม่ได้ หน้า ๒๐๘
เมื่อ มี คำตัดสิน บังคับ ให้ ชูณ ใช้ ณ แล้ว ชูณ
จะ ชายทรัพย์สิน ของตน ได้ หรือ ไม่นั้น ต้อง แล้ว แต่ กิริยา ที่
ชื่อชายกัน เปนสำคัญ หน้า ๒๐๘

อธิบาย กฎหมาย
วิธีเพิ่ม โทษ

จำเลย ต้อง โทษ ๒ ครั้ง แล้ว มา กระทำผิด อย่างใด อย่าง
หนึ่ง ลง อีก เปน คำรบ ๓ ภายใน ๕ ปี และ ความผิด คราว
หลัง นี้ มี ประเภท คู่ๆ เดียวกัน แล้ว ต้อง เพิ่ม โทษ ตาม มาตรา
บท ๗๔ หน้า ๒๑๘
คำว่า ภายใน ๕ ปี ตามบท ๗๔ นั้น คือ นับ แต่ วัน จำเลย
พ้นโทษ ครั้ง ที่ ๒ มา จน วันที่ ได้ ลง มือ กระ ทำผิด เปน
คำรบ ๓ หน้า ๒๑๘

อิศรภาพ, อำนาจ
ของ

จำเลย เปน ผู้ใหญ่ ย้าน พุด ห้าม คน แจวเรือจ้างว่า
ไม่ให้ รับ ส่งคน โดยส่วน ถ้า ขึ้น รับ จะต้องจับตั้งนี้ เปน
ความผิด ระเบียบ ๒๖๘ ฐาน ทำให้เสีย อิศรภาพ หน้า ๒๕๒

คำพิพากษาที่ ๒๔ พ.ศ. ๒๔๕๔

ทำลายอิศรภาพ ปราถนีย์โทษ

บังอาจ ดูด ครว่ พา หญิงไป โดยเจตนา จะ เลียง เปน เมียนั้น
ไม่มีโทษฐาน อนุจาร แต่คง มีโทษ ฐาน หน่วงเหนี่ยว กักขัง
ดูด ครว่ พา หญิง ไป แล้ว มา ขอ สมา เพื่อ จะ เลียง เปน เมียนั้น
ถ้าผู้ ปักครของ รับ ตก ลง ก็ถือ เปน เหตุ บันเทา โทษได้

มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ ตรวจฎีกาโจทก์ ขุดครณ คำ
พิพากษา คำตัดสิน ข้างหลวงพิเศษ
ในคดีระหว่าง นายบุญมี ยกรบัตร พนักงาน ขัยการ โจทก์
นายหา จำเลย

โจทก์ ฟ้อง คัด ศาล เมือง นครนายก ทว่า ในเวลา กลาง วัน ๆ ที่ ๑๒
เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ นายหา จำเลย สัม กับพวก ใช้ อูบมาย ล่อ ดวง
ดูด ครว่ พา เขา ช้างแดง ชาว ไป เพื่อ การ อนุจาร ขอ ให้ ลง โทษ จำเลย ตาม
กฎหมาย ดักขณ ฐานา ส่วน ๘ หมวดที่ ๑ ฐาน กระทำ ให้ เสื่อม เสีย อิศรภาพ.
จำเลย ให้การ ภาค เสธ จำมี ได้ ดูด ตก หาก ช้างแดง ชาว กับ จำเลย
รักใคร่ กัน ตาม จำเลย ไป.

คัด เมือง นคร นายก พิจารณาแล้ว ตัดสินว่า ถึงแม้จะเชื่อได้ว่ารักใคร่ กัน มาก่อน ก็ดี จำเลย บังอาจ ดูดกว่า ช่างแดง ชาว ไป ต่อ หน้า ทาร ถ้านั้น (ซึ่ง แปลว่า ทำ ออกจาก กลาง แจ้ง ใน ที่ มหาชน จะ พัง เห็น) เช่นนี้ ไม่แนมเหตุ ที่ จะ รอด ผิด ตาม ตักษณ อาญา มาตรา ๒๗๒ จึง ตัดสิน จำคุก จำเลย มีกำหนด ๒ ปี.

คดีนำมา ถึง อุทธรณ์ ยัง ศาล มณฑล ปราจีน ๗ หยิบ คำพยาน ดี ทั้ง คำขึ้นวินิจฉัยว่า ทาง คดี เป็น ที่ ดังตั้ง มาก ไม่ควร เชื่อ ว่า จำเลย ได้ ดูดกว่า ช่างแดง ชาว ดัง ข้อ ท แต่ ยัง เจียง ข้าง จะ พัง คำ คน กลาง ซึ่ง ปรากฏ ว่า ได้ ขึ้น ผี แต่ ไป อยู่ ด้วย กัน ฉันท ผัว เมีย แล้ว อดมา ให้ การ เป็น พยาน ลง เนื้อเห็นว่า ทาง พิจารณา ไม่ สม จึง ตัดสิน ยก คำ พิพากษา แต่ ยก พ้อง ปล่อย จำเลย ไป.

อัยการ อุทธรณ์ ยัง ศาล ข้างหลวงพิเศษ ๗ เห็น ว่า ถ้อย คำ พยาน โจท ให้ การแตกต่าง ใน ข้อ ใหญ่ ใจ ความ ไม่ควร พัง จึง ตัดสิน เห็น ชอบ ด้วย ศาล มณฑล.

พนักงาน อัยการ โจท จึง ทูล เกณฑ์ ๑ ถวาย ฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า มา พิจารณา เห็น ด้วย เกณฑ์ ๑ ว่า ถ้า จะ ลง สิ่ง ใจ คิด เชื่อ ไปตาม ศาล อุทธรณ์ ทั้ง ๒ นี้ใช้ ก็ จะ ต้อง เชื่อ อีก หลาย อย่าง ว่า คดี นี้ เป็น แต่ ชู้สาว ตักพา กัน กลาง วัน แดง ๗ ฝ่าย ช่างแดง ขอน ผู้ พ ผู้ ปกครอง น้องสาว จะเป็น คน ฉลาด อย่าง มหัศจรรย์ โดย ที่ หลตอก คน ได้ ทั้ง เมือง ให้ เชื่อ ว่า มี ผู้ บังอาจ ดูด กว่า น้อง สาว ไป จน กระทั่ง ผู้ รักษา เมือง กรม การ ข้าง กอ ตำรวจ พนักงาน

เจ้าหน้าที ทั้ง หดาย พา กัน ออก สูดมน ฝุ่นววย เบน ชุระ ถึง กับ เขา ค่ำรองไป
 ย้ง บ้าน จำเตย ช้อย ปลต เป็ดอง ชำแดง ชาว แด จับ กุม จำเตย มา ไต่ ล้วน แด
 พ้อง ร้อง เบน คดี นี้ เจ้า พนักงาน ผู้ น้อย ผู้ ใหญ่ เหล่า นี้ จะ มี ตก หลอด ไร่ ปั้น
 บั หมด หรือ เมื่ เหตุ ที่ เกิด จริง ใน บ่าย วันที่ ๓๒ พฤษภาคม นั้น เบน แต่ เพียง
 ดัก พา กัน เท่า นั้น ข้า พระพุทธเจ้า ย่อม หลับ คา เรือ ตามไป ด้วย อย่าง นี้ ไม่
 ได้ เพราะ มด คดี แด คำ พยาน ทุก ๆ ปาก มี ได้ แดก ต่าง กัน ใน ข้อ ใหญ่ ใจ ความ
 เดย กถัม ข้อ ความ ให้ เห็น กระจาง แจง ชัด ว่า บั้ง อาจ ฤค คร่า ไป แด้ว
 กถัม หา หมอ แก่ ไช เยียว ยา ปราณ อม กับ ฝ่าย หมิง จน ถึง ชนค จัด กัน
 สำ เร็จ เพื่อ จะ กถัม จริง เบน เท็จ แด่ หนึ่ง ๆ คำ พยาน ทุก ปาก จึง ได้ มี ดั กษณ
 ข้อ เพื่อ ที่ จะ ฝน พุด บ้าง ข้า พราง บ้าง ช้อย แอ้ม เตอะ เทอะ บ้าง แต่ ที่
 กถัม กถัม หน้า มือ เป็น หลง มือ ไป ที่ เดียว นั้น มี แด่ ชำแดง ข้า พยาน กับ
 คน กลาง เท่านั้น พยาน อื่น อีก ๓ ปาก กับ กวร ที่ เจ้า หน้าที บั้ง คัม รักษา
 ราชการ ได้ กระ ทำ ไป โดย ชอบ แด้ว ใน เวลา เกิน เหตุ นั้น เป็น หลัก สำคัญ
 อัน ไม่มี อะไร จะ กัด ค้ำม ได้ ว่า นาย นา กับ พวก ได้ กถัม รุม ฤค พา ชำแดง ชาว ไป
 ชำแดง ชาว ไม่ ได้ ตาม ไป โดย คดี ข้อ เท็จ จริง ใน คดี นี้ ข้า พระพุทธ
 เจ้า เห็น ด้วย กับ หลวง ชำนาญ เนติสาร หลวง ยศ กิกร บรรจง ผู้ พพิภษา ค่ำต
 เมือง ไม่ มี ความ ดัง ดับ เดย แต่ ชนระจิต เดียว การ ที่ นาย นา ฤค คร่า เขา
 ไป แด้ว เดย ต เบน เมีย ไม่ ได้ ทำ เล่น ให้ หมิง เสีย ตัว เป็ด ๆ เช่น นี้ ความ
 มิตร มี ข้อ ที่ บั้ง อาจ ฤค คร่า แด่ กัก ชัง จน ถึง ชำ นาง ค่ำ รวง ต้อง มา ปลต เป็ดอง
 ให้ ข้อ ที่ จะ เสีย เป็น เมีย ไม่ใช่ เป็น การ ทำ อนาคต จึง เห็น ด้วย เกด ๆ ว่า
 ว่า ความ มิตร นาย นา นี้ ค้าง ด้วย บท ๒๘๐ ดั กษณ อาญา ความ ว่า ผู้ ได้ มิ ได้ มี ชำ นาง

โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่มี บังอาจ หน่วงเหนี่ยว หรือชักช้า หรือกระทำให้
ประการใด ๆ ให้บุคคลผู้ใด ปราศจาก ความ เป็น อิสร แก่ ตน ก็ได้ ท่านว่า มันมี
ผิดของระวางโทษ จำคุกไม่เกินกว่า ๓ ปี แต่ให้ปรับไม่เกินกว่า ๕๐๐ บาท ด้วย
อีกได้หนึ่ง.

อีกบทหนึ่ง มาตรา ๕๑ ความว่า เหตุ ชน คอว ปราณีย์ นั้น ท่าน
ประสงค์ เหตุ ผู้กระทำ ผิด เมื่อ กระทำ ดัง แล้ว มัน ผู้ สักคำ ก่อ ผิด แต่
ได้พยายาม แก้ไข ให้บรรเทาผล ร้าย ที่ มัน ทำนั้น เขาได้รับ บท ทั้ง ๒ นั้น
ซ้ำ พระพุทธเจ้า ขอ พระ ราชนาน บัง คับ ให้ ยก คำ พิพากษา คำต อทรวรณ ต่าง ทั้ง
๒ เสีย ให้ แก่ กิ่ง พิพากษา คำต เมือง ดด หย่อน โทษ เป็น เยี่ยง ปราณีย์ โดย
ที่ นาย นา ได้ แก้ไข ให้ บรรเทาผล ร้าย แก่ ชนแดง ชาว แล้ว ให้ คำคุก นาย นา ๓
เดือน นับ แต่ วัน ชั่ง ชั่ง ด้วย เพื่อ เป็น เยี่ยง อย่าง มิ ให้ ชน แม่ มี
เจตนา เป็น ความ รัก ช้าง ดั้ง ดั้ง ประกอบ อุบาย ชั่ว กระ ทำ บังอาจ ใน แผ่นดิน ท่าน
โดย เชื่อกัน ว่า จะ เขา สำนัด สำนวน ความ เจริญ เป็น ที่ พึง ได้.

ใน คดี เรื่องนี้ นายบุญมี ยกระบัตร เมือง พนังงาน รักษา พระ อัยการ
ควร ได้ คำ ชมว่า ภาคิต ค่อน่า ที่ หนัก แน่น มัน คง.

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๑๓๐

กรมเสด็จ
พระยาจักรีปราณีศรีศรีวิสุทธิ
พระยาศรีสุทโธปกรณ์
พระยาพรหมมุนีเจ้าอาวาส

คำพิพากษาที่ ๓๑๗ พ.ศ. ๒๕๕๔

ฆ่าคน กำหนดโทษ เด็ด

คน ชาย ๑๗ ปี ฆ่า คนตาย ถ้าปรากฏว่าการ ฆ่าได้เกิด
ขึ้น จากกรณีวิวาท ในระหว่าง พวกหนุ่มๆ ต้อย อัน เด็ด สาด
ลง โทษ น้อย กว่า คน ชรวมตาได้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ ศาลฎีกา อัยการ โจท นายเชียง
จำเลยอุทธรณ์ คำ พิพากษาคัด อุทธรณ์
ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง สมุทรปราการ แล นาย อัก โจท
นายเชียง ชาย ๑๗ ปี นาย อั้ง ชาย ๑๗ ปี จำเลย

คดี นี้ โจทย์ พียง เปน ๒ ส่วนคน ทว่า เมื่อ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๑๒๗
เวลา คำ จำเลยได้ บังอาจ เข้ามืด เหตุ มี คน พันแทง นาย หวัง อายุ ๑๗ ปี
บุตร นาย อัก โจท มี ขนาดแผล สักห้า ครั้น รุ่ง ขึ้น เวลา เข้า นายหวัง ตาย ด้วย
บาดเจ็บ นั้น ขอให้ ศาลลง โทษ จำเลย ตาม กฎหมาย.

จำเลย ทั้ง ๒ ให้ การ ปฏิเสธ ต่อว่า จำเลยไป เทียว พระบาท วัดจักรวรรดิ
ใน กรุงเทพฯ ตั้งแต่ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๑๒๗

ศาล เมืองสมุทรปราการ พิจารณาแล้ว ลง เห็น ว่า นายเชียง เปน คดี ฆ่า

นายหวัง ตาย ด้วย ด้ญ เจตนา นายซิ่ง เปน พรตพวก มิ ความ ผิด ชุ่ย ด้วย
กัน แต่ เปน คดี ที่ เกิน อำนาจ ศาล เมือง จะ ตัดสิน จึง ส่ง ความ มา
ยัง ศาล พระราช อาญา ให้ พิพากษา

ศาล พระ ราช อาญา พิจารณา แลดู คดี นั้น ว่า นายเชียง จำเลย ผู้ เดียว
มิ ความ ผิด ชุ่ย ส่วน นายหวัง ตาย ด้วย ไม่ เจตนา ต้อง ด้วย บท ถัด ชุณ อาญา มาตรา
๒๕๓ ให้ จำคุก นายเชียง จำเลย มิ กำหนด ๑๕ ปี แต่ นายซิ่ง จำเลย นั้น
ฐาน พิจารณา ไม่ ได้ ความ ว่า เปน พรตพวก ลงมือ ซึ่ง ควร จะ ลงโทษ ได้ จึง
พิพากษา ให้ ปลด ชุ่ย ตัว นายซิ่ง ไป

อัยการ โจท กับ นาย เชียง จำเลย ยื่น อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ พิพากษา เห็น
ชอบ ตาม ศาล พระ ราช อาญา

อัยการ โจท กับ นาย เชียง จำเลย จึง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

ข้า พระ พุทพเจ้า ได้ รับ พระ ราช ทาน ตรวด ผ่าน ณ ศาลออกแล้ว เห็น ด้วย
เกล้า ฯ ว่า ข้อ ซึ่ง ศาล ต่าง ทั้ง ๒ พิพากษา ว่า นาย เชียง จำเลย ส่วน นาย
หวัง ตาย โดย ไม่ เจตนา นั้น ชอบ แล้ว เพราะ ได้ ความ รั้ ว่า คดี นี้ เปน กรณี
วิวาท ใน ระหว่าง คนหนุ่ม ถัดถึง คนชอง แล ยัง มี พยาน ต้อง ให้ เห็น ว่า ต้อง
ช่วย ณ ชวน ให้ ศาล โทษะ ขึ้น แลว ก็ กระ ทำ หมัก มือ ไป จน ช่าง หนึ่ง ถึง ตาย ด้วย
แผล มีด แทง แต่ ที่ เดียว เท่านั้น ประการ หนึ่ง นาย เชียง ก็ มิ ชาญ เพียง ๓๗ ปี

ข้อที่ ศาสดาต่าง วางโทษ ไว้ อย่าง สูงสุด ในบทนี้ ให้จำคุก ถึง ๓๕ ปี ^๕ เห็น
ด้วยเกล้า ๆ ว่า แรงไป ควร ให้ลดจำคุก ซ้ำเชิง จำเลย แต่ เพียง ๕ ปี ^๕
ก็ จะพอ สมควร แก่เหตุ ข้อความ ขึ้น ใน คำ พิพากษา ศาสดาต่าง นี้ รียบแล้ว

วันที่ ๓ มิถุนายน ๑๙๓๐

กรมเสฉติ

พระบาทฤคิธานุวรณเกิก

พระยานรเนติบัญญัติ

พระยาจักรปภาณิหริคิฉฉฉฉ

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๕๐ พ.ศ. ๒๔๕๕

ฟ้องผิดวัน

โจทก์ฟ้องผิดวัน จำเลยให้การปฏิเสธ ถ้าโจทก์ฟ้องผิด
เมื่อศาลอุทธรณ์ตัดสินแล้ว โจทก์จะขอแก้วันในฟ้องในชั้น
ศาลฎีกาไม่ได้

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงมหาดไทย
พิพากษา ศาลอุทธรณ์ชั้นที่สอง พิเศษ

ในคดีระหว่าง ชัยกร มณฑลนครชัยศรี โจทก์
นายแจ่ม นายอิน จำเลย

โจทก์ฟ้องต่อศาลมณฑลนครชัยศรี เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๔๐๖ เวลา
บ่าย นายแจ่ม จำเลย เป็นคนร้าย บังอาจ เอาปืนยิง นายอิน นายแจ่ม กับ
นายอิน จำเลย ช่วยกัน จับเอาแดงเงินร่วม ชิน ทำชั่งเรา แล้ว แย่งชิง เอาต่าง ๆ ไป
หนึ่ง กระสุนหนึ่ง เกิดชนที่ตำบลบ้านดอนกระเบื้อง อำเภอเมืองสุพรรณ
นายอิน อยู่ใต้คันทิ้ง ชาติใจ ตาย ด้วยบาดแผลที่ กระทำร้ายนั้น ขอ
ให้ศาลลงโทษ จำเลยตามกฎหมาย

จำเลยทั้ง ๒ ให้การปฏิเสธ ต่อสู้อ้างฐานที่ อยู่ ณวัน เวลาที่ โจทก์
ฟ้อง ทานั้น

ศาล มณฑล นครชัยศรี พิจารณาแล้ว เห็น ว่า พยาน สำคัญ ของ โจท
 มี คำ นายอิม ผู้ตาย นายเถื่อน อ้างเงิน ซึ่ง เป็น พยาน ฐาน ที่ คำ นายอิม
 ผู้ตาย ไม่มี ใคร ได้ จด ไว้ ตามแบบ มั่น คง เป็น แต่ คำ บอก เจ้า กัน ต่อ มา คำ
 อ้างเงิน ยืนยัน เขา ตรง ว่า จำเลย ทั้ง ๒ นี้ เป็น ผู้ทำร้าย แต่ คำ นายเถื่อน
 กลับ เบิก แยก ไป ว่า ผู้ร้าย ที่ ยิง นายอิม นั้น หนี ไซ้ จำเลย ๒ คน นี้ ไม่ คน
 ที่ ยิง มี หนวด ฝ่าย พยาน จำเลย สืบ สัม ฐาน ที่ ยื่น ทุก ปาก จึง เห็น ว่า จะ
 พัง เขา คำ อ้างเงิน ผู้ ต้อง กระทำ ร้าย คน เดียว เป็น หลัก หักล้าง คง พยาน จำเลย
 นั้น ไม่ ได้ จึง พิพากษา ให้ ยกฟ้อง ปล่อย ตัว จำเลย ไป

โจท อุทธรณ์ ต่อ ศาล ชั่วคราว พิเศษ ๆ พิพากษา ว่า ฐาน พิจารณา แม้ จะ ได้
 ความ ว่า จำเลย ได้ เป็น ผู้ยิง นายอิม แล ชุ่ม ชื่น ทำ ชั่วเรา อ้างเงิน ก็ ปรากฏ
 ตาม คำ พยาน ว่า เหตุ นั้น เกิด ณ วัน แรม ๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ตรง กับ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน
 ซึ่ง เป็น วัน สืบ จาก วันที่ โจท ฟ้อง ไป วัน หนึ่ง โจท ฟ้อง สืบ วัน เชน นี้ ได้ มี
 แบบ เป็น พระราช วินิจฉัย ได้ ว่า เป็น ข้อ สำคัญ ควร ให้ ปล่อย ตัว จำเลย
 จะ เขา โทษ แก่ จำเลย มิ ได้ ครั้น ศาล ได้ อ่าน คำ ตัด สิน นี้ แล้ว ได้ ความ
 ว่า โจท ได้ ทำ ฎีกา ยื่น ต่อ ศาล ดัง ตาม ขรรณ เนียม ศาล บังคับ ให้ อัยการ
 แก่ ถ้อยคำ ใน ฎีกา เสีย ใหม่ เพราะ เป็น ฎีกา ซึ่ง หดง บริกรรม มิใช่ ผู้ต้อง
 ห้าม ไม่ ให้ ว่า ความ ตกลง ไซ้ ถ้อยคำ ดัง ขน ไม่ สมควร อัยการ ขัด
 อำนาง ศาล จึง ได้ ตัด สิน ลง โทษ ภาค ที่ นั้น ได้ ศาล ฎีกา ได้ สอบ ตาม
 ได้ ความ ดัง นี้ จึง ให้ รับ ฎีกา ซึ่ง ขน ราช ขุนกิจ เป็น อัยการ คน ใหม่
 กระทำ ขึ้น ขึ้น มา มี ใจ ความ ร้อง ว่า ศาล มณฑล ควร อนุญาต ให้ โจท

แก้ วัน พ้อง ให้ ถูก ต้อง ตาม ความ เป็น จริง เพราะ เป็น คดี สำคัญ กรรมการ
ฎีกา ได้ มี คำ สั่ง ให้ ศาล เดิม พิจารณา ข้อ ความ เพิ่ม เดิม ศาล บังคับ นาย
ประกัน ให้ ส่ง ตัว จำเลย ส่ง ไม่ได้ จน กระทั่ง ลง โทษ ปรับ นาย ประกัน
ฐาน ผิด ทณฑ์ บน เงิน ๑๐๐๐ บาท คดี นี้ โยก โย้ กัน มา จน ถึง ศาล กงสุล
ฝรั่งเศส แด กระทรวง ยุติธรรม เพราะ นาย ประกัน เป็น คน เข้า ร่วม ของ เด็กรัก
กัน ลง ต่อ เมื่อ วันที่ ๕ เมษายน ค.ศ. ๑๒๕ ไป คดี หนึ่ง ครั้น ณ วันที่ ๘
กรกฎาคม ค.ศ. ๑๒๕ พระยา ศิริไชยบริวาร ส่ง ตัว คน ชื่อ แจ่ม มา ยัง ศาล ฎีกา
ไต่สวน ได้ ความ ว่า ผิด คดี ศาล ก็ ให้ ปล่อย ไป นาย แจ่ม จำเลย ยัง
หนี ไม่ได้ ตัว จน บัดนี้ แต่ นาย ชิน จำเลย พัง จำ ตัว ได้ เมื่อ ณ วันที่ ๕
มิถุนายน ค.ศ. ๑๒๖ ศาล ต่าง จึง ได้ พิจารณา เพิ่ม เดิม ได้ แต่ ตัว ช่างแดง
จัน คน เดียว มา มี ความ เป็น พยาน ว่า เมื่อ นาย ชิม ถูก ยิง แล้ว พยาน จึง หนี
นายน ชิน หา ได้ กระทำ อะไร กับ พยาน ไม่ นาย ชิม บอก กำมัน บอก ว่า นาย แจ่ม
ยิง เขา แด แยัง ซึ่ง ต่าง หู พยาน นาย ชิน ถือ แต่ มี ต้ม ไม่ได้ ถือ บิน ไม่
ได้ ได้ พยาน แล้ว นาย แจ่ม ช่ม ชิน ทำ ช่างเรา พยาน นาย ชิน แปล่า ดังนี้ นาย
เฉียน พยาน ฐาน ที่ อีก คน หนึ่ง นั้น ได้ ความ ว่า คาย เสีย แต่ เมื่อ ค.ศ. ๑๒๖ พยาน
โจท จำเลย ชิน ไม่ มี จะ สืบ อีก เป็น อัน เด็กรัก ส่วน คน เพียง นี้

เมื่อ ข้าพระ พุทเจ้า ได้ พิจารณา ตาม ส่วน คน ความ เรื่อง นี้ แต่ ต้น จน ปลาย
น่า ที่ จะ เกิด โทษ มี ต้ม เสรว่า ใจ ไม่ ปล่อย เพราะ ว่า ความ ผิด กระไร อัน ถึง กับ เสีย ชีวิต
มนุษย์ เช่นนี้ เจ้า น่า ที่ ทั้ง หลาย ได้ ดำเนิน ราชการ มา โดย หละหลวม ไม่ สัม แก่ เหตุ
ที่ สำคัญ ชินนี้ เถย นับ ตั้งแต่ กำมัน ช่างเรา กรรมการ ชัยการ เมือง ตลอด

จนศาลมณฑล นครชัยศรีซึ่ง หลวง ขนาดนที กรมกับ หลวงจินต กิริมย์ เป็น ผู้ นั่ง
ชำระตัดสิน ไม่มีใครที่จะพ้นจาก ต่าหนิได้ เพราะความ ละเอียด ค่อ การ ที่
ควร จะจัดจะทำใน คดีนี้ ใน เมืองค่น ในท่ามกลาง ใน ตอนปลาย ทั้ง ๓ ภาค
ความสำคัญนี้ จึงเสียไป เพราะชำระต่างไม่ได้ ความดี ความจริง ซึ่งควร
จะได้ โอกาสมาปรากฏ

แต่ ข้อความ ที่ ได้ พิจารณา เพิ่มเติมขึ้น ใหม่ นี้ ก็ กลับไป เปน ดี ช่าง
ฝ่าย นายอิน จำเลย แม้ จะ ว่าตาม ฐาน พิจารณา ข้า พระพุทธเจ้า ก็ ยัง เห็น
ด้วยเกล้า ๆ ว่า จะเอา จำเลย เปน พิรุณ นี้ ยัง ไม่ ถนัด คำ ข่าแดงจัน
พยาน คำก่อน กับ คำหลัง ก็ ย่อมเยา เบร กว่ากัน มาก แต่ ได้ความชัดว่า โจท
ฟ้อง ผู้ค่นไม่รู ผู้กตว่าผิด คดตง เกิดขึ้น จนตลอก ทั้ง ๒ ศาล บัดนี้ ชัยการ
จะมาร้อง ขอ ให้ แก่วัน ในชั้น ฎีกานี้ เห็น ด้วยเกล้า ๆ ว่า ไม่
ชอบ ด้วย กระบวน พิจารณา ความ จำเลย ทั้ง ๒ ควร ได้รับ แล แห่ง พระราช
วินิจฉัย ซึ่ง วางไว้ เปนแบบแต่ก่อน มา ขอ มให้ บังคับ ตาม คำ พิพากษา ศาล
อุทธรณ์ แต่ ให้ยก ฎีกา โจทเสีย.

วันที่ ๓ มิถุนายน ๑๙๐๖

กรมสวัสดิ
พระยาฤทธิวิธานกรณ กิจ
พระยานรณดิ บัญชา กิจ
พระยาจักร ปาณิศรี ศีลวิสุทธ

อธิบดี ทรง ปฎกษา
01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๔๕ พ.ศ. ๒๔๕๔

เดือนสติ ผู้ไต่สวนคดีอาญา

การไต่สวนคดีอาญา เพื่อฟ้องเอาโทษผู้กระทำความผิด นั้น
เจ้าหน้าที่ต้องดำเนิน การ โดยพิถีพิถัน เพื่อให้มั่นคงในขั้นแรก
การที่จะอุทธรณ์ฎีกาต่อไป ก็ต้องแสดงเหตุอันเป็นข้อสาระ
ในกฎหมาย ฎีกาซึ่งแท้จริงให้ กระทำ

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา นายทรัพย์สิน พนักงาน
อัยการ เมือง สุโขทัยธานี โขกษุธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ
ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง สุโขทัยธานี โจท
นายนิ น นายบุตร นายจัน นายพวง หนาน วงศ์ทอง จำเลย

อัยการ เป็น โจท ฟ้อง จำเลย กับ พรรคพวก ประมาณ ๕๕ คน ปล้น
เรือน นายจัน อังตง พิม ชายผู้ร้าย ยิง ถูก เจ้าทรัพย์สิน มี บาดเจ็บ ถูก นายชม
คาย ฆอ ให้ลงโทษ ตามกฎหมาย.

จำเลย ทั้ง ๕ คน ให้การ ปฏิเสธ ต่อ คู่อ้าง ฐาน ที่ อยู่

ศาลเมืองอุทัยธานี พิจารณาแล้วส่ง ไปให้ศาลมณฑล นครสวรรค์พิพากษา ๆ
ว่า ฐาน พิจารณา ไม่ได้ ความ พอ จะ พัง ว่า จำเลย เบน พิษ ได้ ให้ยกฟ้อง
ปล่อย จำเลย ไป.

อัยการ อุทธรณ์ มา ยัง ศาล ข้างหลวง พิเศษ ๆ พิพากษา ยืน นายทรรักษ์
อัยการ ขึ้น ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา มิได้ ยก เหตุอื่น เบน ลงรับ ชี้แจง ข้ออื่นใด ใน
บท กฎหมาย หรือ ข้อเท็จจริง ให้พิเศษ กระจำง ขึ้นอีก ทำฎีกาขึ้น อีก แต่ ว่า
ทำ เบน เครื่องจักร พอ แล้วไป เท่านั้น.

ข้า พระพุกเจ้าได้ รับ พระราชทาน ตรวจ จำนวน เงิน คดขาด ได้ ความ
ว่าคดี นี้มีมูล เบน เรื่องเดียวกัน กับนายทอง นายกิมฮะ นายพรหม นายกุมภา
จำเลย คนใน ร่มธง ผังเค็ม ซึ่ง ศาลทางสุดได้ พิจารณา คัดสิน ยกฟ้อง เบน
เด็ดขาดไป ฝ่ายหนึ่ง แล้ว แต่ คดี ฝ่าย ศาลไทยนี้ ศาล มณฑล แต่ศาล
ข้างหลวง พิเศษ ก็ได้ ยืน ยืน ว่า พยาน ไม่ พอ จะ เข้า โทษ จำเลยได้ จึง คัดสิน
ให้ยกฟ้อง มาแล้ว ทั้ง ๒ ศาล เห็น ด้วยเกล้า ฯ ว่า คดี ชนิดนี้ ควร
เบน อุทธรณ์ ตอนใจ พนังงาน ผู้รักษา พระ อัยการ ทั้ง ปวงว่า คดี สำคัญ
เบน เหตุถึง เบน ถึง ศาล เช่นนี้ ผู้มีหน้าที่ได้ ส่วน จะ ต้อง หาใคร่ พิณจ พิ
เคราะห์ หลักฐาน ให้มันคง แต่ ทนาย วาเชกร มาให้ตี ไม่ให้ พลาด
พ้อง ไม่ให้ สลัวว่าแต่ใน ชั้น แรก จึง จะไม่ เสีย รูป ความ ถ้าว่าทำ
ขาด ทำเหตุแก่ เหตุ ผล มา โดย หตะ หลวม กิติ โดย ไม่ รู้เท่า ถึง การณ์

นั้น ก็ดี แม้จะ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ก็ หา ประโยชน์ ไม่ เคย มี แต่
จะ แสดง ความ คึง คั้น ไป ตาม แบบ กระบวน ตำรา ความ พา ให้ ต้อง เห็นชอบ ยก
ตำรา ไป แพบ ทุก กระทรวง ทบวง การ อาไศรย์ เหตุ ที่ ฎีกา หา สำรมิ ได้ นั้น
ขอ พระราชทาน ให้ ยก ฎีกา เสีย.

วันที่ ๒ มิถุนายน ๑๓๐

กรมสวัสดิ

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยานรเวศบดินทร์

พระยาจักรี ปาณิศร์ ศักดิ์วิสุทธิ

อธิบดี ทรง ปฤจฉา

คำพิพากษาที่ ๔๖ พ.ศ. ๒๕๕๔

กะทงปรับ ฎีกา

จำนวนเงิน ปรับ ที่กำหนดชำระ ค่าความ จะฎีกาได้นั้น คือ จำนวนเงิน ที่ศาล ปรับ ใน กะทง โต กะทง หนึ่ง เกินกว่า ๕๐๐ บาท ถ้าศาล ปรับ กะทง หนึ่งไม่ เกิน ๕๐๐ บาท ต่อหลาย กะทง รวมกันเข้าจึง เกิน ๕๐๐ บาท นั้น ค่าความ ที่ฎีกาไม่ได้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจ ฎีกา จินตังกวย จิน เนย ยำแดงหมากจําเลย อุตฺธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุตฺธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ. ใน คดี ระหว่าง ยัยการ มณฑล จันทบุรี โจทก์ จินตังกวย กับพวก จำเลย

เดิม โจทก์ พ้อง ว่า ตั้งแต่ เดือน กุมภาพันธ์ ๑๒๖๖ เดือนระหว่าง ทรุษจีน ทรุษไทย ส่งกรรณต์ จำเลย มี ชื่อ ทงน ตอม เล่น การพนัน คือ โมกข์ แดไฟ พนัน เอาเงินกัน ที่ บ้าน จินตังกวย คําบด ทำใหม่ เนื้อง ๗ ตลอดจน มา จนถึง วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๑๒๖๗ จินตังกวย เป็น เจ้า มี ชื่อ มี หุ่น ล้วน จินตังกวย อี้ จุ่มเม้งลูน เป็น พระหัดตั้งคา จำเลย มี ชื่อ นอกจาก นี้ เป็น ผู้ แทง ขอ ให้ ลงโทษตาม พระราชบัญญัติ แต่ บังคับ ให้จำเลย เสียเงิน ค่า สิ้นบด ๕๐ บาท ซึ่ง เจ้าพนักงาน ได้ ออกไป แล้ว

จินตังกวยจำเลยให้การ ปฏิเสธ ว่า มิได้เบง เจ้า ส่วนกัน ตั้ง บ่อน แด
เบง เจ้ามือ เล่น โปกำ เล่น ไพ่ พนัน เขาเงิน กัน ตุจ ซ้อ หา

จินหมาอี จินเทศ จินบ๊วย ข้าแดงทิมจำเลยให้การ ปฏิเสธ จินเนย
ข้าแดง ทม จำเลยให้การ ปฏิเสธ ต่อสู้ว่า ณวัน เดือน ไต จำไม่ได้ จำเลย
ไปที่ หลัง เรือน จิน ตังกวย ๒-๓ ครั้ง เห็น พวกจีน ประมาณ ๒๐ คน เขาเมตต์
มาตามเล่น พนัน ไปกลับ จำเลยยืน ดูเขาเล่น ประเดียดหนึ่งแล้ว ก็กลับ ไป

ฐาน พิจารณาตาม คำพยาน โจร จำเลย ประกอบ กัน คง พัง เบง ความ
จริง ได้ ว่า เมื่อ ครั้นจีน ศก ๑๒๖ จำเลย กับ พวกจีน ได้ เล่น การ พนัน โปกำ
เขาเงิน กัน ที่ โรง ข้าแดงบ๊วย มารดา จิน ตังกวย ซึ่งตั้ง อยู่ หลัง โรง จิน ตังกวย
ประมาณ ๓ ๐๐ จินหมาอี เบง เจ้ามือ บ้าง เป็น หัว เบง บ้าง จินเทศ เบง
เจ้ามือ บ้าง เป็น ผู้ ถู เงิน บ้าง จิน ตังกวย ถู เงิน ถู เจ้า ไป มา
อยู่ ใน บ่อน ที่ เล่น นั้น ข้าแดงทิม ข้าแดงหมา จินบ๊วย จินเนย เป็น ผู้ ทรง
ศาล มณฑล จันทบุรี จึง พิจารณา ให้ ปรับ เป็น พันยี่ จินหมาอี จินเทศ จิน
ตังกวย จำเลย เบง เงิน คดระ ๕๐๐ บาท ข้าแดงทิม ข้าแดงหมา จินบ๊วย จิน
เนย เบง เงิน คดระ ๒๐๐ บาท แต่ ให้ จำเลย ตั้ง ๗ คน นี้ เมตต์ กัน ใช้ เงิน สิบ บด ซึ่ง
เจ้าพนักงาน ได้ จ่าย ไปแล้ว เบง เงิน ๘๐ บาท คือ ให้ จินหมาอี จินเทศ จิน
ตังกวย ใช้ เงิน คดระ ๗๖ บาท ข้าแดงทิม ข้าแดงหมา จินบ๊วย จินเนย ใช้
เงิน คดระ ๘ บาท ถ้า จำเลย คน ไต ไม่มี เงิน จะ เสีย ค่าปรับ ค่า สิบ บด ก็ ให้
จำคุก จำเลย ได้ โทษ คือ ให้ จำ จินหมาอี จินเทศ จิน ตังกวย มีกำหนด
คดระ ๖ เดือน ให้ จำ ข้าแดงทิม ข้าแดงหมา จินบ๊วย จินเนย มี กำหนด
คดระ ๓ เดือน

จำเลย มี ชื่อ เหล่า นี้อุทธรณ์ มา ยัง ศาล อุทธรณ์ ข้างหลวงพิเศษ ๆ คัดสิน ว่า ชื่อ ซึ่ง ศาล มณฑล คัดสิน ปรับ จำเลย นั้น ชอบแล้ว แต่ ชื่อ ที่ บังคับ ให้ จำ ได้ โทษ จึง ตั้ง กวย เงินหม้อ เงินเทศ มี กำหนด ละคร ๒ เดือน นั้น ยัง คง คัด เกิดขึ้น อยู่ ควร ให้ แก้ แต่ เพียง ละคร ๕ เดือน

เงิน ตั้ง กวย เงินเนย ข้างแดงหม่าจำเลย เข้า ชื่อ รวม กัน ๓ คน ทำ ฎีกา ทูลเกล้า ๆ ถวาย เบน ฅบับ เตียว กั้น เพื่อ จะ เกิด ชัย คุดม ให้ เหนอ ว่า เบน คัด ที่ ต้อง ปรับ เบน พินัย หลวง มาก ถึง ๘๒๒ บาท แต่ แท้ ที่ จริง เงิน ตั้ง กวย ต้อง ปรับ ๕๐๐ บาท เงิน เนย ต้อง ปรับ ๒๐๐ บาท ข้างแดงหม่า ต้อง ปรับ ๕๐๐ บาท กับ ให้ เตียว กั้น เสีย ค่า สิ้น บิน อีก ๓๒ บาท

มี บท พระราช บัญญัติ ประกาศ ไว้ เมื่อ คศ ๑๘๗๗ เบน บท แก่ ใช้ เพิ่ม เต็ม พระราช บัญญัติ พิจารณา ความ มี โทษ คศ ๑๑๕ ความ ว่า ฎีกา คัด คำน คำ พิพากษา ซึ่ง ให้ ตั้ง โทษ จำคุก ๖ เดือน หรือ ค่า กว่า ๖ เดือน ปรับ เบน สิ้น ใหม่ พินัย ๒ ชั่ง หรือ ค่า กว่า ๒ ชั่ง ห้าม ไม่ ให้ ทด เก้า ๆ ถวาย ฎีกา วัน ไว้ แต่ มี เหตุ ด่มครว พระราช บัญญัติ อุทธรณ์ คศ ๑๒๓ มาตรา ๒ ความ ว่า ใน คดี แห่ง แด ชาญร ทั้ง ปวง ซึ่ง ศาล ได้ คัดสิน ปรับ ใหม่ ก็ คดี เบน พินัย ก็ คดี เบน ค่า เสีย หายอื่น ๆ ก็ คดี ซึ่ง มี ทุนทรัพย์ ไม่ เกิน กว่า ๕ ชั่ง แต่ ศาล อุทธรณ์ กรุง เทพ ๆ หรือ ศาล อุทธรณ์ ข้าง หลวง พิเศษ ได้ พิพากษา ขึ้น ตาม คำ พิพากษา ศาล ดัง หรือ เบน แต่ แก่ ใจ เด็ก น้อย แล้ว ห้าม มี ให้ ผู้ แพ้ คดี ทูล เก้า ๆ ถวาย ฎีกา วัน แต่ มี เหตุ อื่น ด่มครว.

ข้าพระพุทธเจ้ารับพระราชทาน พิเศษที่พระราชบัญญัติ ทั้ง ๒ บทข้างต้นนี้ ประกอบกัน ลงเป็น ความสันนิษฐานว่า คดีที่ศาลเดิมปรับมาแต่ศาลอุทธรณ์นั้นตามคำปรับเป็น เงิน โทษเพียง ๕ ชั่ง ก็ดี เป็น พนียเพียง ๕ ชั่ง ก็ดี เป็น ค่าเสียหาย อื่น ๆ เพียง ๕ ชั่ง ก็ดี ลงโทษจำคุกภายใน ๖ เดือน ก็ดี แต่ทงใด ทงหนึ่ง หรือแม้จะ รวมกันเข้า ๒ ทง ๓ ทง เป็น เงิน กว่า ๕ ชั่ง ไป ก็ดี หรือปรับ ไม่เกิน ๕ ชั่ง แต่จำคุก ไม่เกิน ๖ เดือนรวมทั้งปรับทั้งจำ ด้วยตั้งนี้ ก็ดี ห้ามมิให้ผู้แพ้คดี ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา เพราะ ความประสงค์ แห่งพระราชบัญญัติ นี้ มีกำหนดโทษ กำหนดเงินเป็น เขต ไว้ เพื่อดำจะให้ เป็น ขัดชั้น มิ ให้ เกือบ เขา คดีเล็ก น้อย อันควร ส่งรื้อเด็ก ขาด ได้ ในชั้นศาลอุทธรณ์นี้ ๆ มาหรือ พ้นชั้นทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา เพื่อ ได้รับ พระราชทานพระราชวินิจฉัย แต่ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษปรับเงิน ตั้งกอบเป็น เงินพนีย ๕๐๐ บาท หรือ ให้จำได้ โทษ เพียง ๕ เดือนนี้ เป็นทงหนึ่ง บังคับให้ ใช้ค่าสิน บณ ซึ่ง เจ้า พนักงาน ได้ ออกไป แล้ว เป็นเงิน ๓๖ บาท นี้อีกทงหนึ่ง แม้จะ รวมกัน เข้า ทั้ง ๒ ทง เป็นเงินมากไม่กว่า ๕ ชั่ง ก็ไม่อาจกระทำ ให้คดี เช่นนี้ เป็น คดี โทษใหญ่ คดีสำคัญ อันควร ที่ จะ ถึง ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกาขอพระราชทาน พระราชวินิจฉัยได้ แล คดีของ เงินเนย อ่างตง หนอง ก็ เป็นเช่นเดียวกัน แล ความสันนิษฐาน ของ ข้าพระพุทธเจ้า ในบท กฎหมายเป็นดังนี้

ความแห่ง คศ ๓๕๗ ซึ่งให้แยกทุนทรัพย์ ฤๅ ใจจําเลย รายตัว ออก บังคับ เปน
ประมาณ ข้าพระพุทธเจ้า ยังเห็น ด้วยเกล้า ๆ ว่า คดี ชนิดนี้ เล็ก น้อย อัน อยู่
ใน เขต ที่ ค้อง ห้าม มิให้ ชูต เกต้ว ๆ ถวาย ฎีกา ได้ ชูอยู่ นั้นเอง จึง ขอ พระราชทาน
ให้ ยก ฎีกา ของ จีน ดัง กฤษ จีน เนน ข้าแคงหมาง เสียม ให้ ค้าด ต่าง บังคับ ตาม
คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ ทุก ประการ

วันที่ ๗ มิถุนายน ๑๓๓๐

กรมสวัสดิ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระยานรเณตบิณูชาติ

พระยาจักรี ปาณิศร์ คีรี วิสุทธี

อธิบดี ทรง ปฎักษา

คำพิพากษาที่ ๔๗ พ.ศ. ๒๔๕๔

วิจิพิจารณา, พยาน

ในชั้น ไต่สวนพยานเบิกความว่า ไม่รู้จักตัวแต่จำ
 หน้าผารายไม่ได้ ครั้นมาเบิกในศาลว่ารู้จักผาราย แต่
 จำหน้าได้ก็ถูก ถูกคำพยานที่พรรณาดัง กริยาผาราย
 ชนิดวิชัย ธรรมดา ซึ่งผู้ ประพฤติ ใจกรรม จะ ทำได้ ก็ดี พัง
 เป็นหลักฐาน ในการ พิจารณาคดี ไม่ได้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจ ฎีกา โจทก์ อุทธรณ์ คำพิพากษา
 ศาล อุทธรณ์ เจ้าหลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง อุทัยธานี โจทก์
 นายเนียม ผู้ใหญ่บ้าน นายดี นายปลั่ง นายฉัตร จำเลย

โจทก์หาว่า เมื่อ ณ วันแรม ๑๒ ค่ำ เดือน ๘ ตรงวันที่ ๕ กันยายน ๑๒๖
 จำเลย มี ชื่อ กับ พงศ์ เป็น ผู้ร้าย แย่งชิง กระบือ ของ นายทวย อ่างแดง ทวย อ่างแดง
 พั้ง นายเปีย นาย โดม อ่างแดง เป็น นายจันทรอม ๓๘ กระบือ ที่ ตำบล ไร่
 เรือ อ่างแดง ตำบล ทัพ เมือง อุทัยธานี เจ้าทรัพย์ ติดตาม ได้ กระบือ คืน แล้ว
 ขอ ให้ ศาล ลงโทษ ตาม กฎหมาย.

จำเลยให้การ ปฏิเสธ ต่อ ผู้ชี้แจง ฐานที่ อยู่ ต่าง ตำบล แต่ กว่ง เมือง.
 หลวง บริหาร วินิจฉัยกิจ กับ หลวง พิเศษ ยี่สาร นิค์ เปน ผู้พิพากษา นั่ง ศาล
 เมือง พิจารณา เห็นว่า ควร พัง คำพยาน โจทก์ ว่า จำเลย เปน พิรุณ คัด
 ดิน จำคุก นาย เขียม ๓๐ ปี นาย ตัน นาย ปลั่ง นาย นิค์ ละคร ๗ ปี.

จำเลย เหล่า นี้ อุทธรณ์ คือ ศาล มณฑล นคร สุพรรณบุรี ฯ มี คำสั่ง ว่า ฐาน
 พิจารณา ยัง เป่า พ้อง หลวง ประการ คำ พ้อง ของ โจทก์ ก็ ยัง เค็ดือบ คดุม
 กระ ข้อ ให้ ศาล ต่าง พิจารณา เพิ่ม เต็ม ใหม่ ครั้น ได้ สำนวน กัน มา แล้ว วินิจฉัย
 ว่า คำ พยาน โจทก์ ควร พัง ได้ คำ พยาน จำเลย ตม ข้อ ช่าง ทก ปาก เปน
 การ เหลือ ต้น ไม ควร เชื้อ พัง จึง คัด ดิน แก่ โทษ จำคุก นาย เขียม กำหนด
 ๗ ปี นอก นั้น ยิน ตาม คำ พิพากษา ศาล เมือง.

จำเลย อุทธรณ์ มา ยัง ศาล ข้าง หลวง พิเศษ ฯ พิเศษ าท เห็น คำ พยาน ของ
 โจทก์ เปน ที่ สงสัย แต่ คี พ้อง ของ อัยการ ว่า เค็ดือบ คดุม เพราะ ไม่ ได้
 ระบุ วันที่ จับ กระบือ ได้ ศาล อุทธรณ์ เชื่อ ว่า ตาม กระ บือ ได้ ใน วันที่ ถูก แย่ง ชิง
 นั้นเอง แต่ วินิจฉัย ว่า คำ พยาน จำเลย มี หลัก ฐาน ตม ข้อ ต่อ ผู้ ควร จะ พัง ได้ จึง
 พิพากษา ให้ ยก พ้อง ปลดปล่อย จำเลย ไป อัยการ โจทก์ ทูล เกด ำ รววย ฎีกา.

ข้า พระพุทธเจ้า ได้ รับ พระราชทาน ครอบงำ สำนวน คดอบ คดแล้ว เห็น ด้วย เกด ำ ร
 ว่า ข้อเท็จจริง ที่ เปน ปัญหา นั้น คง ต้อง วินิจฉัย ใน คดี นี้ มี เปน สำคัญ คือ ว่า
 เจ้าทรัพย์ ผู้ ไป ตาม กระบือ พบ อ้าย คน ร้าย แล้ว จำ หน้า ได้ หรือ ไม่ ใน ชั้น ได้
 ส่วน ที่ ว่า การ อ้ำ รอด มี คำ นาย หุ่ย เจ้าทรัพย์ บอก ชัด ว่า หา รู้ จัก ผู้ ร้าย ไม่ กตม
 ว่า นาย มา บอก ว่า นาย บุญ บ้าน มา แะ เปน ผู้ ร้าย ระบุ ไป ต่าง คน ดังนี้ ก็

เป็น ข้อสั่งสั่งย หนึ่ง ใน ชั้น แรก กรมการ ข้าเถิด จะ จับ ตัว นายเนียน มา
 ได้ ส่วน ก็ จับ มา โดย ฐาน สั่งสั่งย จำเลย อีก ๓ คน นั้น ได้ ความ ว่า นาย
 ดำรง ภาร ได้ ไป จับ มา เพราะ คำ นายเนียน ชัด ทอด ถึง คำ ชัด นี้ ก็มี ได้
 บรรทัด ใน ส่วน ณ ณ ที่ ไค นายดำรง ภาร ผู้ ถม แล ไป จับ จำเลย ศาล
 มณฑล บังคับ ให้ สืบ เขา คำ ให้ แน่ นอน ก็ ไม่ได้ ตัว มา สืบ จำหน่าย ว่า
 ไป ราชการ วิสัย เจ้าทรัพย์ เมื่อ ให้ ตัว จำเลย ก็ ชี้ ว่า จำ ได้ อย่าง นี้ และ โดย
 มาก แต่ เมื่อ ได้ ชัก ตาม ถึง เหตุ ว่า จำ ได้ อย่าง ไค ก็ บอ บอด ว่า เมื่อ ไป ตาม
 ผู้ร้าย ได้ กระบือ คัน มา แล้ว ข้าผู้ร้าย ยัง ตาม มา เจรจา ขอ กระบือ คัน จึง ได้
 เห็น หน้า จำ ได้ ถนัด ดัง นี้ ศาล ชุทธรณ์ ข้า หดวง พิเศษ ยก ขึ้น เป็น ข้อ วิวินิจฉัย
 จำผิด วิสัย ของ คน ธรรมดา ผู้ ประพฤติ ใน ทาง โจรกรรม เป็น เหตุ ให้ สั่งสั่งย
 คำ พยาน โจร ทน ทัก ขึ้น อีก ข้า ค้ำ ขี้ ความ ที่ ได้ กล่าว มา แล้ว ข้าง ต้น นี้ ข้า
 พระพุทธเจ้า จึง ปฎิษา เหน ชอบ คัดย ศาล ชุทธรณ์ ข้า หดวง พิเศษ ว่า จะ
 พัง คำ พยาน โจร ว่า จำ หน้า ผู้ร้าย ได้ จริง นั้น ไม่ ควร ทั้ง การ จับ กรม จำเลย
 ใน ชั้น แรก ก็ เป็น การ กระทำ เนิง ๆ ไม่ เป็น หลัก ฐาน นั้น คง ขอ พระราชทาน
 พิพากษา ขึ้น ตาม คำ คัดดิน ศาลล่าง ให้ ปลด อยตัว จำเลย ไปทันที ให้ ปล่อย ก้น เดียว

วันที่ ๗ มิถุนายน ๑๓๐๖

กรม สวัสดิ
 พระยา กฤตติกรม กิจ
 พระยา นร เนติ บัญชา กิจ
 พระยา จักร ปาณิ ศรี สัต วิสุ ทย์

ฉบับที่ ทรง ปฎิษา

คำพิพากษาที่ ๕๑ พ.ศ. ๒๔๕๔

หลักวินิจฉัย เจตนา ชำคน

การวินิจฉัยเจตนาของผู้กระทำผิดนั้น ต้องอาศัยอาการ
กิริยาและฐานะของมัน ตลอดจนเข้ากับฐานะวัตถุที่ภายใน
ถ้าเหตุสงสัยไม่ตระหนักแน่แก่ใจแล้ว ต้องให้ข้อสงสัยเป็น
ผลแก่ผู้ต้องหา

มีสาเหตุพยาบาลแล้วเขามีคาพดอบพันศีรษะเขาที่เดียว อยู่
ได้ ๓๖ วันทกยเช่นนี้ วินิจฉัยว่าฆ่าคนตาย โดยไม่ตั้งใจ

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกาจำเลยอุทธรณ์คำ
พิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ

ในคดีระหว่าง โจทก์
อัยการ เมือง ปาก พันธ์ จำเลย
นายเพ็ง นายตั้ง นายถัม นายเบ็ญ

พนักงานรักษาพระอัยการ พ้องว่าเมื่อ ณ วันที่ ๓ เดือน กันยายน ๒๔๕๒ จำ
เลยมีชื่อ ๔ คนนี้ ได้คบคิดพากันไปคอยทำนายตั้งในถนนบ้านนายตั้ง ตำบล
คลอง กระบือ ท้องที่ อำเภอ ปาก พันธ์ เมื่อ นายตั้ง ลง มาจาก เรือนเพื่อจะ
มา ระวัง กระบือ ของ พัดดาว นายตั้ง จำเลยตรงเข้ากอดคอไว้แล้ว นายเพ็ง
จำเลยเขา มีดเหล็ก พ้น ถูก ศีรษะ นายตั้ง มีบาดแผล สักห้าดี แล้วจำเลยกับ พดก

ก็ จึงหนีไป นายสัง ทน อดเจ็บ ชยู่ได้ ๓๕ วัน ชาติ ใจ ภาย ขอ ให้ตั้ง โทษ จำเลยตาม กฎหมาย.

นายเพ็ง จำเลย ให้การ ปฏิเสธ ข้อหา กลับ คัด สู้ ว่า ใน คำ คัด นั้น ประ มาน ๔ หมู่ จำเลย ได้ ยิน เดียง โศก ของ จำเลย ๒ ตัว ปลา จึง ได้ ตั้ง เรือคน มาดู เหน นาง โศก สีขาว หาย ไป แต่ เห็น คน ร้าย ยืน คม เข็ม กัด โศก จำเลย ตรง เข้า ไป โกลด คน ร้าย เรือ ฮาว จะ คัด ดี จำเลย จึง เอา ทู พัก ที่ อด ชยู่ พัน ถก คีรี ษะ คน ร้าย ๆ นั้น ก็ จึง หนี เข้า ไป ใน บ้าน นายสัง จำเลย แจ้ง ความ ข้อ ที่ พัน คน ร้าย ให้ ผู้ ใหญ่ บ้าน คล้าย กับ กำนัน หน ทราบ แล้ว ได้ มา ชวน คู่ จัน คี ฐาน ที่ ตลอด คน ถึง บ้าน นายสัง ใน คัด นั้น ครั้น รุ่ง ชัน จำเลย พบ โศก ชยู่ ที่ บ้าน นาย พุน จึง ได้ พ้อง นาย พุน ไว้ เป็น คัด ห้าง นายสัง จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ อ้าง ฐาน ที่ ชยู่ นายกลับ นาย เมีย จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ คัด สู้ คัด ยับ คัด ถึง กับ นายเพ็ง.

ศาล เมือง พิจิตร ณา เดิม จำ นวน แล้ว ทำ ความ เห็น เห็น ข้อ ข้อ ศาล ฆณฑ นคร ศิริ ธรรมราช เพื่อ ได้ วินิจฉัย ๆ ว่า (๑) ข้อ ที่ ว่า ผู้ ร้าย เข้า ถัก โศก ใน บ้าน จำเลย ๆ พัน ผู้ ร้าย ไม่ หนี สืบ ไม่ สืบ กลับ สืบ ว่า เป็น อุบาย แก่ ความ ที่ คน คัด ว่า จะ ใจ ว่า นายสัง ภาย (๒) ฐาน ที่ จำเลย พัน นายสัง นั้น พิเคราะห์ ตาม คำ พยาน ฐาน ที่ ของ โจท ซึ่ง ได้ เห็น ว่า ศาล ได้ ยิน เดียง ร้อง ระบุ ข้อ ค่ง พัง ได้ ว่า เป็น ชัน พัน ที่ คดลกรบช ใน กระบาน บ้าน ช่าง งด บุญ คง ดี นายสัง ๆ สืบ ดัง ตรง นั้น เอง (๓) จำเลย ไม่มี พยาน ฐาน ที่ ซึ่ง จะ คำ จุน ข้อ คัด สู้ มี แต่ คำ พยาน ที่ จำเลย บอก เถ่า ภาย หลัง เกิด เหตุ แม้ แต่ รอย โลหิต

ซึ่งผู้ใหญ่มานั่งกับท่านได้ ชัดแจ้งนั้น ก็มี เบน หยด ๆ น้อย ไม่สม กับ มาด
แผล เป็น ที่ ให้ ระวัง ว่า จะ เป็น อุบาย ทำ ขึ้น แก่ ความ ฐาน พิจารณา คง ได้
ความ สัม ชั่ว ใจ อก ตั ว นี้ ช้าย เพ็ง จำ โดย มี ความ ผิด ต้อง บท ๒๕๘ ตักขณ อชาญา
ช้าย สัง มีความ ผิด ต้อง บท ๒๓-๒๕ ตักขณ อชาญา จึง พินาศ ภา ให้ จำ กุ ช้าย
เพ็ง ตลอด ชีวิต โทษ ช้าย สัง นั้น ให้ แบ่ง ๓ ส่วน ตค ๓ ส่วน ให้ จำ กุ มี
กำหนด ๑๒ ปี แต่ นาย กตัม นาย เบย นั้น พิจารณา ไม่ ได้ ความ ว่า มี ผิด ให้ ปล่อย
ตัว ไป

โจทก์ จำ โดย ทาง คน ต่าง อุทธรณ์ มา ยัง ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ๆ เห็น
ชอบ ด้วย ศาล ต่าง ใน ข้อ ที่ ว่า ช้าย เพ็ง ช้าย สัง ได้ ช่วย กันฆ่า นาย สัง ตาย โดย
จริง นั้น จริง แต่ ยก สาเหตุ ที่ ช้าย คนร้าย ทั้ง ๒ นี้ ได้ มี กับ นาย สัง ช้าย เพ็ง
ลัก โค ของ อาตง กตัม ไป ผูก ช้อน ได้ นาย สัง ตาม พบ โค แล้ว กตัม เขา มา
คืน ให้ เจ้า ของ ช้าย สัง มา ขอ เนื่อง ส่วน นาย สัง ๆ ไม่ ยอม ยก ให้ ได้ คง ถึง มารดา
ช้าย เพ็ง ช้าย สัง พยายาม โกรธ แค้น เป็น สาเหตุ มี อยู่ ดังนี้ จึง ประกอบ พยายาม
ด้วย อาวุธ มาก ร้าย ใจ ฆ่า นาย สัง ให้ ตาย แต่ ชัย แจง โดย ยืด ยาว ว่า ศาล ต่าง
ปรับ ผิด บท โทษ ช้าย ๒ คน นี้ ควร มี เดิม อกัน ต้อง บท ๘๘ ตักขณ โจร หรือ
เทียบ กับ ประมวล ฎ อชาญา มาตรา ๒๕๐ ข้อ ๓ ชอบ ให้ ลง พระ ราช อาญา ประหาร
ชีวิต ช้าย เพ็ง ช้าย สัง ให้ ตาย ตก ไป ตาม กัน.

ช้าย เพ็ง คน เดียว ทูล เถลั่ว ๆ ถวาย ฎีกา มี ใจ ความ ยก เหตุ ขึ้น คัด คำน คำ
พิพากษา ว่า (๑) สาเหตุ เป็น แค่ เด็ก น้อย มี ได้ ร้าย ภาย จะ ถึง อาวุธ พัน เขา
ให้ ตาย เทียว หรือ (๒) นาย สัง ตาย ต่อ ๓๐ วัน ภาย หลัง เหตุ คำ ชัด แจ้ง นี้ ว่า

ไปภายใน ถ้ามีเหตุผลที่ควรสงสัยมีข้อที่ไม่ครบหนักแน่น แก่ใจ ผู้พิพากษา
 พิเคราะห์ อรรถคดี ท่านว่า ชอบที่ จะให้ข้อสงสัยนั้น เป็นผลดีแก่ผู้ผิด
 เพื่อหย่อนเบา บั้นเทาทัณฑ์ โทษ แก่มันบ้าง ฮาศรัย ความตั้งจำมาแล้วจึง
 เห็น ด้วยเกล้า ๆ ว่า ความผิดของ อ้ายเพ็ง อ้ายสง นี้ ควรวินิจฉัยว่า เป็นแต่ฐาน
 ทำตายชีวิตคน มนุษย์ โดยมิได้เจตนาจะฆ่าให้ตาย แต่มัน ทาร้ายร้าย
 ภาย นายตั้ง จน ถึงแก่ ความตาย แต่กระทำโดย พยายาม มีความ พยายาม
 ด้วย อีก ๑ ครั้งหนึ่ง ต้อง บท ๒๕๓ ประกอบกับ บท ๒๕๐ ข้อ ๓ แห่ง ประ
 มวณ อัญญา จึง พิพากษาให้ลงโทษ อ้ายเพ็ง อ้ายสง จำคุก มีกำหนด
 ๒๐ ปี ซึ่ง เป็นโทษ อันสูงไม่ ฐาน ความผิดนี้ ตาม กฎหมาย

อนึ่งเมื่อ อานคำพิพากษา ศาล อุตธรณ์ ศาลหลวง พิเศษ ณ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม
 ๑๒๘ นั้น ได้ความ จาก จดหมาย พนักงานแทน ผู้บัญชาการ เว็ชอน จำ
 เกอ ปาก พนัง แจ้งความ มา ยัง ศาล จำหน่ายว่า อ้ายสง บ่วยตายเสีย ที่ เว็ช
 จำ เมือง นคร แต่ปี ๑๒๘ ส่งไม่ได้ หลวง ตำรวจ สำนักร้อย ผู้ พิพากษา จด เป็น
 คำสั่งไว้ข้างท้ายว่า ให้ สอบถาม ไป ยัง ผู้บัญชาการ เว็ชอน จำ เมือง นคร
 ว่า อ้ายสง ตาย จริง หรือ ไม่ แต่ตาย แต่เมื่อไร ด้วย โรค อัน ไต ให้ ได้
 ความชัด เจน ต่อมา จน บัด นี้ จะ ได้ สอบ ถาม ไป แล้ว หรือ ยัง แต่ ได้
 ความ ตอบ มา ประการใด ความ ไม่ปรากฏ ใน คำพยานนี้ เห็น ด้วยเกล้า ๆ

ว่า ผู้พิพากษา คนนี้ยังกระทำบกพร่อง อยู่ในหน้าที่ราชการ ขอ
ให้ แจ้ง ความ ไป ยัง เจ้า กระทรวง เพื่อ ได้ บังคับ ได้ ส่วนตาม ขอบ ธรรมเนียม
หนึ่ง เมื่อจะ บังคับตาม คำพิพากษา ค่ำด ฎีกา นี้ ให้ ผู้พิพากษา ค่ำด เมือง
ตอบ ตาม ได้ ส่วน ให้ ได้ ความ แน่ นอน แล้ว มี บอก ช้ เจง เข้า มา ยัง ขระ
บัตร์ ค่ำด นี้ ด้วย.

วันที่ ๘ มิถุนายน ๑๓๑๐

กรม สี่ ด็จ
พระยา กฤติกา นฤวัน กิจ
พระยา นรเนติ บัญชา กิจ
พระยา จักรปาณี ศรี ศรี วิดี พุทธิ

อธิบดี ทรง ปลด ภาษา

คำพิพากษาที่ ๕๖ พ.ศ. ๒๔๕๔

ฆ่าคน ลักเจตนา อาวุธ

ใช้ อาวุธขวาน ดาบฟันศีรษะคน จนสมองแตกตายจนถึง
จะไม่ปรากฏสาเหตุ ก็พอสันนิษฐานได้ว่าโดยลักเจตนาได้

ที่ ๕๖ ปี ๑๓๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๐ มิถุนายน วันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๖ ปี ๑๓๐

ข้าพระพุทธเจ้า กรรมการคดีศาลฎีกา ขอ พระราชทาน กราบ บังคม
ทูล พระกรุณา ทราบ ว่า ดของ ชฎีพระบาท

มุดคดีนี้ ชัยการ มณฑลจันทบุรี เป็ญ โจรพ้อง เดิมแล้ว พ้อง เพิ่มเติมว่า เมื่อ
วันที่ ๗ พฤษภาคม ๑๒๗ เวลา บ่าย ๓ โมงเศษ นายเหม็ง จำเลย เขาขวาน
ตอบ พัน นายแจ้ง ถูก ศีรษะแตก ที่ ตำบล ตระกาศ เจ้า อำเภอ พดยแขวน

แขวง เมือง จันทบุรี นายแจ้ง ทน บาดเจ็บ อยู่ ได้ ๒๑ วัน ขาดใจตาย ด้วย บาด
แผล ที่ ถูกกระทำร้าย นั้น ขอ ให้ศาล ตั้งโทษ นายเหม็ง จำเลย ตามกฎหมาย

นายเหม็ง จำเลย ให้ก่อร ค่อตั้งฐาน ที่ อยู่ห่าง จาก ที่ นายแจ้ง ต้มถง เพียง
๓๐ ๓

ฐาน พิจารณาได้ ความ กระจ่าง แจ็ง ชัด ว่า ณวันเกิด เหตุ นั้น มหาชน
ประชุม กัน ณวัด หนองคัน เปน งาน ผดของ พระทราย เวลา บ่าย นายแจ้ง ขึ้น

01/10/2565

อยู่ริมกอไม้ ทันใดนั้น นาย เหม็ง จำเตย ถีบ ขวาน ตรง เข้า พ้น นายแจ้ ถูก
 กตาง ศรัษะ นายแจ้ หาทัน รุกตัวไม่ ถ่มตงไม่ได้ล้มกฏากิ มีพยานฐานที่ของ
 โจท ๒-๗ ปาก ถ้วน ประ จักชะ พยาน ที่ ได้เห็น แก่ตาแต บาง คน ได้ร้อง ห้ามจำ
 เถย ใน คำ ชัดแจ้ง บาดแผล แต่ คำพยาน หมอ ผู้รักษา นายแจ้ได้ ความ ประกอบ
 กัน ว่า บาดแผล นั้นตรง กตาง ศรัษะ แผลพ่นด้วย เหล็ก มี คม ยาว ๓ นิ้ว ๓ กระเบียด
 กว้าง ถึง นิ้ว ตักนิ้วหนึ่ง ถึง กระตางเป็น แผล นกรวรี แต่ ชากว นายแจ้
 นั้น ตั้งแต่ ถูก พ่นแล้วเลย แขน ข้าง หนึ่ง เสียขาข้าง หนึ่ง จะ กระดิก ยก ใช้ ไม่ได้
 อยู่ หลาย วัน เยื่อ ใน สมองเน่า นายแจ้ ตาย ด้วย บาดแผล นี้ พยาน
 จำเตย ทั้ง หมดเบิด ว่า ไม่เห็น จำเตย พ้น ไม่ เป็น แก่น ล่า ใน อรรถคดีนี้

ศาล มณฑล จันทบุรี พิจารณาแล้ว พิพากษา ฟัง คำ พยาน ฐาน ที่ ว่า ไม่
 มีเหตุ สงสัย ว่า นายเหม็ง จำเตย จะ ไม่ ได้ ทำร้าย นายแจ้ อ้ายเหม็ง มีความ
 ผิด ฐานฆ่า คนตาย โดย สัจเจตนา ให้จำคุก อ้ายเหม็ง ตลอดชีวิต

อ้ายเหม็ง อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ ยกบท ๒๕๘ แห่ง ประมวลกฎหมายวิธีสบ
 แล้ว พิพากษา ยืน ตาม คำต มณฑล อ้ายเหม็ง จำเตยทุกเกล้า ๆ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้รับ พระราช ทาน ตรวจ ส่วนของ หลอกแล้ว เห็น ด้วย
 เกล้า ๆ ว่า ประจักษ์พยาน ฐานที่ ฝ่าย โจท นั้น มัน คง แน่นหนา หา มี ช่อง ที่ จะ
 ให้เกิดข้อ แคลง สงสัย ได้ ไม่ แม้ จำเตย จะ สืบ พยาน ไม่ แต่ เพียง ๒๐ ปาก
 จะ สืบ อีก เท่า ไ้ ๆ ก็ ไม่ อาจ ที่ จะ มา หัก ถ้าง คำ พยาน โจท ได้ ข้อ ซึ่ง ศาล
 มณฑล แด คำอุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ พิพากษา ว่า อ้ายเหม็ง ต้อง พระ ราชอาญา

มังอาจ ฆ่า นายแจ้ตายโดยสัญญาเดาให้ตั้งโทษจำคุก ช้ายเหม็งตลอดชีวิต
นั้น ชชนม์ด้วยบทกฎหมายแต่รูป ความแล้วทุกประการ ควรให้ยก
ฎีกา ช้ายเหม็งเสีย

ข้าพระพุทธเจ้าได้คัดค้านคำพิพากษาทั้งถึงศาลกับฎีกาของ ช้ายเหม็ง
ขอ พระราชทาน ทูลเกล้าฯ ฎีกา ในที่นี้ด้วย

ควร มี คดี ตั้งแต่ แลจะ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ราชพระ

กรม ด่วนคดี

พระยา กฤติภานุภรณ์กิจ

พระยา นเรนทรราชกิจ

พระยาจักรีปานิศร์คีตฉัตร

อธิบดี ทรงปลุกษา

ที่ ๓๘/๗๖๓

พระราชวังสนามจันทร์

วันที่ ๓๘ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

ทอดกรมหลวง สวัสดิวัตน์ วิศิษฎ์

คำพิพากษา ศาลฎีกา ที่ ๕๖/๓๓๐ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕
ปลุกษาโทษ ชัยเหม็ง ผู้ร้ายฆ่า นายแจ้ง ตาย ที่ตำบลตะการเจ้าแขวง เมือง
จันทร์บุรี ซึ่ง ศาลฎีกาพิพากษาต้องกับศาลล่างให้ลงโทษจำคุกชัยเหม็ง
ไว้จนตลอดชีวิต นั้น ได้ตรวจดูเห็นชอบด้วยแล้ว อนุญาตให้ลงโทษ
ชัยเหม็งตามคำพิพากษา ฯ

(พระบรมนามาภิไธย) ๖๓๖๓๖๖

คำพิพากษาที่ ๕๘ พ. ศ. ๒๔๕๔

ฆ่าคน ลักขเจตนา เหตุประมาธีย์

เจ้าพนักงานเอา ชำนาง นำที่ ไป รุกราน เขา ด้วย วิถี พาด
แต่ เขา เป็น ยิง เขา ตาย นั้น ต้อง โทษ ประหาร ชีวิต โดยไม่
กรุณา ปราณี โทษ

ที่ ๕๘ ปี ๑๓๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๒ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐๐

ข้า พระพุทธเจ้า กรมการ คดี สิ้น ฎีกา ขอ พระราชทาน กราบ บังคม
ทูล พระ กรุณา ทราบ ได้ ฝ่า ถอง รุติ พระบาท

มุด คดี พนักงาน รักษา พระ ชัยการ มณฑล ราชบุรี เป็น โจทก์ พ้อง ว่า เมื่อ
วันที่ ๒๓ มกราคม ๑๒๗๗ เวลา กลาง วัน นาย ทอง เป็น นาย ดิบ ตำรวจ ภูธร
ได้ เขา เป็น ยิง จีน เหล็ง ตาย ทันที ขณะ ทำบด คุ้ง พยอม ท้อง ที่ ข้า เกษ
บ้าน โม่ง มณฑล ราชบุรี ศพ จีน เหล็ง มีบาดแผล ตาม คำ ชันคู้จัน
เป็น แผล เป็น ยิง แต่ ชาย ส้มกักรว ทลุ ออกนำออก เมื่อง่ายแล ทลุ แขน ช้าย ไป ด้วย
ขอ ให้ตั้ง โทษ จำเลย ตาม กฎหมาย.

นาย ทอง จำเลย ให้ การ ภาค เสธ ร้อหา แต่ ว่า พวก จีน ๗ คน กตุ่ม รุม ทบ
ตี จำเลย มีบาดแผล จำเลย เขา เป็น ยิง ไป โดยมี ได้ ตั้ง ใจ เดจะ ตก ใคร ไม่
ทราบ จำเลย ได้ ทำ คำ ชันคู้จัน บาดเจ็บ ของ จำเลย ไว้ เหมือน กัน.

ฐานพิจารณา นาย ข้าเถอ ผู้พิศราห์ บาดเจ็บ ของ จำเลย นั้น ตง ความ
 เห็นว่า ไม่ ใช่ รอยไม้ กระทุ้ง แต่ กดล้ม
 เป็น แต่ ทำ บวม เพราะ แผลง คง พัง
 ได้ ความ ตาม พยาน โฉม แล จำเลย ช้าง ร่วม บ้าง ไม่ ร่วม บ้าง
 เป็น จริง ได้ ว่า นาย เจริญ ผู้ใหญ่ บ้าน
 จำเลย กับ นาย ทำ พลดำ รวด บ้าน
 พา กัน มา ตรวจ การ ถึง ส่วน ขวัญ จับ นาย คำ คน ร้าย ต้อง หา ว่า ดัก โศ ได้
 จึง พา มา มอบ ไว้ ที่ เรือน กำหนัก แจง ๆ ไม่ ชย ๆ แต่ ข้าแดง บิน ภรรยา จำเลย
 กับ นาย ทำ ถอด เครื่อง แต่ง ตัว ออก แล้ว จะ พา กัน ไป อาบน้ำ ได้ยิน เสียง พวก
 จีน รุก ประทัก จึง เข้า ไป กัก ท่วง แล้ว เลย ถาม ชื้อ ชม จีน หิว หิม ชม แข่ง
 มา ให้ จำเลย ๓ ชั่วโมง จำเลย ดำ น้อย ไป ไม่ รับ เอา แล้ว ก็ กดล้ม ไป อีก สัก ครู่
 หนึ่ง จำเลย กดล้ม มา ใหม่ แต่ง ตัว เป็น ตำรวจ ภรรยา บังคับ จีน หิว ว่า นาย สุรา
 ให้ นำ ตัว อนุญาต จง นาย สุรา มา ให้ ดู จีน หิว ไม่ ให้ ดู กดล้ม ดัก สุรา มา ให้
 จำเลย ชิม จำเลย ว่า เป็น สุรา เกือบ จึง เกิด ทะเถาะ รุม เกียง กัน ขึ้น จำเลย
 จึง บอก ให้ จีน หิว ไป บ้าน ผู้ใหญ่ บ้าน จีน หิว จีน เหล็ง ผู้ตาย กับ พวก อีก
 ๒ - ๓ คน ก็ พา กัน มา ที่ บ้าน กำหนัก ซึ่ง จำเลย พัก อยู่ ได้ เกิด เบน ปาก เลียง รุม
 เกียง กัน อีก จำเลย ตาม เอา จีน เหล็ง จีน ยัง คดระ ที่ แล้ว ยก บิน ขึ้น จะ ยิง
 นาย ทำ พลดำ รวด กับ ข้าแดง บิน ภรรยา กำหนัก ห้าม ไว้ แย่ง เอา บิน ไป เลี้ยว
 จาก จำเลย แต่ ก็ ไล่ ให้ พวก จีน หิว จีน เหล็ง ไป เลี้ยว จาก เรือน จำเลย มี
 ความ โกรธ เป็น กำตั้ง จึง ไล่ ข้าแดง บิน กับ ตำรวจ ให้ ไป ตาม พวก จีน กดล้ม มา
 ตำรวจ ดี มา บอก ว่า พวก จีน ไป ศักต เลี้ยว หมด ทัน โคนั้น จำเลย ชม นาย ทำ
 ข้าแดง บิน นาย สี่ กับ นาย คำ คน ร้าย ให้ ออก จาก บ้าน ว่า จะ ไป โรง พัก บ้าน โย่ง

ครั้น เติมน้ำ พันบ้าน กำหนัด แจ่ง ข้าแดง บั้น พม นายเกดียง พด ตำรวจ อีก คน หนึ่ง
 ก็ พา กัน เติมน้ำ พันบ้าน กำหนัด มา จำเลย เติมน้ำ ออก จาก ทาง เข้า บ่า ไม่ ไป แต่ ผู้ เดียว
 ครั้น พา กัน เติมน้ำ พันบ้าน กำหนัด พยอม พยาน มี ชื่อ เหล่า นั้น ได้ ยืน เลียง บั้น ข้าง
 หน้า นิต หนึ่ง จำเลย ได้ ว่า เป็น บั้น พด ตำรวจ ครั้น เติมน้ำ อีก ๕ เส้น เห็น
 จีน หิว ชื่อ บั้น วัง ถวน ทาง ร้อง มา ว่า พด ตำรวจ ยิง จีน เหล่า นี้ เพื่อน เขา ตาย เลียง
 แล้ว นายเกดียง พด ตำรวจ จำ ได้ ว่า เป็น บั้น พด ทิ้ง ไว้ แล้ว ก็ พา กัน วิ่ง ไป
 ที่ ศพ จีน เหล่า นี้ นอน ตาย อยู่ ที่ ถาด หน ทาง แล้ว พยาน ก็ พา กัน มา ที่ โรง พัก
 บ้าน โป่ง พบ จำเลย ถอน ไป อยู่ นั้น แล้ว ฝ่าย จีน หิว กับ มะจก เมียแดง ผู้
 ทำ ไว้ ถัด เขียว อยู่ ข้าง ทาง กับ นาย กุญ ผู้ ทำ ศาล ๕ คน เป็น พยาน ฐาน ที่ เบิก
 ความ ประกอบ กัน ว่า จีน หิว กับ จีน เหล่า นี้ พา กัน เติมน้ำ ไป เพื่อ จะ เบิก ถัด ถึง สี่
 สุรา บ้าน โป่ง ว่า จำเลย จับ สุรา เหล่า นี้ พอ ถึง ไว้ ถัด เขียว เห็น จำเลย ถัด บั้น
 ตาม มา จีน หิว กับ จีน เหล่า นี้ มีความ ก่อ ฎ ฎ กัน ว่า ให้ แวะ เข้า ข้าง ทาง
 รอ ให้ จำเลย ไป เลียง ก่อน จำเลย ก็ ตาม เขา ไป แต่ บังคับ จีน เหล่า นี้ จีน หิว
 ว่า ให้ ไป บ้าน โป่ง จีน ทั้ง ๒ ก็ เติมน้ำ มา นาย กุญ พยาน เห็น จำเลย ก่อ ฎ
 กระสุน บั้น ออก บรรลุ เมื่อ จะ เลียง ตาม เขา ไป ใน ไร่ ถัด แล้ว พยาน ตง
 จาก ต้น ศาล เติมน้ำ กับ ตำรวจ ฎ ฎ ไป ทาง ๆ จีน หิว พยาน เห็น จำเลย ยก
 บั้น ขึ้น จะ ยิง จีน เหล่า นี้ มั่ง ถง ยก มือ ให้อ้อ พอ เติมน้ำ ทาง ได้ ๓ ๓ ได้ ยืน
 เลียง บั้น ตน ครั้น เห็น หลวง มา ต เห็น จีน เหล่า นี้ ต้ม ตง แล้ว จำเลย ทั้ง บั้น วัง
 หนี เข้า บ่า ไป แต่ พยาน จำเลย ซึ่ง ได้ ลับ มา ก็ หา ลับ ชื่อ ต่ อตุ ของ จำเลย แต่
 รัศ โด ชื่อ หนึ่ง ไม่ ถัด ถัด ส่วน วน โจท

คำต มณฑล ราชบุรี จึง พิจารณาว่า ข้าย ของ จำเลย มีความ โกรธแค้น
 พวกร จีนแต่ สาเหตุ เรื่อง จุก ปรกัต เรื่อง ขอบ ขนบ แข่ง ตอดต เรื่อง มา จน
 พาด ตรวด นำ สุรา เกิด วิวาท เป้น ปากเสียง คมคั กับ พวกร จีน แล้วยัง คุม
 พยาบาท มาท ร้าย เขา บ่น ยิง จีน เหล้ง ตาย ด้วย เจตนา ดัง นี้ มีความ ผิด ต้อง
 บท ประมวลฎ กฎหมาย อาญา มาตรา ๒๕๗-๒๕๘ ให้ประหาร ชีวิตร์ ข้าย ของ
 ให้ ตาย ตกลไป ตาม กัน

ข้าย ของ อุตรรณ คำ พิจารณา คำต ขั้ หลวง พิเศษ ปฏิภาษาว่า กิริยา
 ของ ข้าย ของ ที่ได้ บังอาจ ฆ่า จีน เหล้ง ตาย ด้วย เจตนา ดัง นี้ ไม่มี เหตุ
 อัน ควร จะ ลด หย่อน ส่วน ไทย จึง พิจารณา ยืน ตาม คำ คำต มณฑล ข้าย
 ของ จำเลย ทุต เกตว่า ๑ ภาย ฎีกา

ขั้ พระ พุทธเจ้าโตรับ พระราชทาน ตรวดฯ สำนวน เรื่อง นี้ ตอดต แล้วย เห็น
 ด้วย เกตว่า ๑ ว่า ข้าย ของ อาศรัย อัน พาส ที่เป็น ตำรวจ ฆูรไป กัน โสกร ราชฎูร ด้วย
 พาด วิชี มี ประการ ต่าง ๆ โดย ก่าตัง ไทยะ พยายาม ฆ่า จีน เหล้ง ตาย พร้อม
 ด้วย สัจเจตนา คำต ดัง ทั้ง ๒ พิจารณา ให้ตง พระราชอาญา ถึง ประหาร ชีวิตร์
 นั้นชอบ ด้วย พระ ราช ก่าหนด กฎหมาย แล รูป ความ แล้วย ทุก ประการ ควร ให้
 ยก ฎีกา ข้าย ของ เสีย.

ข้าพระพุทธเจ้า ขอ พระ ราชทาน คัด ส่งเนา คำ พิพากษา ศาล มณฑล ราชบุรี คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ กับ ส่วนมา ฎีกา อ้ายทอง ทูตเกล้า ฯ ๗ ถวาย ด้วย แล้ว.

ควรมิควร ดังแต่จะทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

กรมหลวง

พระยาจักรีราชันีศรีศรีวิสุทธิ

พระยาฤทธิวิเศษราชบริพาร

พระยามรเขษิตวิบูลย์

อธิบดี ทรง ปริญญา

ที่ ๓๑๕๕๓

พระที่นั่ง อัมพรสถาน

วันที่ ๓๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

พุทธกรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฏ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๘/๓๓๐ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ร.ศ. ๑๓๐ ปฎิษา
โทษ อ้ายทอง โทษฆ่าเงินหลังตาย ที่ ตำบลคู่ง พยอมยวงเมือง ราชบุรี
ซึ่ง ศาลพิพากษา ต้อง กั้น ให้ ประหารชีวิต อ้ายทอง ให้ตาย ตกไป ตาม กั้น ได้
ตรวจ ดู ข้อความ เห็น ว่า อ้ายทอง เขา อำนาจ ราชการไป ชุมเหง ราชบุรี โดย ราชการ
อัน โหดร้ายนัก ไม่ควร ได้รับความ กรุณา อนุญาต ให้ ลงโทษ อ้ายทอง
ตาม คำพิพากษา

(พระบรมนามาภิไธย) สยามินทร์

คำพิพากษาที่ ๖๑ พ.ศ. ๒๔๕๔

วิธีพิจารณา คำชด ตัวการฐานโทษ

คำชด ของจำเลยใน คอวมฉบ เรื่องเดียวกัน ถึงจะต่าง
ฟ้องต่างสำนวน ก็ไม่ควร ยกมาขึ้น เอาจำเลยอีก คน หนึ่ง
สามคน สมคบกัน ไปชิงทรัพย์ ถ้าแต่ ขณะ กระทำ การ
แย่งชิงอยู่ พร้อม หนากัน คน หนึ่ง ได้ฆ่า เจ้าทรัพย์ตาย ทุก
คน เป็น ตัวการ ใน ฐาน โทษ เช่น เดียวกัน นั้น

ที่ ๒๓ ปี ๑๓๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๑ มิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๒๓๐

ข้าพระพุทธเจ้ากรรมการ ศาลฎีกา ขอ พระราชทาน กราบบังคมทูล พระ
กรุณา ทราบ ได้ผลของ ชุดีพระบาท ฯ

คดีนี้ มีมูล กรณีนีว่า ข้าแดงแขก ข้าแดง หุ่น ชาวบ้าน กอวาง แขวง เมือง
ประทุมธานี ได้ นำสิ่งของ ของ รูปพรรณ ลงเรือไป ขาย ใน หมู่บ้าน ตำบล
ข้าเถาเส่นาน้อย แขวง กอวางเก่า ครั้น ๓๐ มิถุนายน ๒๔๕ มีนาย มา สักตทาง ดิซัง ของ
เจ้าข้าแดงแขก ข้าแดงหุ่น ซอกเรือ จะกลับบ้าน มี นาย มา สักตทาง ดิซัง ของ
รูปพรรณแต่ฆ่าเจ้าทรัพย์ ทั้ง ๒ นี้ตาย รุ่งขึ้น ผู้ใหญ่บ้าน ใหม่ พบศพ กับ
เรือสำนั้น ดอยอยู่ อกตของ ฆะโมย จึงได้ นำความ มาแจ้ง แก่ ขุนอนุวิทยาการ

นายอำเภอเสนาเมือง ฯ ได้ส่งคน พลิกศพ หญิง ๒ คน พิศราห์เห็นศพ
 หนึ่ง ถูกฟัน คอขาด เหลือ แต่ตัวเปล่า อีก ศพ หนึ่ง ฟันที่คอ ๒ แฉก กระ
 ตุกขาด ยังเหลือ แต่ เนื้อหนึ่ง ศีรษะถูก นิ้วหนึ่ง จะขาด จากตัว เจ้าพนักงาน
 ไล่ส่วน ร่องรอย ได้ พิสูจน์ ว่า ช่างแพ่ง นายเผือก จำเลย กับ นายหน้อย เป็น
 ผู้ร้าย ศีรษะทรัพย์สิน แฉก ช่างแต่งแฉก ช่างแต่ง หุ่นตาย ต่อ วันที่ ๘ สิงหาคม ๑๒๐
 จึงจับได้แต่ ช่างแพ่ง ศพ นั้น ได้ พิจารณา พิพากษา มาเป็น ตำรับ ค้าง จน
 ถึง ค้างฎีกา พิพากษา ให้ประหารชีวิต ช่างแพ่ง ให้ตาย ตก ไป ตาม กัม
 แต่ ทรงพระมหา กรุณา พระราชทานโทษ ประหารชีวิต ช่างแพ่ง คง จำคุกอยู่
 จน ตลอดชีวิต มรดกที่ ส่วน ช่างแพ่ง เป็น ชัน ตำรวจ เต็มขาดไปแต่ ชันหนึ่ง ฯ
 บัดนี้ เจ้าพนักงาน จับตัว นายเผือก ได้ พนักงาน ชัยกา จึง เป็น โจท
 ของ ต่อ ศาล มณฑล กรุงเก่า ว่า นาย เผือก คน นี้ เป็น จำเลย ร่วม ส่วน
 เดียว กับ ช่างแพ่ง เป็นคนร้าย บังอาจ แย้งชิง ทรัพย์สิน ช่างแต่ง แฉก ช่าง
 หุ่น แฉก ช่างครุฑตาย ขอให้ ศาล พิจารณา ลงโทษ ตาม บทกฎหมาย ฯ
 นายเผือก จำเลย ให้การ ปฏิเสธ ต่อผู้ว่า ช่างแพ่ง ได้ รับช้อนให้ ไปตัด
 ไม้ที่ บ้านไร่ ครั้น เห็นเรือ หญิง ๒ คน พวงมา ช่างแพ่ง ขวนให้ เจ้า
 แย้งชิง ทรัพย์สิน นายเผือก ห้าม ว่า เป็น เวลา กลางวัน แต่ มีพวงม้วน ผู้ มาปีด
 เผือก จับปลา อยู่ไกล นายเผือก ไม่ เห็น ด้วยใน การ นั้น จึงได้ ชัน ค้าง
 เดิน ไป พัน ผัง ประมาณ ๓ เส้น เห็น ช่างแพ่ง คนเดียว เข้ากระทำ ร้ายแย้ง ชิง แฉก
 ถูกคว่า เขา หญิง ชัน มาฆ่าฟันตาย ทั้ง ๒ คน นาย เผือก เห็น ดัง นั้น แล้ว ก็
 กลับไป บ้าน หาได้ ส่วน แบ่งปัน ใน ทรัพย์สิน ที่ ศีรษะแต่ ตั้ง โต ตั้งหนึ่งไม่ ฯ

ฐาน พิจารณาได้ความตาม คำ พยาน ญวน พ่อ ลูก ๓ คน ผู้มา มีด เลื่อย กับ พยาน รางวัด พยาน เจ้าพนักงาน ดับ เป็น พยาน ใน จำนวน เดิม ของ ช่างแปง คง เป็น ความ จริง ได้ ว่า ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕ เวลา เข้า นาย เลื่อย กับ นายหน้าได้ ซอยม เว็ช ช่างแต่งผมได้ แล้ว พากัน ลง เว็ช มา กับ ช่างแปง พาย ออก ปากคลองชะ โมย ญวน มี ชื่อ ๓ คน พบ เห็น มี ภาพ ใน เว็ช ๓ เล่ม นายค้าย ญวน ได้ ถาม นาย เลื่อย ว่า น้ำ ใน คลอง แห่ง ฤฯ จึงเคย ได้ คอม ว่า น้ำ ขอด นายค้าย จำ หน้า นาย เลื่อย ได้ ถนัด อีล ครุ หนึ่ง ญวน ๓ คน พยาน แจก เว็ช ออก จาก คลอง ชะ โมย จะ ช่างผาก ได้ ยืน เลียง ร้อง เออะอะ แด เห็น หญิง คนหนึ่ง ว่าย น้ำ ชู ร้อง ให้ เว็ช เม็ด ช่วย เว็ช เม็ด ก็ ไม่ พยัคช่วย ญวน พยาน จึง แจก เว็ช เข้า ไป จะ ช่วย หญิง นั้น ช่างแปง ร้อง ห้าม ว่า ไม่ ใช่ กิจการ พยาน ตัว ก็นึกใจ ว่า ผัด เมีย ฉิดาก กัน จึง มี ได้ เข้า ไป ช่วย แด เห็น ช่างแปง ลง เว็ช เล็ก มา รับ หญิง ที่ ว่าย น้ำ นั้น ไป ยัง ดั้ง เว็ช เข้า ไป ใน ซอวล ดั้ง กับ ศา อึ่ง ที่ มา ดั้ง นั้น เห็น นาย เลื่อย จำ เคย ยืน คอย อยู่ พยาน รู้ จัก จำ นำ ได้ เป็น มั่นคง แด พยาน ก็ เลย ช่างผาก น้ำ ไป ครั้น รุ่ง ชื่น พยาน ทราบ จาก ชาวบ้าน ว่า มี ศพ ลอย น้ำ ชู ๒ ศพ ที่ ปาก คลอง ชะ โมย นายอำเภอ ได้ ชี้ ณ ศูนย์ ศพ แด พิสูจน์ ฐาน ที่ พยาน ทั้ง ๓ คน นี้ นาย อำเภอ ได้ เรียก ไป ชี้ ที่ ให้ เห็น คำ ขน ธน วิ ทายาท การ เมื่อก ความ จำ ได้ อัครัย ญวน ๓ คน หนี ออก ภรณิ เหตุ แด ได้ ไป พิสูจน์ พบ ฐาน ที่ ช่าง ลู ร้าย ช่าง ฟัน หญิง ๒ คน นั้น ห่าง จาก ดั้ง ขึ้น ไป ๕ วา มี โถ หิต ตีต ชู มาก แด มี รอย ตก ศพ ลง ชึ่ง น้ำ คำ พยาน ราง วัด อีก ๓ ปาก เมื่อก ความ ว่า ใน ตอน เข้า วัน นั้น พยาน ได้ เห็น ช่าง แปง นาย เลื่อย นาย หน้า

๓. คนต่าง มี ศาพ ด้วยกัน เดิน ผ่าน เข้า ใน วัด บ้าน ข้าง เบน ทาง จะ ตง ไป ของ
 ฆะ โมย นาย จำปา พยาน เป็น ผู้ นำ จับ นาย เลื่อน ใต้ ที่ บ่อน ส้วม เหล็ก กรุง เทพ ฯ
 เบิก ความ ว่า เมื่อ แรก นาย เลื่อน เห็น พยาน ก็ แสดง กิริยา กตัญ พยาน ว่า
 ขย่ำ ตกใจ แล้ว ก็ ชวน นาย เลื่อน ไป สุ่มยา กัน เหล่า เพราะ พยาน กับ จำเลย ได้
 เปน คน ทำ นา อยุ่ ใกล้ ไร่ ปลูก กัน มา นาน นาย เลื่อน จึง เล่า ความ ให้ พยาน
 ฟัง ว่า เรื่อง ที่ ไป ตี ซึ่งฆ่า หญิง ๒ คน ตาย ชัย แพ่ง ต้อง โทษ อยุ่ นั้น นาย
 เลื่อน ใต้ ทองคำ ๕-๕ บาท เท่านั้น ฯ

ศาล มณฑล กรุง เก่า พิจารณา เสร็จ สำนวน แล้ว พิพากษา ว่า ชัย เลื่อน
 จำเลย เปน พวก ผู้ร้าย คดี เดียว กับ ชัย แพ่ง ซึ่ง ได้ แ่ง ซึ่ง ฆ่า เจ้าทรัพย์ ตาย
 แม้ จะ ไม่มี ผู้ใด เห็น เวลา ชัย เลื่อน ลง มือ ทำร้าย ชัย เลื่อน ก็ มิ ได้ ไป
 ไกล ยัง อยุ่ ใน บ้าน ที่ ทำร้าย นั้น เอง ต้อง ชี้ ข้อคดี ว่า มีความ ผิด เปน ฐาน
 เดียว กับ ชัย แพ่ง แต่ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าง หอง พิเศษ เอก เหตุ ว่า
 ควร ปรานี เพราะ ชัย แพ่ง ดำรง ทพ แต่ คดี สิ้น ให้ จำคุก ชัย แพ่ง ไว้ เพียง
 ๒๐ ปี ศาล มณฑล กรุง เก่า จึง พิพากษา จำคุก ชัย เลื่อน จำเลย ใน คดี นี้ มี กำหนด
 ๒๐ ปี เหมือน กัน ฯ

ชัย การ โศก ยืน อุทธรณ์ แล้ว มา ขอ ถอน บอก ว่า มิ ควร พระ ราชนิติ ตั้ง
 ให้ ถอน ชัย เลื่อน ยัง คง อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้าง หอง พิเศษ พิพากษา ว่า
 คำ ขัด ของ ชัย แพ่ง ซึ่ง ปรากฏ ใน สำนวน ที่ ถอน ประกอบ คำ พยาน ชัย นี้ มี เหตุ ผล
 สัมพันธ์ สัมปลาย ควร ฟัง ได้ ว่า ชัย เลื่อน กับ ชัย แพ่ง เปน โจร คีชิง ทรัพย์ แล
 ฆ่า เจ้าทรัพย์ ตาย ถึง แม้ จะ ไม่ได้ ความ ขัด ว่า ชัย คนร้าย คนใด ลงมือ

ควร ต้อง วิจัยดูว่า ช้ายเล็ก ช้ายแฟง มี ความผิด เบน คัด การ เส้นกัน แล้ว
ยก บท ถักชน ไจร กับ บท ใน ประมวลฎ อาญาหลาย บท ขึ้น เทียบ เคียง ว่า ควร มี
โทษ ฐานเดียว จึง พิพากษา ยก คำ คัดสิน คัด มณฑล กรุงเก่า เสีย ให้
ลง พระ ราชอาญา ประหาร ชีวิต ช้ายเล็ก จำเลย ตาม พระราช กำหนด กฎหมาย
ช้ายเล็ก ทุกเกล้า ฯ ถวายฎีกา ฯ

ข้าพระพุทธเจ้า ใต้ รับ พระราชทาน ครอบงำ ณ บัดนี้ กับ คำ พิพากษา คัด มณฑล
กรุงเก่า แต่ คัด อุทรณี่ ช้างหลวง พิเศษ แต่ คัดฎีกา ที่ ๕๐๘ ปี ๑๒๗ ใน มุตรณี่
ช้ายแฟง ด้วย ตัดออก แล้ว ขอพระราชทาน มัน หัก เป็น ความ เห็น ไว้ว่า คำ พิพากษา
คัด อุทรณี่ ช้างหลวง พิเศษ ใน คดี ช้ายแฟง นั้น พลาดไป ที่ ข้อ ยกอ้าง สำนภาพ
ของ ช้ายแฟง ขึ้น ชำขาด ว่า เป็น เหตุ ประการนี้ แต่ ให้ จำคุก ช้ายแฟง เพียง ๒๐ ปี
เพราะ ว่า คดี พิจารณา ถึง สิ้น พยาน เด็จแล้ว ช้ายแฟง แพ้ แก่ ทน จน จน แก่
พยาน มาก ดับ สำนภาพ ดังนั้น หากควร จะนับ ว่า เป็น ประโยชน์ แก่ ทาง พิจารณา
ได้ ไม่ คัด อุทรณี่ ช้างหลวง พิเศษ คัดสิน ไป แต่ วันที่ ๒๒ กันยายน ๑๒๗
จึง เป็น เหตุ ชัก ให้ คัด มณฑล กรุงเก่า ซึ่ง พิพากษา โทษ ช้ายเล็ก จำเลย
(ณวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๑๒๗) ภายหลัง ๒ เดือน ให้เพื่อน ไปตาม แต่
คำ พิพากษา คัด อุทรณี่ ช้างหลวง พิเศษ ใน คดี ช้ายเล็ก นี้ ปรึกษา ถัด เข้า
รอย ได้ ถัด คัด ตาม พระราช กำหนด กฎหมาย เว้น แต่ ข้อ ที่ ยก คำ ชัด ของ
ช้ายแฟง ผู้ร้าย ขึ้นมา ประกอบ คำ พยาน นั้น ปรึกษา ไม่ ชอบ ฯ

ข้าพระพุทธเจ้า เห็น ด้วยเกล้า ฯ ว่า ใน คดี ช้ายเล็ก นี้ ไม่มี
การ จำเลย เลย ที่ คัด จะเอา คำ สำนภาพ ถู คำ ชัด ของ ช้ายแฟง คนร้าย มา ใช้ พัง

เปน พยาน ยืน ชำยเล็ก ควร พิศราห์ มุตคัต ให้ ถิ่น ถ้วน แล้ว ช้อ เต็จ
 จริง ก็ จะ กระจ่าง เพียงพอ แก่ ทาง วิจิณณัย (๓) ญวน พยาน ๓ คน กับ พยาน
 รางวัด เบิกความ ชัดว่า ได้ เห็น ชำยเล็ก ชำยแฟง นายหน่วย เดินมา มี คัสติรารูช
 ครบ มือ ด้วยกัน ได้ ยืน ชำย ๓ คน บอกกัน ว่า เรือ หอึง มา นั้น แล้ว แด
 ได้ เห็น ชำย เหล่านี้ ลง เรือ พาย ออก ไป คอย ลักที่ ลำ น้า กิริยา เช่น นั้น ต่อ
 ให้ เสดเห็น บรรพ เจตนา พวยยาม ของ ชำย ๓ คน ว่า มี ใจ รังหมาย เปน อันเดียวกัน
 ใน ที่ จะ คอย ลักที่ ชิง ทรัพย์ เปน บรรพ กรรม เบื้องต้น (๒) ครั้น ญวน
 พยาน ๓ คน ได้ ยืน เลียง หอึง ร้อง แด ได้ เห็น หอึง ฉ่าย น้า หนี ชำย คนร้าย
 ได้ ชิง เรือ ไป แล้ว กำตัง จับตัว หอึง ใน กอดงนำ เพื่อ จะ เขาไป ทำร้าย ดังนั้น ได้
 ช้อ ว่า มี ประจักษ์ พยาน เห็น เหตุ กรรม ใน ท่ามกลาง ขณะ ที่ มัน กระทำ ความ ผิด ช้อย
 นั้น (๓) แด ขณะ เมื่อ ชำยแฟง จับ หอึง ฉ่าย น้า พยาน เห็น แต่ ชำยเล็ก
 ยืน อยู่ บน คตัง คนเดียว หอึง อีก คนหนึ่ง นั้น ไป ช้าง ไท หนี ไป โกล
 พัน ร้าย แล้ว หรือ ว่า ยัง หล่อง ทรัพย์ แบน คอย ช้อย จน กว่า เขา จะ ว่า ฤ
 ว่า คตัง ประทัด ประทัญ คาย แล้ว อย่างใด เมื่อ ใช้ วิจารณ เบญญา ชั่ง เหตุ ผล
 โดย ถัดกัน ก็ ควร จะ เสดเห็น ได้ ว่า ใน ขณะ นั้นเอง หอึง คนนั้น คง จะ ไม่ สามารถ
 ไหว กาย ใช้ เลียง ได้ แล้ว จึง มี ได้ ส่ง สำเนียง ฤ สำแดง กาย ให้ บรรพ ฤ (๔)
 แด ลัฐาน ที่ ทำร้าย ซึ่ง นาย ช่างเอก ได้ ชัด คำนึง เห็น รอย โลหิตตก มาก ก็ เปน
 ที่ ช่าง คตัง แห่งเดียว กับ ที่ พยาน เห็น ชำยเล็ก ยืน คอย ช้อย แด ชำยแฟง
 จับตัว หอึง พา กลับ ลับ เข้าไป ชวก คตัง นั้น แม้ ใน เวลา ชำย คนร้าย ลง มือ
 สำพัน ใน ที่ บำ เบียดว หา ลักชี มิ ได้ ฉะนั้น ภัณฑะ มาต แด ทราภคัพ หอึง ทั้ง ๒

หาก เบน พยายามใน ฐานที่ อัน ไม่มี คน เห็น เบน ผด สัม กับ เหตุ เบื้อง ต้น แด
ท่ามกตาง ชัก โยง คิดเหื่อง เบน ตัวกรรม อันเดียวกัน โดย ตำดับมา สัม ต้น สัมปลถาย

(๕) หาก จะ มี ส่วนของสัตว์ แคตัว ว่า ผู้ร้าย นี้ เบนแต่ โจร ศิริง ทรัพย์ ได้แล้ว ก็หนี
ไป มันไม่ได้ ซ้ำพันใคร คำนี้ ก็ ข้าง คัดคำนี้ เสียได้ เพราะ เหิง นั้น ย่อม มีมือ
มีเท้า มีเรือ เบน ยคนพาหนะ โทนเคยจะไม่ กระเสือก กระส่งไป หาก ที่ ฟัง จะ
นั่ง รอ อยู่ ที่ เบียดยว แห่งนั้น จนคนร้ายอีก จำพวก หนึ่ง มาซ้ำ พัน ซ้ำเข้า นั้น เบนพัน
วิชัยบุญญา ดำัญญ จะเปิด ช่องใจ ให้ดังสย ทาง วิญจฉายไม่มี อย่างอื่น นอก
จากจะลง สันนิษ ซานได้ ว่า ซ้ายเผือก เป็น ศวเหตุ ตัวการ เสมอ กับ ซ้ายเผิง ร่วม
คิด ร่วมใจ กัน พยายาม ลง มีศ ศิริง ทรัพย์ แล้ว มิได้ ดัด ณะให้เวลา ซ้ำ ซ้ำพัน
เจ้าทรัพย์ ให้ตาย ด้วยใจ เขียม โหด หวัง จะ ปลด ชิง โทษ ร้าย ของ มัน ให้สาบสูญ
ซ้ายเผือก มีความ ผิด เป็น ผลกรรจ์ มหันตโทษ ขอพบให้ลง พระราช อาญา
ประหาร ชีวิต ซ้ายเผือกให้ ตาย ตกไป ตาม กัน โดย พระราชกฤษฎีกา ฯ

แต่โทษ ซ้ายเผิงได้ พิพากษา เดิมๆ ไปคดีหนึ่ง แล้วทรงพระกรุณา ให้ ไร่ ชีวิต
มัน ต้อง วัน พระราชอาญา จำคุก อยู่ตลอด ชีวิตแล้ว แต่ พระ มหา
กรุณา ดั่งนี้ เป็น มุต นิติ ขรรฆราช ประเพณี ของ ส้มเต๋จ พระเจ้า อยู่ หัว จะ
ทรง ประคำสั้น พระราชทาน แต่ ตำฟัง พระองค์ มิได้ บังควร แก่ สุภา ตูตการ
โต ๆ จะ เข้ม ข้าง เขาเป็น อุทาหรณ์ เขียม เคียง ใน การ พิพากษาโทษได้ โทษ
มัน ควร ฉนโต ขอพบ ที่ ให้วางไป ตามบท สุด แต่ ส้มเต๋จ พระเจ้า อยู่ หัว จะทรง
พระกรุณาโปรด แก่ มัน ผู้ผิด นั้น ฯ

อนึ่ง ตามจำนวน ซึ่ง ข้าพระพุทธเจ้าได้รับ พระราชทาน พิจารณามา นี้ ความ
 ปรากฏว่า การสืบสวนค้น ท่องที่ ฌมีโว ได้หลักฐาน มีนกง จนย้าย
 เหล่าร้าย มีอาช หนี รอด ชานญาแผ่นดินไปได้ ย่อม อดร้าย ความ ภัยดี ของ
 ขุนอนุวิทยภททการ นาย ช่อเรอ ปลดใจใน ราชการ ควร ที่ได้เสนอ ความ ชอบ
 ให้ ทราบ ได้ ฝ่า ดอของ สติพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า ขอ พระราชทาน คัดสำเนา
 คำพิพากษา ส่วน ดัง ทั้ง ๒ กับ ฎีกา ข้ายเลือก ทูลเกล้าฯ ถวาย ใน ที่นี้ ด้วย ฯ
 ทรง มี ควณ แล้ว แต่ จะ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ

ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

กรมสวัสดิ

พระยากฤตีกานุกรณีกิจ

พระยานรเนติบัญญัติ

ดัตินเนอ์เคอ์เนอ์

พระยาจักรปาณีสวีคีตวิสุทธี

อธิบดีทรงปลุกษา

ที่ ๕/๕๕๒

พระที่นั่ง อัมพรสถาน

วันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

พุทธกรมหลวง สวัสดิวัตน์ภคิษย์

คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ ๖๓๑๓๖๐ ลงวันที่ ๓๓ มิถุนายน ร.ศ. ๓๓๐ ปฎกษาไทย
 อ้ายเผือก โทษ ซึ่ง ทรัพย์ เจ้า ทรัพย์ตาย ที่ ตำบลบ้าน คตของ จะ โมย
 อำเภอ เด่นา น้อย ซึ่ง ศาลฎีกา ปฎกษาเห็น ชอบ ด้วย คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์
 ข้างหลวง พิเศษ ให้ ประหารชีวิต อ้ายเผือก นั้น ได้ ตรวจ ดู ข้อ ความ เห็น ว่า
 พิพากษา ชอบ ด้วยบท กฎหมาย แล้ว แต่เมื่อ อ้ายเผือก ผู้ร้าย ไม่ เวียง เดียว กัน
 ต้อง โทษ แต่ เพียง จำคุก ตลอด ชีวิต อ้ายเผือก ก็ ควร ได้ รับ ความ กรุณา
 ตรู้น เดียว กัน เพราะ ฉะนั้น ให้ จำคุก อ้ายเผือก ได้ ตลอด ชีวิต

(พระบรมนามาภิไธย) ตยามินทร

นายหุดอม นายค้อ นายจ๊ก
นายเผื่อน นายห่อ นายตี๋ที้

โจท

ใน คดี ระหว่าง

นายกรุด นายหมัด นายแถม นายเบ๊ยก
นายทวน นายเตาะ นายยวนนายทก จีนฉาย
นายคัก นายเพิ่ม นายเว็ญ นายฮั้น นายเถิม

จำเลย

นาย ลู้ต พนักงาน ฮัยการ เมืองขลุง

โจท

ใน คดี ระหว่าง

นายกรุด นายหมัด นายจวน นายคัก นายเตาะ
นายเพิ่ม นายเว็ญ นายห่อ นายจ๊ก นายค้อ
นายแถม นายเถิม นายเบ๊ยก นายทก นายฮั้น

จำเลย

สำนวน ที่ ๓ นาย กรุด กับ พวก ๖ คนเป็น โจทฟ้อง ว่า เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๑๒๕ เวลา กลาง ค่ำ พวก จำเลย มี ชื่อ ประชุม กัน เด็ด ทรัพย์ บ้าน จีน ฮอม แล้ว ถือ ฮา อุง เข้า ถล่ม รุม ทบ ตี พวก โจท มี บาดเจ็บ ศนะ หลาย แห่ง ทาง พัน นายจิวคาย.

นาย หุดอม กับ พวก ๑๕ คน จำเลย ให้การ ปฏิเสธ ว่า ไม่ได้ ทำร้าย นาย จิว ตาง คนค้อ ลู้ว่า นาย จิว ผู้ตาย กับ นายกรุด จิวาท ทบ ตี กัน จำ เลย เข้า ห้าม นาย กรุด กับ พวก นายกรุด โจท ถล่ม ทำร้าย ตี พัน จำเลย มี บาดเจ็บ.

จำนวนที่ ๒ นายสิทธิ บิดา นายจิว ผู้ตาย เข้า ชื่อ กับ นายหลอม นายต่อ นายจ๊ก นายเผื่อน นายห่อ เป็นโจทก์ฟ้องแย้งหาว่า นายกรุด นายหมัด นายเตาะ กับ พวกอีก ๓๓ คน เป็นจำเลย ได้ก่อ การฉ้อโกง ทำ ทาย กลุ่ม รุม พันทาง นายจิว ตาย แต่ ทบตี พันทาง โจทก์ มีบาดเจ็บ นายกรุดกับ พวกจำเลย ให้การ แก่ ฟ้องแย้ง คล้าย กับ คำฟ้อง ใน จำนวน ที่ ๑ แต่ บางคน ปฏิเสธ ว่า ไม่ ได้ ไป ใน ฐาน ที่ โจทก์ เสนอ.

จำนวนที่ ๓ ยัยการ เมือง ขลุ่ย เป็น โจทก์ ฟ้อง นายกรุด เป็น ต้น เหตุ กับ จำเลย มี ชื่อ อีก ๑๔ คน ว่า ก่อ ฉ้อโกง รุม กัน ตี พัน นายจิว ตาย ด้วย เจตนา ขอ ให้ ลงโทษ.

จำเลยมีชื่อเหล่านี้ ให้การ ปฏิเสธ ข้อหา แต่ ก่อ อยู่ อย่างเดียวกับ ใน จำนวน ทั้ง ๒ ข้าง ต้น.

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ว่า ณ วันที่ ๒๘ มกราคม ๑๒๕๕ จีน ฮอน เขา แวง ผู้มี ชื่อ ไป เตื่อยไม้ เตื่อย เลียง ฮาหาร เตื่อย สุรา ใน เวลา เลิก งาน แล้ว คำ วัน นั้น มี จันทร์ ปราศ นายกรุด กับ พวก เติน โห้ ร้อง เกรี้ยว กราว มา ข้าง เรือน นายห่อ แล้ว คำ ทำ ทาย นายจิว ให้ ลง ไป ตี กัน นายจิว จึง ถอน ลง ไป คำ ได้ ตอบ พวก เพื่อน นายจิว ห้ามไม้ ฟัง ต้น หุด ถ่น ไป คน เตียว พยาน หลาย ปาก เห็น นายกรุด พัน นายจิว ก่อน นายหมัด ตี ด้วย ไม้ ตะพัด ถูก ต้น คอ นายจิว ถ่ม ตง ทิน ที แล้ว นายเตาะ นายตัก นายวน นายเพิ่ม นายเวญ ช่วย กัน กลุ่ม รุม ตี นายจิว ฝ่าย พวก นายจิว คือ นายหลอม นายห่อ นายต่อ นายเผื่อน ก็ ตูร กัน เข้า ช่วย แก่ เพื่อน เกิด ตี กัน ชุลมุน ต่าง มี บาด แผล มาก บ้าง

น้อยบ้าง ด้วย กัน ทั้ง สอง ฝ่าย ครั้น เวลาถึงบ ตี ฟัน กัน แล้ว นายหลอม เรียก
ให้ นายจิว ลูก ขึ้น ลูก หาได้ ไม่ จึง ได้ รู้ ว่า เจ็บ ลำ หัด ปาง คาย พวก
นายจิว ได้ ไป เขา โพล มา พ้น แก้ว รักษา ที ไม่ พ้น อีก ครู่ หนึ่ง นายจิว ก็ ขาด
ใจ ตาย ใน ที นั้น พนักงาน ได้ ชั่ง สุนัข น ศพ บาด แผล โจร จำเลย ทั้ง ๒ ฝ่าย
ไว้ แล้ว คำ ชั่ง สุนัข น ศพ นายจิว มี แผล ๒ แห่ง คือ ที่ กตาง คีรี สะ ๑ ซา
ซ้าย ๑ โคน นิ้ว ซี่ ขว ๑ แผล เหล็ก มี คม ที คั่น คอ ๑ ที บ่า ซ้าย ๑ บ่า ขวา ๑ พก
เข้า โดกดม เข้า ลูก ส้ม โอ แผล ไม่

ศาล เมือง ขตุง พิจารณา เสร็จ ด้าน ณ แล้ว ทำ ความ เห็น ส่ง ไป ให้ ศาล
มณฑล จันทบุรี ปลัด ทนาย ทนาย โทษ ว่า อ้าย กฤต อ้าย หมัก อ้าย เคา อ้าย เวญ
อ้าย เพิ่ม อ้าย คัด เตมิต พระราช ธัญญา มี ความ ผิด ฐาน ทำ คน ตาย โดย ไม่ มี
เจตนา ให้ จำคุก อ้าย ๒ คน นี้ มี ก้าว หมัด คดระ ๑ ปี แล้ว ให้ ปรับ ปลูก ตัว ผู้
ตาย ตาม กระเชียน ชาย โสด หนึ่ง ให้ ปรับ ฐาน ตาย ด้วย เหล็ก มี คม อีก โสด
หนึ่ง เบี้ย ปลูก ตัว กับ ดิน ใหม่ ให้ นาย สิทธิ บิศา ผู้ ตาย พิณย ให้ จำ โด่ โทษ แด
ให้ ปรับ โจร จำเลย ผู้ มี บาด แผล ตาม คำ ชั่ง สุนัข น ถม กัน ไป มา แด ให้
ปล่อย จำเลย ผู้ ที พิจารณา ไม่ ถม

โจร จำเลย ต่าง คน ต่าง อูทธรณ์ ศาล อูทธรณ์ ว่า หลวง พิเศษ วิจิตร ด้ย ว่า
อ้าย กฤต เป็น ต้น เหตุ ก่อ จิวาท อ้าย หมัก อ้าย เคา อ้าย เวญ อ้าย เพิ่ม อ้าย คัด ได้
ลง มือ ช่วย กัน กระทำ ร้าย นายจิว จน ตาย แด นาย ยวน นาย เตม นาย หลอม
นาย หล่อ นาย ค้อ นาย จัก นาย เตื่อน นาย แอม นาย ฮืด นาย เวญ จีน ซอม เป็น
พรรคพวก ฐาน วิวาทร้าย นี้ มี ความ ผิด น้อย กว่า ต้น เหตุ ที ได้ ลง มือ แด ศาล มณฑล

ปรับใหม่ ปดุก ตัว แต่ ปรับ กลบ ตบ นั้น ยัง คดตาด เค็ดชอน อยู่ จึง พิพากษา
 ให้ตั้ง โทษ ช้าย กรุด คั้น เหตุ ว่า นาย จิว ตาย จำคุก มีกำหนด ๕ ปี ช้าย หมัด
 ช้าย เตะร ช้าย เรณู ช้าย เพิ่ม ช้าย คัด ผู้ ตง มือ ทำ ร้าย จำคุก มี กำหนด คดระ ๓ ปี
 จำเตย มี ชื่อ นอกนี้ เป็น ผู้ ล้ม รุ พรวด พวด ให้ จำคุก คดระ ๓ ปี แต่ ให้ ปรับ
 ช้าย กรุด ปดุก ตัว ตาม กระเชียน ฮาย เงิน ๕๒๐ บาท ให้ ปรับ ช้าย หมัด ช้าย เตะร
 ช้าย เรณู ช้าย เพิ่ม ช้าย คัด พรวด พวด ถึง คั้น เหตุ เป็น เงิน คดระ ๒๒๐ บาท เป็น สิ้น
 ใหม่ ถึง พินัย ถึง สิ้น ใหม่ ให้ แก่ นาย สิทธิ บิดา ผู้ ตาย พินัย ควร ยก เสีย
 เพราะ มี โทษ แล้ว ส่วน ชัย ปรับ ใหม่ กลบ ตบ กัน ความ บาด แผลง นั้น ยัน ตาม คำ
 พิพากษา คัด มณฑล ให้ ยก แก่ พินัย เพราะ จำเตย วั โทษ แล้ว

ช้าย กรุด ช้าย หมัด ช้าย เตะร ช้าย เรณู ช้าย เพิ่ม ช้าย คัด ช้าย เตบ ช้าย ยวน
 จำเตย ทุด เกด้า ๑ ถวาย ฎีกา ฉบับ หนึ่ง

นายหอดอม นายห่อช นายด้อ นายจัก นายแอม นายฮอด นายเรณู นายเลือน
 จีน ฮอม นาย พิน จีน บัว จำเตย ทุด เกด้า ๑ ถวาย ฎีกา ฉบับ หนึ่ง

เจ้าพระพุทธรเจ้า ได้ รับ พระราชทาน ครวดฯ จำนวน ทั้ง ๓ นี้ คดชด แล้ว เห็น
 ด้วย เกด้า ๑ ว่า มุด คัด นี้ เป็น วิวาท เกิด แก่ ส่าเหตุ ช้าย กรุด กับ พวด ทัว
 ทาย นาย จิว แ่งน ออก ไป วิวาท ด้วย มี พยาน เห็น ว่า ชัย กรุด ตง มือ
 พ้น ก้อน แล้ว ช้าย หมัด ตี ด้วย ครวด แล้ว ช้าย เตะร ช้าย เพิ่ม ช้าย เรณู
 ช้าย คัด เข้า กลุ่ม รุม ตี นาย จิว จน ตาย พวก นาย จิว จึง เข้า ไป ช่วย แก่
 เพ็ชช เกิด วิวาท ตี พ้น กัน ค่าง คน ค่าง มี บาดเจ็บ ด้วย กัน ทั้ง ๒ ช้าง แด
 คัด วิวาท เช่น นี้ แม้ ใน กฎหมาย แก่ ก็ ต้อง พัง ว่า เป็น ความ ฉกรรจ์ มี โทษ หดง

ต้อง ด้วย มาตรา ๗ ลักษณะ วิฉพ แด ขาญา หลวง บท ๓๐ มิใช่ เบน ความ วิฉพ
 แห่ง ซึ่ง ควร จะ โหม กตบ ฅบ กัณ ตาม บาดเจ็บ ได้ เห็น ด้วย เกด้า ๆ ว่า
 กฎหมาย ประมวลฎ ขาญา มิโทษ เบากว่า ซึ่ง ควร จะ ลง แก่ จำเลย เทียม บท
 ๒๕๓ ฐาน ที่ มีน กระทำ ร้าย ให้ เขา ถึง แก่ ความ คาย โดย มิได้ มี เจตนา จะ ให้
 คาย ควร ให้ ลง โทษ จาก กุ อ้าย กรุค กับ อ้าย หมัก เดมอ กัณ มี กำหนด คดระ
 ๕ ปี อ้าย เคะ ผู้ โหญ่ บ้าน อ้าย เรญ จำเลย คดี อัยการ มี กำหนด คดระ ๓ ปี
 จำเลย มีชื่อ นอก นี้ เบน พรรคพวก ได้ เข้า วิฉพ คี พัน กัณ ทั้ง ๒ ฝ่าย แต่ ความ
 ไม่ สัด ว่า ได้ ลง มือ ทำร้าย นาย จิว แด ปราถฎ ว่า ได้ ค่อ ดู คี พัน กัณ เอง
 ทั้ง ๒ ฝ่าย โดย จำเป็น ต้อง บ้อง กัณ อันตราย แก่ คัว เอง เอง ใน ที่ วิฉพ ดัง นี้
 ท่าน ว่า ยัง ไม่ควร เอา ผิด แก่ เขา ความ มาตรา ๒๕๓ ลักษณะ ขาญา นี้ ได้ ควร ให้
 ปล่อย ตัว ไป แด ข้อ ที่ คัด ต่าง ปรับใหม่ ตาม บาดเจ็บ กตบ ฅบ กัณ ทั้ง ๒
 ฝ่าย นั้น ทรง พิจารณา หา พยาน มัน คง มิได้ ว่า ใคร คี ใคร เหม เบน แต่
 ผู้ ถูก บาดเจ็บ ยืนยัน ว่า คน นั้น คี คน นี้ พัน ใน เวลา ๕๓๓๓ วิฉพ กัณ แด ค่อ ดู
 คี พัน กัณ ทั้ง นี้ มิ ได้ ความ สัด ว่า จำเป็น ต้อง บ้อง กัณ ตัว ด้วย กัณ ทั้ง ๒ ฝ่าย
 ควร ให้ ยก ข้อ โหม กตบ ฅบ กัณ เสีย ทั้ง ดึน แดโทษ ซึ่ง อ้าย กรุค อ้าย
 เคะ อ้าย เรญ ต้อง รับ เบน อย่าง แะ โดย ลักษณะ ขาญา ใหม่ นี้ ไม่มีโทษ
 ปรับ แด เบี้ย ปลุก คัว เพราะ ฉนั้น จึง ควร ให้ ยก เบี้ย ปรับ ปลุก คัว ซึ่ง คัด
 ต่าง ทั้ง ๒ ว่าง มา นั้น เสีย ด้วย คง ให้ โຈท ทั้ง ๒ ส่วน ฅน เสีย ค่า ธรรมเนียม

แทน นาย ยิ้ม นาย ดวง นาย หนู นาย เขียม นาย เจริญ จำเลย ใน ส่วน ๑
นาย แดบ นาย เบี้ยก นาย ทอน นาย ทศ จีน ฉาย นาย อิน นาย เถิม จำเลย
ใน ส่วน ๒ ซึ่ง พิจารณา ไม่ได้ ความ จริง นำ มา อิง ทัก ด้วย.

วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๑๙๓๑

กรม สวัสดิ
พระยา กฤตติกา นุภรณ กิจ
พระยา นรเนติบัญญัติ
พระยา จักรปาณี ศรี ศิววิสุทธิ

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๙๒ พ.ศ. ๒๔๕๔

วิธีพิจารณา ภิรยาพิรุณ พยาน เหตุผล

ภิรยาพิรุณ ของ จำเลย ใน คดี ดังที่ ระบุ นั้น ถ้า จำเลย แสดง ภิรยาพิรุณ สม เหตุผล จน ตาม ฎีกา เข้าใจ ได้ ชาติ ว่า จำเลย กระทำ ผิด แล้ว ศาล ตัดสิน ฎีกา ว่า จำเลย เป็น คน ร้าย ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ ทรง จ ฎีกา จำเลย อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ว่า ทดลอง พิเศษ ใน คดี ระหว่าง นาย ปลัด นาย โจท จำเลย

โจท พ้อง ว่า เมื่อ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๔๘ เวลา กลาง ค่ำ นาย ปลัด จำเลย เป็น คน ร้าย ไป ทัก ไร่ ทุ่ง แจก ไร่ ของ นาย ชิน ไป กรณี นี้ เกิด ที่ ตำบล กำแพง ดิน อำเภอ ชุมแสง แขวง เมือง พิษณุโลก เจ้า ททรัพย์ คิด ตาม ทน จำเลย ทั้ง เวช โทศน มา ทน กำนัน ใหญ่ บ้าน พอด เจ้า ททรัพย์ ถ่ม จับ ตัว จำเลย ได้ ใน เวลา รุ่ง สว่าง ขอให้ ส่ง โจท จำเลย ตาม ลักษณะ ฎีกา ส่วน ที่ ๘ หมวด ๓.

นาย ปลัด จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ คือ ตั้ง ว่า ใน คดี นี้ โจท หา นั้น เวลา ประมาณ ๓๓ ทุ่ม จำเลย ได้ ยืน เสียง ช้าง สัตว์ ฎีกา ผู้ ใหญ่ บ้าน บอก เหตุ การ

จำเลย ผู้เดียว ลงเรือ หมู ไม้มะค่า พาย มา ยัง บ้าน ผู้ใหญ่ เหลือ พม นาย
 ยา บอก ว่า ผู้ใหญ่ เหลือ ไป แล้ว จำเลย ก็ รับ พาย ตาม ไป ถึง ปากคลอง แห่ง
 หนึ่ง หน้าทาง เขียว เรือ จำเลย ต่อม จม น้ำ หาย ไป จำเลย วาย ไป เกาะ
 อยู่วิม คตัง จน สว่าง พบ เรือ ผู้ใหญ่ บ้าน เข็ก ผ่าน มา จำเลย จึง เรียก ให้ ช่วยรับ
 ผู้ใหญ่ เข็ก กลับ จม คับ จำเลย มา ตั้ง กำนัน ว่า เป็น คน ร้าย.

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ว่า เวลา ตก วัน นั้น นาย อิน เจ้า ของ เรือ ไต้ ยืน เสีย
 ผู้ร้าย หัก ไม้ ตัก เรือ ไป ได้ ออก คิด ตาม ไม่ พบ นาย บั้น พยาน โจท ได้
 ลง เรือ เต็ม ไป คอย ถึง ตก จม นาย บั้น เห็น ผู้ร้าย พาย เรือ ถลาง น ต้อง มา นาย บั้น
 ร้อง ให้ หยุด ไม่ หยุด นาย บั้น พาย เรือ เต็ม ตาม กระชั้น เข้า ไป ผู้ร้าย โค่น ไม้ ทั้ง
 เรือ เสีย หนี ไป ใน เวลา นั้น พอ ประจบ กำนัน ผู้ใหญ่ บ้าน ชาว บ้าน ประมาณ
 ๕๐ ถ้า ต้อง มา นาย บั้น แจ้ง ความ ให้ ทราบ แล้ว ก็ พา กัน ช่วย กัน หา ผู้ร้าย
 ตัก คุร หนึ่ง ไต้ ยืน คน โจน นำ หนี จาก ต้น ไม้ วาย หนี ไป ใน พง หมู่บ้าน นั้น แด ชาว
 บ้าน พา กัน ต่อม ได้ ประมาณ ตัก คุร หนึ่ง ไต้ แด ชอรุน สว่าง ผู้ใหญ่ เข็ก
 จึง พาย เรือ เข้า ค้น ใน พง หมู่บ้าน เห็น จำเลย จม น้ำ อยู่ ทั้ง ตัว เข็ก ถ้า ร้าย บิด หน้า
 เหลือ แต่ จม หายใจ ผู้ใหญ่ เข็ก จม ได้ เรียก ให้ ขึ้น เรือ จำเลย มี รอย ทนাম
 ช้วน ตาม ตัว ๒-๓ แห่ง เมื่อ ผู้ใหญ่ เข็ก จม จำเลย ได้ นั้น มี พยาน เห็น อยู่
 ห่าง ตัก ๘ วา อีก ๒ คน เห็น เมื่อ ขึ้น บน เรือ ผู้ใหญ่ เข็ก แล้ว จำเลย
 แก้ว คุร ว่า มา ช่วย เรือ ต่อม จะ จม เป็น ผู้ร้าย ด้วย หรือ ผู้ใหญ่ เข็ก กับ กำนัน
 ก็ พา ไป ส่ง ยัง ข้าบาช ฝ่าย พยาน ของ จำเลย เมื่อก ความ ว่า เมื่อ มา ตาม หา ผู้ใหญ่
 เหลือ นั้น พยาน ไม่ ได้ เห็น ตัว จำเลย จำ แต่ เสีย ยิง ได้ แล้ว ก็ ร้อง คอย ไป.

ศาลมณฑล พิษณุโลก วินิจฉัยว่า ถ้าจะฟังคำ พยาน โจทก์ ฝ่ายเดียวโดย
ไม่พิเคราะห์ เหตุ ผล อย่าง อื่น ประกอบ แล้ว ก็ น่าจะ เห็น ว่า จำเลย มี พิรุธ
แต่เมื่อ มา พิเคราะห์ ว่า บ้าน นาย อิน เจ้า ของ เรือ กัม ที่ จอด เรือ ของ จำเลย อยู่
ห่าง กัน ถึง ๕๐ เส้น แด เวลา นั้น เป็น ฤดู น้ำท่วมฝั่ง การ เติร ไป มา นั้น ไม่ได้
จำเลย ต้อง ใช้ เรือ จึง เป็น เหตุ ให้ สงสัย เห็น ว่า พยาน โจทก์ ไม่ พอ จึง คัดสิน
ให้ ยกฟ้อง ปล่อยตัว จำเลย ไป.

โจทก์ อุตธรณ์ ศาล อุตธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ วินิจฉัย ว่า คดี โจทก์ มี พยาน
เป็น เจ้าพนักงาน แด ชาว บ้าน มาก ด้วยกัน ซ้ำ ตาม จำ คนร้าย แด เบิก ความ มัน
คง สม เหตุ ผล กิริยา ที่ จำเลย ได้ ใน น้ำ ในฐาน ที่ ถ่อม นั้น เป็น ข้อ สำคัญ
ควร ฟัง ได้ ว่า จำเลย เป็น พิรุธ จึง พิพากษา ว่า ต้อง ด้วย บท ทัณฑ์ ณ อาญา
มาตรา ๒๕๕ ประกอบ กับ มาตรา ๒๗๖ ข้อ ๗ ควร ให้ จำคุก ซ้ำ ยี่ ปด็ม จำเลย
มี กำหนด ๒ ปี.

อ้าย ปด็ม ทูล ถัด ๆ ถวาย ฎีกา

ข้า พระ พุทขเจ้า ไตรรับ พระราช ทาน ตรวจ ส่วน ณ ตลอด แล้วย เห็น ด้วย
เกล้า ๆ ว่า ตัว ผู้ใหญ่ เจ๊ก เป็น พยาน สำคัญ จำเลย ได้ ใน น้ำ ที่ ถ่อม มี
พยาน อีก ๒ ปาก เจ๊อ ว่า เห็น จำเลย ขึ้น เรือ ผู้ใหญ่ เจ๊ก ใน ที่ นั้น ถ้า จะ ต้อง
ส่ง ใจ คิด ไป ตาม คำ แก่ ของ จำเลย ว่า เรือ ถ่ม แล้ว ว่า ย่น น้ำ ไป ซุ่ม อยู่ใน
พง หญ้า นั้น ก็ ไม่ เป็น กิริยา ความ ประพฤติ ของ คน สุจริต เมื่อ เรือ ถ่ม ลง
จริง ก็ อาจ จะ โวยวาย ร้อง ให้ คน ช่วย นี้ ก็ หา ได้ ทำ เช่น นั้น ไม่ จะ ฟัง

ว่า ข้าฯ ปลัดไม่ได้ไปคนร้าย แต่หากเคราะห์ร้ายมา ประจวบเหมาะเข้า
ถึงนี้ เป็น การเหลือ วิสัย ที่ บัญญาคนสามัญ จะ เชื้อ ตามไปได้ จึง เห็น
ด้วยเกล้าฯ ว่า ข้าฯ ซึ่ง คำนวณ วิชา หดวง พิเศษ ปรกษา โทษ มา นั้น ชอบ
ด้วย กฎหมาย แด รูป ความแล้ว ให้ ยก ฎีกา ข้าฯ ปลัด เลี้ยว.

วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๑๓๐๐

กรมสวัสดิ

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยากรมเนติบัญญัติ

พระยาจักรีประจักษ์วิสุทธิ

อธิบดี ทรวง ปรกษา

คำพิพากษาที่ ๘๗ พ.ศ. ๒๕๕๔

วิธีพิจารณา

ข้อสันนิษฐาน

คดี ปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย ถึงจะไม่มีพยานรู้เห็นในเวลา ปล้น
ก็ ถ้าจับของกลางกับเครื่องมือปล้นได้ ทำเอาแล้วศาล สันนิษ
ฐาน ว่าจำเลยปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์ ได้

ที่ ๘๗ มี ๓๓๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๗ มิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๓๓๐

ข้าพระพุทธเจ้า กรมการ ศาลฎีกา ขอ พระราชทาน กราบ บังคม ทูล พระ
กรุณา ทราบ ได้ เข้า ของ ชุดี พระบาท

มุด คดีนี้ ฮัยการ เมืองประทุมธานี เป็น โจทก์ พ้อง นายคดัม นายเด่น นายบัว
ว่าเป็น ผู้ร้าย ชำแดง โขย ชำแดงไปถ้ ชำแดงอิน ว่ารับ ของ โจทก์ โจ ความ
ใน พ้อง นั้น ข้อ ๑ ว่า ณวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๑๒๗ จำเลย คบคิด ประชุม
พวก เดียง สุธา ครั้น เวลา ตี ๕ ทุ่มเศษ พา กันไป ปล้น เรือน ชำแดง ยวง
นาย ฉอน บ้าน บาง กระ ตี เก็บเอา ทรัพย์สิน ของ รูปพรรณ เป็น ราคา ๑๕๖๖ บาท
พ้อง ข้อ ๒ ว่า ณวันที่ ๑๗ กันยายน ๑๒๗ เวลา ย่ำค่ำ จำเลย พา พวก ไป ปล้น
นายบุญ ชำแดงเล็ก ที่ สกลนิ เชียง รากใหญ่ เขา บิน ยิง นายบุญ เจ้า ทรัพย์สิน

เก็บ เขาทรัพย์สินตั้งของไปรวมราคา ๕๕๗ บาท ครั้นวันที่ ๒๐ ที่ ๓๐ กันยายน
เจ้าพนักงานสืบจับของกลางแก่เครื่องมือปล้นสดมภ์ได้ที่บ้านเรือนจำเลย
จึงขอให้เรียกมาพิจารณาถึงโทษตามกฎหมาย

นายคดี นายเสน จำเลยให้การปฏิเสธ คอสู้อย่างฐานที่ขยุ แต่ปฏิเสธ
เสียว่า ของกลางซึ่งโจทก์ส่งมา ยังศาลนั้น จำเลยไม่รู้ รับแต่ไม้ไผ่ท่อนหนึ่ง
ว่า เปนของจำเลย

นาย บัว จำเลย ให้การปฏิเสธ คอสู่ว่า อันถึง หิน กับจอก โจท
ได้มา แต่เรือนจำเลยนั้น เปนของจำเลยแต่ของสิ่งอื่นไม่ทราบ

อ้างตั้งอิน จำเลย ให้การปฏิเสธ

อ้างตั้งไปต๋อ อ้างตั้งโกย จำเลยให้การปฏิเสธ แต่ คอสู่ว่า ของกลาง
ที่จับได้บาง อย่าง นั้น เปนของจำเลย

ศาลเมือง ประชุมพิจารณาคดี แล้วส่งคดีมา ยัง ศาล พระราชอาณา ให้
ปลุกษาโทษ ศาล พระราชอาณา พิพากษา ว่า พยาน โจทก์เบิก ความ สัม
ควร สันนิษฐาน ว่า นายคดี นายเสน นายบัว จำเลย เปนผู้ร้าย ปล้น ทั้ง ๒
ราย แต่ ว่า เจ้าทรัพย์สิน ตาย รายหนึ่ง อ้างตั้งโกย อ้างตั้งไปต๋อ อ้างตั้งอิน
เปนผู้รับของโจร ทั้ง ๒ ราย จึงวางโทษจำคุก ย้ายคดี นายเสน ย้ายบัว
ไว้ตลอดชีวิต อีโกย อีไปต๋อ อีอิน มีกำหนด กติ ๒ ปี นับแต่วัน ต้อง ซึ่ง
แต่ให้คืนของกลาง ให้เจ้าทรัพย์สิน แต่ให้ชดเชยเงินใช้ทรัพย์สิน ที่ ยัง ไม่ได้คืน
รายหนึ่ง เปนเงิน ๓๓๖๗ บาท อีก รายหนึ่ง เปนเงิน ๓๓๖๗ บาท ให้เจ้า
ทรัพย์สิน ทั้ง ๒ ราย นี้ จึงครบ

จำเลย ทั้ง ๒ คน ขุทธรณ์ ศาล ขุทธรณ์ วินิจฉัยว่า ฐาน พิจารณา ควร
 เขา พิสูจน์ ได้แค่ แก่ ชำย คัดล้ม อีโกย อีโป่ง ซอบ ให้จำคุก ชำย คัดล้ม ได้
 ตตกชด ชีวิตร อีโป่ง มีกำหนด ๒ ปี อีโกย กำหนด ๓ ปี แต่ นายเส้น นายบัว
 ชำแดง ชิน พิจารณา ไม่ได้ ความ ว่า มีผิด ให้ ปลดปล่อยตัว ไป ส่วน ทรัพย์สิน ที่
 ยัง ซอบ ไม่ได้ คืน นั้น ให้ ชำย คัดล้ม อีโป่ง อีโกย ช่วย ใช้ แก่ เจ้าทรัพย์
 จง ความ

อัยการ โจท กับ จำเลย ที่ ศาล โทษ แต่ ยัง ทหา ประกัน ไม่ได้ ศาล จำ ชำย ชู่
 ณคุก พร้อม กัน ทตกชด ชีวิตร อีโกย อีโป่ง

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระราชทาน ตรวจ ดำเนิน นี้ ตตกชด แล้ว ได้ ความ
 ตาม ฐาน พิจารณา ว่า โจท ทหา จำเลย คบ พดกเพื่อน ปลด้นบ้าน นายวอน ชำแดง
 ยวง ราย หนึ่งใน ปลด้น เรือน นาย บุญ ชำแดง เด็ก ที่ ตตกชด เชียงราก แต่ ข้า นาย
 บุญ ตาย ราย หนึ่งใน เจ้าพนักงาน ออก สืบ ส่วน จำ ผู้ ร้าย ปลด้น ราย นาย วอน
 โดย ความ ถนถน บ่ม บ่ม สืบ ความ ไม่ได้ มัน คง แต่ พ้อง นายเส้า นายแก้ว
 ไป คดี หนึ่งใน ศาล ยก พ้อง เดียว ว่า พัง ไม่ได้ แล้ว พ้อง นายแดน นาย รื่น อีก
 คดีหนึ่ง พิจารณา ก็ ไม่ได้ พยาน หลักฐาน เพียง พอ ศาล ก็ ตตกชด ยกพ้อง
 ไป เดียว อีก ทั้ง ๒ ราย

ภายหลัง กรมการ ข้าเถอ สืบ ได้ ความ คำ ชำแดง โทษ เขา ต่างหูไป จำนำ ผู้มีชื่อ
 ทำให้ บังเกิด ความสงสัย ได้ เรียกเขาต่างหู มาให้ เจ้าทรัพย์ดูพดกนายวอน จำได้
 ว่า เป็น ของ ผู้ร้าย ปลด้น เขาไป เจ้าพนักงาน กรม กอง ตระเวร จึงได้ ไป คืน
 บ้าน นาย คัดล้ม ชำแดง โทษ ชำแดง ไปได้ สิ่ง ของ ทอง รูปพรรณหลาย อย่าง

ได้ ให้เจ้าทรัพย์ ตูรับว่าจำได้ทุกสิ่ง ทุกอัน ได้ตัวจำนำที่ นายคต้าม แด
 ตาม ได้ ของ มา ได้ จาก โรงจำนำ ให้เจ้าทรัพย์ ตู ก็ยืนยันว่าจำของได้
 ชิก ฝ่ายจำเลย ท้อสู้ว่า ของนี้ เป็น ของ ตัว ทั้ง สิ้นใจ จำเลย ต่าง มี
 พยาน สืบ ทั้ง ๒ ฝ่าย ก้าว ก่ายแก่ง แย่งกัน ตูรับ เรื่อง ทรัพย์ ของ กต้าม นี้
 เป็น การ ยุ่งยาก ที่ จะ วินิจฉัย ศาล ต่าง ทั้ง ๒ ไป มี พระวง หลง เชื่อ ไป
 ว่า จำเลย ได้ ปลด ทั้ง ๒ หมายตาม ข้อหา มิได้เฉลียวเลย ว่า จำเลย จะ ได้
 ทำการ ปลด แต่ รายเดียว เมื่อ ได้ พิศุจน์ คำ พยาน ให้ ถิ่น กอน แยก
 ของ กต้าม แด เครื่องมือ ที่ จับ ได้ ออก เป็น ส่วน ราย กอน แด ราย หลัง เช่น นี้ แด
 ความ ก็ จะ ปรากฏ ชัด เห็น ได้ ถนัด ว่า ข้าย คต้าม กับ พวก มี พิรุณ จับ ได้
 มันคง แต่ ที่ ข้อ ปลด นายบุญ ว่า เจ้าทรัพย์ ตูตาย เท่านั้น พยาน หลัก
 ตามใน ข้อนี้ มี อยู่ ๓ ประการ (๑) จับ ได้ ตัว ข้อยข้อมือ ผง โขปอร์ ที่ บ้านเรือน
 จำเลย ซึ่ง ข้าแดง เด็ก เจ้าทรัพย์ จำได้ แต่ มี ข้าแดง มาก พยาน ปาก หนึ่ง ข้าง
 ของ ผู้ทำตัวข้อย นั้น ชิก ปาก หนึ่ง เบิก ความ ประกอบ ให้ มัน คง ควร
 เชื่อ พังได้ ว่า เป็น ของ ข้าแดง เด็ก จริง (๒) ค้น ได้ เซึ่ง ตะเกียง ตาม จม
 น้ำ ข้อย นำเรือน ข้ายคต้าม ศาลได้ พิสูจน์ ปรบเข้า กับ ตัว ตะเกียง ตาม ซึ่ง
 ยัง ตก อยู่ ที่ เรือน ข้าแดง เด็ก ได้ ความ ว่า ถูก เซึ่ง ถูก คัด เป็น ตะเกียง
 ชนิด เดียว กัน แต่ ข้าแดง เด็ก ยัง ได้ บอก ถัก ขณะ เครื่อง หมาย คำ หิน ได้ ชิก
 ชัน หนึ่ง ว่า ตะเกียง ตาม นั้น ข้อย ตาม ข้าง ข้อย บ้าง นายบุญ ดำมี ได้
 เขา ยาง วัต มี รอย มีด เข็ชด ยาง อยู่ แห่ง หนึ่ง ศาลได้ เบิก ออก พิสูจน์ ก็ได้
 ความ ถม จริง ตุจ คำ ข้าแดง เด็ก นี้ ประการ หนึ่ง (๓) จับ ได้ ท่อนไม้ ไม้ซึ่ง

มี ข้อ ตำ ลึก ตา ไม่เหมือน กับไม้ คม ซึ่ง ชาย ผู้ร้าย ทั้ง ๒ บ้าน นายบุญ
 ข้าตง เล็ก แด คัน ไต้ ไม้ ทำ เป็น คม แต่ว & อัน จน น้ำ อยุ่ ไต้ ถิ่น เวียน คบ นั้น ไซ้
 ผ้า ผวย แด ผ้า มุ่ง ยัด เป็น ไต้ ซึ่ง ไต้ พิศุจน์ ว่า เหมือน กับ ผ้า ที่ ไซ้ ใน คม ซึ่ง
 ชาย ผู้ร้าย ทั้ง ๒ ที่ บ้าน นายบุญ ข้าตง เล็ก แด จับ ท่อน ผ้า ผวย ผ้า มุ่ง
 ไต้ ที่ บ้าน จำเลย อีก ด้วย คำ จำเลย แก่ ว่า ถู กุญ นั้น น้ำ ท่วม คม จะ ลอย
 มา แต่ ที่ ไต้ จะ มา ติด สระ อยุ่ ใน ไต้ ถิ่น เวียน จำเลย ก็ จะ เป็น ไต้ ทาง วินิจฉัย เห็น
 ด้วย เกตุ ๖ ว่า ข้อ ที่ เนื้อ ตำ ตำ ไม้ คม เหมือน กัน อย่าง หนึ่ง ผ้า ผวย
 ผ้า ไป รัง เหมือน กัน อย่าง หนึ่ง แต่ เพียง เท่า นี้ จะ ว่า มัง เ็น เป็น ประจวบ
 กัน ก็ พอ จะ ยอม ได้ แต่ จะ ว่า คม นั้น ลอย ตาม น้ำ มา ทาง โถก ตั้ง แต่ บาง หลวง
 เชียง ราก จน ถึง เมือง ประทุม รงนี้ ที่ บ้าน จำเลย แดว แต่ มัง เ็น พัด เข้า ไป
 จน อยุ่ ไต้ ถิ่น เวียน จำเลย ทั้ง ๕ อัน ว่า เป็น การ มัง เ็น เป็น ประจวบ ถม เหมาะ
 ดัง นี้ เห็น ว่า เป็น การ เหลือ วิสัย เมื่อ ประกอบ เหตุ ภายนอก ทั้ง ๓ ประการ รวม
 เข้า แดว ทาง ที่ จะ ตง ต้น นิษฐาน ควร จะ เชื่อ ได้ เพียง ทาง ต้น ก็ ว่า ว่า คม นั้น เป็น เครื่อง
 มือ ผู้ร้าย ปล้น ตม ก็ เขา ตง ทั้ง เขา ตง ซ้อน ใน เวลา ที่ พนักงาน ไป ค้น บ้าน เวียน ตั้ง
 นี้ เป็น เหตุ ผล ตม ต้น ตม ปล่าย เป็น ข้อ พิรุธ ควร พึง ได้ ว่า ชาย คล้าม กับ
 พวก เพื่อน เป็น ผู้ร้าย ไต้ ไป ปล้น บ้าน นายบุญ ข้าตง เล็ก แด เจ้า ทวี พย์ คาย
 ข้อ ที่ หา ว่า จำเลย ไต้ ปล้น บ้าน นาย วอน ข้าตง ยวง นั้น แม้ มี พยาน ใน ชั้น
 ที่ ประชุม เพื่อน เลียง สุรา เท่า นี้ ก็ ไม่ พอ จะ พัง เป็น พิรุธ ได้ ครั้น พิเคราะห์
 ถึง ของ กตาง หลาย อย่าง ซึ่ง จับ ไต้ ที่ บ้าน จำเลย นาย วอน เจ้า ทวี พย์ เอง
 เป็น ผู้ ทำ ให้ เสีย ความ เพราะ เหตุ จะ กตง งก เกิน ไป ดู เหมือน ว่า ลุค แต่

เมื่อได้ยกไม่ฟังว่าข้าย คต้ามได้ ปลัด รายน นาย วอน ข้าแดง ยวง แล้ว คำ
พิพากษา ศาลอุทธรณ์ซึ่งว่า ให้คืน ของกลางให้ นายวอน ข้าแดงยวง แต่ให้ ใช้
เงิน ที่ ยัง ขาด นั้น ก็ ครอบให้ ยก เสีย ด้วย แต่ ของ กลาง สิ่งใดพิพจนมาได้
ความ ว่า เป็น ของ ข้าแดงเล็ก ให้ คืนให้ เจ้า ของ นอก นั้น ควร ฟังว่า เป็น
ทรัพย์สิน ของ ข้ายคต้าม ควร ให้ เขา ออก จำหน่ายใช้ ทุน ให้ แก่ ข้าแดงเล็ก
๒๑๘ บาท ตามที่ ได้ คราวนี้ ไว้ นี้

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระราชทานคดีดำ เนิน คำพิพากษา ศาล ต่าง ทั้ง ๒ กับ
ฎีกา ชัยการ โจท แต่ข้ายคต้าม อีโดย อีไปต์ จำเลย ทุณเกล้า ฯ ๑ ถวาย ใน ที่ นี้ แล้ว
กรรมสมควร สักแต่แต่ จะทรงพระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ

ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

กรม สวัสดิ์ดี

พระยา กฤตีกานุกรณ์ กิจ

พระยา นเรนทรนิญชากิจ

พระยา จักรปาณิศวีศัตวิสุทธี

อธิบดี ทรงปลัดขวา

ที่ ๓๒/๒๕๕

พระที่นั่ง อัมพรสถาน

วันที่ ๓ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๓๓๐

ถึง กรรมการศาลฎีกา

ด้วย ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๗/๓๓๐ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ร.ศ. ๓๓๐
ปลดภาษี ช้ายคดีกับ พดก ต้อง หาว่า ปล้น บ้าน นายบุญ ช่างเจ้า ทรัพย์
ตาย ที่ สถานี เชียงรากใหญ่ ซึ่ง ศาลฎีกา ลงโทษ จำคุก ช้ายคดีแล้ว คดีขอ
ชีวิต นั้นได้ ตรวจดู ข้อความ คดีขอแล้ว อนุญาตให้ ลงโทษ จำคุก ช้ายคดี
ตามคำพิพากษา

(พระบรมนามาภิไธย) ดยภินทร

คำพิพากษาที่ ๘๘ พ.ศ. ๒๔๕๔

วิธีพิจารณา คำ รับสารภาพ

คำรับ ของจำเลยในคดีอาญานั้น ตาม วิชานิติศาสตร์ย่อม
นิยม ไปข้าง จะ หลีกหนี มิ ให้ ต้อง ใช้ คำรับ ของจำเลย เป็น หลัก
ลงโทษ เพราะ เป็นวิธี เขา เปรียบ แก่มั่น

จำเลย ให้ การ รับ ขึ้น ใต้ สวน แต่ ปฏิเสธ ขึ้น พิิจารณา
ไม่ ถือ ว่า จำเลย รับ สารภาพ

ที่ ๘๘ ปี ๑๓๓

ศาล ฎีกา

วันที่ ๒๘ มิถุนายน วันพฤหัสบดี คศ ๑๓๐

ข้าพระพุทธเจ้ากรรมการ ศาล ฎีกา ขอ พระ ราชทาน ทราบ บังคม ทูต
พระ กรุณา ทราบ ได้ ว่า ของ ขุดี พระบาท

คดี นี้ พงษ์เทพ ชัยการ มณฑล ราชบุรี เป็น โจทก์ พ้อง นายเทพ จำเลย จำ เมื่อ
วันที่ ๓๐ สิงหาคม คศ ๑๒๗ นายเทพ กับ นายแดง ยอด สุ่มคบกัน เป็น คนร้าย ถอม
เขา กระสุน บน ยิง ถูก จีน เถ่ง คาย ถูก จีน ไทวี่ มีบาดเจ็บ แด นายเทพ
จำเลย ได้ พน นาย นิต มี บาดแผล ส่าหัด กรณีนี้ เกิด ที่ ตำบล โรง หีบ ข้ามาช
สี่หมื่น แขวง เมือง ราชบุรี ขอ ให้ พิิจารณา ลง โทษ จำเลย ตาม กฎหมาย

นายแดง รอดหลบหนีจับตัวไม่ได้ ได้แต่ นายเทพ จำเลย มาพิจารณา
 นายเทพ ให้การ ปฏิเสธ ต่อ สู้ว่า ในคืนนั้นจำเลยนอนหลับอยู่ที่บ้านเรือน
 ได้ยินเสียงปืนแต่เพราะผู้ใหญ่บ้านเรียก จำเลยจึงไปเพื่อจะช่วยดูเหตุ
 การ ไป ได้ครึ่งทาง พบนายนิต ๆ ตรงเข้ายิงแต่พ้นถูกจำเลย จำเลย
 พ้น นายนิต ๒-๓ ที จะถูกทีใดไม่ทราบ ต่อสู้ปลัดกันอยู่ แล้วจำเลยหลุด
 ก้น มาบ้าน ได้

ฐาน พิจารณา ได้ความว่า นายเทพ จำเลย กับ ผู้ตาย เป็นญาติห่าง และ
 มีสาเหตุบาดหมางกันอยู่ ด้วยข้อเงินแดง ไปลักพาตัวแดงข้างน้องสาว นายเทพ
 มา จนได้ขมาแต่รับหมั้นปรองดองกันแล้ว ภายหลังผู้ใหญ่ ทั้ง ๒ ฝ่ายเกิด
 ทะเลาะเถียงงอนกันด้วยเรื่องปลัดเรือนหอ จนต้องร้างงาน ครั้นถึงเดือน
 ๘ ค่ำ ๑๒๘๘ เงินแดง ปลัดเรือนหอ นั้น ตกในมือของ ตน มีคนร้าย ลอบเข้าไป
 ที่โคกต้นลำไย เขาเห็นยิงครั้งแรกปืนไม่ออก เงินแดง หยิบตะเกียง ตามขึ้น
 ชูมองดู พอปืนต้น มาครั้งที่ ๒ ถูกเงินแดง ตาย กับที่ ถูกเงินไหว มี
 บาดเจ็บ เงินก็ไหล น้องผู้ตาย เบิกความว่า ในขณะนั้นได้มองเห็นชาย
 ผู้ร้าย ๑ คน หนีไป ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จำได้ว่า นายเทพ คนหนึ่ง
 นายนิต นำ ผู้ตาย เบิก ความว่า เรือนพยาน อยู่ห่างกับเรือนเงินแดง ๕ วา เมื่อ
 ได้ยินเสียงปืนดังขึ้นแล้ว พยาน ตกจาก เรือน จึงโหมหน้าไป สังกัก ทาง
 ทิศตะวันตก ขณะนั้น เห็นว่า คนร้าย จะ หนีไป ทาง นั้น แล้วได้ยินเสียง เพื่อน
 บ้าน ร้อง ว่า ผู้ร้าย มา ทาง นี้ แล้ว นายนิต ก็ จึงไป สังกัก ที่ ส่วน นายหมวก
 พอ ประชัน หน้าผู้ร้าย นายนิต เขา ปืนยิง แต่ไม่ ออก ผู้ร้าย ก็ เข้า พัน

ต่อสู้ ปล้ำ กับ ขอยุ่ จนพวก ผู้หญิง บ้าน พยาน จุฑคม มา ทิ้ง ผู้ร้าย ขึ้น หลุด
 ไปได้ ทั้ง มีไว้ ๓ กระบอก มีด เต็ม ๓ นายนิธ มี บาดแผล ฉกรรจ์ ๓ แผล
 ใน คั้น นั้นเอง นายอำเภอ กับ ผู้ใหญ่ บ้าน ได้ มา ได้ ส่วน ชันศุจน์ ศัพ ผู้ตาย แล้ว
 ได้ ชันศุจน์ ตาม รอย คนร้าย หันไป จากบ้าน จีนหนึ่ง เดิน ตามทาง บ้าง ถัด ส่วน
 ไป บ้าง จน ถึง ส่วน นายหมวก เห็น มี รอย หมาย คั้น ยับเยิน แล้ว ชันศุจน์
 ตาม รอย นั้น ต่อไป เข้าบ้าน นายเทพ จำเลย แล รอย ผู้ร้าย ทั้ง นี้ ได้ ความ ว่า
 วัน ก่อน ผดุง ที่ เบิก เห็น ได้ ง่าย นายอำเภอ กับ ผู้ใหญ่ บ้าน เห็น นายเทพ
 มี บาดแผล พัน ถูก ที่ เข้า แห่ง หนึ่ง มี รอย เล็บ ส่วน ที่ คอ แห่ง หนึ่ง สัม กับ
 ที่ นายนิธ แจ้ง ความ จึง ได้ ชัก ตาม นาย เทพ ว่า เป็น แผล อะไร นายเทพ
 ขำ พราง แก้ว ว่า ไป ตัด ทาง พระร่วง มีด กระต้อน มา ถูก ตัวเอง เจ้าพนักงาน
 มีความ สงสัย จึง ได้ จับ นายเทพ กับ บิดา ไป ได้ ส่วน แต่ ใน การ ได้ ส่วน ชัน
 ศาด อำเภอ นี้ นายเทพ ให้ การ ร่วม ว่า ได้ ไป ด้วย กับ นายแดงรอด ๆ ยิง
 นายเทพ ได้ ยืน เลียง บิน แล้ว กัดมี มาพบ นายนิธ กลางทาง จน ได้ ต่อสู้ กัน แต่
 ใน ชัน ศาด พิจารณา นายเทพ กัดมี คำ ว่า ไม่ ไร คำ ให้ การ ของ นายเทพ ทั้ง ชัน
 ฮาดูร บิน กับ ตาม ซึ่ง ผู้ร้าย ทั้ง ไว้ เมื่อ เวลา ปล้ำ ต่อ สู้ กับ นายนิธ นั้น เจ้า
 พนักงาน ได้ พิศุจน์ มี พยาน ๒ ปาก จำได้ ว่า เป็น ตาม ของ นายเทพ พยานคน หนึ่ง
 เป็น น้อง สาว ของ นายเทพ เอง พยาน จำเลย มี แต่ บิดา มารดา จำเลย กับ
 อำแดงแปดก ผู้ มา เบิก ความ เต้ง ศาด พิจารณา ตัดสิน ลง โทษ อำแดง แปดก พยาน
 ไป คดี หนึ่ง แล้ว

คำต มณฑลตราสารบุรี พิพากษาว่า เงินก็มโหด กับ นายนิล พยาน ควร นับ
 ว่า เป็น พยาน ฐาน ที่ ประกอบ กับ พยาน อื่น ฝ่าย โทษ อีกหลาย ปาก เบิก
 ความ เป็น หลัก ฐาน แน่น คง ควร พังได้ ว่า นายเทพ เป็น คนร้าย คบคิด กับ พรรค
 พวก ตอม เข้ามา ยิงเงินแดง ตาย โดย เจตนาอาชญากรรม พร้อม เป็นองค์ พยายาม นาย
 เทพ เป็น ต้น เหตุ ต้น กรรมนี้ พวก พวก ไป ยิง เงินแดง ฤๅ ใช้ พอก ให้ ยิง ดังนี้ มี
 ความ ผิด ต้อง บท กฎหมาย ฐาน ทำคน ตาย โดย สัตว์เจตนา ขอ ให้ ประหาร
 ชีวิตร ชำยเทพ ให้ ตาย ตกไป ตามกัน

อ้ายเทพ อัครธรม คำต อัครธรม ข้าหลวง พิเศษ มี คำ สั่ง มา ยัง คำต
 เดิม ว่า ทาง พิจารณา ยัง บก พร้อง ควร ให้ ทำ แผน ที่ ฐาน ที่ เกิดเหตุ กับ
 ให้ ชัก ตาม พยาน ชั้น ใต้ ส่วน ที่ ศาลอำเภอ แต่ ให้ เรียก คำ ใต้ ส่วน เดิม มา
 พิจารณา แล้ว จึง ปรึกษา ว่า อ้ายเทพ มี ข้อ พิรุธ หลาย กระทง แต่ คำ รับ
 คำรภาพ ของ อ้ายเทพ ไว้ ที่ ศาล อำเภอ นั้น ประกอบ ขอ ด้วย เหตุ ผล เป็น
 หลัก ที่ จะ ชักตได้ ในคดีนี้ จึง พิพากษา ยืนตาม คำต มณฑลแต่ พระอนุบุตร
 คำตตราคม ปรึกษา แยัง ว่า ยัง ไม่ ควร จะ ตงโทษ ถึง ประหาร ชีวิต แสดง
 เหตุ ที่ แยังว่า คำ รับ ของ จำเลยใน ชั้น ใต้ ส่วน เป็น ประโยชน์ แก่ ทาง พิจารณา
 คดีนี้ อย่าง หนึ่ง กระสุนปืน ที่ ถูก ยิง เหน่ง ตาย เป็น กระสุน ปราย จำเลย ถือ
 ปืน โท ซึ่ง นาย นิล แยัง ใต้ ได้ จะ พัง ว่า จำเลย ได้ เปลี่ยน ปืน กับ นายแดง
 รอด เมื่อ เวลา ยัง แล้ว นั้น เห็น ว่า ไม่ทัน มีความ สงสัย อย่าง หนึ่ง จึง ควร
 ให้ตง โทษ แก่ อ้ายเทพ เพียง จำคุก ตลอด ชีวิต

อ้ายเทพ หล่เกล้า ฯ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้รับ พระราชทาน ทรงฯ สำนวน นี้ ตลอดแล้ว เห็น ด้วย
 เกดๆ ว่า แม้กฎหมาย ใน ประเทศ ทั้ง หลาย ที่ รุ่งเรือง แล้ว เช่น อย่าง เอก
 จะ ยัง ยอม ให้ ผู้พิพากษา อ้าง เขา คำรับ ของ คนร้าย ขึ้น เป็น องค์ พยาน คัดสิน
 ลงโทษแก่ มัน ได้ ก็ ดี วิชานิติศาสตร์ ใน ปัจจุบัน นี้ ย่อม น้อม ไป ข้าง จะ
 หลีกหนีมิให้ต้อง ใช้ คำรับ ของ จำเลย โดยเห็น ว่า เป็น วิธี เขา เปรียบ
 แก่ คน ยาก ควร ที่ ตุลาการ จะ พึง ชั่งใช้ ให้ เต็ม ชนวน แต่ ใน คดีนี้ คำรับ
 ของ ข้าย เทพ ใน ชั้น ได้ ส่วน ณะศาล ข้าเถอ นั้น ครั้น ถึง ศาล มณฑล ข้าย
 เทพ กลับ ปฏิเสธ เสียสิ้น จะ พึง ว่า เป็น คำรับ สาระภาพ หยาบ ยก ขึ้น ปฤกษา
 ว่า เป็น สาร ประโยชน์ แก่ ภาวะชน พิจารณา นั้น ไม่ ชอบ

ข้อ ที่ จะวินิจฉัย เขา ความจริง ใน คดีนี้ เห็น ด้วย เกดๆ ว่า มี เป็น
 สำคัญ คือ คำ นายนิล พยาน ผู้ มี โหว พริบ ออก สักดี ผู้ ร้าย ได้ พบ ประชน
 หน้า กัน ใน ส่วน นายหมอก ต่อ สู้ พบ คน ร้าย ไป มี บาท เจ็บ ๑ กระทง นาย
 นิล จำ ผู้ ร้าย ไม่ ได้ แต่ มีน กับ คลพ เต็ม ๑ ซึ่ง ผู้ ร้าย ทั้ง ๒ เจ้า พนัก
 งาน ได้ พยาน ๒ ปาก มา พิสูจน์ จำ ได้ ชัด ว่า เป็น ของ ข้าย เทพ พยาน คน
 หนึ่ง เป็น น้องสาว ของ ข้าย เทพ เอง ทั้ง นี้ กระทง ๑ แฉกที่ ฐาน เกิด เหตุ แต่
 บ้าน ผู้ตาย ตลอด จน บ้าน ข้าย เทพ มี ทาง ชนคู่จัน จำเวญ รอย คน ร้าย หนี ไป
 ประกอบ คำพยาน ชาวบ้าน ได้ เห็น ผู้หนี แต่คง ให้ สั้น ข้อ เค็ดตบแดง ว่า ข้าย
 เทพ จะ เป็น ผู้เข้า มา ช่วย คุง คำ แก่ อีก กระทง ๑ รวม เป็น เหตุ ภาย นอก โดย
 ลำดับ กัน ๓ ประการ เป็น ข้อ พิรุช ควร ลง สันนิษฐาน ได้ ว่า ข้าย เทพ เป็น
 คน ร้าย คน หนึ่ง เข้า บ้าน จีน เฉ่ง เมื่อ ทำ ร้าย แล้ว หนี ไป พบ นายนิล ดัง

นั้น เป็น ความ จริง ความ ประพฤติ ของ ข้าย เทพ จำเดิม แต่ คุม เจ้าเหตุ ปอง
 ร้าย แด สม คุม เพื่อน คน หนึ่ง ถอบ เข้า ไป ใน บ้าน จีน หนึ่ง พร้อม ด้วย เจตนา แด
 พยา ยาม เพื่อ ปลง ชีวิต จีนจีน หนึ่ง ตาย ต่อ ให้ เห็น ว่า เป็น เจ้า ของ ภรรยา
 ผู้ ปอง ร้าย มุ่งหมาย ผล แห่งการ ประหาร มี ไซ้ แต่ ลึก ว่า พรอควอก พลอย
 ไป กับ เขา แลแต่ ไม่ได้ ลง มือ แล เวลา หนึ่ง นั้น เค้า ก็ มิ ได้ ยับ ยั้ง ที่ จะ ค่อสู้ พาด
 พัน ผู้ มากิด ฆต ฆต หนึ่ง จน ตัด พยาน ปก บิด ทาร ที่ กระ ทำ ผิด หลีก เลียง
 ให้ พัน พระ ราชอาณา กิริยาข้ายเทพ ตั้งแต่ ต้น จน ปลาย สม กับ ที่ มัน เป็น
 ศิว เหตุ ติง การ แด ถอบ ยิง กัน ใน ธรรม ที่ อัน มี บ้าน ผู้ เรือน คน ทั่ว ๆ ทาง
 หนึ่ง ที่ ได้ กวาง ขวาง แด มีด มัด ชาว ที่ ไซ้ ก็ เดิน ทางไกล เป็น ความ ยาก
 ที่ จะมี ประจักษ์ พยาน ได้ ทุก เรื่อง เหตุ ว่า เป็น ประเภท ชนบท แต่ ที่ได้
 ความ จริง ประจักษ์ เพียง นี้ ก็ นับ ว่า ติ กระ ้าง หนักหนา แล้ว

ข้อ ที่ พระ อนุยตร์ คำสัตราคม ปฤกษา แฉ่งว่า กระสุน เป็น ลูก ด้วง ด้วง เป็น กระสุน
 ปราย ไม่ สม กับ บัน ไม้ ที่ นายนิล แฉ่งไป จาก ข้ายเทพ เป็น ข้อ ถึง ล้าย
 ชุ่ม บ้าง ว่า ข้ายเทพ ไม่ได้ เป็น ผู้ ยิง เขา แม้ เป็น ศิว เหตุ ติง การ ควร เป็น
 ผล ให้ มัน เทาโทษ ดัง นี้ เห็น ด้วย เกด ด้ ว่า ปฤกษา มา ชอบ แล้ว ถ้า ทรง
 พระ กรุณา ให้ ใ้ ชีวิต ข้ายเทพ ไซ้ ควร ให้ ลง พระ ราชอาณา จากุ ข้ายเทพ
 ใ้ ต่อด ชีวิต โดย พระ ราชกฤษฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้าได้ รับ พระราชทาน คัด ส่งเนา คำ พิพากษา ทั้ง ๒ คำ
ปกครอง แห่ง ของ พระ อนุชร์คำสดรามณ กับ ฎีกา จำเลย ทดเถด้า ฯ ถวายใน
ที่นี้ ด้วย

กรรมคกร ดุดแต่แต่ จะทรง พระ อนุชร์ ไปรด เกด้า ฯ

ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

กรมส่งัดดี

พระยา กฤตีกานกรณิกจ

พระยา นรเนตบิณชกรจ

พระยา จักรปาณิศริคิณิสุทษ

อธิบดีทรงปกครอง

สำนักหอสมุด

ที่ ๓๗/๒๕๕

พระที่นั่งอัมพรสถาน

วันที่ ๓ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๓๓๐

ถึง กรรมการ ศาลฎีกา

ด้วย ตาม คำ พิพากษา ศาล ฎีกา ที่ ๗๗/๓๓๐ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ร.ศ. ๓๓๐ ปฎิษา โทษ ช้ายเทพ โทษ ลอม เขา บิน ยิง จีนแดง ตาย ที่ ตำบล โรงหีบ ข้าเกษ สี่ห้องน แหวง เมือง รามบุรี ซึ่ง ศาล มณฑล รามบุรี แล ศาล ขุขันธ์ รัชกาลทรงพิเศษ พิพากษา งามทให้ ประหารชีวิตร ช้ายเทพ แต่ พระ อนุยตร์คัดตราคม มี ความ เห็นแย้งว่า ควร จำคุก ช้ายเทพ ไว้ เพียง ตลอด ชีวิต เพราะ ดึงสัย กระสุนปืน ที่ ถูก ยิง ตาย เป็น กระสุนปราย ไม่ สัม กับ ปืน ก๊อ ที่ นายนิล แย้งไป จาก ช้ายเทพ ศาล ฎีกา เห็น ว่าใน ส่วน ความเท็จ จริง คง ได้ ความ ว่า ช้ายเทพ เป็น คน ทรณี่ ขอ มให้ ลงโทษ ช้ายเทพ เพียง จำคุก ตลอด ชีวิต ให้ ตรีจ คุ ข้อ ความ ตลอด แล้ว ให้ ลงโทษ ช้ายเทพ เพียงจำคุก ตลอด ชีวิต

(พระบรมนามาภิไธย) สยามินทร์

คำพิพากษาที่ ๙๙ พ.ศ. ๒๔๕๔

ที่ดิน มรดก ปกครอง

ที่ดิน แบน มรดก ตกทอด กัน ต่อๆ มา ถ้า ผู้ ทวด
รับ มรดก ได้ ปกครอง เป็น ส่วน เป็น สัก กัน มา เท่า ไ้ ก็ คง มี
สิทธิ ใน ที่ดิน เพียง เท่า ส่วน ที่ ได้ ปกครอง มาก แล น้อย นั้น

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา จำเลย อุทธรณ์
คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์

ใน คดี ระหว่าง เหม มารดา นายก้อน บุตรี โจท
พระสมรสินทพ จำเลย

โจทฟ้อง คัดค้าน แ่ง เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๑๒๖ กล่าวไว้ เมื่อ ๖๐ ปี มา
แล้ว หนองเทพเคระ ได้ พระราชทาน ที่ดิน ตำบล นำ วัดเทพธิดา นอก กำแพง พระ
นคร กว้าง ๑๖ วา ยาว ๑ เส้น ซึ่งมี ราคา ๕๐๐๐ บาท หนองเทพเคระถึงแก่กรรม
ที่ ดิน ราย นี้ ตก อยู่ แก่ ชื่อน แ่ง คำ ได้ ปกครอง มา ครั้น ชื่อน แ่ง คำ ถึง แก่กรรม
เหม โจท กับ ทิม จึง ไป ปกครอง อยู่ ต่อ มา แต่ต่าง มี บุตร คือ โจท จำเลย
แล้ว ทิม มารดา จำเลย ถึงแก่กรรม โจท จำเลย ได้ รวม กัน อยู่ ต่อ มา จน ทุก
วันนี้ หา ได้ แบ่ง บั้น กัน เป็น เขต ของ ผู้ใด ไม่ ครั้น เดือน กรกฎาคม ๑๒๖

จำเลย นำเจ้าพนักงานรังวัด ที่บ้านข้างว่า เป็น ของ จำเลย โจทก์ จึง พ้อง
ขอ ให้ ศาลแบ่งบ้าน ที่ รายนี ให้แก่ โจทก์ กิ่ง หนึ่ง

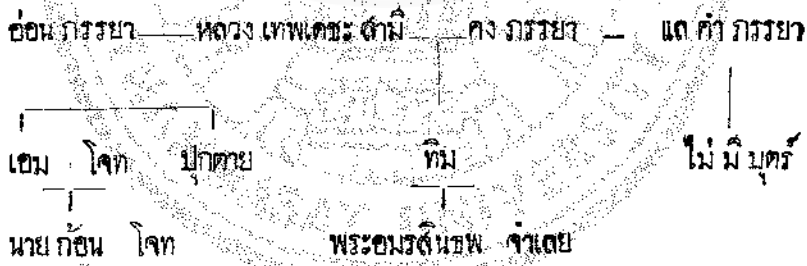
จำเลย ให้การ ต่อ ผู้ว่า ข้าแดง อ่อน ประพฤติชั่ว ไม่เป็น ที่ พอใจ หลวง
เทพเดชะ ๆ ได้ ไล่ อ่อน ออก ไป จากบ้าน อ่อน ไม่ ได้ สำมี ใหม่ ไม่ ได้ เกี่ยว
ข้อง ใน ที่ รายนี ส่วน เอม โจทก์ ยัง คง อยู่ กับ หลวง เทพเดชะ บิดา ต่อ
มา เอม โจทก์ ทำ ชั่ว คิด ตาม ชาย ไป จาก ที่นี้ หลวง เทพเดชะ คัด เอม ไม่
นับ เป็นบุตร แต่ นาย ก้อน โจทก์ ก็ ไม่ ได้ เกิด ใน ที่ รายนี เมื่อ อ่อน แด เอม โจทก์
ออกไป จาก ที่ รายนี แล้ว หลวง เทพเดชะ กับ คำ แด ทิม มารดา จำเลย ก็ ปก
ครอง อยู่ ใน ที่ ดิน รายนี ต่อ มา เมื่อ ๕๗ ปี บ้าน หลวง เทพเดชะ ถึง แก่ กรรม
ที่ดิน รายนี แด ทวิชัย สมบัติ ทั้ง หลวง ของ หลวง เทพเดชะ ตก เป็น มารดา ได้ แก่ ทิม
มารดา จำเลย กับ คำ มารดา เลี้ยง ได้ ปกครอง ต่อ มา หลาย ปี อ่อน แด เอม โจทก์
ไม่ได้ มา เกี่ยวข้อง ด้วย ครั้น คำ ถึง แก่ กรรม ที่ ดิน รายนี ได้ ตก เป็น ของ ทิม มารดา
จำเลย แต่ จำเลย มา ชิด หลาย ปี อ่อน หรือ เอม ก็ ไม่ ได้ มา เกี่ยวข้อง
เหมือน กัน ต่อ มา เมื่อ ค.ศ. ๑๓๓ เอม โจทก์ ไม่มี ที่ อยู่ จึง ได้ มา ขอ ต่อ ทิม
มารดา จำเลย เพื่อ อาศัย อยู่ ใน ที่ ดิน รายนี โจทก์ ไม่มี อำนาจ ที่จะ พ้อง ขอ
แบ่ง ที่ รายนี จาก จำเลย ได้ ขอ ให้ ศาล ยก พ้อง โจทก์.

ศาล พัง พิพากษา แล้ว เห็น ว่า ที่ รายนี ตก เป็น ใน ชั้น เดิม เอม ได้ ไป
มา อยู่ เสมอ ครั้น เมื่อ ๑๐ ปี มา นี้ เว้น ที่ เอม อยู่ ถูกเพลิงไหม้ เอม
ได้ ไป ตก เรือน อยู่ ใหม่ แด ได้ อยู่ ต่อ มา หา ได้ ะ ทั้ง กรรมสิทธิ์ ที่ รายนี ไม่
จำเลย ลืม ไม่ได้ ความ สม ข้อ ต่อ ผู้ว่า หลวง เทพเดชะ ได้ คัด เอม ไม่ นับ ว่า เป็น

บุตร ถึง แม้ คำ พยาน จำเลย จะ มี ว่า เมื่อ โจทก์ ปลด เรือนใหม่ ทิม มารดา จำ
 เลย ได้ กระ ที่ ให้ กัก ตี ก็ ยัง ไม่ เป็น เหตุ พอ ที่ จะ ถือ ว่า โจทก์ ฮา ศรัย เห็น
 ว่า โจทก์ เป็น ผู้ มี ส่วน ได้ รับ มรดก ใน ที่ ดิน รายนี ด้วย กับ จำเลย จึง พิพากษา
 ให้ โจทก์ จำเลย ประมูล ราคา หรือ ขาย ที่ รายนี ได้ เงิน เท่า ใด ให้ หัก จ่าย
 ใช้ ใน การ ขาย แด่ ชำรรม เข็ม ให้ เสร็จ ก่อน เหลือ นั้น ให้ แบ่ง ให้
 แก่ เข็ม โจทก์ ทั้ง หนึ่ง ให้ แก่ จำเลย ใน นาม ของ ทิม มารดา จำเลย ทั้ง หนึ่ง.

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ พิพากษา ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาล แรก.
 จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ พร้อม กัน ทูลขอ ศาล เวียงนี้ ตลอดจน แล้ว เสร็จ ฎีกา เป็น
 ดังนี้ คือ :-

ทาง พิจารณา พอ ได้ ความ เชื่อ ว่า ที่ ดิน รายนี เดิม เป็น ของ หลวง
 เทพ เศษ ๆ มี บุตร ๓ คน คือ เข็ม โจทก์ ปลุก ตายน ทิม มารดา จำเลย เมื่อ หลวง
 เทพ เศษ ยังมี ชีวิต อยู่ ได้ ยก เรือน ซึ่ง ปลุก อยู่ ใน ที่ รายนี ให้ แก่ เข็ม ๓ หลัง
 ปลุก ๓ หลัง เข็ม ได้ ออก ไป จาก ที่ รายนี โดย ไป ได้ ดำมี ใน เมื่อ
 เวลา หลวง เทพ เศษ ยังมี ชีวิต อยู่ ผู้ ที่ อยู่ ใน ที่ รายนี มาก กับ หลวง เทพ เศษ

ก็คือ คงภรรยา ๓ คำภรรยา ๓ ทีมกับปลุกบุตร ๒ แล พระอมรินทรผู้
 หลาน ตั้งแต่เฮมได้ออกไปจากที่รายนี้แล้ว ต่อมา หลวงเทพเคชะ ถึงแก่
 กรรม ที่ดินบ้านเรือนของหลวงเทพเคชะตกเป็นของทีมกับคำมารดาเลี้ยง
 ใช้อำนาจปกครองมาแต่ฝ่ายเดียวหลายปี จนคำมารดาเลี้ยงก็ตายไปอีก
 เฮมโจทจึงกลับมามีอยู่ในที่เรือนเดิมของเฮม ซึ่งหลวงเทพเคชะได้ยก
 ให้ให้ เฮมยังมีอำนาจปกครองใหม่เฮมได้ขอปลูกเรือนขึ้นใหม่
 ในที่รายนี้ต่อทีมๆ เป็นผู้กระทำให้ปลูกนับตั้งแต่เฮมได้ปลูกเรือนขึ้นใหม่
 แต่อยู่ในชั้นหลังนี้ได้ประมาณ ๓๐ ปีจึงได้เกิดฟ้องร้องกันขึ้น ส่วนปลุก
 ซึ่งเป็นผู้ได้เรือนจากหลวงเทพเคชะ ๓ หลังแต่ได้อยู่ในที่เรือนนี้ตลอดมา
 จนกระทั่งเพลิงไหม้ ปลุกก็ไม่ได้แสดงอำนาจในที่ดินรายนี้ว่าเป็นส่วน
 มรดกของบิดา นอกจากที่ซึ่งได้ปลูกเรือนอยู่เท่านั้น แต่กลับได้
 ความว่าเมื่อเพลิงไหม้เรือนในที่รายนี้ ปลุกเป็นหนี้ นายเปรม พยาน อยู่
 ๓๐๐ บาท ทีมได้ออกเงินใช้หนี้แทนปลุก แล้วทีมก็ถือเอาที่ปลูกเรือนของ
 ปลุกซึ่งถูกเพลิงไหม้นั้นไว้เป็นสิทธิ์ แต่ปลุกสร้างทำประโยชน์ของทีม
 ต่อมาจนปลุกนั้นก็ได้ตายไป

ทางพิจารณาได้ความชัดเช่นนี้ ข้าพระพุทธเจ้าเห็นด้วยเกล้าฯ ว่า กติ
 นี้ควรลงต้นนิมิตฐานได้ลงในชั้นเดิมที่ดินรายนี้คือว่าเป็นของหลวงเทพเคชะ
 ได้ พระราชทานให้ปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัย แต่สมัยไหนที่ดินมิได้ถือกัน
 เป็นราคาค่างวด คือเรือนกับเงินสำคัญยิ่งยวดกว่าเนื้อที่ ประเพณี
 ซึ่งผู้ใหญ่นิยมมาเช่นนี้ย่อมเปลี่ยนแปลงเป็นลำดับมาโดยสมัยพร้อม

กับ ความ รุ่งเรือง วัฒนา แห่ง พระ นคร อาศรัย ชรรณ เนียม อัน นี้ เป็น เครื่อง
 ด้อยให้ เสด็จ เหน เจศนา ของ หลวง เทพ เศษ ซึ่ง เป็น ผู้ โอบ ใน สกฤต ว่า เป็น เจ้า มี เป็น
 มิตา ซึ่ง ตั้ง อยู่ ใน เที่ยง ชรรณ มี บุตรี ภรรยา หลาย คน ด้วย กัน ก็ ได้ แล้ง คุ
 แบ่ง บั้น ส่วน ทรัพย์ สิ้น ให้ ทัว ถึง เว้น แต่ ข้าแดง อ่อน ซึ่ง เป็น คน นอก ใจ
 ได้ ซ้ำ ไล่ ไป ชาติ จาก ครอบ ครวี้ แล้ว ฝ่าย บุตรี ทั้ง ๒ คือ ปุก กับ เอม ใจ
 ก็ ได้ ใจ แบ่ง เรือน ยก ให้ เป็น สิทธิ ละคร หลัง แต่ ยัง มี ชีวิต เพราะ เป็น ลูก เมีย
 ก่อม ซึ่ง ซ้ำ ไล่ ไป แล้ว แต่ บุตรี ยัง ตก อยู่ ใน อก มิตา จึง ได้ ปฏิบัติ นำ ที่
 มิตา ดัง นั้น เป็น การ ธรรมดา อยู่ หนัก ทน แล้ว ครั้น หลวง เทพ เศษ ถึง
 แก่ กรรม มรณูก ตก แก่ คำ แม่ เจ้า เรือน แด ท่าน ทิม ผู้ บุตรี ได้ ใช้ อำนาจ ปก
 ครอง เป็น เจ้า ของ ก็ มา หลาย ปี ครั้น ท่าน ทำ ถึง แก่ กรรม ดง อีก มรณูก
 ทอด นี้ ก็ ไม่ ได้ มี ใคร มา ได้ แฉ่ง แฉ่ง จึง ท่าน ทิม มารดา พระ อมร ดิน ธพ ได้
 ปกครอง มา สิทธิ ชาติ หลก ฐาน ที่ จะ ให้ เสด็จ เหนอ เหน ได้ ขย้าง นี้ ก็ คือ กิริยา
 ที่ ใช้ อำนาจ ปกครอง แด การ ที่ ทำ ดัง นั้น ปรากฏ เป็น พยาน ท่าน ทิม ได้ ปก
 ครอง เรือน ขึ้น ใน ที่ นี้ ให้ แก่ ญาติ บุตร หลาน ของ ทิม หลาย หลก ทั้ง ได้
 ปลุก โรง แวด ให้ ผู้ มี ชื่อ เจ้า จน เต็ม เหนอ ที่ โดย อำนาจ ของ ทิม ฝ่าย เดียว
 เอม ก็ ตี ญาติ ผู้ โต ก็ ตี จะ ได้ กล่า ร้อง ขัด ขวาง คอ อำนาจ เป็น โอบ สิทธิ ชาติ
 ซึ่ง ทิม ได้ ใช้ มา นั้น ห้าม ได้ จน กาล ล่วง มา หลาย ปี เอม ใจ จึง ได้ กัด กับ
 เจ้า มา ชยู่ ที่ เรือน เต็ม ใน ไม่ ชำ ก็ เกิด อึด คัด ภัย ทิม คิด เห็น คุ ว่า เป็น น้อย
 ร่วม มิตา จะ เสีย กัน มิ ได้ จึง กำหนด ที่ ให้ เอม ปลุก เรือน ขึ้น ใหม่ ส่วน
 ปุก ผู้ น้อย อีก คน หนึ่ง นั้น ทิม ได้ ออก เงิน ชำระ ปลุก เปลื้อง หนี้สิน เทน แล้ว ถือ

ที่ ส่วน ซึ่ง ปดุงเรือนเดิม ของปุกไ้ว เป็นสิทธิ์ แต่ ทำ ประโยชน์อื่น สืบไป กิริยา
 ที่ ทีม ได้ ประพฤติ ทั้ง นี้ แสดง ให้เห็น ได้ ชัด ว่า พี่ น้อง มิได้ ก้าวถ่าง เบียด
 เบียด พัน บั่น เป็น แฉก ๆ เรียบ ร้อย แม่ ทีม จะ ถือ เอา ที่ ส่วน ของ ปุก ก็ ได้
 ออก สิ้น ได้ ได้ มา โดย ยิน ยอม มิได้ ให้ ใคร ชก ซ้ำ ควร สรรเสริญ ว่า
 เป็น ผู้ ใหญ่ รู้จัก ใจ ว่างคน พอดี จึง เป็น ที่ ย่า เกรง แก่ วงศ์ญาติ รักษา ขำ นาค
 มา ได้ จน ตอด ชีวิต ครั้น ท่าน ทีม ถึง อายุ รัช พระ อมร สีนรพล บุคร ได้
 รับ มรดก เป็น ทอด ที่ ๓ ได้ ปกครอง ใช้ ขำ นาค เจ้าทรัพย์ เจ้า ที่ เก็บ ผด
 ประโยชน์ มา ดู มารดา จน กระทั่ง เวลา ที่ เกิด กรณี พ้อง ร้อง กัน เรื่อง นี้ ศิริ
 รวม มรดก ทอด ๓ ทอด ๒ ทอด ๓ ได้ ถ่วง มา ถึง ๕๗ ปี ถ้า นับ อายุ ความ
 มรดก จะ ได้ สัก ก็ สิบ หน.

แต่ ถัด มา ทว่า กัน ด้วย มรดก ว่า ยัง มิได้ แบ่ง บั่น ถึง ๓ ทอด ๓ เท เช่น นี้
 ผู้ พิจารณา มัก ชอบ แต่ ข้าง ง่าย ไม่ พิศรา ที่ มด คดี ให้ ถ่วง แท้ ว่า เขา ยัง เป็น
 งาน เดียว กัน ชู ฎา แยก ต่าง งาน กัน ไป แล้ว เห็น แต่ กว พยาน เกิด ขม คดุม
 บ้าง บก พร้อง บ้าง ข้อ ความ ไม่ ดี กระจาง แก่ เขา จน ไม่ พัก เฉลียว ว่า กาด
 ถ่วง นาน เกือบ ถึง ร้อย พรรษา ก็ คอย จะ ทัก ทัก พัง เขา แต่ ง่าย ๆ ว่า เนน ที่ มรดก
 ยัง มิได้ แบ่ง บั่น แล้ว จับ ฟาด เดี่ยว ๒-๓ เสีย.

การ วินิจฉัย ขำ นาค ปกครอง ก็ น่า จะ เป็น เช่น กัน มี ครอบครอง ประหนึ่ง
 ว่า จับ ได้ วิ แวด คำ พยาน ว่า ได้ ปกครอง ที่ แม่ เฒ่า ไบ พุทธา ก็ คอย จะ ทัก ทัก
 พัง เขา แต่ ง่าย ๆ ว่า มี ขำ นาค ครบ จบ ไป ตอด ที่ เฒ่า แมว ดัน หย เยี่ยง ศรี
 ธนบุญชัย ใช้ แผน ตุก ตาม ไม่ รุท ยง ทัช

เห็นด้วยเกล้าฯ ว่า ค่ำตต่างทั้ง ๒ คัดสิ้น ไม่ด้วยความหลง เช่นนี้
คตาด เค็ดอน กับ มุต คัด แด รูป ความ ชอบให้ แก่ คำ พิพากษา นั้น เสียใหม่

เฮม โจทได้ ปลุก เรือน อยู่นี่ ที่ ขึ้น ลง เส้นแดง ปรางู ใน แขน ที่ ซึ่ง ค่ำตฎีกา
ได้ บังคับ ให้ ทำ ขึ้น นั้น เหม เนื้อที่ ปลุก เรือน ซึ่ง ได้ รับ แบ่ง แด่ บิดา แด่ เหม ได้
ไป มา อยู่นี่ ที่ เรือน นั้น แด่ ก่อน แด่ กตบ เข้าม่า อยู่นี่ ที่ นั้น ประมาณ ๓๐ ปี
ควร พัง ว่า ได้ ใช้ อำนาจ ปกครอง อยู่นี่ ที่ มี ประมาณ เพียงเท่า นั้น มิ ได้ ขาด แม่
พระ สมร ดิน พระ คัด คำน อย่างใด ๆ ก็ ไม่ ชอบ แด่ เหม มิ ได้ เคย มี อำนาจ
ปกครอง ที่ นอก นี้ เลย แด่ ไร ๆ มา ควร ให้ เหม ได้ ถ้อ กรรมสิทธิ์ ใน ที่ ปลุก เรือน
จำเพาะ ที่ ลง เส้น แดง แด่ หมายถึง เหม ลง ไว้ เท่า นั้น ความ อื่น ใน คำ พิพากษา
ค่ำตต่างให้ ยก เสีย สิ้น แด่ คำ ฎรา ธรรมเนียม ให้ ลง กัฟ ไป ทั้ง ๒ ฝ่าย

วันที่ ๓๔ กรกฎาคม ๑๒๐

กรมสวัสดิ
พระยากฤติกานุกรณ กิจ
พระยานรเณตบญชากิจ
พระยาจักรพานีศรีศังวสุทษ์

อธิบดี ทรง ปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๑๐๓ พ.ศ. ๒๕๕๕

วินิจฉัยรับสารภาพ พยาน

คำรับของจำเลยบางอย่างในคดีอาญานั้น ศาลไม่ฟังเป็นหลัก
วินิจฉัยลักษณะความผิด เหมือนอย่างกับเมื่อรับทั้งหมด ศาลจะ
เลือกฟังแต่ที่มีเหตุผลประกอบสมกัน แล้ววินิจฉัยว่ามีมูลความ
ผิดฐานนั้น ๆ

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราจกฏีกาโจทก์อุทธรณ์ คำพิพากษา
ศาล ข้าราชการ พิเศษมณฑล พายัพ

ใน คดี ฆราวาส ชัยการ เมือง เชียงรวณ โจท
ชายกำลัง จำเลย

ได้ รับ พระราชทาน ตรวจ ส่วนวน ความ เรืองนี้ มีว่าเมื่อวันใดไม่แจ้งปลาย
เดือน ๖ เดือน คัด ๑๒๘ มี ผู้ร้าย ฆ่า ชายผู้ใด กับ ช่างตม้อ ภรรยาตายใน
ทัพ กระ ท่อม บ่า บน คอย แม่ใจ แฉวง เมือง เชียง รวย เมื่อ เวลา นายของ
กำหนด ได้ ทราบ เหตุ ไป ชัดแจ้ง คดี ทั้ง ๒ นั้น ก็ เมื่อ กฟ ปล่อย เน่า แล้ว
ภายหลัง ได้ มีความ เปรนเงา ใน ส่วนวน ว่า เจ้าหน้า ที่ จะ เปรน ใคร ไม่ ปรากฏ ได้ รับ
บัตร ส่งให้ บอก มา ว่า ชาย เมือง สม รุ เป็น ผู้ร้าย ปล้น ฆ่า ผู้ใด ตำรวจ

จับได้ตัว ชายเมือง มา ตาม ชาย เมือง ให้ การ รับ ว่า ได้ ไป โกด กระ ท่อม
เพียง ๒ คา แต่ไม่ได้ ตง มีศ ทำร้าย ไม่ได้ ส่วน แบ่ง บั้น ทพย กตมิให้ การ
ซัด เขา ชาย ผัด ชาย คำดี ชาย บั้น ชาย น้อยวงศ์ ว่า เป็น ผู้ร้าย ชาย ผัด
หนี จับ ไม่ได้ ชาย บั้น ชาย วงศ์ จับ ผิดตัว ต้อง ปลดปล่อย ตัว ไป ได้
แต่ ชาย คำดี ซึ่ง ชาย เมือง ยืนยัน ว่า ถูก ตัว นวพิจารณา เท่านั้น ครั้น มา
ถึง ศาล ชาย คำดี ให้ การ แบ่ง รับ แต่ ว่า เขา ชวนไป ปลดปล่อย ตัว ไป โกด เพียง
๒๐ เดือน ไม่ คำ เทว ก็ หยุด ยัง เสีย กตาง ทาง พอก เพื่อน เขา ไป ปลดปล่อย ซ่า พัน
กัน อย่างไร ไม่ เห็น ก่อ เมื่อ เจร กตมิ มา แล้ว ได้ ส่วน แบ่ง บั้น คือ
ตลับเงิน เก็บเงิน ซึ่ง รับ ว่า จับได้ เป็น ของ กตาง ที่ ชาย คำดี วิธได้
ส่วน พิจารณา คดี นี้ ขัยการ เมือง ซัดเขา ชายเมือง ผู้ นอกเขต การ งต แบ่ง
เอาไว้ เป็น พยานไม่ พ้อง เรียก เป็น จำ เลย พ้อง แต่ ชาย คำดี กับ ชาย บั้น
ชาย น้อยวงศ์ ส่วน ชาย บั้น ชาย น้อยวงศ์ พิจารณา ได้ ความ ว่า จับ ผิด ตัว
ขัยการ ขอ ถอน พ้อง ศาล ปลดปล่อย ตัว ไป แล้ว ส่วน ชาย คำดี จำ เลย นั้น
ฐาน พิจารณา มี แต่ ชายเมือง เป็น พยาน โศท ยืนยัน อยุ่ ปาก เคียด พยาน
อื่น ระบุไว้ ขัยการ ก็ไม่ นำ มา สอบ แต่ง ว่า เป็น พยาน แต่ ชั้น จับ ของ กตาง
เท่านั้น แต่ ของ กตาง ที่ ว่า จับได้ ที่ ชาย คำดี นั้น ศาล จะ ได้ เห็น หรือ ได้ พิ
ศุจน์ ว่า เป็น ของ ชายผู้ใด ข้อความจริง แต่ อย่างไร อย่าง หนึ่ง แต่ จับ มา
ได้ อย่างไร ก็ไม่มี ปรากฏ ใน ตำนวน มี คำ พ้อง แต่ คำ ชาย คำดี จำ เลย รับ
จุน ๆ เข้า มา เท่านั้น ศาล เมือง เชียงราย เห็น แต่ ว่า คำรับ มี พอ แล้ว ก็
ตัดสินให้ วางโทษ จำคุก ชาย คำดี ๓๐ ปี ฐาน พยายาม ปลดปล่อย แร รับ ของ โจร

คำต ข้างหลัง พิเศษ มอนทอล พายัพ คัดสิน ชั้น อุทธรณ์ ให้ลดโทษจำคุก แต่เพียง ๖ ปี ฐาน เบิน พรอค พวก มิได้ ลงมือ แล ปรอานนี้ยี่ ว่า รับ สารภาพ.

เห็น ด้วย เกต้า ๆ ว่า คดี นี้ มี แค่ คำ ข้าย เมือง ปาก เดียว กล่าว ว่า ผู้ ร้าย คนคิดไป ด้วย กัน หลวย คน แต่ กรรมา แล เวลา ที่ ว่าไป ทำ ร้าย นั้น ไม่น่า จะ ให้ เห็น ว่า เป็น การ ปลดมี ข้าย เมือง พยาน คน นี้ ใช้ ชื่อนี้เกด คือ ผู้ ร้าย มา ให้ ถ้อยคำ ดูแก่ โทษ แล ชัด เพื่อน นั้นเอง ผู้ พิจารณา ศาลาการ จำ

ต้อง พิเคราะห์ ระวัง ระวัง หนักเบา ให้ จึง มาก เพราะ มัน อยาก เขา ตัว รอด ย่อม จะหา เกจ โส โทษ คนอื่น ไม่ ควร จะ เชื้อ พัง เขา คำ ว่า มี น้ำ หนัก ถ้า แล หา พยาน เหตุ เหตุอื่น มา ประกอบ ให้ ชอบทำ ของกลของ วินิจฉัยไม่ได้แล้ว ก็ ไม่ ควร จะ พัง เป็น สาระ ใน อรรถ คดี ได้เลย ข้อ ที่ มี ผู้ ร้าย ว่า บู่ โตะ

ข้างแดงบือตายนั้น เป็น ความจริง แต่ใคร จะ เป็น คน ทำ ร้าย ก็ มี แค่คำ ข้าย เมือง ปาก เดียว ยิน ยิน ว่า เห็น ข้าย คำต โส ขาดให้ บู่ โตะ ดินตาไม่ ขึ้น แล้ว ข้ายคำต ตี ศีรษะ ข้ามบู่ โตะ ด้วย สัน ขวาน ๓ ที ข้ายบู่ โตะ ต้มลง ขาดใจตายใน ทันใด นั้น แต่ คำ ชัดคู่จัน ศัพ ข้ายบู่ โตะ ว่า มี แค่ แผล พน ที่ สะเอว ข้าย ยาว

๑๑ นิ้ว แผล เดียว ที่ ศีรษะ จะ ได้ เหมน แผล แดง ข้าง บวม แต่ อย่างใด นั้น หา มิ ได้ คำ ข้ายเมือง พยาน กับ คำ ชัดคู่จัน ศัพ ลงถ้าง กับ สำเร็จ เตจ ขาด จะ เขา พิษุ แก่ ข้ายคำต ใน ฐาน ปลดมี ลงมก ว่า คน ตาย นั้น มิได้เลย แต่ ยังมี คำ แบ่ง รับ ของ ข้าย คำต ว่า ผู้ เพื่อน ชก ขอนให้ ไป ปลดมี ทพยข้ายคำต

ยอมไป แต่ไปไม่ถึง ที่ บังเอิน มี เหตุ ชัด ช้อง ต้อง ยับ ยั้ง เสีย แต่ มันได้ รับ ส่วนแบ่ง บั้น คีช ของ กลางซึ่ง รับ ว่าจับ ได้ ที่ จำเลย คำ รับ ทั้ง นั้น จะ ควร พัง ว่า เป็น คำ ประกอบ ชอบด้วย เหตุ แล กับ คำ ข้ายเมือง พยานได้ บ้าง เพียง

โต เห็น ด้วย เกต๋า ๆ ว่า ซึ่ง จะ พัง เป็น จริง คดออก ไป ทั้ง เรื่อง นั้น ไม่ ได้ เป็น แท้ ข้อ ที่ พอ จะ พัง ได้ ก็มี แต่ ส่วน เดียว ที่ รับ ว่า เป็น ส่วน แบ่ง นั้น ทวีป ยี่ ฐาน รับ ของ โจร แต่ ชัย คำดี ก็ ไม่ ได้ ทอด เกต๋า ถวาย ฎีกา คัดค้าน คำ พิพากษา ลง มา ด้วย จึง เห็น ว่า ควร จะ ยาว ไทย ได้ ใน ฐาน รับ ของ โจร นี้ แด่ ควร ปราณีย์ ว่า ได้ รับ สวรรภาพ จึง ให้ ทด กำหนด โทษ ให้ จำคุก ชัย คำดี เพียง ๒ ปี.

การ ขำระ ความ เรื่อง นี้ จำเดิม แต่ สืบ จับ จำเลย ได้ บัตร ต้นแท้ ให้ คดออก มา จน ถึง ศาลชั้น ยกระบวน ชัยการ เจา มา ที่ นาย เม่ง ช่ง คดออก จน ผู้ พิพากษา ฝ่าย ตุลาการ จำเลย แด่ ทนาย ความ ไม่ มี ใคร รู้จัก ประดี ประธา ว่า กระบวร พิจารณา ความ ใน ทุก วัน นี้ ทาน ประสงค์ สิ่งใด เป็น หลัก เป็น หัวใจ จะ เบี่ยง บิด เหมือน เต็ม หมาก รัก กับ ทารก ที่ เดิม ยัง ไม่ รู้จัก ความ มา มา เม็ด ชุน โคน เรือ ฉนั้น เป็น ชัน เหลือ วิสัย บัญญา ผู้ มี นวัตกรรม ใน สมบพ ปตวย พระ ราช อาณาจักร คำบัดนี้ ควร จะ ตั้ง เวที ใจ ไม่ น้อย เลย ฎีกา ของ พนักงาน ชัยการ ใจ ทั้ง ร้อง ชัน มา ขอ ให้ เพิ่ม โทษ นั้น อาศรัย เหตุผล ดัง ได้ กล่าว มา แล้ว นี้ ขอ บให้ ยก เสีย แด่ คำ พิพากษา ศาล ทั้ง ๒ ชั้น ได้ ซึ่ง ผิด จาก คำ นี้ ให้ ยก เสีย ลั้น.

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๑๓๓๐

กรม สวัสดิ์
พระยา กฤตติ กานู กรณ กิจ
พระยา นเรนติ บัญชา กิจ
พระยา จักร ปาณิ ศวีร์ ศีติ วิสุต ทัตติ

อธิบดี ทรวง ปฎกษา
01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๑๑๖ พ.ศ. ๒๔๕๕

ข้อโกง ฐานประมาท

ผู้ท ๑ บายเท็จ ลวงให้ คน หอง ว่า ตน มียา แล วิช า แก่ พิ ศ ม์
ได้ ถ้า ใคร เรียน ก็ เข็ม กั เป็น ค่ำ วิ ช า นั้น ท่าน ว่า มัน ข้อ
โกง เขา ตาม มา ทรา ๓๐๖

ผู้ ๒ โท หลอกให้ เขา เรียน วิ ช า กั นึ่ง แล้ว พา ไป ทต ลอง
จับ ๒ ๒ กั เขา ทาย นั้น จะ ว่า มัน ทำ ให้ เขา ทาย โดย ฐาน ประ
มาท นั้น ไม่ ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ ตรวจฎีกาโจทก์ อุตอรณั คำ
พิพากษา คำด อุตอรณั

ใน คดี ระหว่าง กรม อัยการ โจทก์
นาย วาด จำเลย

คดี นี้ ของ โจทก์ พ้อง คดี ศาล พระ ราชนาฎา ทา ว่า เมื่อ วันที่ ๓๑ กุมภาพันธ์
๑๒๘๔ จำเลย เมื่อ ครั้ง ยัง เป็น ปกิ กษุ อยู่ ได้ ก่อ ลว หลอก ลวง นาย ชาว นาย
พรม ว่า ตน เป็น ผู้ มี เวทมนต์ ศาตา หวัง ยา จับ ๒ ๒ เหน้ เต้น ได้ ถึง ๒ ๒ ๒ กั
ก็ ไม่ เป็น อันตราย นาย ชาว นาย พรม จึง ขอ เรียน วิ ช า นี้ ได้ เงิน ให้ แก่ จำเลย

เมื่อเขียนเสร็จแล้ว จำเลยจึง ขอน นายขาว ไปจับ จู ตามทุ่ง หา เมื่อ นาย ขาว จับ จู ๆ ก็คิดเอา นาย ขาว ถึง แก่ ความตาย โจท จึง ขอ ให้ลงโทษ จำเลยตาม กฎหมาย ลักษณะ อาญา มาตรา ๕๕๒ แต่ ฐาน คดีตาม มาตรา ๓๐๖ ข้อ ๒.

จำเลยให้ การ ว่า จำเลยเขียน วิชารู มาจาก อาจารย์ ของ จำเลย ๆ เชื่อแน่ว่า ถ้า มี จู กัด แล้ว ยา ของ จำเลย รักษา หาย จำเลย มีงูเห่า มาใน เวื่อ ของ จำเลย คดี ทั้ง จำเลยจับ เล่นเล่น นายขาว นายพรม ได้ มา ขอ เวื่อ วิชารู แต่ ยา ก็นิ่ง จู กัด จำเลย แต่ จำเลย ได้รับ เงิน ใต้ จาก นายขาว นายพรม รวม ๘ บาท ๕๐ สตางค์ เมื่อ นายขาว จะ จับ จู นั้น จำเลย ได้ ห้ามไม่ให้ นาย ขาว จับ แต่ นายขาว ไม่เชื่อ จึง กัดเอา แต่ การ ที่ นายขาว ตาย นั้น ก็ เพราะ นายขาว ได้รับ ปรวทาน สุรา อยุ่ ก่อน แล้ว หา ไม่ ยา ของ จำเลย ก็ คง แก่ หาย จำเลย หา ได้ หลอก ลวง คดี อยุ่ อย่างไร

ศาล พระราชอาญา พิจารณา แล้ว เห็นว่า วิชารู ก็นิ่ง ของ จำเลย ซึ่ง มี อยุ่ นั้น จำเลย เชื่อ แน่ ว่า เป็น ของ ทดลอง ได้ จริง จึง ได้ บอก ให้ แก่ นาย พรม นายขาว ใน เวลา ที่ ไป เทียว ทาง จำเลย ก็ ยัง ได้ เทียว ด้วง หา โดย ไม่ นึก กัด โจท สืบ ไม่ ได้ ความ ว่า ข้อ ที่ จำเลย กล่าว นั้น จำเลย รู้ แล้ว ว่า เป็น ของ ที่ ไม่ จริง จำเลย เทียว ได้ กล่าว แกล้ง หลอก ลวง ว่า เป็น ของ จริง เพื่อ หา ปรว โยชน์ เพราะ ฉะนั้น จะ พึง ว่า จำเลย มี ความ คิด ฐาน คดี ไม่ ได้ ส่วน ข้อ ที่ นาย ขาว ตาย เพราะ จู กัด นั้น จำเลย หา ได้ บังคับ กัด ชี นายขาว อยุ่ อย่างไร แต่ การ ที่ เป็น ไป นั้น ก็ เพราะ ความ เชื่อ ถือ ใน วิชารู แต่ ความ แนะ นำ ของ จำเลย นายขาว จึง ได้ จับ จู เพราะ ฉะนั้น ต้อง นับ ว่า

จำเลยทำให้ นายขาว ตาย โทษ ของ จำเลย ต้อง มี ฉิด ฐาน กระทำ ให้ คน ตาย โดย ไม่ เจตนา ต้อง ตาม กฎหมาย ตักษณ อาญา มาตรา ๒๕๓ ซึ่ง โจท ขอ ให้ ลง โทษ ตาม มาตรา ๒๕๒ นั้น เป็น อัน ไม่ ตรง กับ ความ ฉิด ของ จำเลย ที่ ได้ กระทำ มา จึง พิพากษา ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด โทษ ๓ ปี ซึ่ง ไม่ เกิน กว่า มาตรา ๒๕๒ ส่วน ข้อ หา ใน ฐาน ฉิด นั้น ให้ ยก เสีย.

จำเลย อุดรธรรม์

ศาล อุดรธรรม์ พิพากษา ว่า โทษ ของ จำเลย ตรง กับ มาตรา ๒๕๒ หา ใช้ มาตรา ๒๕๓ ไม่ แต่ กำหนด โทษ ๓ ปี ที่ ศาล ต่าง วาง ได้ นั้น เป็น การ แรง กว่า เหตุ ที่ จำเลย กระทำ จึง ให้ แก่ ความ ฉิด นี้ เสีย ให้ ลง จำคุก มี กำหนด ๓ ปี นับ แต่ วันที่ ศาล ชั่ง.

กรม ชัยภว โจท ทุก เลขา ฯ อวย ฎีกา

เจ้าพระพรหมเจ้า ได้ รับ พระราชทาน ครอง จักร ส่วน นวน เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ได้ ความ ตาม ฐาน พิจารณา เป็น แน่ นอน ว่า ฉาย วัด จำเลย คือ เขา เพศ ภิกษุ แล้ว ตง เวธ เทียว เว ร่อน มี งู ตัว หนึ่ง ได้ ข้าง ตัว จับ เต็ม อยู่ เต็ม มือ ชาว บ้าน ริม คลอง เห็น จำเลย เอา งู ตาม หน้า ก็ พากัน นิยม นับถือ ว่า มี วิชา เป็น หมของ นายขาว ผู้ ตาย วั ชั่ว น จึง มา ขอ เวียง ค่อ จำเลย จำเลย ตั้ง อีตวา เวียง คำ ลัก คุ่ม คิว เงิน ๖ ดอลลาร์ ค่า ยา ๖ บาท ค่า วิชา รักษา คน อื่น ได้ เงิน ๑๒ บาท นายขาว เสีย เงิน ๘ บาท ให้ จำเลย ๆ ต่อ น วิชา ให้ แล้ว เอา งู ของ จำเลย ออก ให้ นายขาว จ้ม จน กระทั่ง ถึง แหก ปาก งู ๆ ก็ ไม่ ทำ ร้าย นายขาว ยิ่ง เต็ม มด ยัน หน้า เข้า แล้ว จึง ทำ ทาย ฆวน กัน ไป ขุด งู ใน ทุ่ง จน เกิด เป็น ผล แก่ นายขาว กระทั่ง ถึง เสีย ชีวิต

ถ้าฟังคำพยานแต่ละคน ๆ คิดดูเหมือนกันว่า ช่างวาดเขียนนั้นในวิชาพาซื่อ แม้จะเป็น ความหลง โดยประสาใจ ข้อที่ไปเดิน ไปตั้งนั้นก็ควร จะเข้าใจได้อยู่ เพราะ ว่า ใน หมู่ชน ชาวบ้านนอก คิด พัด ความหลงเห็น ผิด เช่นนี้ ย่อมมี เป็น พัน ชุก ชุม พยาน พาซื่อ เบิก ความจริง ก็ ย่อม แสดง ความ ที่ จริง ใจ อย่าง นั้น ออก มา ปรากฏ เป็น ชกรรมตา แม้ ค้าด พระราชอาณา ก็ ยัง พดอย หลง เชื่อ ตาม ไป ด้วย แต่ เมื่อ พิเคราะห์ คำ แก่ ตัว ของ ช่างวาด เอง ประกอบ กับ กิริยา ที่ ดัฏฐจระ คิด บ่งไปว่า น่าได้ใจจริง ของ ช่างวาดไม่สู้ จะมัน ความเชื่อ ยัง กลอน แกลน อยุ่ ตัวเองก็ ฟัง ได้ ขึ้น คุมนว) เพียง & เตือน ถูก ศิษย์ ก็ ว่า ฟังมีแต่ ๒ คนเท่านั้น ยาวราก ไม่ก็ ไม่ รู้ ว่า เป็น ไม่ ชนิด ไต หมก แล้ว จะ ได้ แต่ ไหน อีก ช่างวาด ขอด กล่าว บัง เชื่องเล่น ได้ เพราะ เข้าใจ ความ สัม รั ความ ใน ว่า เคียด พิษ กตาง เพดาน ยัง ไม่ ออก หรือ ออก แล้ว คอย ระวัง เสีย ขยำให้ ยาว อยุ่ ได้ มี ไหว พรหม เท่า แหก เล่น งู หก กิน ใน ฮิน คุ สถาน ไม่ เป็น การ ปลาด อธิจรรย์ ฮิน ไต เลย ครั้น ถึง งู ทั้ง เข้าจริง ช่างวาด ก็ ทำ แต่ ถ้า ไม่ กล่าว จับ กัดบ หุ้ม นาย ชาว เดียว ซ้ำ ความ ประพฤติ จำเดิม แต่ เขา เพศ ภิกษุ ลง เรือ เร่ วัช น หว หลก แหงง มี ไต แต่ ต้น จน ปลาย ไม่ ควร ให้ เห็น ว่า ช่างวาด เชื่อ วิชา พา ใจ ควร ต้อง สันนิษฐาน ว่า ช่างวาด เชื่อ ความ ฉลาด เณ โภ ถว่า ชาว บ้าน เห็น เป็น ทาง พอ จะ หลอก ลวง เขา ได้ ยง พอง ได้ บ้าง อิศรา คำ ยา คำ วิชา ก็ ตั้ง เรียก แต่ อย่าง คำ ๆ พอ ได้ กลอง ๆ ตั้ง นี้.

จึง ขอ พระราช ทาน พิพากษา ว่า ข้อ ที่ คำด ต่าง ทั้ง ๒ หยิบ ยก เขา ข้อ ที่ ทำ ให้ นาย ชาว ตาย เป็น ข้อ ต้น ฐน ปลูกษา ลง โทษ แก่ ช่างวาด นั้น ไม่ ชอบ

เพราะ ผิด กับ ความ ประสงค์ แห่ง กฎหมาย ความ ผิด ของ ช้ายวาท นั้น ใช้อื่น
 โทด ได้ แก่ ขุนาย หลอก ลวง สำแดง ตน ว่า เปน คน มี วิชาคม แล้ว เขา
 ทวิพิย ท่าน เปน ประโยชน์ ตน มาตรา ๓๐๒ แห่งประมวลกฎหมาย นั้น ท่านบัญญัติ
 ไว้ สำหรับ ปราบ ปราบ คน ลัก เพศ ลวง เขากิน ชนิด ช้ายวาท นี้ แท้ ๆ จำ จะ ต้อง
 ยก บท นี้ ขึ้น วาง โทษ แก่ มัน เปน ชัย คำน แต่ นาย ขาว ตาย เปน ผล ที่ ถูก ช้าย
 วาท หลอก ลวง ควร จะ เขา ผิด แก่ มัน ฐาน นั้น อีก ได้ หรือ ไม่ ได้ เพียง ใด
 จะ ต้อง วิเคราะห์ เปน ตอน หลัง การ ที่ ได้ ชวน กัน ไป ชดุง ใน ที่ นั้น ก็ ประสงค์
 ชด คี ชด วิชา เปน ฝ่าย ข้าง หลอก ลวง ขรอย ช้าย วาท คน ว่า ช่อ ที่ จะ
 คั้น พม จู นั้น น้อย นก แม่ พม ๆ ซึ่งมี พิษ กัด ถึง ชบ ตาย ก็ ย่อม จะ หา ไม่ ได้ หนึ่ง
 ใน ร้อย ตัว อัน นี้ ก็ เปน ช่อ ของ จะ ชด วิชา เปน ฝ่าย ข้าง หลอก ลวง อีก
 ครั้น เมื่อ ไป พม จู พิษ เข้า แล้ว ช้ายวาท จะ รู้ จัก ชนิด จู พิษ จริง
 หรือ ไม่ นั้น ก็ ไม่ แน่ แต่ มัน ได้ ร้อง ห้าม นาย ขาว ห้าม อัน นี้ ก็ แสดง
 ว่า มัน ประสงค์ เพียง จะ ชด จะ หลอก ไม่ได้ ตั้งใจ จะ ให้ ทด ของ วิชา จริง ๆ
 เลย ส่วน ข้าง ประมาท นั้น น้อย นก น้อย หนา แต่ นาย ขาว ไม่ พัง ห้าม
 กัด บักรัหม์ เข้า จมู ๆ ก็ ชบ ตาย ช้ายวาท ตกใจ มี ใจ น้อย รวด ภาคว่า คิด จะ
 หลอก กัน เถ็น พอ ได้ เงิน มา กิน เธอ ก็ มา ตั้ง ต้น เชื้อ เขา จริง ถึง เข้า กัด
 ทด ของ จน เกิด เหตุ ร้าย ช้าย วาท พยายาม รักษา จน สิ้น บัญญา ถึง ว่า จะ พา
 ตัว ตน เจ็บ ไป หาก ใด อีก ต่อ หนึ่ง อัน นี้ ก็ แสดง ว่า มัน ตกใจ เสียใจ มัน ไม่
 ได้ เชื้อ ยา เชื้อ ฮาคม เชื้อ แต่ ไหว ปรึบ ตน เอง ตั้งใจ เพียง จะ หลอก กัน วน ๆ
 เท่านั้น มิ พอ ที่ พอ ทาง ที่ มา ตั้ง ต้น ห้าม ไม่ พัง จน กระทั่ง ถึง ตาย เห็น

ว่า ความ ประมาท เป็น ช้าง ฝ่าย นายชาว ผู้ตาย ความ หดอก ดวง เป็น ช้าง
 ช้างวาท เพราะฉะนั้น จะ เอา โทษ แก่ ช้างวาท ฐาน ทำให้ นายชาว ตาย โดย ประ
 มาท นั้น ยังไม่ ถนัด (รูป ความไม่เหมือน กับ เลี้ยง ลัดวี ร้ายไว้ แต่ ปลดปล่อย ประ
 ให้อับ กัด คนตาย หรือ ถ้า เป็น งู ตัว ของ ช้างวาท เอง จะ ปรับ ว่า ประมาท
 ก็ได้) ศาล พระราช อาญา ทรง โทษ มา ๓ ปี ศาลอุทธรณ์ เห็น ว่า แรงไป ให้ลด
 ลง คง แต่ ๓ ปี ช้างวาท ต้อง จำคุก มาครบ กำหนด นี้ แล้ว ร้อง ขึ้น มา ว่า ยัง
 คิด อยู่ เพราะ ชัยการ ถวาย ฎีกา ขอให้ เพิ่ม โทษ ให้หา ประกัน ระหว่าง นี้ ก็
 หาไม่ได้ จึง ยัง คิด อยู่ จน บัดนี้ อีก ๕ เดือน เห็น ด้วยเกล้าฯ ว่า พอ สมควร
 แก่ โทษ แล้ว ขอ ให้ ศาล พระราช อาญา บังคับ เอา ทันทฯ บังไว้ ว่า จะ ไม่ ประ
 พุติ หากิน เป็น หมอของ หดอก ดวง คน อีก แล้ว ก็ ให้ ปลดปล่อย ตัว พัน โทษ ไป
 แต่ วัน ที่ได้ ฟัง คำ พิพากษา นี้.

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๑๓๐

กรมสวัสดิ
 พระยาฤทธิพิทักษ์
 พระยานเรนทร์
 พระยาจักรีประณีตศรีวิสุทธิ

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๑๑๗ พ.ศ. ๒๔๕๔

ทำผิดภายนอกพระราชอาณา เขต

ผู้ใดกระทำความผิดขึ้นภายนอกสยามประเทศ เมื่อ
โจทก์จะขอให้ศาลลงโทษผู้ผิดนั้น โจทก์ต้องตั้งเหตุให้บริบูรณ์
ทั้ง ๔ ประการตามมาตรา ๑๐ ข้อ ๔ มิฉะนั้นศาลต้องยกฟ้องโจทก์

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราจฎีกาโจทก์ อุตธรณ์
คำพิพากษา ศาล อุตธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ
ในคดีระหว่าง อัยการ เมือง นคร พนม โจทก์
นาย จวน นายกิติง นายถิ จำเลย

โจทก์ฟ้องต่อศาลเมือง นคร พนมว่า เมื่อเดือน มกราคม ค.ศ. ๑๒๗
จำเลยได้ลักกระบี่ของ นายถ่อนไป ๕ กระบี่ ที่ตำบลบ้านหม้อเมือง
เมืองสุวรรณเขต มั่งช้าย ในอาณาเขตฝรั่งเศส เจ้าพนักงานจับกระบี่ได้ที่
ที่จำเลย จึงขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญาลำดับที่ ๕ หมวด
ที่ ๓ แลที่ ๖ แลขอให้ใช้เงิน ๘ บาท ซึ่งเจ้าทรัพย์ได้ไถ่กระบี่ไปจาก
เจ้าพนักงาน มั่งช้าย ด้วย.

จำเลยให้การปฏิเสธ ข้อหา

ศาลเมือง นคร พนม พิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุเรื่อง นี้ได้เกิดขึ้นในอา

ณาเขตร ฝรั่งเศส ตามกฎหมาย ดัชนีชนชาญามาตรา ๓๐ ข้อ ๕ โจท
จะ ต้อง ลี้ภัย ให้ บริบูรณ์ ทั้ง ๕ ประการ คดี เรื่อง นี้ เจ้า ทนาย ได้ ร้อง
ขอให้ ชัยการ ว่า ถ้าว ตาม ประการ ที่ ๓ เท่านั้น โจท หาได้ นำ ลี้ภัย ประการ
ที่ ๒ แต่ ที่ ๓ ไม่ เพราะ ฉะนั้น ไม่ จำ เป็น ต้อง วินิจฉัย ถึง ประการ ที่ ๕ จึง พิพากษา
ยกฟ้อง โจท เดียว ปลดข้อ ตั้ง จำเลย ฟ้น โทษ ไป.

โจท อุทธรณ์ คัดค้าน ว่า เมื่อ โจท ได้ อ้าง ความหมาย ของ ผู้รักษา เมือง
ทาง อินโดจีน ส่ง คำร้อง ขอมอบ คดี ให้ ชัยการ ว่า ถ้าว แล้ว ก็ เป็นการ พอ ตาม
กฎหมาย ดัชนีชนชาญามาตรา ๓๐ พอลงโทษ จำเลย ได้.

ศาลอุทธรณ์ ได้ ตรวจ ส่วน ตอน ตลอด แล้ว เห็น ว่า ส่วน ตอน ยัง นอก พ้อง อยู่ จึง
มี คำ สั่ง ให้ ศาล ต่ำ พิจารณา ลี้ภัย พยาน อีก แล อนุญาต ให้ โจท ชี้แจง ฎ ยืนยัน หลัก
ฐาน อย่างใด เพิ่มเติม ได้

เมื่อ ศาล ต่ำ พิจารณา เสร็จ แล้ว จึง ได้ ตั้ง ส่วน ตอน มา ยัง เดิม ศาล
อุทธรณ์ ขัดขวาง พิเศษ พิพากษา ว่า จะ ถิ่น รวม ๆ เขา ตาม ข้อ อุทธรณ์
ของ โจท นั้น ไม่ ได้ เพราะ กฎหมาย ดัชนีชนชาญามาตรา ๓๐ ข้อ ๕ บ่งไว้
ชัด ว่า เมื่อ คน ใน บังคับ สยาม ไม่ กระทำ ผิด นอก ประเทศ สยาม แล้ว จะ ต้อง
ประกอบ ไป ด้วย เหตุ ๕ ประการ โดย บริบูรณ์ ก่อน จึง จะ วินิจฉัย ข้อเท็จ
จริง แห่ง คำ พยาน ต่อ ไป คดี เรื่อง นี้ โจท นำ ลี้ภัย ได้ แต่ ประการ ที่ ๓ อย่าง
เดียว หา ได้ นำ ลี้ภัย ประการ ที่ ๒ ด้วย ไม่ ใช้ แต่ เท่านั้น ศาล ยัง ได้ ให้
โอกาส แก่ โจท ให้ ชี้แจง แล ยืนยัน หลักฐาน เมื่อ ได้ มี คำ สั่ง ให้ พิจารณา เพิ่ม
เติม อีก โจท ก็ หา ได้ ชี้แจง ฎ ยืนยัน หลักฐาน เพิ่มเติม อย่างใด ไม่ จึง
พิพากษา ขึ้น ตาม คำ พิพากษา ศาล เมือง.

โจทท์เหตุเกตุ ๑ ถวายฎีกา

ใต้รับ พระราชทาน ทรงฯ ด้านนั้น ตลอดแล้ว คดีนี้ เห็นด้วยเกตุ ๑ ว่า
 คำต่าง ทั้ง ๒ ได้ พิพากษา ถูกต้อง กฎหมาย ยก มาตรา ๓๐ แห่ง ประมวลกฎหมาย
 ขึ้นวินิจฉัย เป็นข้อคน ข้อสำคัญ ซึ่ง โจทท์จะต้อง พิสูจน์ ก่อนใช้ แต่ เท่านั้น พระ
 อนุชร์ คำสั่งตราคมได้ ปฏิบัติ นอกรีต การ โดยความ เสนอ นั้น เป็นอย่างเอก เกือบ
 จะเปน ตำเบียง แต่ให้ โทษแก่ พันโทฯ อัยการ โจทท์ เพื่อสืบประเด็นที่ค้องประสงค์
 ขุนสุภกร พนม ก็ยังมีได้ ไหวพริบ เป็นแต่ ตำนิร ต้น ต้นไป ข้าง ทาง พิสูจน์
 พยานบุคคล การเป็นทงัน ก็เห็น แล้วว่า พันโทฯ มีความรู้ ของ ผู้ว่าความใน ชน
 บท พรหมแดน เปรียบ ประหนึ่ง ว่า จะหา เลือด กับบุ เปน อัน เหลือ ที่ จะ ให้ ได้
 ล้ม คัดล้มหมาย การ หาคน ผู้ รุ ครอบงำ ความ ต้น ต้น ประจู่ ทุก คำแห่ง ให้ พอ
 ทัว ไป ทุกหน ทุกแห่งนั้น ก็เห็น โจทย์ว่าไม่ใช่ง่าย ย่อม ฮาครีย์เวดากหัตถ์บรม
 วิชาซึ่ง เนื่อง กับ ความเจริญ ของ พระนคร ควร จะ คิด ลง โจทท์ได้ เลี้ยง ครอบ กับ กาด
 เทชะ ดังนั้น จึง จะ เป็น ธรรม เพราะ เหตุฉนั้น คดี ออกฉกรรจ์ ใน ที่ โทศดา จึง จำ
 เปน ค้องได้ บ้างเสียบ้าง จะ โทษผู้ น้อย ผู้ ใหญ่ ทัมวง การ โศษ นั้น ยังมี ส้มควร.

แต่ คดีนี้ ขอ พระราชทาน พิพากษา ขึ้นตาม คำต่าง ทั้ง ๒ ให้ ปด้อย
 จำเลย ทั้ง ๓ คนไปทันที แต่ ให้ ยก ฎีกา พันโทฯ อัยการ โจทท์เสีย.

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๑๓๓๑

กรมสวัสดิ
 พระยาฤทธิการุณย์กิจ
 พระยานรเนติบัญญัติ

คำพิพากษาที่ ๑๒๕ พ.ศ. ๒๔๕๔

ที่ดิน กรรมสิทธิ์ ปกครอง มรดก

ผู้ ที่ เติบ มรดก ปกครอง ที่ ดิน รวม กัน มา แต่ คน หนึ่ง
ได้ ละทิ้ง ไป เสีย จน ขาด กรรมสิทธิ์ แล้ว ภาย หลัง คน นั้น กลับ
เข้า มา ใช้ อำนาจ เป็น เจ้า ของ โดย ไม่มี ผู้ใด ชัด ช่าง นน อำนาจ
กรรมสิทธิ์ กลับ คืน มี ชน ได้ อีก

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ ทรง ฎีกา จำเลย อุตธรณ์ คำพิ
พากษา ศาล ข้างหลวง พิเศษ มณฑล พายัพ

ใน คดี ระหว่าง ข้าแดง ขอบ ข้าแดง สีบัว ข้าแดง จันทร์มา ข้าแดง เปง โจท
ทนาย รักษ์ ข้าแดง ขุนดา ข้าแดง แหว จำเลย

คดีนี้ ได้ ความ ว่า โจท พ้อง ขอ แบ่ง ที่ นว ที่ บ้าน แด บ้าน เว้น ตำบล ปาง
พินยง มี ราคา ๒๐๐๐ บาท จาก จำเลย โดย กล่าว ว่า ททรัพย์ เหล่า นี้ เป็น มรดก
ตก อยู่ แก่ บิดา โจท ๆ ได้ ทำ พิณัย กรรม แบ่ง ให้ โจท จำเลย ดัง ปราบฏ อยู่ ใน
หนังสือ พิณัย กรรม นั้น แล้ว

ฝ่าย จำเลย แก่ ว่า ททรัพย์ เหล่า นี้ เป็น มรดก ตก อยู่ แก่ จำเลย ๆ ได้ ปกครอง
มา ฝ่าย เดียว โจท หา มี ช่าง นน ขอ แบ่ง ไม่

ศาลเมือง น่าน พิจารณาแล้ว คง เห็นเห็นว่า ที่ บ้าน เวียง เหนือ นี้ เป็น
ทรัพย์สิน ของ แถ่น คำ ข้างแดง ซอด ซึ่ง เป็น บัญชี ทรัพย์ โฉนด จำเลย เมื่อ แถ่น คำ
ข้างแดง ซอด ตายแล้ว น้อย บัญชี นี้ เป็น บิตา ข้างแดง ซอด จำเลย กับ อ้าย
จันทา บิตา โฉนด ได้ ปกครอง มา ด้วย กัน ภายหลัง อ้าย จันทา บิตา โฉนด ได้ ซอก จาก
ที่ ราย นี้ ไป อยู่ เสีย ที่ อื่น พัน ๓๐ ปี แล้ว ฝ่าย พวก จำเลย ได้ ปกครอง ที่ ราย นี้ มา
ฝ่าย เดียว เห็น ว่า อ้าย จันทา ขาด กรรมสิทธิ์ ใน ที่ ราย นี้ พวก บุตร อ้าย
จันทา ก็ ย่อม ไม่มี ข่านจ ได้ ส่วนแบ่ง ถึง แม่ อ้าย จันทา จะ เข้า มา อยู่ ใหม่ อีก
๗-๘ ปี ก็ ดี ก็ เท่า กับ อ้ายจาย อยู่ เท่านั้น จึง พิพากษา ให้ ยก ฟ้อง ของ โจทเสีย
ให้ โจท เสีย ค่า กรรมเนียม กับ ค่า ทนาย ๕๐ บาท แทน จำเลย

โจท อุทธรณ์ ต่อ ศาล ข้างแดง พิเศษ มณฑลพายัพ ฯ เห็น ว่า การ ที่ อ้าย จันทา
บิตา โฉนด ได้ ทรัพย์สิน ที่ ไป พัน ๓๐ ปี แล้ว กลับ เข้า มา ปกครอง ครั้ง หลัง อีก ๖-๗ ปี
นั้น ไม่ ขาด กรรมสิทธิ์ โดย ฝ่าย จำเลย ไม่ได้ คิด คำน ย่อม ให้ ปกครอง เป็น
เจ้า ของ โดย ที่ กรรมสิทธิ์ ของ อ้าย จันทา ย่อม กลับ มี ขึ้น ใหม่ ได้ อีก เมื่อ
ถือ ว่า อ้าย จันทา มี กรรมสิทธิ์ ใน ที่ ราย นี้ แล้ว บุตร ของ อ้าย จันทา ก็ ควร ได้
ส่วนแบ่ง ฝ่าย จำเลย นั้น ข้างแดง ซอด เป็น หลาน ของ แถ่น คำ ข้างแดง ซอด โดยตรง
ควร ได้ ส่วน ของ บิตา ข้างแดง แหว ได้ ความ ว่า เป็น บุตร เดียง แถ่น คำ ข้างแดง
ซอด ไม่ ควร ได้ ส่วน แบ่ง ตาม กฎหมาย เพิ่ม เดิม ลักษณะ มรฎก ใหม่ จึง
ตัดสิน ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล ต่าง เสีย แต่ ให้ เขา ที่ นาน แต่ ที่ บ้าน เวียง ต่าง ๆ
ราย นี้ ขาย ทอด คิด ได้ เงิน เท่า ไ้ ให้ หัก ใช้ ค่า กรรมเนียม แถ่น คำ ใช้ จ่าย ใน การ

ชาย ทอด ตลาด เสีย ก่อน เหลือ นั้น ให้ แบ่ง ออก เป็น ๒ ส่วน โจท แคน ได้ ๑ ส่วน
 อีก ส่วน หนึ่ง ให้ อุ่นแดง ออกค่าจำเลย กับ พระ กา อีก ของ กี่ หนึ่ง ซึ่ง ปราบกฎ ใน
 ส่วน ว่า เป็น บุตร น้อย บัญญา ให้ ศาล เมือง น่าน เรียก พระ กามา ตาม ว่า จะ
 เขา ส่วนแบ่ง หรือ ไม่ ถ้า ไม่ เขา ส่วนแบ่ง ก็ ให้ อุ่นแดง ออกค่าจำเลย ได้ ส่วน นี้ ด้วย
 จำเลย ทุด เกิดว่า ๑ ถวาย ฎีกา

ข้า พระ พุทธรักษา ได้ พะยอม กัน ตรวจ ส่วน ณ เวียงนี้ ตลอด แล้ว ตาม ทาง
 พิจารณา ก็ คง ได้ ความ คง ที่ กราบ บังคม ทูล พระ กรุณา มา แล้ว ช่าง ต้น เห็น
 ด้วย เกิดว่า ๑ ว่า การ ที่ ผู้ เฒ่า จันทา บิดา โจท ได้ ปกครอง ที่ มา ก่อน ละ ทิ้ง ไป แล้ว
 ได้ กลับ เข้า อยู่ อีก โดยใช้ อุ่นแดง เป็น เจ้า ของ ปกครอง ซึ่ง จำเลย คนใด ก็ ไม่
 ได้ ขัดขวาง กลับ ยินยอม กัน รวบ เช่น นี้ มิ ได้ เข้า อยู่ โดย ทาง ฮาครีย์
 เป็น เครื่อง แสดง ให้ เห็น ว่า ผู้ เฒ่า จันทา บิดา โจท ไม่ ฮาครีย์ สืบ ตี ขี้มา แต่ ต้น

ทั้ง ฝ่าย จำเลย สืบ พยาน ก็ ไม่ สืบ ข้อ ข้อ ผู้ ของ คน กลับ ช่าง ชรรณเนียม
 เมือง น่าน แก่ ศอ ใน ข้อ ที่ ไม่ ได้ สืบ ความ ให้ ผู้ เฒ่า จันทา เข้า มา อยู่ใน ที่ เดิม ของ
 บิดา มารดา ซึ่ง ช่าง มา ตั้ง นี้ ก็ เป็น ที่ จับ ใจ ชรรณเนียม เมือง น่าน กับ
 ชรรณเนียม เมือง ไทย เป็น อย่าง เดียว กัน ท่าน ว่า ให้ ลูก หลาน ว่า ณ เครือ
 นอบ นบ การ พ ผู้ เฒ่า ผู้ ใหญ่ ใน วงศ์ ต่ กุด มิ ให้ ท่าน ออก ถ้อย คำ ท่าน ผู้ มี คุณ
 กำ ขัม ตั้ง ไว้ ถ้า จำเลย เชื้อ พง ผู้ เฒ่า ผู้ ใหญ่ อยู่ แล้ว เหตุ ที่ จะ คิด
 ประบัด สิ้น แก่ง แย่ง ใน พวก พี่ น้อง จน ถึง ต้อง พ้อง ร้อง เป็น ความ กัน นำ
 ความ นิบหนาย มา ถึง ตัว ก็ จะ มิ ได้ มี มา เคย ควร แล้ว ที่ จะ ทรง จำ ชรรณเนียม
 ไทย ไว้ อย่า ได้ ตาม หลู่ ส้ม ไร่

จึงเห็นด้วยเกล้าฯ ว่าที่ ศาสตราจารย์พิเศษ มณฑล พยัพพิพากษา มา นั้น
ชอบด้วยทาง พิจารณา แด บท กฎหมายแล้ว ควร ให้ยก ฎีกา ของ จำเลย เสีย

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๑๓๖๖

กรม สวัสดิ์
พระยา กฤตติกา นฤน กิจ.
พระยา นเรนทร ภูษา กิจ.
พระยา จักรปาณ ศาสตร์ กิจ สุนทร

อธิบดี ทรง ปกฤษา

คำพิพากษาที่ ๑๒๖ พ.ศ. ๒๔๕๔

เจ้าพนักงาน ทำร้ายร่างกาย

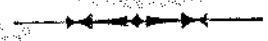
เจ้าพนักงาน พลตระเวน จับ เขามา แล้ว ทบตี เขา เกินสมควรแก่เหตุ นั้น มี โทษฐาน ทำร้ายร่างกาย

พลตระเวนจับคนมากักตัวไว้ถึง ๖ วัน จึงส่งไปยังศาลนั้น ถึงอย่างไร ก็เป็น ข้อสงสัย ใน ข้อปฏิบัติราชการ

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา โจทก์ ชุทธฉกรรณ ก้าวพิพากษา ศาลอุทธรณ์

ใน คดี ระหว่าง	จีน บุ้น	โจทก์
	นายเชียว สวัสดิ์แขวง นายเหมื่อน นักหัดนายหมวด	จำเลย
	นายหาค นายขอม นายลี นายขาม นายทวน	
ใน คดี ระหว่าง	กรม ชัยการ	โจทก์
	จีน บุ้น	จำเลย

คดี ๒ ส่วนนี้ เป็น คดีที่ พ้องแย้งกัน คือ ส่วนที่ ๑ จีน บุ้น เป็น โจทก์ พ้องหากว่า จำเลย ได้ แก่ง จับ โจทก์ โดยใช้ กริยา ทบตี พันแทง เมื่อ ถึง โรง พักแล้ว ก็ ยัง ทบตี อีก โจทก์ ต้อง ทำ เป็น จะ ตาย จำเลย จึง ได้ หยุด จึง ขอ ให้ ตง โทษ จำเลย ตาม กฎหมาย

นาย เขียว สารวัดแขวง จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ข้อหา แก่ ว่าเมื่อ วันที่ โจท
หา นั้น จำเลย ได้ตรวจ ควบคุม ทรัพย์ แจ้ง ความ พบ แจ้ง ความ ของ นาย แอ้ว ว่า จิน บุ้น
ได้ ทำ ร้าย ร้าง กาย จำเลย จึง ให้ นาย เหมือน นาย นาค นาย ดี กับ พดตระเวร
ซิก หลาย คน ไป เทียว ล้อม จับ คน ทำ ร้าย แต่ จับ จิน บุ้น ได้ ใน คืน วัน นั้นเอง
จำเลย หา ได้ ทำ ร้าย ไม่ ทั้ง ผู้อื่น ก็ ไม่ ได้ ทำ ร้าย

นาย เหมือน นาย นาค นาย ดี นาย หวง ให้ การ ปฏิเสธ แก่ ว่า จำเลย
ได้ ไป จับ จิน บุ้น ตาม คำ สั่ง นาย เขียว พอ ถึง ตรอก ขง นี้ย เลง ก็ พบ จิน บุ้น
โจท กับ พวก อื่น คน หนึ่ง เดิร มา นาย เหมือน จำเลย ก็ โดด เข้า จับ จิน บุ้น
โจท แล้ว มอกลให้ นาย ดีช่วย โจท ก็ ชก กับ ออก จะ แวง นาย ดี จึง ตี จิน บุ้น โจทที่
หนึ่ง ถึง จับ ได้ คน อื่น ๆ ไม่ ได้ ตี จิน บุ้น โจท แต่ เมื่อ มา ที่ โรงพัก ก็ ไม่มี ใคร ทบ คี

สำนวน ที่ ๒ กรม อัยการ เป็น โจท ยื่น พ้อง ภาย หลัง จิน บุ้น หา ว่า เมื่อ วันที่
ที่ ๕ มิถุนายน ๑๒๗ จิน บุ้น จำเลย ได้ พบ นาย แอ้ว มี ไม้ด แผลดำ หัด ที่ ตำบล ตลาด
เก่า ใน วัน เดียว กัน นั้น เจ้าพนักงาน จับ ตัว จำเลย ได้ จึง ขอ ให้ ส่งโทษ จำเลย
ตาม กฎหมาย ลักษณะ อาญา มาตรา ๒๕๖ จิน บุ้น จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ

ศาล พระราชอาญา พิจารณา แล้ว เห็น ว่า ตาม สำนวน ที่ ๑ นั้น พิจารณา ได้
ความ ว่า จิน บุ้น ถูก ทบ คี โดย ไม่มี เหตุ อัน สม ควร จริง แต่ ทั้ง เมื่อ ได้ พา
มา ที่ โรงพัก จิน บุ้น ก็ ถูก ทำ ร้าย ร้าง กาย อื่น นาย เขียว สารวัดแขวง ซึ่ง เป็น
ผู้ใหญ่ ก็ ไม่ ว่า กล่าว ปรึกษา โด แต่ ไม่ ช่วย ระวัง เหตุ ต้อง มีความ ผิด ตาม
กฎหมาย ลักษณะ อาญา มาตรา ๑๕๕ ส่วน นาย ดี นาย เหมือน นั้น มีความ ผิด ตาม
มาตรา ๒๕๕ จึง พิพากษา ให้ จำคุก นาย เขียว นาย ดี นาย เหมือน ไร่ กะระ ๖ เดือน
ส่วน นาย นาค นาย หวง นั้น ไม่ มีความ ผิด ให้ ปล่อย ไป

ส่วน ส่วนคน ที่ขี้การ เบน โจอท พ้อง หา จิน มึน ว่าทำร้าย ร่าง กาย นั้นพิจารณา
ไม่ได้ความว่า จิน มึน ได้กระทำร้าย ร่าง กาย นาย แอ้ว จึง ให้ยก พ้อง โจอท
เสียปล่อย ตัว จำเลย ไป

โจท จำเลย อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ พิพากษา ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาล พระราชอาญา เว้น เสียแต่
นาย เขียว เท่านั้น ให้ปล่อย ตัว พัน โทษ ไป

กรม อัยการ โจท ผู้ เดี่ยว ทูล เล่า ว่า ภาย ภาย

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระ ราชทาน ทรง ใจ คดี เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ทาง
พิจารณา ได้ความว่า นาย แอ้ว กับ นาย เหมือน เป็น เจ้า ชู้ ไป เขียว แล้ว ถูก กระ
ทำร้าย ภาย หลัง ก็ ได้ ไป แจ้ง ความ ยัง โรง พก ครัว เดลา คำ พก พง กระจง
ก็ พา กัน ไป จับ คน ร้าย บัง เอ็น ดับ ครัว พก พก จำเลย ใน ที่ มีค มี ไฟ จุด
อยู่ คง เดี่ยว ห่าง ๓๕ วา นาย เหมือน ก็ จับ ตัว ร้อง ระบุ ให้ จับ นาย ลี้ ก็ เข้า
จับ เข้า ตี ทำ จน เกิน กว่า ควร พา ไป โรง พก แล้ว ยัง ทำ โดย กัน อีก ตาม ศาล
ต่าง ตง เนื้อ เห็น แด คำ พยาน เหล่า นี้ ยัง กล่าว เท็จ แถ่ ตัว ใน ข้อ ที่ ทำร้าย จิน มึน
แต่ เมื่อ พิเคราะห์ เหตุ ผล ที่ เป็น มา ทั้ง นี้ นาย จะ ให้ คิด เห็น ได้ ว่า ความ ที่ เป็น
จริง ใน มด คดี นี้ พยาน จำ อ่า พวง ไร่ มาก เรื่อง รว จึง ไม่ สัม พัน สัม ปลาย ต่อ
กัน ไป ได้ เป็น ลำดับ เดียว ข้อ ที่ กรม อัยการ โจท พ้อง หา จิน มึน นี้ ก็ ด้วย หา ได้ รย
คำ พยาน เช่น นี้ เป็น เครื่อง หมาย จูง การ จับ คน ร้าย ใน ที่ มีค แต่ ยัง ว่า จำ หน้า ได้
ทั้ง กริยา ที่ ตบ ตี จำเลย เวลา จับ แด ภาย หลัง ประกอบ กับ ความ ซ้อม เข้ม แด
มด เหตุ ซึ่ง พก นี้ อ่า พวง ไร่ ไม่ อาจ ขยาย ออก มา ให้ ถึง กระ แล ความ
เมื่อ พิเคราะห์ รวม กัน เข้า แด เห็น ว่า เป็น การ หนัก เน้น นี้ ก็ จะ พึง เขา ว่า

คนเหล่านี้จำหน้าจำเคยได้ว่า เป็นคนทำร้ายด้วยแต่พี่น้อง นายเอี้ย ประการ
หนึ่ง นายปลัดสารวัดเบิกความอีกว่า เข้าใจว่านายเอี้ยแจ้งความว่าคน
ร้ายด้วยคนคนหนึ่ง อีกคนหนึ่ง ฟัน คำนี้ ขอรอยจะเปน ถ้อยคำที่ให้ไว้ ชน
เดิม ครั้นไปเทียบตามจับจำเคยมาได้ ก็กลับรวมเอาตง เปนคนเดียว
การ กักขังจำเลยถึง ๒ วัน จึงส่งศาล ซึ่งศาลอุทธรณ์ ได้กำหนดไว้ นั้น ก็
เปนที่ น่าสงสัยใน ความปฏิบัติราชการ ใน พวก พดฺดระเวร มาก

ตามเหตุผล ซึ่ง ข้าพระพุทธเจ้าได้ กราบ บัง คม ทูล พระ กรุณา มา แล้วนี้ ข้า
พระพุทธเจ้า เห็น ด้วย เหตุ ๖ ว่า ข้อฎีกาของเจ้ากรมอัยการ ร้อง มา ให้
วินิจฉัยข้อเท็จจริง เพื่อเอาโทษ จึงเห็น เห็น ว่าคดีไม่กระจ่าง แต่
กิริยาที่ เจ้าพนักงาน พดฺดระเวร ทำ แค่นั้น เปน การ ตำ เหยิง เข้า ข้าง พวก คน แด
เปน การ จับตัว ฆัดตัว จำตัวได้ โดยหมิ่นหมิ่น ทั้ง นั้น ไม่ ควร เรือ ฟัง ได้
จึงพิพากษายืนตาม ศาล ต่าง ให้ยกฎีกาใจทเดียว แต่ขอบรรเทา ความ เชื่อ
ว่าฎีกาชนิดนี้ ถ้าเจ้ากรมอัยการ ได้พิจารณา โดย ถัดนั้น ไม่ได้ปล่อยให้ถูก
ตมฺน เปน เครื่อง จักไป แล้ว คง จะมี ขึ้น มา ได้น้อย เรือง.

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๑๙๐๖

กรมหลวงลพบุรี

พระยาภักดีสถานกรณกิจ.

พระยานเรนดิบัญญัติ.

พระยาจักรปณิศร์คีตวิสุทษ์

ฉบบดี ทรงปกครอง

คำพิพากษาที่ ๑๒๘ พ.ศ. ๒๔๕๔

เจตนา ทำร้ายร่างกาย พ้อง

การใช้อาวุธขึ้นยิงคนนั้น ไม่เป็นเหตุให้สันนิษฐานว่า
ตั้งใจฆ่าคนเสมอไป

เกิดทะเลาะวิวาทกันขึ้น ช้างหนึ่งเอาปืนยิงถูกขาข้าง
หนึ่งบาดเจ็บ ท่านลงโทษฐานทำร้ายร่างกายเท่านั้น

โจทก์ฟ้อง พรรณา ความผิดหลายกระทง แต่มิได้ขอให้
ลงโทษทุกฐาน ศาลลงโทษได้แก่ฐานที่โจทก์ขอ

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราฎีกา นายสิน จำเลย อุทธรณ์
คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้างหลวงพิเศษ

ในคดีระหว่าง ข้าราชการ เมือง นครนายก แด่ นายโตด นายไม่่ง โจทก์
นายนิ้น จำเลย

คดีนี้โจทก์จำเลยต่างฟ้องแย้งกันต่อศาลเมือง นครนายก รวม ๓ ส่วน
คือ โจทก์หาว่าเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๑๒๗ เวลากลางวัน จำเลยกับนายโตด
ได้วิวาทกันที่ตำบลปากพืด อำเภอเขาใหญ่ จำเลยเอาปืนยิงถูกขา
นายโตด ๓ แฉก แล้วจำเลยถลันไปแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานอำเภอ

ว่า นายโตต นายโม่ง แห้ง จึง กระบือ กระทำให้ เจ้าพนักงาน หลง เชื้อ แด
จับเอา นายโม่ง มา ถัก ข้าง ขอ ให้ ค้าต ลง โทษฐาน ทำร้าย ร่าง กาย แด
เรียก ค่าเสีย หาย เป็น เงิน ๒๐๐ บาท.

นายนิน จำเลย ให้ การ ก่อ ตั้ง แด พ้อง แห้ง ว่า นายโตต กับ นายโม่ง เข้า แห้ง จึง
กระบือ ของ จำเลย แด ทบ ที่ จำเลย จำเลย จึง ได้ เอา มัน ยัง ถูก นายโตต
เพื่อ บ้อง กัน กระบือ แด ตัว จำเลย นายโตต ยัง ที่ จำเลย เข้า อีก จำเลย เอา
มัน ไว้ มัน จำเลย หัก เสีย ไป จึง พ้อง ขอ แห้ง ราคา มัน แด ดิน ใหม่ รวม
๓๐๐ บาท.

ฐาน พิจารณา คง ได้ ความ บรวก ว่า นาย โตต กับ จำเลย อยู่ ใกล้
กัน มี บ้าน อยู่ วัน โงก ทหา จำเลย เอา ฟอง กระบือ ไป เคียง ใน ที่ บ้าน นั้น
นายโตต นายโม่ง ไป ห้าม จำเลย ไม่ ฟอง จึง ได้ เกิด วิวาท กัน ขึ้น นายโตต
ได้ เอาไม้ ไม่ได้ ตี กระบือ จำเลย แด ตัน ขึ้น จำเลย ก็ จึง ไป ที่ นาค เขา มัน ยัง
ถูก ชา ชา นายโตต ทด ต้อง รักษา อยู่ กว่า ๒๐ วัน จึง หาย.

ศาล ได้ ตรวจ บาดแผล นายโตต เมื่อ มา แห้ง ความ เป็น พยาน เห็น เป็น แผล
ที่ ชา ชา ห่วง ตัน ชา ตัก ผ่า มือ ห้าง แด โต เท่า ศีร์ พระ แม่ มี อุด ไป ทั้ง ชา
โต เท่า นิด ก้อย ปาก แผล พด มัน ๆ นายโตต ว่า ยิน ไม่ได้ นก เพราะ มี
เสีย แด ชา ยืน ที่ เนื้อ ได้ แผล ลง ไป เต็ม อ ๆ

ศาล เมือง นคร นายก เห็น ว่า จำเลย มีความ ผิด เป็น ฐาน วิวาท ได้
ใช้ ยา ดูด มัน ยัง ถูก นาย โตต มี บาด แผล ตา หัก ต้อง ตาม ลักษณะ วิวาท บท ที่ ๓๐
จึง พิ พากษา ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๒ เดือน กับ ให้ ปรับ จำเลย ตาม บาด

เจ้า นาย โศต นา ๒๐ ไร่ เท่า ศักดิ์ เหล็ก ตาม ตักษณ วิวาท บทที่ ๒๗-๓๐ ตรี
คุณ เป็นเงิน ๕๕๐ บาท เป็น สีน ใหม่ กิ่ง พันธุ์ กิ่ง ส่วน พันธุ์ ให้ยก ส่วน
พ้อง ของ นาย นิน นั้น ให้ยก เสีย ค่า ธรรมเนียม เป็น ฎไป

อัยการ โจท อุตธรณ์ ว่า ศาล ลงโทษ น้อย ไม่ พอ กับ ความ ผิด ศาล มณฑล
ป ระจัน พินทภาษา ยืน ตาม คำ ตักสิน ศาล เมือง

อัยการ โจท อุตธรณ์ ก่อ ศาล อุตธรณ์ ใช้ หลวง พิเศษ ๆ แก่ คำ ตักสิน เดิม ใน ข้อ
กำหนด โทษ เห็น ว่า จำเลย ใช้ ชาว ชบีน นิง นาย โศต มี บาด แผล พิการ แล้ว
จำเลย กลับ แจ้ง ความเท็จ คือ เจ้า พนักงาน มีความ ผิด ตาม กฎหมาย ตักษณ
โจร บทที่ ๒๗ กับ พระ ราช บัญญัติ ตักษณ พยาน ศัก ๓๓๓ มาตรา ๕๓ เพราะ
คดี เกิด ก่อน ใช้ กฎหมาย ตักษณ อาญา แต่ การ พิจารณา ต้อง เจน มา เจน
ใช้ กฎหมาย ตักษณ อาญา ซึ่ง บัญญัติ ได้ ว่า ให้ ใช้ กฎหมาย ที่มี โทษ เบา แก่ ผู้
ต้อง หา จึง พินทภาษา ให้ ลง โทษ จำเลย เทียบ ตาม กฎหมาย ตักษณ อาญา
มาตรา ๕๕๗ แล ๕๕๖ ข้อ ๗ ฐาน กระ ทำร้าย นาย โศต มี บาด แผล พิการ กำหนด
๓ ปี ฐาน แจ้ง ความเท็จ กำหนด ๓ เดือน ส่วน ข้อ ที่ ศาล เดิม ให้ ปรับ จำเลย กับ
ให้ ยก พ้อง จำเลย เสีย นั้น โจท จำเลย ที่ มิ ได้ อุตธรณ์ คัดค้าน มา จึง
ไม่ต้อง วินิจฉัย คง พินทภาษา ยืน ตาม

นาย นิน จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ว่า นาย โศต หาย บริบูรณ์ แล้ว
ทำ มาหา ได้ ยั้ง ได้ โดย ปรกติ ไม่ พิการ แล ยืน ยืนยัน ว่า พยาน สนิ ใน ข้อ วิวาท กับ
จำเลย หา ได้ แจ้ง ความเท็จ แล พ้อง เท็จ ไม่

ข้าพระพุทธเจ้าได้ตรวจ คดีนี้ ตลอดแล้ว ขอ สม หวง อภิบาล ประเพณี
 ว่า ปรากฏความ เดียด ต่อ มั่น คง แก่น้ำที่ เป็นผู้ใหญ่ ตั้งแต่ ได้เห็น คำ
 พิพากษา ของ ท่าน ผู้ น มา หลาย เรื่อง แล้ว ยัง ไม่มี ผิด กลับ นำ มือ เป็น หลั่ง มือ
 แต่ใน คดีนี้ จะ ปรับ ว่า จำเลย ทำร้าย นาย โคต จน ถึง เสีย ขา เป็น คน พิการ นั้น ยัง
 ไม่ ถนัด เพราะ เมต ยิง นั้น ไม่ ถึง กระตุก ตก เป็น แต่ แผล เนื้อ อาจ ถูมา นได้
 แม้ พัน ๒๐ วันที่ ใน ไม่ ช้ำ ควร วาง บท ๒๕๔ จะ โทษ ก่อ บชอื่น ส่วน ข้อ
 ที่ คดีอื่น ว่า จำเลย เก็บ เขา ความ เข็ด มา พ้อง แฉก ความ ผิด ตาม มาตรา ๑๕๗
 ดังนี้ แต่ เมื่อ ไม่มี ข้อ หา ใน พ้อง จะ วาง โทษ ก็ ยัง ไม่ ถูกับ กระบวน พิพากษา
 ความ ตาม ขธรรมนูญ ซึ่ง เคย ควร ให้ งต เสีย แต่ ความ ประพฤติ ของ จำเลย
 เป็น เหตุ ที่ จะ ลง ต่าง เบี้ย ปราบณีย์ อย่าง เช่น ศาล มณฑล ปรากฏ มา จึง
 พิพากษา ให้ ลง โทษ ชำนิ น จำเลย เต็ม ตาม มาตรา ๒๕๔ แห่ง กฎหมาย ตักษณ
 ชาญ ให้ จำคุก ได้ มี กำหนด ๒ ปี ข้อ ความ อื่น นอก จาก ที่ แก่ เชน คง
 พิพากษา ขึ้น ตาม

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๑๙๐

กรมตุ้ตติ
 พระมถตุคิกานุกรณักจ
 พระยานรณนิมเบชากิจ

อธิบดี ทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๑๔๓ พ.ศ. ๒๔๕๔

หมื่นชื่นชำเรา ยินยอม ผิดหลายบท

หญิงตกเข้าไปอยู่ในอำนาจความกดขี่ของชายๆ เข้าร่วมประ
เวณหญิงๆ ไม่วางนอน ก็ยังเป็นหลักฐานหมื่นชื่นชำเราได้เหมือนกัน

หญิงไม่วางแรกในเวลาที่ชายเข้าข่มขืนร่วมประเวศนั้น จะ
แปลว่าหญิงได้ยินยอมเสมอไปไม่ได้

บ้างอาจพูดว่าพาหญิงไปข่มขืนชำเรา นั้น เป็นผิดขบถนาร
แต่ บท ข่ม ขืน ชำเรา

มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกาโจทก์อุทธรณ์ คำพิพากษา
ศาลอุทธรณ์ ชำหลวงพิเศษ

ใน คดี ระหว่าง พนักงาน อัยการ เมือง ขอนบุรี โจทก์
นายเชี่ยน จำเลย

คดีนี้ อ้าง แม้ได้ มง ร้อง ทูลฯ ให้เจ้าพนักงาน อัยการ เป็นโจทก์ พียง ทว่า
เมื่อ วันที่ ๑๕ มกราคม ๑๙๑๒ เวลาต่าง วัน นายเชี่ยน จำเลย กับ นายจรูญ กับ
พวก อีก คน หนึ่ง บังอาจ ฆุค ลาก อ้าง แม้ ไป เพื่อ ทำอนาร แต่ใช้ อำนาจ
ข่ม ขืน อ้าง แม้ ถึง ชำเรา ขอ ให้ ลงโทษ จำเลยตาม กฎหมาย

นายเขียนจำเลยให้การ ปฏิเสธ ข้อ มูลตก คอส์ว่า มีความรัก ใครกัน
อ้างแม่ ตามจำเลย ไป ส้มกั ลังวาศ ภายหลัง เกิด ทะเถาะ วิฉาท กับ ภรรยา
เดิม ของ จำเลย อ้างแม่ ก็ ไป จาก บ้าน จำเลย

ศาล เมือง ขลบุรี พิจารณาแล้ว คงเห็น เห็น ว่า พยาน โจทก์ มี ชัด เจน พัง
ได้ว่า จำเลย มี พรักพวกไป ช่วย กัน ฉุดคร่า อ้างแม่ ๆ มิได้ ยิน ยอม ไป
ด้วย โดยดี มีความ ผิด ตาม ลักษณะอาญา หลวง บท ๕๙ แต่ ข้อ หา ว่า ช่ม
ขึ้นทำ ชำร่วยนั้น เห็น ว่า อ้างแม่ ยิน ยอม ไป ด้วย โดยดี จำเลย ไม่มี
ความ ผิด จึง ตัด สิ้น ลงโทษ จำเลย มีกำหนด เพียง ๒ เดือน

โจทก์ จำเลย ทั้ง ๒ ฝ่าย ต่าง อทรรณ มา ยัง ศาล มณฑล ปาจิณ ๆ วินิจฉัยว่า รูป
ความเป็น แต่ เพียง ๒ ตัว ตก พากัน อ้าง ทั้ง พยาน เบน คน ซัก รอด ไม่ ให้ โย
กาศ พุด เกี่ยว พานธ แต่ เมื่อ ขึ้น ขึ้น ผู้ อ้างแม่ มา พบ เจ้า ขลุ่ย คู่
ก็ พากัน หมู ไป พัก บ้าน ผู้ใหญ่ จีน แต่ ได้ ร่วม ประเวณี กัน โดย เรียบ ร้อย
ข้อ เมื่อ ภรรยา เดิม จำเลย หึง หวง ชับ ไล่ อ้างแม่ เสีย จำเลย ไม่ ได้ ได้
ซาร จึง เปน เหตุ เด็ดขาด รื้อน ขึ้น ภายหลัง ตั้ง นี้ เห็น ว่า จำเลย ไม่มี ผิด ใน ทาง
อาญา จึง ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล เมือง แยก พ้อง โจทก์ เสีย

โจทก์ อทรรณ มา ยัง ศาล ศาลหลวงพิเศษ ๆ พิเคราะห์ คำ พยาน โจทก์ ว่า นาย
เขียน ฉุดคร่า อ้างแม่ คำ พยาน จำเลย ก็ ว่า รัก ใคร ตาม กัน ไป หยิบ ยก
เอา คำ อ้างแม่ คน กลาง ขึ้น วินิจฉัย จับ ข้อ ข้อ อ้างแม่ รื่น ใน ระหว่าง ทาง
คน กลาง บอก อ้างแม่ รื่น ว่า จะ ไป ส่ง จำเลย พุด บอก ตั้ง นี้ เพราะ จำเลย สอน
เพราะ กลัว จำเลย อย่าง หนึ่ง เวลา เข้า ห้อง คน กลาง นอน ห้าง ภรรยา เดิม จำเลย

๒ ศอก ภรรยา เต็ม ที่ นอน ร่วมอยู่ ห้าง นั้น ด้วย จำเลย ทำ ประการใด คน
กลาง มิ ได้ ร้อง อย่าง หนึ่ง จึง ตง สันนิษฐาน เชื้อ เบเน แน่นนอน ว่า จำเลย กับ ชำตง
แม้ รัก ไคร่ ตามกัน มา โดย กิริยา ตก ตง นิต แะ กัน ไว้ แล้ว พิพากษา ยืน
ตาม คำต มณฑล ปาจิณ

โจท ทุด เกตี่ ๆ ถวาย อุทธ

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับพระ ราชทาน ตรวจสำนวน เรื่องนี้ โดยละเอียด ตลอดจน แล้ว
เห็น ด้วย เกตี่ ๆ ว่า รูป ความ ซนิต นี้ เป็น หัว ต่อ เฉียบ ซาต ซึ่ง คงถาวร จำ ต้อง
พินิจ พิจารณา โดย ถี่ ถัด นก กิริยา ว่า ชาย ว่า พาทึง ไป อัน เดียว นี้
ชาย เป็น ผิด ประเพณี ทาง คดีแพ่ง ก็ ได้ ชาย เป็น โทษ ผิด ถ่วง อาญา แผ่น ดิน ก็
เป็น ได้ อาศรัย สึง โต เข้า มา ประกอบ กับ กิริยา ตัก พา จึง ทำให้ หนัก
เบา เป็น โทษ แต่ หาโทษ ทาง อาญา มิ ได้ อาศรัย ความ ส้มค ของ ทึง เป็น
เค้า มุด กับ ความ สุจริต ฝ่าย ชาย ว่า นี้ กิริยา ตัก พา ไป นั้น จึง จะ นับ ว่า หา
โทษ ผิด อาญา มิ ได้ กิริยา ว่า ตัก เท็ด ไม่มี ใคร จง สง สย เตย ว่า ไม่
เป็น ความ อาชญา เพราะ เต็ก มิ รั เคียง ถ่า กำดัง ก็ น้อย กิริยา ว่า ตัก
ผู้ ชาย โต แล้ว ใน เมือง เรา เป็น บุญ ที่ ไม่มี เหตุ เช่น นี้ เพราะ คง มี ช่อง
โจร ฤฯ พวก มาก ใช้ กำดัง จับ กุม ต่อ สู้ กัน วน วน กิริยา ว่า ตัก พา ทึง
ด้วย นุก ครัว ก็ ดี ด้วย ชู เชื้อ ก็ ดี ด้วย ขุนาย ถ่อ ตอง ก็ ดี อัน นี้ เป็น
กรรม ที่ ใน ประเทศ ซนบถ นี้ มี ชุก ชุม เกิด ปราบกฏ หนา ขึ้น เพราะ อะไร เป็น
เหตุ เพราะ ว่า ทึง มี รูป เป็น ส้มบตี ชาย ย่อม ปราบกฏ หนึ่ง ทึง มี กำดัง
อ่อน แอ ใจ อ่อน มก ก็ ถัว ง่าย มก เชื้อ ง่าส ทึง โต แล้ว นับ ว่า รั ผิด รั ชอบ รั

จ๊ก เล็ก ได้ ด้วยคนเอง ก็ มี ช่าง เกิดยก ถ่มม เค้า โทม โดย ทาง ประจวบ ได้ หญิง
มีใจ ส้มัก รักใคร่ ชาย ซึ่ง กฎหมาย พัง ว่า เป็น ทาง คอ สู้ ทาง แก้ว ไช แดง ล้ม ความ
ผิด ชวน อาญา ลง เป็น ผิด ส่วน พัง ได้ หนึ่ง การ ลักพา ผู้หญิง มี ผล ล้ม

ปรารถนา แต่ มีความ สดวก ถว่า ลัก เด็ก ลัก ผู้ ชาย หลาย ประการ เช่น นั้น ควร ที่
ผู้ เป็น ศฤกากร จะ จัก ได้ ใจ ได้ เสมอ เมื่อ จะ ทิศราก็ เอา ข้อเท็จจริง แห่งคดี นั้น

แต่ คดี นี้ ใจท หว่า นายเขียน กับพวก ถูกคว่า ช่างแดง เม้าไป เพื่อ ทำ อณาจาร
จำเลย แก้ว ว่า ไม่ได้ ถูกคว่า ช่างแดง เม้า รักใคร่ ตาม มาเอง เป็น ใจ ความ ว่า หญิง

ส้มัก รักใคร่ ชาย เป็น ชู้ ลัก พา กัน ไม่ ข้อ คอ สู้ นั้น จำเลย จำต้อง ล้ม ให้
ล้ม จริง สดวก แต่ กัน จน ที่ ลัก พอก ก็ จะ ให้ เชื้อ พัง ได้ ไม่ใช่ แก้ว ลัก ว่า ล้ม ลัก ว่า

มี คน มา เบิก ความ ฉิว ประเด็น ว่า รัก ใคร่ กัน ก่อน นั้น จำเลย ได้ ช่างแดง จัน
ซึ่ง ว่า เป็น ผู้ ชัก ล้อ มา ล้ม ช่างแดง จัน เบิก ความ แต่ ว่า จำเลย ตั้ง ให้ มอก ช่างแดง

เม้า ว่า จะ ให้ มา รับ เชื้อ ไว ฝ่าย หญิง พุด ว่า ให้ นายเขียน ชวน มา เทียว พุด
กัน แต่ เท่านั้น ครั้น นายจำเลย ชัก พยาน จึง เบิก ความ อีก ตอน หนึ่ง ว่า

ก่อน นั้น จำเลย ได้ จาน พยาน ให้ ไป พุด กับ ช่างแดง เม้า ว่า จำเลย ชอบใจ ช่างแดง
เม้า หัวเราะ แม่ ล้อ มี ผี ปาก แต่ เท่านั้น เห็น ว่า ไม่ใช่ แม่ ล้อ จริง เป็น แต่ แม่ ล้อ

รับ ล้อมอ้าง เพราะ ฉิว รับ ชัก ล้อ ให้ เขา ควร จะ ต้อง คี ผี ปาก คี กว้น แต่
รู้ คน ลัก ความ ใน ของ ชู้ ลัก ถว่า คี ให้ การ มา นี้ พยาน อื่น ของ จำเลย ยัง ชัก

เบิก ความ ว่า ไม่ ทราบ ว่า เขา รัก ใคร่ กัน แต่ นายเขียน พยาน เบิก ความ ว่า ได้ เห็น
เขา นั่ง พุด กัน อยู่ ใน เดือน ญี่ ช่วง แรม วัน หนึ่ง เวลาเที่ยง ดู เหมือน ว่า จะ

ประสังคี วัน เวลา ลัก พา นั้นเอง ครั้น จำเลย ชัก จึง เบิก คอ อีก ว่า เมื่อ เดือน

ชายปักตายได้เห็น อำแดงแม่ดังไป ตักน้ำ นายเขียน ตามลงไปนั่ง หอยอกกันใน
 บ่อน้ำ พยาน หนึ่ง รู้ความ มาก รู้ตลอด จน จิน ชิม ผู้พี่ คน ถ่าง มา จ้าง บน
 พยาน แต่ รู้ ท้า คัด พยาน โจร โดย เบิก ความ ว่า จิน ชิม บอก ว่า จะ ไป จ้าง
 อำแดง กุณ แทน เมื่อ พยาน ไม่รับ มา เบิก ความ บรัก ปรา จำเลย คำ นาย หนู
 คนนี้ ค้าต ดัง ไม่ ได้ ฟัง เป็น ประมาธ เห็น ว่า เป็น พยาน รับ ล้ม อ่าง แท้ ๆ
 ถึง แม้ คำ ที่ ว่า ได้ เห็น นายเขียน หอยอก ล้ม ผิด อำแดง แม่ ใน บ่อน้ำ เป็น คำ จริง
 ความ ข้อ นี้ ก็ ไม่ พอ ให้ วินิจฉัย ได้ ว่า อำแดงแม่ จะ ได้ รัก ใคร เพราะเหตุ นี้ แด
 เป็น ทริยาที่ ไพเราะ ผู้ดี ควร จะ ดำรง มาก กว่า คิดใจ คน โด เช่น นายเขียน ใน
 คำ บัด นี้ จะ หอยอก เข้า หมิง เต็ม พอ แก้ว รัก ตาม ไท่น เลข หมิง จะ อาจ หา วญ
 ปริมาณ คอบได้ เพราะ เป็น ประเทศ บ้าน นอก ดังนี้ หมิง แพ้ เปรียบ พาด
 ไม่มี ศาส์ บอง กัน เลย เกิด เป็น ชาย ก็ ย่อม เคย คิด ผู้ หมิง การ เกียด พานซ์
 ต้อง ออก แรง ประกอบ ประโยค พยายาม เทียว ไป เทียว มา หร ลือ ดำ มี ใช้น้อย
 อย่งไร ก็ ย่อม จะ รู้ อยู่ ด้วย กัน ถ้า ว่า ความ รัก นั้น ที่ ชู้ ดำ กุณ ได้ มี มา
 ก่อน แล้ จริง เหตุไร นายเขียน จำเลย จะ ล้ม ไม่ ได้ ให้ กระจ่าง แจ้ง ชัด ล้ม แต้
 เมิน ๆ เท่านั้น จะ คำ เป็น เพราะ ความ ละเอียด ไม่ ยาก ขยาย ความ ล้ม ของ หมิง
 เพื่อ จะ รักษา ศักดิ์ รักษา ชื่อ หมิง ซึ่ง คน รัก คน ถนอม ไม่ เอา ออก ประจาน
 ถ่าง ค้าต ดังนี้ เห็น ว่า เป็น ธรรมะ สูง เกิน กับ หัว นายเขียน จะ คิด ถึง แต้ ที่
 จริง นาย เขียน ล้ม พยาน แต่ พอ เป็น ทริยา คอบ ศา ท่าน ผู้ พิพากษา ค้าต มณฑล แด
 ค้าต ขำ หลวง พิเศษ เท่านั้น ก็ เห็น ว่า เหลือ พอ ประเด็น ข้อ ค้อ ลู ของ นายเขียน
 จำเลย ว่า หมิง ล้ม รัก ใคร นี้ จึง ต้อง วินิจฉัย ว่า ล้ม ไม่ ล้ม เลย ถัด บรา
 กฏ เป็น อุบาย แก้ว ความ ด้วย ปลุก พยาน เก็จ ทั้ง ลั้น

พยาน ฝ่ายโจทก์ ในข้อ มูลกล่าว นั้น เป็น พยาน ใน ท้อง ที่ แหนทาง ซึ่ง มูลกล่าว
 ไป นั้นเอง ควร พัง เป็นจริง ได้ มัน คง ไม่ ต้อง ดังตั้ง แต่ กิริยา อ้าแดง เม้ม
 ใน ตอน หลัง ซึ่งมี พยาน เห็น ว่า เดิม นำ จำเลย ไป แต่ พุท บชก พยาน ว่า จะ
 ไป ส่ง จำเลย ดังนั้น เห็น ว่า เป็น ความ ฉลาด ของ หมึง นี้เอง เพราะว่า เมื่อ
 ได้ เรียก ร้อง ให้ ชาวบ้าน ช่วย แล้ว ไม่มี ใคร ก่อ อด ช่วย อ้าแดง เม้ม
 เข้า ตา จน รู้ ตัว ว่า อยู่ ใน ขันน้ำ จำเลย นั้น แล้ว การ ที่ จะ ดึง ขึ้น ให้ มูล
 กล่าว ตก ภูไป ก็มี แต่ จะ บ่อย เป้า ที่ จะ ต้อง เจ็บ ตัว อีก อ้าแดง เม้ม ทำ
 ตาม นาย เขียน บังคับ นั้น ไม่ เป็น การ ยินยอม โดย สมัค ทำ โดย อด ขันน้ำ จพด
 ไม่ ไหว แล้ว ก็ เล็ดออก แต่ ที่ จะ ให้ โทษ อย่าง เบา ที่ สุด แก่ ตัว เอง เท่านั้น
 ผู้ มี มนุษยธรรม เพียง ชั้น สมัญ ไม่ ยิง หย่อน ได้ ว่า พิษ รณา การ ที่ ตน หนึ่ง
 มูลกล่าว จน คน ที่ ถูก มูล ช้อน หู หมัด แวง จะ อด ขึ้น แล้ว ยอม เดิม ไป ด้วย โดย
 ดินนี้ คง จะ ไม่ กลับ ทัก ทัก ถือ ว่า เป็น การ ยินยอม ปลง ใจ สมัค ว่า ใคร เห็น ตุ ผู้
 มูลกล่าว ขึ้น มา ใน กดวง คับ นั้น เลย เพราะ เหตุ นั้น นาย เขียน จำเลย มี ความ
 ผิด ฐาน มูลกล่าว หมึง ขึ้น ใจ หมึง เป็น ทาง ขา ขญา กทง หนึ่ง แม่ แต่ ผิด แล้ว
 เช่น นี้ ใช้ ว่า นาย เขียน จะ สัน ทาง แก่ ไซ ที่ เดียว ก็ หา ไม่ แม้น นาย เขียน
 ว่า ก็ หมึง จริง ประพฤติ สุจริต คอ หมึง โดย สมควร ก็ อด ใจ ใจ ได้ ได้
 ไม่ ให้ หมึง ต้อง เสีย ตัว เป้า คดี ขาญา ก็ จะ ระวัง ไป ได้ แต่ นาย เขียน
 ได้ แก่ ไป อย่างไร อัน จะ เป็น เหตุ ให้ เห็น ว่า รู้ ตัก ผิด แล้ว ได้ พยายาม
 เพื่อให้ มัน เหว แล ร้าย ที่ ตน กระทำ ตง ก็ ไม่มี เลย นาย เขียน กลับ ทำ แต่ ที่ จะ
 รั้ว ร้าย ทัก เข้า อีก คือ (๑) นาย เขียน ว่า เรียก เงิน เขียน ให้ ไป ว่า ก่อ

เงิน ซิม ผู้พี่ ข้าแดง เม้า ให้รับ ซมา เงิน เขียน พยาน ว่า ไป กระซิบบอก เขา
ต้อง ต่อ สอง แต่ ใน ที่ สุด ก็ ไม่ ได้ ไป ซมา จริง ๆ ฎ ไม่จริง ก็ ชั่ง ตู เจ็ด
(๒) นายเขียน พา ข้าแดง เม้า ไป ไว้ ใน เรือน ห้อง เดียว กัน กับ ข้าแดง ช่วย
ภรรยา เต็ม ให้ นอน ห้าง เมีย เต็ม ประมาณ ๒ ศอก แล้ว นายเขียน
เจ้า หา ข้าแดง เม้า เรียก ว่า ซม ซิ่น ทั้ง ซ่าเรา นายเขียน เรียก ว่า สมัก ตั้ง ว่า ศ
ข้าแดง ช่วย ภรรยา เต็ม ซึ่ง นอน อยู่ โดด แต่ นั้น ลอย หน้า ออก มา เบิก
ความ เปน พยาน ว่า ข้าแดง เม้า ไม่ได้ ร้อง เรียก เบิก กระเซอ อย่าง ไร เปน การ เรียบ
ร้อย ยิ่ง คน ที่ นอน อยู่ นอก ห้อง ก็ มี อีก ๓ คน ไป เปน พยาน ได้ ทั้ง นั้น ก็ วิชา
นี้ จะ ว่า สมัก ตั้ง ว่า ศ ฎ ว่า ทำ อย่าง ดี ดี เสร็จ นาน ก็ จง ชั่ง ตู เจ็ด (๓) ข้าแดง
ช่วย ว่า ใช้ ให้ ตัก น้ำ ข้าแดง เม้า ไม่ ตัก กลับ ทะเถาะ เขา จึง ซบ
ได้ ไป ข้าแดง เม้า ว่า ทวีหนี มา เพราะ ต้อง ถัก ซึ่ง ไม่ สมัก ได้ สอง เมื้อ โด
ก็หนี เมื่อนั้น นายเขียน ไม่ คิด ตาม ง้องอน ว่า ซาน ประการ โด อยู่ ได้ ๘ วัน
เท่านั้น นายเขียน ทำ เต็ม พอ เสร็จ สม ปราศณา ของ นายเขียน แล้ว ก็ ดัน รัก
ความ ประพฤติ ทั้ง ๓ ข้อ ทั้ง กล่าว มา นี้ ไม่มี เงิน ที่ จะ ให้ เปน เครื่อง บันเทา
ผอ ร้าย แก่ หมิง กลับ ต่อ ให้ เห็น ชาติ ในใจ เจตนา ของ นายเขียน ว่า เปน คน
ตาม หาว ทนง ตน ว่า เปน นักเลง โด ใน ชนบท นั้น เห็น เขา หมัด หน้า ฟัง ใจ ก็
ชุก อาจ ไป ดู กว่า เขา มา ทว่า เต็ม โดย ละ โมก กาม หา ได้ มี ใจ รัก โดไว้ แต่ เต็ม ฎ ใน
ขณะ โด ที่ จะ คิด เลี้ยง คิด ถนอม เปน นินท์ คู่ เคียง เรียง หมอน อย่าง โด ไม่ ทำ
ตาย ประเดณี หมิง ให้ เสีย ตัว เปนนี้ แปล่า ๆ ข้อ ที่ ว่า นายเขียน จำเลย ซ่าเรา
ข้าแดง เม้า ซม ซิ่น ใจ หมิง ฎ ไม่ นั้น ก็ ไม่ ควร จะ ตั้ง ดัย พิเคราะห์ ความ

ข้อนี้ แต่ ต่ำถึง คำคน กลาง ฝ่ายเดียว ก็ ใช้ไม่ได้ ต้อง มีพยาน แล เหตุผล ขึ้น
 เข้า ประกอบ ขอบ ด้วย ท่านอง คตของ วินิจฉัย แล้ว จึง ควร พัง ได้ พยาน เครื่อง
 ประกอบ นี้ไม่ ต้อง ไป ดูอื่น ไป ดู โทถ ความ ประพฤติ ของ เจ้าเลย เป็น พยาน
 เจ้าเลยเอง เป็น เครื่อง ประกอบ สม เหตุ สม ผล คัม ปลาย (๑) นายเขียน คนนี้
 ได้ ความ ใน ส่วนคน ว่า กนัต ใน การ ออกอาจ คุก คร่า ถัก พวง หึง เขา มา ทำ เมีย
 ได้ เคย ถูก พ้อง ไม่ แต่ เรือง เดียว หลาย เรือง มา แล้ว (๒) โจ้ หึง สาว ๓๗
 ปี ที่ ถูก คุก คร่า มา แล้ว แต่ มิ ได้ มี คำ ปล่อย โยน แต่ง ให้ เห็น โจ้ ว่า ชาย สมัก
 วิกิใคร จะ เลี้ยง ดู เป็น คู่ เป็น พวข แต่ ไม่ เคย รู้จัก ชาย นั้น ใคร เลย จะ สมัก
 (๓) กิริยา ที่ เข้า ร่วม ห้อง ซึ่ง ได้ ก่อ คร่า มา แล้ว เป็น การ ประจาน ต่อ หน้า
 เมีย แล คน นอกลห้อง ซึ่ง ฝ่าย เจ้าเลย ซัก ให้ ต่ำ แดง หน้า ออก ความ ว่า มี คอย พัง
 เล่ม นอก ขยู่ ถม ไป เช่น นี้ หึง โด พัง แรก รุน ยัง ไม่ เคย มี เรือน จะ ต่ำ
 เต็ม ใจ ด้วย ได้ เป็น เหตุ ชวิชัย ที่ จะ ลง เนื้อ เห็น ว่า หึง ยิน ยอม โดย ตี
 เป็น สมัก สักว่า ได้ แต่ ก็ จะ ถือ ว่า ตัก แต่ หึง ไม่ ร้อง พัง ว่า ยิน ยอม เล่ม
 ไป ดังนี้ ไม่ ชอบ ด้วย คตของ วินิจฉัย เลย นายเขียน มีความ ผิด ฐาน ช่ม ชั้น ซ้ำ
 เรา เปน อาญา อิก ทง หึง

จึง ตัดสิน ว่า ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ มณฑล แล ศาล อุทธรณ์ ข้าง
 หลวง พิเศษ ทั้ง ๒ ศาล นั้น เสีย

อ้าย เขียน เจ้าเลย ประทศฐุร้าย ประเวณี เมือง ท่าน เข้า คุก คร่า ทำ หนา
 จาร ช่ม ชั้น ซ้ำ เรา ชำแดง แน้ ต้อง บท พระราช บัญญัติ ช่ม ชั้น ซ้ำ เรา ศก ๓๓๘
 เทียบ ประมวล อาญา มาตรา ๕๔๓ แล มาตรา ๕๗๐ ให้ จำคุก อ้าย เขียน ไว้ มี

กำหนด ๓ ปี ให้นับ ต่อแต่กำหนด โทษ ครั้ง ก่อน แต่ คดีนี้ หนึ่ง คดีจะ
เสีย ประณณีเสียตัว ร้ายเสีย ยิ่ง กว่าเสีย ทรัพย์สินสิ่งอื่น ๆ ควร จะ ต้ม
เพช แต่ ควร จะ ได้ เบี้ย ทำ ชวัญ ตาม ที่ ท่าน วาง ไว้ ใน พระราช กำหนด กฎหมาย
แต่ พนักงาน ชัยการ เมา ความว่า คดีนี้ มา หาได้ พ้องเรียกเงินทำชวัญ ไม่ ชอบให้
แปล ชุระ ให้ ช่างแม่ ได้ ร้อง เรียก เบี้ย ทำชวัญ ได้ เป็น คดี พ่วง ตาม ที่ บังคับไว้
ใน มาตรา ๗๗ จน ๗๘ แห่ง ประมวลกฎหมาย นี้ จึง จะ เป็น ยุติกรรม

ถ้า ช่างแม่ไม่มีเงินเสียค่าขึ้นศาล แต่ ชุระเห็นมี ก็ ชอบให้ ผู้ พิพากษา
เรียก เขา ทอนที่ บน ไว้ ว่า ชอบ ให้ ทัก ใช้ ชุระ เมื่อ ได้ เบี้ย ทำชวัญ เพื่อ เป็น
ความ ดีต่อ แก่ ผู้ หนึ่ง ที่ ต้อง ถูก ช่ม เหยง กต ขี ถึง เพียง นี้

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๓๓๐

กรม ด้วดี
พระยา ฤทธิกากรณ กิจ
พระยานวเนตบัยชากิจ
พระยา จักรปาณิศรีศิริวิสุต

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๑๕๑ พ.ศ. ๒๔๕๔

วิธีพิจารณา คดีสิน

จำเลยที่ ต้องโทษ ด้วยกัน แต่อุทธรณ์ คนเดียว เมื่อศาล
อุทธรณ์เห็นว่า ตามลักษณะ คดี จะ เอาโทษ จำเลย ไม่ได้ แล้วจะ
ตัดสิน ปลดปล่อย จำเลย ที่ มีคดีอุทธรณ์ ก็ ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา โจทก์ อุทธรณ์คำ
พิพากษาศาลอุทธรณ์ว่าหลวงพิเศษ

ใน คดี ระหว่าง **อัยการ เมือง ปราจีนบุรี** โจทก์
นาย อุ่ม นาย ริน จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง ศาลเมือง ปราจีนบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๑๙๑๗ ว่า
เมื่อวันที่ ๑๒-๑๓ ธันวาคม เวลา กลางคืน จำเลย ได้ ตัก ตัดเอาไม้ ไม้ ใน กอ
ของ ชุนงันนี้ ไป ๓ ต้า ของ นาย กัตต์ ๕ ต้า รวมราคา เงิน ๓ บาท ที่ ตำบลบางตำหรุ
แต่ นาย อุ่ม จำเลย หา ได้ ประพฤติทำ มา หลบเลี่ยง ซ้ำพ ซ้ำวาง โต ไม้ ทั้ง ได้เคย
ต้อง โทษ จำคุก ฐาน ตัก เบ็ด มี กำหนด ๑ เดือน เมื่อ เดือน ๙ ปี ๑๙๑๗ มาแล้ว
จึง ขอ ให้ลงโทษ แต่ เพิ่ม โทษ จำเลย.

จำเลยทั้ง ๒ คน ให้การต่อสู้ อ้าง ฐาน ที่ อยู่ แล แก่ตัว ว่าไม่ ไม่ที่ เจ้าพนักงาน จับ นั้น เป็น ไม่ที่ จำเลย คัด ใน กอ ของ จำเลย ไป ชาย ให้ อ้า แดง ก็ มี ต่าง หาก นาย อุ่ม จำเลย รับ ว่า ได้ เคย ต้อง โทษ มา ครั้ง หนึ่ง จริง.

ศาล เมือง ปราชินบุรี พิจารณา แล้ว เชื่อ ว่า จำเลย ทั้ง ๒ คน ได้ เป็น คน ร้าย ถัก ตัด ไม่ ของ ชุน เสนี แล นาย กลัด ไป ชาย ให้ อ้า แดง ก็ มี จริง จำเลย ต้อง มี ความ ผิด ตาม ประมวล กฎหมาย อาญา มาตรา ๒๑๘ แล มาตรา ๒๑๓ ข้อ ๑-๑๑ ส่วน นาย อุ่ม จำเลย ซึ่ง ไม่มี ความ เช็ด หลบ นั้น ต้อง มี ความ ผิด ตาม มาตรา ๑๒ อีก หนึ่ หนึ่ง ให้ จำคุก จำเลย ไว้ มี ถิ่น ทัด ๒ เดือน แล เพิ่ม โทษ นาย อุ่ม ฐาน ไม่ เช็ด หลบ อีก ๒ เดือน

นาย วัณ จำเลย อุกฤษณ์ ศาล อุกฤษณ์ ซ้ำ หลง พิเศษ เห็น ว่า พยาน โจท เบิก ความ ไม่ มั่น คง กระทำ ให้ เป็น ที่ สงสัย ส่วน พยาน จำเลย เบิก ความ ส่ม ข้อ ต่อ ผู้ จำ ต้อง ยก ประโยชน์ แห่ง ความ สงสัย ให้ แก่ จำเลย แล คิด ถึง แม้น นาย อุ่ม จะ ไม่ได้ อุกฤษณ์ มา ด้วย ก็ ดี เมื่อ ทาง พิจารณา ยัง ไม่ พอ จะ ให้ ถือ ว่า จำเลย ทั้ง ๒ ควร ต้อง รับ โทษ ได้ แล้ว ก็ ไม่ ควร ให้ นาย อุ่ม ต้อง จำ ของ ต่อ ไป เหมือน กัน ให้ ยก คำ คัด สิ้น เติม ยก พ้อง โจท ปล่อย ตัว จำเลย พัน โทษ ไป ส่วน ไม่ ไร ของ กลาง ให้ คืน ให้ อ้า แดง ก็ มี เสีย ด้วย.

โจท ทูลเกล้าฯ ว่า ถวาย ฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ ตรวจ จด นี้ ตลอด แล้ว เห็น ด้วยเกล้าฯ ว่า พยาน โจท ทั้ง หลก ที่ ได้ เบิก ความ มา แล้ว หาก มี ผู้ ไต่ ยิน ยัน ได้ ว่า จำเลย ได้ เป็น ผู้ ร้าย ถัก ตัด ไม่ ใน กอ ของ ชุน เสนี แล นาย กลัด แต่ ถัก ปาก หนึ่ง ไม่ เป็น แต่ ความ

คาคคนกัน เขาเองเท่านั้น ส่วนจำเอย นำ พยาน ลับ ลม ข้อ คอ สู้ ของ จำเอย
 ว่า ได้เห็น จำเอย คัดไม้ ใน คอ ของ จำเอย แต่ ว่า จะ เอา ไป ขาย เช่น นี้ จึง
 กระทำให้ เปน ที่ สงสัย ใน คำ พยาน ของ โจท ที่ คัด อุทธรณ์ ข้าง หลวง พิเศษ
 ได้ วินิจฉัย มา แล้ว นั้น คำ นี้ เห็น ชอบ ด้วย ให้ ยก ฎีกา ชัยการ โจท เสีย.
 แต่ ขอ ตักเตือน ว่า ความ โจร ผู้ร้าย ฎีกา คน ที่ นำ สงสัย ว่า เปน โจร เพราะ เปน
 นัก เอง สหาย กัน เปน คน จร เหน่า นี้ ก็ ดี ถ้า จะ ปราม ปราม มัน ต้อง จับ
 ให้ มัน คน ให้ อยุ่ จะ ทำ แต่ เนิบ ๆ พอ ได้ พอ แล้ว ไป มัน เมื่อ หลัด ฐาน
 ไม่ พอ คัด สงสัย ต้อง ไป ตาม กระบวน พิจารณา แดก ฎีกาหมาย ชัยการ เมื่อ
 จะ มา ขึ้น วิตนา ทา เน้น เขา แก่ คัด ให้ ลง โทษ นั้น ไม่ ได้ เสีย ความ ลัด ย ใน
 นำ ที่ ราชการ ควร จะ วิต เวง เขา แก่ เมือง เสง ให้ จับ ให้ มัน แด ลับ ส่วน จง
 ดี ก็ จะ เปน คุณ แก่ ราชการ แต่ เปน ความ เจริญ แห่ง พระนคร ฎีกา ชนิด
 นี้ ถ้า จับ เขา ความ จริงใจ ของ เจ้า หน้า ที่ ยื่น ฎีกา เอง ก็ ดู เหมือน จะ พด ไม่ เต็ม
 ปรก ทั้ง แต่ พอ เปน กิริยา ให้ พากัน เห็น ช่วย ยก ใน อัน ไม่ พอ ที่ พอ ทาง
 เปลา ๆ จึง ตั้ง หน้า ท้า ราชการ ทาง ใต้ ส่วน ลับ ล้าง เงื่อน ร่อง รอย คน ร้าย จะ
 เปน การ ตง แรง มี ผล ดี กว่า เขียน ฎีกา พง ขึ้น มา ฉนี้.

วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๑๓๖๖

กรม สวัสดิ
 พระยาภักติกานทรณ กิจ
 พระยา นวเนตยบัญชา
 พระยาจักรปาดนศรีคีต วิสุทธิ์

อธิบดี ทรงปลุกษา

ฝ่ายจีนได้คัดค้านว่า เวื่อ ต่อ ลำที่ โจทก์ ยัด นั้น จำเลยได้ขายให้ แก่ ผู้ยื่น คำร้อง เป็นเงิน ๘๐๐ บาท โดยทำหนังสือสัญญา ซื้อ ขาย กัน ต่อ หน้า เจ้าพนักงาน.

ศาลมณฑลพิศณุโลกได้ ได้ ส่วน คำร้อง ของ จีนได้ แล้ว ได้ ความ ว่า จีนได้ ได้ ซื้อ เวื่อ จาก จำเลย ไว้ ในระหว่าง ความ ซึ่ง เป็น การ สมยอม คิด น้อย โจทก์ จะ ยอม ให้ จีน ได้ มี ส่วน เป็น เจ้าของ เวื่อ ไม่ ได้.

จีนได้ อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ พิพากษา ขึ้น ตาม คำพิพากษา ศาล มณฑล. จีนได้ ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้รับ พระ ราชทาน ทรง จด เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว คิด เรื่อง นี้ มี บัญชี อยุ่ ชื่อ เดียว ที่ จะ วินิจฉัย ว่า การ ที่ จีนได้ ได้ ซื้อ เวื่อ จาก จำเลย นั้น ได้ ซื้อ ใน ระหว่าง ความ ซึ่ง เป็น การ สมยอม คิด น้อย โจทก์ หรือ ไม่ ตาม คำ พยาน ปรากฏ ว่า จีนได้ ได้ ซื้อ ไว้ ในระหว่าง ความจริง เพราะ จีนได้ ได้ เทียบพยาน พยาน ถึง เรื่อง จะ ซื้อ เวื่อ ราย นี้ พยาน ยัง ได้ ห้าม จีนได้ ว่า ซื้อ ไม่ ได้ ตัว จีน ได้ เอง ก็ รับ ว่า ได้ พยาน พยานจริง แต่ อย่าง ว่า จำเลย มี หนี้ แก่ จีนได้ จึง ยัด เวื่อ ไว้ แล้ว จึง ทำ หนังสือ ขาย ที่ อ้าง เป็น พิธี แต่ ราคา ที่ ซื้อ ขาย กัน นี้ ก็ ต่ำ มาก กว่า ราคา เวื่อ ต่อ ในท้อง หน้า หนังสือ ขาย ซึ่ง ทำ ต่อ หน้า อ้าง นี้ เป็น พยาน แต่ เพียง ว่า ได้ ซื้อ ขาย กัน เท่า นั้น จะ ได้ เป็น พยาน อัน เด็ดขาด ใน กิริยา ว่า ได้ ซื้อ ขาย กัน โดย สุจริต บริสุทธิ์ ด้วย นั้น ทานี้ ได้ ข้อนี้ คง สุด แล้ว แต่ ความเท็จจริง อัน ปรากฏ ใน ส่วนนี้.

อาศรัยเหตุนี้ ข้าพระพุทธเจ้าจึง ขอ พระราชทาน พิพากษาว่า จีนโต
ต้มยอมน เป็น อุบาย ยัก ทรัพย์ อัน ผ่าย หนึ่ง จะ เสีย ประโยชน์ ที่ ควร ได้ ตาม คำ
พิพากษา ค่ำด อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ ให้ยก ฎีกา จีนโต ผู้ ร้อง ขัด ทรัพย์
เสีย แต่ ให้ เสีย ค่า ขรมเนียม ทุก ค่ำด แต่ ค่า ทนาย ความ ชี้ น้ ๕๐ บาท.

วันที่ ๓ สิงหาคม

กรม ด้วดี

พระยา กฤต กานุกรณ์ ติง

พระยา นว นที ภิรมย์ ชาติ กิจ

พระยา จักร ปาณ ตรี ศักดิ์ วิดี ทัช

อธิบดี ทรง ปฎักษา

คำพิพากษาที่ ๑๕๔ พ.ศ. ๒๔๕๔

อาชญากรรม ลักขณา

ให้อาชญากรรมขึ้นถึงคนนั้น ไม่เป็นข้อสันนิษฐานว่าตั้งใจ
ฆ่าคนเสมอไป

เขาเป็นที่มี กระสุน ปรายยิงตกเขา แต่เพียงใหม่ เกรียม
แต่ แผลแตก เล็กน้อยนั้น ถึง โทษฐาน ทำร้ายร่างกายได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา โจท ขุทธรณ์
คำพิพากษาศาล ขุทธรณ์ ว่า หดวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง

พนักงาน ขัยการ

โจท

นายบึก นายเชิด

จำเลย

คดีนี้ โจท พ้อง คดี ศาล เมืองเพชรบุรี ทว่าจำเลยทั้ง ๒ คน นี้ ได้เอาปืน
ยิง ถ่ามัน ไรต์ใน เวลา กดัม จาก ราชการ มีบาดแผล แจ้ง อยู่ ใน คำ ขัน
ศุจน์แล้ว ขอให้ถึงโทษ จำเลย ตามกฎหมาย ตักษณอาญา มาตรา ๑๒-๒๕๑
จำเลยทั้ง ๒ ให้การ ปฏิเสธ ข้อหา อ้าง ฐาน ที่ อยู่

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ตาม คำ พยาน ว่า ใน เวลา คำ วัน เกิด เหตุ นั้น พยาน ได้ แตะ เห็น จำเลย ทั้ง ๒ ถูกรื้อ บัน เติม ผ่าน ไป ทาง บ้าน กำนัน ไชค แตะ ตัว กำนัน ไชค เอง ได้ เป็น พยาน เบิก ความ ว่า จำ ตัว ผู้ ยิง ได้ เพราะ เวลา นั้น เป็น เวลา ที่ เดือน หงาย แต่ ได้ ได้ คิด ตาม ไป พยาน จำ ได้ จน กระทั่ง รวย เก้า พยาน ฐาน ที่ ของ จำเลย นั้น แตก ต่าง กัน เมื่อ ได้ ความ เช่น นี้ ศาล เมือง จึง พิพากษา ว่า จำเลย มีความ ผิด ฐาน ยิง กำนัน ไชค โดย ความ พยาบาท มงค. หมาย เพื่อ จะ ฆ่า เจ้า พนักงาน ผู้ ประจำ นำ ที่ ให้ ถึง แก่ ความ ตาย ต้อง บท กฎหมาย ลักษณะ ฆาตกรรม มาตรา ๒๕๗ ข้อ ๒-๓-๔ แห่ง มาตรา ๒๕๐ ให้ จำคุก จำเลย ทั้ง ๒ ได้ ๓๓ ปี ศาล มณฑล ราชบุรี เห็น ชอบ ด้วย คำ พิพากษา ศาล เมือง

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ชาติ หดวง พิเศษ เห็น ว่า ตาม ทาง พิจารณา เป็น อัน พัง ได้ ว่า จำเลย เป็น ผู้ ยิง กำนัน ไชค แต่ มี ข้อ ควร ตาหนี ว่า การ ที่ กำนัน ไชค ถูก ยิง นั้น ได้ ถูก ยิง ใน เวลา ที่ กัดบิ จาก ราชการ ฤไม่ ทาง พิจารณา ไม่ ปรากฏ ว่า กำนัน ไชค ได้ กัดบิ จาก ราชการ แต่ มาด แผล ที่ กำนัน ไชค ถูก บัน นั้น เป็น กระสุน ปราย ก็ ไม่ ส่าหัด เป็น แต่ ใหม่ เติรม มี แผล แดง ๓ แผล จำเลย มีความ ผิด ฐาน กระทำ โดย พยาบาท มงค. หมาย แต่ โจทก์ ไม่ ได้ ขอ ให้ ลง โทษ ตาม มาตรา ๒๕๕ จะ วาง โทษ จำเลย ตาม มาตรา ๒๕๖ ไม่ได้ จึง ต้อง ยก มาตรา ๒๕๕ ขึ้น ปรึกษา โทษ ซึ่ง มี โทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า ๒ ปี จึง ตัดสิน แก่ คำ พิพากษา ศาล ต่าง ให้ จำคุก จำเลย ทั้ง ๒ ได้ ๓๒ ปี นับ แต่ วัน ต้อง ชัง เป็น ต้น ไป

โจท ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระ ราชทาน ตราวง คดี เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ทาง พิจารณา ได้ ความ ตาม ซึ่ง ได้ กราบ บังคม ทูล พระกรุณา มา แล้ว ช่าง คั้น เห็น ด้วย เกล้าฯ ว่า ข้อ ที่ ศาล อรรถธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ได้ ยก มาตรา ๒๕๔ ขึ้น ปฎักษา โทษ นั้น ชอบด้วย ทาง พิจารณา แล้ว ฎีกา โจท ไม่มี มุข ที่ จะ ให้ ศาล นี้ แก้ไข คำ พิพากษา ศาล ต่าง ได้ ชอบ ให้ คดี คง เป็น ไป ตาม คำ พิพากษา ศาล อรรถธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ แต่ คดี เรื่อง นี้ ตาม ส่วนฉนวน ปราบกฏ ว่า จำเลย ทั้ง สอง ได้ รับ โทษ จำคุก ๓๐ เดือน กำหนด ตาม คำ พิพากษา แล้ว เพราะ ฉนั้น ให้ บ่งอัย ทัด จำเลย ทั้ง ๒ พัน โทษ ไป ทันทัน ให้ ยก ฎีกา โจท เสีย

วันที่ ๕ สิงหาคม ๑๓๐๐

กรม สัสดี

มหัชร

พระ ยากฤตศึกษานุกรณ์ กิจ

พระ ยานรเนติบัณฑิต

พระ ยาจักษ ปาณินศรี หืด วิสุทธี

อธิบดี ทรวง ปฎักษา

คำพิพากษาที่ ๑๕๕ พศ ๒๔๕๔

ผู้ใช้ ค้าการ ฐานโทษ

คดีนี้ ความเพียงว่า ก. มีดาเหตุกัย ข. แต่ ข. เป็นคนลง
มือฟัน แล้วจึงหนีไปด้วยกัน เช่นนี้ ศาลอาญวินิจฉัยได้ว่า ก. ใช้
ให้ ข. ฟัน

ผู้ใช้ แต่ผู้รับใช้ ฟันคน จนตัวเร้า นั้น เป็น ค้าการในฐาน
โทษเดียวกัน

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตราฎีกา โทษ อุตธรณ์
คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ในคดี ระหว่าง กรมอัยการ โจทก์
นายทอง จินได้ จำเลย

โจทก์หาว่า เมื่อ วันที่ ๓ มีนาคม ๑๒๘ เวลา ย่ำค่ำ นายทอง จำเลย ถือมีด
จิ้นได้ ถือไม้ทำร้าย ร่างกาย ช้ำแดงชม มีบาดแผล ส่ำหัด ๓ แห่ง ที่ ต่ำบด บาง

น้ำต กรุงเทพฯ ฯ ขอให้ศาล ลงโทษ จำเลย.

จำเลย ทั้ง ๒ คน ให้การ ปฏิเสธ คดีตั้ง อ้างฐาน ที่อยู่
ฐาน พิจารณา คงได้ ความ ว่า วัน โจร ทา ช่างแต่งผม กับหญิง ๕ คน พา
กัน เดิน ไป ดู เพลง พอ ถึง หัวสวน นายอน เบน เวธา ชุมก ชมวิ จวน จะมี
นายของ จำเลย เดิม ออก มา จาก โค คั่นมะขาม ข้างทาง ตรง เข้า พัน ช่าง
ผม ถูก หน้าผาก ตก จึง ได้ จำเลย ได้ ยืน ถัด ไม่ แอบ คั่น มะขาม นั้น อยู่ ด้วย
แล้ว ก็ วิ่งหนี ตาม นายของ ไป จึง ได้ ผู้ นี้ เดิม มี ตา เหตุ ได้ พุด เกี้ยว ช่างแต่งผม
หลาย ครั้ง ช่างแต่งผม ไม่ พอใจ ได้ จ้าง ก่อว่า จึง ได้ เป็น คำ จับ แล้วย พ้น จาก
วันที่ ถูก เกี่ยวพานั้น ครั้ง ที่สุด ได้ ๕ วัน ช่างแต่งผม ก็ ถูก พัน และ นายของ
จำเลย นั้น ทา ได้ มี ตา เหตุ อะไร ไม่ ศาล พระราช อาญา วินิจฉัย ว่า จึง ได้ เป็น
ผู้ ใช้ ให้ นายของ พัน ช่างแต่งผม จริง จึง ได้ มี ความ คิด ทำ เป็น คดี การ ตาม
มาตรา ๖๓ แห่ง ประมวล อาญา เหมือนกัน กับ นายของ จึง พิพากษา ให้ จำคุก
จำเลย ทั้ง ๒ คน มี กำหนด คดี ๓ ปี ตาม มาตรา ๒๕๖ ข้อ ๖.

จำเลย ทั้ง ๒ คน อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ เห็น ว่า แปล ที่ ช่างแต่งผม ถูก
ทำร้าย ทา ได้ กระทำให้ เสีย โฉม ไม่ อย่างไร ไม่ จึง ให้ แก่ คำ พิพากษา ศาล พระราช
อาญา ให้ จำคุก จำเลย ได้ มี กำหนด คดี ๑๘ เดือน.

โจทก์ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ ตรวจ คดี นี้ ตลอด แล้ว เห็น ด้วยเกล้า ฯ ว่า ที่ ศาล
อุทธรณ์ พิพากษา มา นั้น ชอบด้วย รูป ความ แล บทกฎหมาย แล้ว แต่ ส่วน ข้อ

กำหนดโทษ ซึ่งวางไว้ นั้น ยังเบาอยู่ ควรแก้ไข ให้จำคุกจำเลย มีกำหนด
ลด ๒ ปี นับแต่วันที่ คดียังมาเป็นต้นไป.

วันที่ ๕ สิงหาคม ๑๓๖๖

กรมสวัสดิ

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยาพรหมพิชัย

พระยาจักรี

พระยามหิธร

อธิบดีกรมศึกษา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๒๐ พ. ศ. ๒๔๕๕

อำนาจศาลยุติธรรม

ชั้ยการ ว่า ความ ทำความ รำคาญ ให้แก่ศาล แล ชัดคำสั่ง ศาล ๆ สิ่ง ปรับ แบน พิณัย ทนที่ ไต

ไม่มี ธรรมเนียม ที่ ศาลยุติธรรม จะ ถ่อม เกียรติยศ ลงเป็น คู่ คู่ ความ แก่ บุคคล ผู้ ไต

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา โจท อรรถชนธ์ คำพิพากษา ศาล อรรถชนธ์ ข้างหลวงพิเศษ

ใน คดี ระหว่าง

พนักงาน ชั้ยการ มณฑลภูเก็ต
นายเกรตติน

โจท
จำเลย

กรณีเหตุแห่ง คดี นี้ มีความ ว่า เดิม สิ่ง ของ เครื่อง ประคัมขัด เครื่อง นุ่ง ห่ม ของ จีนหนี ฮายุน กับ จีนตัน ตั้ง ๘๓ บรรจุ ลง ทับ กระเป๋า เก็บ ไว้ ใน ห้อง เวียน หาย ไป เจ้าทรัพย์ พาเจ้าพนักงาน กำนัน ผู้ใหญ่ บ้าน ไป ค้น จับของ กตางได้ บาง สิ่ง ที่ บริเวณ บ้าน เวียน นายเกรตติน ซึ่ง อยู่ ติดกับ เวียน เจ้าทรัพย์ จึง กุม ตัวมา ได้ ส่วน ใน ขณะ นั้น จำเลย รู้ สึก ตัว กตาง ผิด ได้ จึง ออมน ว่า กตาง

ให้ผู้ใหญ่บ้านช่วยแก้ไข แล้วรับ ตำรวจภาพ ว่าจำเลย เขา หีบ สิ่งของ
 ไปจริง เพราะเข้าใจ ผิดว่าเป็น ของ ข้าแคงด้อย ตำ ภรรยาจำเลย ซึ่ง
 หีบ ไป จาก เรือน แล้วจำเลย นำเจ้า พนักงาน ไป เขา ของ รูปพรรณ มี ราคา
 ซึ่งเขา ซ่อน ไว้ ได้กระโดด มาคืนให้เจ้าทรัพย์ ยัง ซาก อยู่ อีก เด็ก น้อย กับ ตัว
 เงิน เป็น ราคา ๓๒ เหรียญ รับว่า จะ ใช้ ให้เงิน ครบ จำเลย เป็น ข้าง กต
 รับ เงิน เดือน ๓๒๕ เหรียญ ชัยการ เป็น โจท พ้อง ว่าจำเลย ทำ ผิด ถิ่นชน ฮาญา
 ส่วน ๘ หมวดที่ ๓

จำเลย ให้การ ตาม สัตย์จริง ว่า จำเลย เทตระ วิดวาท กับ ฮาแคง ด้อย ตำ
 ภรรยา จำเลย ภรรยา เก็บผ้าพรรณ นุ่ง ห่ม หีบ ไป ซ่อน กับ ดินหลัด ซายน ผู้ เป็น
 เรย จำเลย ไป ตาม ตัว ไม่พบ จึง นำเขา หีบ มาไว้ หวัง จะ ให้ภรรยา กลับ มา
 ครั้น เบ็ดหีบ ตรวจดู เห็น ว่า ไม่ใช่ ของ ภรรยา จำเลย ก็ กองไว้ ใน ห้อง เรือน
 จำเลย เขา หีบ โยนทิ้งที่ หน้าบ้าน กตาง ถอน หลวง โดย เบ็ดเผย จำเลย ทำ โดย
 ก้าวตั้ง ถู แก่ ไทชะ แด หวัง จะ ให้ภรรยา มา ตาม ของ ก็ กระ คืบ ให้ เจ้าของ โดย
 ก็ มิได้ เจตนา จะ ตักทรัพย์ เขา เป็น ประ โยชน์ ตน แต่ เมื่อ ผู้ใหญ่บ้าน
 ไป ค้น ของ ได้ จำเลย ยัง ได้ นำ ของ อีก มาก มา คืน ให้ ยัง ซาก อีก เด็ก
 น้อย ซึ่ง หาย หก ตก ไป จำเลย รับ จะ ใช้ ให้เจ้าทรัพย์ ครบ

ศาล มณฑล ทศ เก้า มี หลวง พิณจ สัตถการ หลวง ขำ นามู เหนือ ศาสตร์
 พิจารณาแล้ว พึง ว่า จำเลย ได้ กระทำ ผิดจริง ตั้ง โจทหา มีความ ผิด
 ต้อง ด้วย ประมอญ ฮาญา มาตรา ๒๘๕ ประกอบ ด้วย มาตรา ๒๘๓ ข้อ ๕
 ว่าเข้า ตักทรัพย์ ใน เกษะ สถานที่ เวศาคำคืน รัต ผ่าหีบ แด นำเขา สิ่ง ที่ ไร

บรรจุน้ำมันไป จึงกำหนด โทษ จำเลย ไว้ ๒ ปี เป็น อย่างต่ำ แต่จำเลย
 ได้ให้การรับ ใน ข้อ ที่ เขา ทรมาน มา ถึง แม้ จะ ได้ ต่อสู้คดี อย่าง ชื่น คำ
 รับ ของ จำเลย ก็ ยัง เป็น ประโยชน์ แก่ ทาง พิจารณา อยู่ บ้าง ตาม ส่วน จำเลย
 ควร ได้ รับ ความ ปราณี ตาม มาตรา ๕๘ ด้วย จึง ให้ ลด เสีย ๖ เดือน ให้
 จำคุก ซ้ำ ๖.๖. เกษทิน มี กำหนด ๓ ปี ๖ เดือน นับ ตั้งแต่ วันที่ จะ ได้ ออก
 หมาย ถึง ยัง เป็น ต้น ไป

ส่วน หลวง ถึง ข้าราชการ ประสิทธิ์ กับ มีสเตอร์ กับ นาย บี เวย์ มีความ เห็น
 แย้ง คณะ ฉบับ หลวง ถึง ข้าราชการ ประสิทธิ์ แย้ง ว่า จำเลย มีความ ผิด ตาม
 มาตรา ๕๕๕ แห่ง ประมวล ฎหมาย ประกอบ ด้วย มาตรา ๒๕๓ ข้อ ๕ มี กำหนด
 โทษ ๒ ปี แต่ จำเลย ได้ รับ ฎหมาย ควร ได้ รับ ความ ปราณี ตาม
 มาตรา ๕๘ ได้ ครั้ง หนึ่ง ต้อง วาง โทษ จำเลย ๓ ปี แต่ ควร ให้ งด เว้น
 ฎหมาย จำเลย ได้ ตาม มาตรา ๕๓ ของ ประมวล ฎหมาย ก่อน ส่วน ของ ที่ ยัง
 ขาด อยู่ คือ เลื่อ ๒ ตัว กับ แบน กี่ โน้ต ๑๓ เหรียญ เงิน ๓ เหรียญ จึง
 ควร ให้ จำเลย ได้ เมื่อ ไม่มี ไร ก็ ต้อง จำ ใต้ โทษ ตาม กฎหมาย

แต่ มีสเตอร์ ว. บี. เวย์ แย้ง ว่า จำเลย ไม่ มีความ ผิด การ ที่ จำเลย
 เขา ของ ๆ จีน หัก ฆาญ่น ๆ ของ จีน คั้น ต้อง ยก ไป ก็ โดย ประสงค์ จะ ต้อง
 การ ตัว ภรรยา จำเลย ก็ หนี ไป เท่า นั้น แต่ จำเลย ก็ ยัง ไม่ เคย ต้อง รับ โทษ
 ใน ทาง ฎหมาย ด้วย ซึ่ง จำเลย เขา ของ เหล่า นี้ ไป โดย เจตนา ไม่ ถูก กับ กฎหมาย
 ก็ จริง อยู่ แต่ ไม่ มี เถย จิตร เป็น ฉายา แห่ง ชะโมย จะ ผิด ต่อ กฎหมาย

บท โศก ไม่เห็น
ให้ยก ฟ้อง โจทเสีย

โจท จำเลย อุทธรณ์
พิพากษา ค่าต มณฑล ฎีกา

โจท ทูลเกล้าฯ ถวาย ฎีกา

ข้า พะพทเจ้า ได้ตรวจ คดี เรื่องนี้ตลอดแล้ว เห็นด้วยเกล้าฯ ว่า
จำเลย ได้ พา ทิม แด กระจ่าง ซึ่งบรรจ ทรัพย์สิน สิ่ง ของ ๆ จีน หดี ชาญ แล จีนกัน
ต้องยก ไป โดย เจตนา ร้าย เพื่อ จะลด ทรัพย์สิน ซึ่ง เป็น ความ ผิดตามกฎหมาย
ฉกษณ ฐานา มาตรา ๒๙๕ ประกอบ ด้วย มาตรา ๒๙๖ ข้อ ๕ ซึ่งศาล ดำ ได้วาง
บท พิพากษา ไฉน ชอบแล้ว แต่ ส่วน ข้อกำหนด โทษ ของ จำเลย นั้น เห็น ว่า
ยัง แรง เกิน ไป ควร จะลด ให้เบา ลง อีก ได้ ให้ จำคุก จำเลย ได้มี กำหนด
เพียง ๑ ปี ให้ยก ฎีกา โจทเสีย

อนึ่ง ได้ ความ ปรากฏ ใน ส่วนนี้ ว่า เมื่อ เวลา พิจารณา ความ หดวง
นิติธร ภาณ ผู้ ทำ นำ ที่ อัยการ มณฑล ประพฤติ ด้อย ไม่สมควร ว่า ความ ก่อ
วิวาท กับ ผู้ พิพากษา กระทำ ให้เป็น คี ว่าคาญแก่ ศาล เปน อย่าง ยี่ แต่ เดิมที
ขัด คำสั่ง ศาล ๆ มณฑล ฎีกา ได้ บังคับ ปรับ หดวง นิติธร ภาณ เงิน ๕๐ บาท เปน
พินัย หดวง ตาม ประมวล ฎีกา มาตรา ๓๓๕ ข้อ ๒ หดวง นิติธร ภาณ อุทธรณ์
ขึ้น มา ยัง ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ใน คำอุทธรณ์ นั้น ยัว ไม่ ควร เนิติ
บัณฑิต แด อัยการ จะ กล่าว อีก ประการ หนึ่ง ดัง เช่น คำว่า ตัว เปน จำเลย
เปน คู่ คู่ ความ กับ ศาล ใคร จะ ถัด จะ ชอบ เปน คั้น นายบุญช่วย ผู้ พิพากษา

ค้าด ชุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ กับ พระยามนุเนติบริวาร พระยาธรรมดาร์เวทย์
 ปฤกษาเห็นว่า ขัดคำสั่ง ค้าด แต่อย่างใด ก็ตีพิเคราะห์ว่าหลวง นิติธรฯ ตั้ง
 ใจ จะกระทำหน้าที่ ของตน ให้ครบบริบูรณ์ แม้กริยาที่ได้กระทำจะเป็น
 การ รุนแรงเกิน ไปนิดหน่อย ก็ยังเห็นว่าไม่ควร จะ ต้อง ถึง ปรับปรุง
 ให้ยกคำสั่งนั้น เสีย ถ้าหากคดีนี้เป็นอัน ตำรวจแล้วไป เพราะหลวง
 นิติธรภานีผู้ตั้ง ปรับ ให้ยก ปรับแล้ว ก็ไม่ ชุทธรณ์ อยู่เอง จึง ตั้ง เป็น
 ปัญหา ขึ้นว่า ผู้พิพากษา ค้าด มณฑล ภาคนี้ ซึ่งหลวง นิติธรภานี ตั้งเสมอ
 จะเขา เป็น คู่ คู่ ความด้วย จะ ชุทธรณ์ ได้ฤา ไม่ อย่าง ขอรรมเนียมไม่
 เคยมี แต่ ค้าด ยุติธรรม นี้ ก็ ไม่อาจ จะ ถ่อม เกียรติยศ ลง เป็น คู่ คู่ ความแก่
 บุคคล ใด ๆ ได้ เป็น อันขาด

ความเสีย ใน ค้าดาคดีนี้ จึง ตก อยู่แก่ ผู้พิพากษา ค้าด ชุทธรณ์ ซึ่ง ปฤกษา
 มา ไม่ชอบ โดยไม่รู้ ขนบ ขอรรมเนียม ราชการ แต่ไม่รักษ ขันนางแล
 เกียรติยศ ของ ค้าด ยุติธรรม กรมการ ฎีกาขอ พระราชทานบรรดาศักดิ์ตำหนัก
 ไว้ เพื่อเป็นเครื่อง ถอน ใจ สักการศฤงคาร ซึ่ง จะ บังคับ ความ ตาม น้า ที่ ดับ ไป

วันที่ ๕ สิงหาคม ๑๓๐

กรมหลวงตี,
 พระยาภฤตีกานุกรณกิจ,
 พระยานรเนติบัญญัติ,
 พระยาจักร ปาณิศริศัตวิสุทธิ์.

อธิบดี ทรง ปฤกษา
 01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๑๖๒ พ.ศ. ๒๔๕๔

ตัวการ วิวาทชุลมุน

เกิดวิวาทฆ่ากันตายขึ้นในที่ชุลมุน คนที่เป็นหัวหน้าก่อการ
วิวาทแดงมือที่พันก่อนนั้น ถึงจะตีพันไม่ถูก ก็เป็นตัวการฆ่า
คน โดยไม่เจตนาเหมือนกัน

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งวินิจฉัยคดี
พิพากษา ศาล อัครราชบัณฑิต พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง ช่างทอง โจทก์
นาย ต่ำ จำเลย

โจทก์ ทว่า เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๑๒๘ เวลาบ่าย ๓ โมง จำเลย ได้
ทำร้าย ร่วง ภาย นายเนต มีบาดแผล ซ้ำหัตถ์ ถึงแก่ ความตาย ที่ ตำบล บ้านคายน.

จำเลยให้การ ปฏิเสธ ข้อหาร้าย แต่รับว่าได้เคยต้องโทษ มาหลาย ครั้งแล้ว.

ฐาน พิจารณาได้ ความว่า ใน วันที่ เกิดเหตุ จำเลยกับ ผู้ตายได้ เด็ดพดุง มา แล้วจำเลย กับ นายผ่าน พอก นาย เนตได้เกิด เป็นปาก เคียง กัน ขึ้น พอ นายเนต กับ พวก เดิน ไปทาง โรง ตรา ดัก ๓ เดือน ก็เกิด ชุมนุม ตีฟัน กัน ส่วน นายเนต อยู่ ข้าง หลัง นายผ่าน นายเงย อยู่ ข้าง หลัง จำเลย เขา มีต ฟัน ถูก ท้าย ทอย นาย เนต มีบาด เจ็บ ๓ แผล นายเนตขาด ใจควย ใน คดี นี้ แต่ปรากฏว่า จำเลย ผู้นี้ ได้เคยรับ โทษ มา หลายครั้งแล้ว.

ศาล เมื่ออ้างทอง เห็นว่าจำเลยไม่ได้ เป็น พวกชายแจก ตงมือ ฟัน นายเนต ถูก ที่ ท้ายทอย เป็น แต่ฉิววาท ตีฟัน กับ พวก นายเนต จึง พิพากษา ให้ยก ฟ้อง โจท ปล่อย คดี จำเลย.

โจท อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ วินิจฉัย ว่า จำเลย เป็นหัวหน้า ก่อการ ฉิววาท ตงมือ ตีฟัน แต่ไม่ ถูกรายเนต จึง พิพากษา ให้ยก คำ พิพากษา ศาลล่าง แต่ให้ จำคุก จำเลย ตามกฎหมาย ตักษณ ฐาน มาตรา ๒๕๓ มี กําหนด ๕ ปี กับ เพิ่มโทษ ฐาน ไม่ เซ็ด ตาม มาตรา ๗๓ อีก ๒ ปี รวม กําหนด โทษ ของ จำเลย เป็น ๗ ปี.

จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรรม การ ฎีกา ได้ตรวจ สำนวน นี้ ตลอด แล้ว เห็น ว่า ที่ ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ ปฎิษา คัด ติน มา นั้น ชอบ แล้ว แต่ ที่ยก มาตรา ๗๓ ขึ้น เพิ่ม โทษ

นั้นยังไม่ถูก ควรใช้มาตรา ๗๒ แต่กำหนดโทษที่วางมา นั้น ก็สมควรแก่ความผิดของจำเลยแล้ว ให้ยกฎีกาของจำเลยเสีย ให้คดีเป็นต้นว่าไว้ตั้งแต่ขาดไป ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์จำหลวงพิเศษ นั้น.

วันที่ ๘ สิงหาคม ๑๓๖๖

กรมสวัสดิ
พระยาอดิภานุภวณิก
พระยานรเฑียรบัญชากิจ
พระยาจักรปณิ ศรีศิริวิสุทธิ์

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๑๒๓ พ. ศ. ๒๔๕๔

วิธีดำเนินราชการศาล

ศาลเมือง ควรใช้ตุลาการ ในเรื่องให้จำเลยในความอาญา
มีประกัน

ศาล อุตธรณ์ ควรคดี คดีเล็กน้อย ที่ศาลห่างไกล
ตั้งเข้ามาชั้น ปฤกษา เสียก่อน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา โจท อุตธรณ์คำ
พิพากษาศาล อุตธรณ์ ชั่วหลวงพิเศษ

ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง เดย โจท
นายจันทา จำเลย

โจท ห่วงเมื่อ เดือน ๓ ปี ๑๒๐ จำเลยจับ โศ พตัก ได้ ไม่นำส่ง ค่อ อำเภอ
กลับ ยัก ยอก เขาได้เป็น ประ โยชน์คนเสีย เปนการ ผิดค่อพระรารบญัตติ ลักษณะ
อาญา บทที่ ๑๓๒

จำเลย ให้การ ปฏิเสธ ข้อ หา.

ฐาน พิจารณา ไม่ได้ความว่า โศ ราย นี้ มีผู้ใด เปน เจ้า ของ.

ศาล เมือง เดย พิพากษา ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๑ ปี ตาม มาตรา ๑๓๖ แห่งกฎหมาย ลักษณะ อาญา.

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ พิพากษา ให้ ยกคำ พิพากษา ศาล เมือง เดย แต่ พ้อง ของ โจท เดีย ให้ ปลดปล่อย จำเลย ไป.

โจท ทูต เกิดว่า ร ถวาย ฎีกา

กรรมกร ฎีกา ได้ ตรวจ ผ่านจน ตลอด แล้ว เห็น ว่า ซึ่ง ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ ปฏิเสธ ตัดสิน มา นั้น ชอบแล้ว ให้ ยก ฎีกา ของ โจท เดีย ให้ คดี เปน สำเร็จ เกิดขาด ไป ตาม คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ นั้น

คดี ก็ ปลดปล่อย แล พระ ราช อาณา จักร เช่น นี้ ถึง เกิด เห็น มา หลาย เรื่อง ว่า ทั้ง ฝ่าย โจท แล ศาล ไม่ ชำ ราว ความ เทา คน ชำ ระ ไป ไม่ รู้ หนัก เบา เหตุ แต่ เด็ด น้อย นิด หนึ่ง ก็ เปน มาก เปน น้อย จำเลย ผู้ ต้อง หา ทวง อาญา ต้อง คุม ชัง ใน ระหว่าง พิจารณา กิน เบื่อ เพราะ หน ทาง ก็ โทง วิถี อุทธรณ์ แล ฎีกา ก็ โยก โย้ เสีย เวลา ไม่ น้อย เลย เปน การ นำ สมเพช แก่ ผู้ ยาก ควร ที่ ศาล เมือง ใน ประเทศ ปลดปล่อย ชนบท นั้น ๆ จะ ใช้ ฤๅ พินิจ ให้ กระจ กระจ ที่ ควร ให้ ประกัน ฐ ความ ระหว่าง พิจารณา ได้ จะ เปน การ บันเทา ความ เสีย แห่ง วิถี พิจารณา นี้ ได้ บ้าง

แต่ ชัน ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ ขอ แนะ นำ ว่า ควร ตรวจ สาราบพ คุ้ด เลือก เอา คดี ใน ที่ โทง เช่น นี้ ชัน ปฏิเสธ เสีย ก่อน จะ เปน การ ถ่อน บันเทา โทง แก่ ผู้ ยาก เปน บุญ ฤๅ คุ้ด อยู่ แก่ ผู้ พิพากษา ซึ่ง มี ใจ เห็น ฐ เพราะ เรื่อง นี้ ปรากฏ ว่า เมื่อ วัน ตัด สิน ก็ พ้น กำหนด ปี ไป แล้ว ๓๔ วัน คำ

พิพากษา ได้ ออกไป ชำน ต่อ ๒ เดือน ภาย หลัง อีก ยัง ซ้ำ เจ้า พนักงาน
อัยการ ถวาย ฎีกา คัด คำน มา อีก หมายถึง ปลดชย ที่ ไม่ ปรากฏ จำเลย
จะ ต้อง ถูก จำ เป่า ๆ ไป อีก ที่ เต็ม โดย คดี ไม่ มี มุต อัน ตมควร จะ ต้อง
โทษ แรง ถึง เพียงนี้ บาบ ชย แก่ คัด เมืองเต อัยการ ซึ่งไม่ รู้ จัก ประมาณ
หนัก เบา ใน ทาง ฮรวต คดี นั้น เต

วันที่ ๙ สิงหาคม ๑๓๑๐

กรม สวดดี

พระยา กฤติถนกวรณ กิจ

พระยา นรเนติบัญญัติ

พระยา จักรปาณิศรคีตวิสุทธ

อธิบดี ทวง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๑๗๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

เจตนา ทำร้ายร่างกาย โทษ

การทำร้ายบุรุษเขาโดยประสงค์จะไม่ให้ จีวาท ต่อสู้ กับ บิดา
ของเขา นั้น ไม่ใช่เจตนา ทำร้ายนัก แม้จะทำแรงเกินไป
บ้างก็ ลงโทษ แต่เพียง ปรับได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ ทรงจ ฎีกา ชัยภกร โจท ชุทธธรณ์
คำพิพากษา ศาล ชุทธธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง ชัยภกรเมืองราชบุรี โจท
นายเพน จำเลย

คดีนี้ เติม โจท ทว่า นายเพน จำเลย บังอาจ รุกชั้นไปกระตบนาย อิม ถึง
บนเรือน นายอิม มี บาดเจ็บ พัน หัก สองซี่

จำเลย ให้ ทรร แก้วว่า นายอิม จีวาท ต่อสู้ กับ บิดา ตน จำเลย ผู้ ชื่น ไป อยู่ บน
เรือน แล้ว จึ่งหนึ่ง ศูตย อยู่ ไม่ไว้ ก็ เข้า ห้ามไม่ให้ ตูต สู้ พอ

ฐาน พิจารณาได้ ความ ล้ม ข้อ ต่อสู้ ของ จำเลย
ศาล เมือง ราชบุรี ตัดสินว่า เจตนา ที่ จำเลย ทำนั้นไม่ร้าย แม้ให้
ผล เบน บาดเจ็บ แก่ นายอิม ก็ ควรลดหย่อน ผ่อน โทษ ให้ ปรับ จำเลย (ตาม มาตรา

๒๕๕ มาตรา ๕๐) เงิน ๕๐ บาทเป็นพินัย ถ้าไม่มีเงินเสียให้จำคุก
โทษ ๕๐ วัน.

ศาลอุทธรณ์มณฑลราชบุรี ตัดสิน ลงโทษจำคุก ๖ เดือน ขึ้นศาลอุทธรณ์
ข้าหลวงพิเศษ ตัดสินขึ้นตามคำพิพากษาศาลมณฑลแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ๑๒๘

นาย ประวง ยกรรบัตร เมือง เป็นพนักงานอัยการ ยังไม่พอใจ จึงทูล
เกล้าฯ ถวายฎีกาขอ ให้เพิ่มโทษ อีก หม่อมเจ้าสัญญาพิเศษ ลงนามแทน
เทศาภิบาลในฎีกา.

กรมการฎีกา ได้ตรวจจำนวนนี้ ตลอดจนแล้ว เห็นว่านายเพิ่นคนนี้ได้
ทำผิด เป็นอุกฉกรรจ์อันหนัก ศาลเมืองวินิจฉัยว่าที่ คณะนายอิม เพราะ
เหตุเข้าห้ามมิให้บุตร คือ สู้ บิดา เจตนาไม่ร้ายแม้ทั้งแรง ไปจนข้างหนึ่ง
มีบาดเจ็บโทษเพียงปรับ ๕๐ บาทก็พอสมควรแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าเห็น
ด้วยเกล้าฯ ว่า ฎีกาขอเพิ่มโทษนี้ ชอบด้วยรูปความทุกประการ ศาล
มณฑล กับ ศาลข้าหลวงพิเศษ ตัดสินให้ลงโทษจำคุกจำเลยถึง ๖ เดือน นั้นเป็น
การเห็นผิดหนัก กอปรให้ยกเสียเถ เมื่อได้ทราบว่านายเพิ่นจำเลยต้อง
ขังมาแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๑๒๘ เพราะความตั้งข้างโน ศาลสูงกว่าจะ
ต่างถึงเรื่องได้ ก็ล่วงเวลามาหลายเดือนเช่นนี้ ก็เหลือเกินกว่า
โทษที่ศาลใด ๆ จะได้เห็นว่าควรลงแก่ นายเพิ่นได้ ชอบ ให้ปล่อย
ตัวไปทันที แต่ให้ยกฎีกาอัยการ ใจเสีย.

อนึ่ง ความข้อนี้ปรากฏแก่ใจว่า อัยการ กับเจ้าพนักงานผู้ใหญ่ในตำบล
นั้น ไม่ค่อยพิเคราะห์สอดส่องหนักหนาในมุดคดีมุงจะเอาแต่ใจ อุทธรณ์ฎีกา

กระ หน้า กั้น รุ่ม ไป ไม่เพียง แต่ พอ หอม ปาก หอม คอ ดู เหมือน รวด กระ
 ว่าเป็น เรื่อง ร้ายแรง แสง ฉกรรจ์ สัตว์ ผู้ ยาก เช่น นั้น จะ ต่อ ผู้ กระไร ได้ กว่า
 ถัด จะ สุก งา ก็ คง ใหม่ หหมด น่า ที่ คน ใน ชนบท นั้น ๆ จะ ต้อง ทรมาน ถ้า
 บาก โน อัน ไซ้ ที่ ไซ้ ทวง ดุจ คติ นี้ เป็น นิตินะ อุทาหรณ์ ขอ ให้ ตั้ง สติ
 ตั้ง วร แต่ ถ้า ถูก ได้ ว่า ความ เที่ยง ชราม อัน ประกอบ ด้วย เนตคาปรณีย์ นี้ มี
 โน ผู้ เป็น โทณ ผู้ มี อ่อนจว่า วาชากร ใน แห่ง หน ตำบล ไต่ ๆ ได้ ชื่อ ว่า นำ ความ
 ศุข สัม บุรณ์ มาสู่ ประเทศ ที่ นั้น ๆ เป็น มิ่งขวัญ แด่ ก้าว ถึง ของ แผ่นดิน ทน ที่ ยั่งยืน

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๑๓๑๖

กรมสวัสดิการ
 พระยา กฤติ กานกรณิ กิจ
 พระยา นรเนศิ บัญชา กิจ

อธิบดี ทรง ปกฤษา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๙๐ พ. ศ. ๒๔๕๔

ล้มคบบ ลักทรัพย์ รับของโจร

คนหนึ่ง ไปลักทรัพย์เขามา อีกคนหนึ่ง ไปรับค่าไถ่
จากเจ้าทรัพย์ ถ้าปรากฏว่า ฉาย ๒ คนนี้ สมเสือบสิ้น กิน
สุราด้วยกัน แล้ว ท่านต้นนิษฐานว่ามีส่วนร่วมคิดกันในการร้ายนั้น
สองคน ล้มคบบกัน คนหนึ่งไปลักทรัพย์ อีกคนหนึ่ง
ไปรับค่าไถ่ คนรับค่าไถ่มีโทษฐาน รับของโจร

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราจ ฎีกา โจร ๑๓๓๓
พิพากษา ค่ำต ออกชอณ ข่า หลวงพิเคษ

ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง นคร นายภ โจร
นายเที่ยง นายก็ นายเปตง จำเลย

โจท พ้อง ค่ำต เมือง นคร นายภ หา ว่า เมื่อ วันที่ ๑๘ เมษายน ๑๒๓๘ เวลา กลาง
วัน จำเลย ล้มคบบกัน เปน คน ร้าย ลัก ทรัพย์ ของ ข้า ทรง พลับ ไป ๑ ทรัพย์ ราคา

๕๖ บาทที่ ตำบล ท่าช้าง อำเภอ เมือง นครนายก ในคืนเดียวกันนั้น เวลา
กลางคืน นายก็จำเลยรับเงินค่าไถ่กระเบื้อง ๓๖ บาทจาก อำแดง พลับ แล้ว
คืนกระเบื้องให้ ขอให้ส่งโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณอาญา ส่วนที่ ๘ หมวดที่ ๑

จำเลยทั้ง ๓ ให้การปฏิเสธ ในข้อที่ลักกระเบื้อง ต่าง ชัด กัน คือ นายเที่ยง
จำเลย ว่าตามคืน เวลาที่โจทก์หา นั้น จำเลย ไป ทวงเงิน นาย กี่ ๆ ขอ ผัด
จำเลย ก็ กลับบ้าน ครั้น เวลา คืน เช้า แล้ง แล้ง จำเลย ออก มา หลัง บ้าน พบ
นาย เปดั่ง จำเลย ซึ่ง เป็น น้อง นาย กี่ ขี กระเบื้อง ราย หนี ไป ซ้ำ ที่ วัดท่า ช้าง นาย
กี่ ได้ ถ้าม แด ก่า จับ ไม่ ให้ จำเลย พด ใน เรื่อง ที่ นาย เปดั่ง ไถ ขี กระเบื้อง ไป แล้ว
นาย กี่ ก็ ขอน จำเลย ไป ดู กระเบื้อง ที่ บ้าน นาย เปดั่ง.

นาย เปดั่ง จำเลย ปฏิเสธ คำ ชัด นาย เที่ยง แล ว่า เหตุ นาย เที่ยง ปรี กั ปรี ว่า
เขา จำเลย นั้น ก็ เพราะ จำเลย ไถ ให้ การ ไถ ชน ไถ ล่อน ว่า ได้ เห็น นาย เที่ยง
ลัก ขี เขา กระเบื้อง ไป

นาย กี่ จำเลย แก้ว ว่า จำเลย ไถ ขอ ย เจ้า ทร พย คิด ตาม กระเบื้อง จำเลย
ทราบ ว่า นาย เที่ยง เขา กระเบื้อง ไป จึง ไป พด จา ขอ ไถ นาย เที่ยง จะ เขา
๓๖ บาท

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ถ่า นาย เที่ยง จำเลย ไถ เป็น ผู้ ลัก กระเบื้อง ของ อำแดง
พลับ ไป ใน เวลา ที่ ปลด อย แล้ง นาย กี่ จำเลย ได้ เป็น ผู้ รับ เงิน จาก อำแดง พลับ
๓๖ บาท โดย กล่าว ว่า จะ ไป ไถ กระเบื้อง ให้ อำแดง พลับ ครั้น รุ่ง ชื่น

ข้าแต่ พระบิณฑุ ส่วน นาย เบ่ง นั้น พิจารณา ไม่ได้ ความว่า
เป็น คน ร้าย คำต เมืองนคร นายจิ่ง พินทกษา ว่า นายเที่ยง จำเลย มีความ
ผิด ตาม มาตรา ๒๙๕ แต่ นายก็ มีความ ผิดตาม มาตรา ๓๒๓ แห่ง กฎหมาย
ลักษณะ อาญา ให้จำคุก นายเที่ยง มีกำหนด ๒ ปี นายก็ มีกำหนด ๑๘
เดือน ส่วน นาย เบ่ง นั้นให้ปล่อยตัวไป คำต เมืองนคร ปราบจันบุรี เห็น ชอบ
ด้วย คำ พินทกษา คำต เมือง

นายก็ จำเลย อทธรณ์

คำต อทธรณ์ ว่า หวง พิเศษ เห็นว่า การ ที่ นาย ก็ จำเลย เบน เจ้า นำ ไป
ช่วย เล่า กระบือ คืน จะ เหมาะ เขา ว่า เป็น พวก คน ร้าย ไป หมด ทั้ง นั้น ยัง ไม่ ชอบ
คิด ข้าง เจตนา ให้ นาย ก็ บาง แต่ ให้ ได้ ผล ที่ ยัง ไม่ แน่ เป็น ข้อ ที่ เกิด อับ แดง
ควร ให้ ปล่อย ตัว นาย ก็ พัน โทษ ไป

อัยการ โจท ทูล เกต๋า ๆ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระ ราชทาน ทรง คดี เรื่อง นี้ สอดคล้อง ทาง
พิจารณา ได้ ความ ตาม ซึ่ง ได้ กราบ บังคม ทูล พระ กรุณา มา ตั้งแต่ ข้าง ต้น ตาม
ที่ คำต เจ้า หวง พิเศษ ยก เหตุ ผล ขึ้น อธิบาย ปล่อย ตัว นาย ก็ ไป นั้น ข้าพระ
พุทธเจ้า ไม่ เห็น พ้อง ด้วย ข้าพระพุทธเจ้า เห็น ด้วย เกต๋า ๆ ว่า คำ ซึ่ง
คำต เมือง แด คำต เมืองนคร ยก ขึ้น ปฎักษา เพราะ ขาด ร้อย พิจารณา ได้ พิสูจน์ ว่า
นาย ก็ แด นาย เที่ยง เป็น คน ดุร้าย ยี่สิบ ปีด้วยกัน กระบือ ที่ ถัก มา นั้น นาย เที่ยง
จะไป ขาย ใคร ไม่ได้ จึง ได้ ถัก กับ มา ทำ เบน เจ้า นำ รับ เล่า กระบือ ให้ แก่ ข้าแต่
พระบิณฑุ นาย ก็ กับ นาย เที่ยง ได้ ร่วม คิด กัน มา แต่ เริม แล้ว เมื่อ ได้ ความ เช่น

นี้ ก็ไม่ควรให้นายก็ รอดพ้น พระราช อนุญาตไปได้ ขอมาให้คดี คงแปลไป
ตาม คำ พิพากษา ศาล เมือง แด ศาล มณฑล นั้น ให้ยก คำ พิพากษา ศาล
อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ เสีย.

วันที่ ๓๖ สิงหาคม ๓๓๐

กรม สวัสดิ์
พระยาฤทธิพิทักษ์
พระยา นวเนตย์อนุชากิจ
พระยาจักรีปานีศรีวิชัยดิษฐ์

อธิบดี ทรง ปฤกษา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษา ที่ ๑๙๒ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา ฎีกา

ศาล ตัดสินลงโทษ จำเลย เพียง ๖ เดือน แต่ให้รอ การลง
อาญาไว้ ๖ เดือน ชัยการฎีกาไม่ได้ออก การขอ ฎีกา ลงอาญา ก็เป็น
อันลงโทษ ในกำหนดนั้น เหมือนกัน

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกาโจทก์ อุตธรณ์
คำพิพากษา ศาล อุตธรณ์ ข้างหลวงพิเศษ
ในคดี ระหว่าง ชัยการ เมือง นครนายก โจทก์
นายปลั่ง นายรง จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง เป็นสอง ส่วนอนึ่ง กล่าวคำเมื่อ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์
๓๒๗ เวลา กลางวัน มีฎีกาของ พระ พด หายไป ๑ ม้า แต่ใน วันที่ ๒๓
กุมภาพันธ์ ๓๒๗ มีคนร้ายลัก ฎีกาของ ชุนภักดีไป จาก ที่ เดือน ๗ ฎีกา
คือ มาเจ้าพนักงานจับ ม้า แต่ ฎีกาของ พระ พด กับ ชุนภักดีได้ ที่ จำเลย ขอ
ให้ ศาล ลงโทษ.

นายรง จำเลยให้การ ว่า จำเลยกับ นายปลั่ง ไปเมือง ปจันตะคาม
ด้วย กัน เพื่อ จะ หา แพทย์ รักษาตา จำเลย เสีย ตา ทั้ง ๒ ข้าง
ครั้น ถึง เมือง ปราจัน นายปลั่ง ได้ ฎีกา ม้า ด้วย ๗ ฎีกา นายปลั่ง บอก

ว่าเป็น กระบือ ของ นายปลั่ง แล้วก็ได้ กระบือ ค่อม มา ถึง เขาใหญ่ เป็น เวลา
 ถวายคืนเจ้าพนักงาน จึง จับตัว จำเลยได้ กระบือ แด่ม้า นั้น หมายใช้ ของ จำเลยไม่
 นายปลั่ง ให้ การ ปฏิเสธ คำ ชัด นายรง แต่ ค่อม อั้ง ฐาน ที่ อยู่
 ศาล เมือง นครนายก พิจารณา แล้ว เห็นว่า คดี ทั้ง ๒ จำนวน ที่ โจท หา
 นี้ ยัง ไม่มี เหตุ ชัด ควร ที่ จะ ลงโทษ จำเลยได้ จึง ตัดสิน ให้ยกฟ้อง โจท
 ปล่อยตัว จำเลยไป.

โจทอุทธรณ์ ศาล มณฑล ประจวบบุรี พิจารณา แล้ว เห็น ตาม คำ
 พยาน ว่า จำเลย ทั้ง ๒ คน ได้ ออกจากบ้าน ไป ด้วยกัน แต่ เมื่อ ได้ กระบือ
 ก็ มา ด้วยกัน เจ้าพนักงาน จับม้า แด่ กระบือ ได้ เช่น นี้ จำเลย ต้อง มีความ
 ผิด ฐาน รับ ของโจร ต้อง ด้วย กฎหมาย ดักษณ อาญา มาตรา ๓๒๓ ให้ ยก คำ ตัด
 สิน เดิม เสีย ให้ จำคุก นายปลั่ง จำเลยได้ มี กำหนด ๓ ปี ส่วน นายรง นั้น มี
 เหตุ ควร ประณัย ให้ จำคุก ได้ มี กำหนด ๖ เดือน.

โจท จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ เห็น ว่า คดี คง ชัด ชัด
 ได้ แต่ ว่า นายรง จำเลย มีความ ผิด ฐาน รับ ของโจร ตาม กฎหมาย ดักษณ อาญา
 มาตรา ๓๒๓ เห็น ว่า นายรง ควร รับ พระราช อาญา ๓ ปี แต่ นายรง จำเลย ได้
 ให้ การ ประณัย แห่ง การ พิจารณา ควร ที่ รับ ความ ประณัย ตาม มาตรา
 ๕๘ ให้ จำคุก นายรง กำหนด ๖ เดือน แต่ นายรง จำเลย จึง เสีย ทั้ง ๒ ข้าง เป็น
 คน พิจาร ทั้ง ไม่ได้ ความ ว่า ได้ เคย รับโทษ มาก่อน คดี นี้ บาง จึง ให้ ลง การ
 ลง อาญา ได้ ตาม มาตรา ๕๓-๕๖ แห่ง กฎหมาย ดักษณ อาญา นั้น แต่ คดี
 ส่วน ตัว นาย ปลั่ง จำเลย นั้น โจท ห้าม หลีก ฐาน พอ ที่ จะ ให้ ศาล นี้ เห็น ว่า

นายปลั่งได้เป็นคนร้ายลักม้า แดกระบือ รายนี้ไม่ ให้ปล่อยตัว พันโทไป.

โจทท์เหตุเกล้า ๆ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้าได้ตรวจคดีเรื่องนี้ตลอดแล้ว เห็นด้วยเกล้า ๆ ว่า ฎีกาของโจทท์ ในคดีนายรวง นั้นต้องบดห้ามตาม ประสงค์ เรื่อง ถวายฎีกา บี้ ๓๓๗ เพราะตามที่ ศาลอุทธรณ์ ข้า หลวงพิเศษ ย่าง โทษ จำคุกนายรวง กำหนด ๖ เดือน แต่ให้รอการ ลงอาญาไว้ ฉะนั้น ก็เป็น อัน ลงโทษ ในกำหนดนั้นเหมือนกัน จึงไม่ควรวินิจฉัยในคดี นี้ต่อไป

แต่ส่วนคดี นายปลั่ง ซึ่งปกครองมาว่า พยาน ยังไม่ พอ จะ เขาเป็น พิสูจน์ได้ ให้ปล่อยตัวไป นั้น เห็นด้วยเกล้า ๆ ว่า พิพากษา มาขอแล้ว ควรให้ยก ฎีกาโจทท์ให้บังคับ คดีตาม คำ พิพากษา ศาล ข้า หลวง พิเศษ นี้.

วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๑๙๑๐

กรมตุลาการ

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยานเรนทิพย์

พระยาจักร์

อธิบดี ทรง ปกษา

คำพิพากษาที่ ๑๘๕ พ.ศ. ๒๔๕๔

วิชาชุลมุน บอingkัน ตัวการสมรู้

ต่างมีพวกเต็มใจเข้าต่อสู้ทำร้ายกัน โดยไม่ปรากฏว่า ฝ่ายใดตั้งใจจะมาทำร้าย ถ้ามีสาเหตุกัน มาแต่แรกแล้ว ท่านสันนิษฐานว่าเป็นคดีวิวาท

คดีวิวาทชุลมุน เมื่อไม่ปรากฏบุรพเหตุสาเหตุแลกรณชั้น จากฝ่ายใด ต้องวินิจฉัยว่า พวกที่ส่งขึ้นไปวิวาทเป็นฝ่ายก่อเหตุ พวกที่ชยู่ในถิ่นเป็นบอingkันไม่มีผิด.

เมื่อคดีเป็นวิวาทชุลมุน ถึงจะใช้อาชวบน ยิงกันตาย ถ้าไม่ปรากฏว่าคนใดลงมือยิงแล้ว จะลงโทษฐานตัวการฤสมรู้ ฆ่าคนแก่ใครไม่ได้ ต้องลงโทษตามบท วิวาทมาตรา ๒๕๓

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราจฎีกา โงท อุตอรณ คำพิพากษา คัด อุตอรณ

ในคดี ระหว่าง กรมชยัการ โงท นายฉัต นายเด็ก นายอิน นายยา นายอชต นายแจ้ง จำเลย

คดีนี้ โงทแยก ฟ้อง เปน ๒ ส่วนน มีใจความ ต้องกัน ว่า เมื่อ วันที่ ๓ มีนาคม ๑๒๗ เวลาถากัน นายฉัต นายเด็ก นายอิน นายเบียม พวกหนึ่ง นายยา

นายฮืด นายแจ้ง นายแดง พวกหนึ่ง คือ ชาวภูธรบ่มมือกัน ก่อการ วิฉาท ที่
 ตำบล บางแวก แขวง กรุงเทพฯ พวกนายฉัตร ทำร้าย ร่างกาย นายแดง ขาดใจ
 ตายแล ทำร้าย ร่างกาย นายยา นายฮืด มี บาดแผล ล้ำหัตถ์ พวก นายยา
 ได้ ทำร้าย ร่างกาย นายเบี่ยม ขาดใจตาย และ ทำร้าย ร่างกาย นายฉัตร นายเด็ก
 มี บาดเจ็บ ขอ ให้ตั้งโทษ จำเลยตาม กฎหมาย ตักกษณอาณา มาตรา ๒๕๑-๒๕๓
 จำเลยทั้งหมด ให้การ ปฏิเสธ ข้อหา โจทก์ แต่ ต่าง ชัดทอด ซึ่งกัน แลกัน
 ศาล พระราชอาณา เห็นว่า จำเลย ทั้ง ๒ พวก ได้ วิฉาท ทำร้าย ซึ่ง กัน
 แลกัน แต่ ทั้ง ๒ ฝ่าย ต่าง ให้การ ชัดทอด กัน จำ ฝ่าย หนึ่ง กระทำผิด แก่ คน
 จึง กระทำ ให้ ยัก แก่ ทาง พิจารณา แต่ เห็น ว่า พวก นายยา เป็น ผู้ อยู่ ใน ที่ ทำ
 การ พวก นาย ฉัตร เป็น คน เกี่ยว ไป ก่อเหตุ พวก นาย ยา กระทำ โดย
 บ่มมือกัน ไม่มี ความผิด ตาม กฎหมาย ตักกษณอาณา มาตรา ๕๐ ฝ่าย พวก นาย
 ฉัตร ที่ กระทำร้าย พวก นาย ยา นั้น จะ ชัด ว่า คน ไต คน หนึ่ง เป็น ผู้ ทำร้าย
 ร่างกาย หรือ ยิง นายแดง ตาย ยัง ไม่ แน่ชัด จึง ชัด ว่า นายฉัตร นายเด็ก
 นายฮิน จำเลย ๓ คน นี้ มีความผิดฐาน ร่วม รุ้ ออก หนุ่ ใน การ ที่ ยิง นายแดง ตาย
 ต้อง ด้วย กฎหมาย ตักกษณอาณา มาตรา ๑๕ แล ๒๕๑ จึง พิพากษา ให้ จำคุก คดี
 ๑๕ ปี ให้ลด ลง ๑ ส่วน เหลือ ๒ ส่วน คง เป็น กำหนด โทษ จำคุก คดี ๑๐ ปี
 แต่ นายฉัตร จำเลย รบ โทษ ฐาน ตก ทรัพย์ ค้าง จำคุก ๖ เดือน มา ครั้ง หนึ่ง แล
 ให้ เพิ่ม โทษ ตาม มาตรา ๑๒ อีก ๑ ใน ๓ คง ให้ จำคุก นายฉัตร จำเลย รวม ๑๓ ปี ๕
 เดือน ส่วน นายเด็ก นายฮิน ยัง ไม่ เคย ต้อง โทษ ควร กรุณา ตาม มาตรา
 ๕๕ คง ให้ จำคุก นาย ฮิน นาย เด็ก มี กำหนด คดี ๖ ปี

นายฉัตร นายเด็ก นายอิน จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ พิจารณา แล้ว ตง
 เนื้อเห็นว่า จะ ตง โทษ จำเลย ตาม กฎหมาย ตักษณชาญา มาตรา ๖๕ ไม่ได้
 เพราะ ไม่ปรากฏว่า ใคร เป็นผู้ยิง นายแดง ตาย แต่ รู้ ไม่ได้ ว่า จำเลย ทั้ง ๓
 ได้ ออก หนุ่ นแก่ คน ที่ ยิง นายแดง ตาย อย่างไร ควร ตง โทษ จำเลย ตามกฎ
 ทหมาย ตักษณชาญา มาตรา ๕๕. จึงพิพากษาแก้ คำพิพากษา ศาล พระราชชาญา
 ใน ข้อที่ ตง โทษ จำเลย ตาม มาตรา ๖๕ นั้น เสีย ให้ ตง โทษ จำคุก นายฉัตร
 นายเด็ก นายอิน ตาม มาตรา ๕๕. ไว้ มี กำหนด คุก ๒ ปี แต่ นายฉัตร จำเลย
 เคย ตง โทษ ฐาน ตัก ทรัพย์ ต้อง จำคุก ๖ เดือน มา ครั้ง หนึ่ง แล้ว ให้ เพิ่ม โทษ
 นายฉัตร จำเลย ๓ ใน ๓ ตาม มาตรา ๑๒ รวม ให้ จำคุก นายฉัตร มี กำหนด ๒ ปี ๘ เดือน
 นอกจาก นี้ ตง ตาม คำพิพากษา ศาล พระราชชาญา

โจทก์ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา แต่ ย้าย เล็ก ตาย ระหว่าง คดี

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ ตรวจ จำนวน นี ๓ ตอน แล้ว เห็น ด้วยเกล้า ฯ ว่า เมื่อ
 คดี วัน เกิด เหตุ นั้น นาย ยา แล นายแดง ผู้ คาย ได้ จน เข้า อยู่ ที่ ตาม นาย ยา
 ครั้น เวลาดึก ๕ โมง นายฉัตร นายเด็ก นายอิน ถือ อาวุธ ครอบ มือ กัน เติร ถัด จาก
 ถวาง นา นายปาน แต่ ทาง ที่ จะ ถัด นั้น ต้อง เติร ผ่าน ทาง ตาม นาย ยา แต่
 ฝ่าย โด จะ เป็น ผู้ ก่อ เหตุ นั้น จำเลย ทั้ง ๓ ฝ่าย ต่าง ซัด กัน แล้ว พวก นาย ยา ก็
 เขา เป็น ยิง ถูก นายเบียม แล กลุ่ม รวม ทูบ ตี พวก นาย ฉัตร เห็น เหตุ ชัก ถ้าง ก็ หนี
 ไป ฝ่าย พวก นาย ยา ก็ ว่า นาย ยา กับ นายแดง ถ้าง จน เข้า อยู่ ที่ ตาม นา
 พวก นายฉัตร ถือ อาวุธ ตรง มา กลุ่ม รวม ทูบ ตี แต่ เขา เป็น ยิง ถูก นายแดง เพราะ
 ฉะนั้น จะ พัง คำ ฝ่าย โด ไม่ได้ โดย พวก นายฉัตร ก็ ปรากฏ จะ มี ความ ร้าย

พวก ของ คน แล ให้ ความ ร้าย แก่ พวก นาย ยา ฝ่าย พวก นาย ยา ก็ บิด ความ ร้าย พวก ของ คน แล ให้ ความ ร้าย แก่ พวก นาย ยัด ผล ที่ ดี ที่ ทั้ง ๒ พวก ต่าง ถูก กระตุ่น บิน ตาย ฝ่าย ละ คน แล มี ฆาต ฆาต ทั้ง ๒ ฝ่าย แต่ ไม่ ปรากฏ ว่า ฝ่าย ไต มี เจตนา จะ กระทำ ร้าย หรือ มี สาเหตุ กัน มา แต่ เดิม คดี พอ จระ ดัน นิษฐาน ได้ แต่ ว่า เป็น การ วิฉาท เพราะ เมื่อ ขณะ เกิด เหตุ นั้น ทั้ง ๒ ฝ่าย ต่าง มี ฆาต พอ เพียง ที่ จะ ตัด ตู กัน

ได้ ความ เห็น นี้ ข้า พระ พุทธ เจ้า เห็น ด้วย เถลา ว่า ที่ ศาล อุทธรณ์ พิพากษา วาง บท มา นั้น ชอบ ด้วย ทาง พิจารณา แล้ว ควร ให้ ยก ฎีกา ของ โจท เลี้ย ให้ คดี เป็น ไป ตาม คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ทุก ประการ.

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๑๓๑๑

กรม ศัสติ
พระยา กฤติกา นุกรณ์ กิจ
พระยา นรเนติ บัญชา กิจ
พระยา จักร ปาณั ศรี คีรี วิดี ทัช

อธิบดี ทรง ปกฤษา

คำพิพากษา ที่ ๑๗๑ พ.ศ. ๒๔๕๔

ที่ดินหลาย เจ้าของจำนำกรรมสิทธิ์

สองคน ได้รบ มรดกที่ดิน มาด้วยกัน คนหนึ่ง ปล่อยให้
อีกคนหนึ่ง เอาที่ดินนั้น ไปจำนำผู้อื่น เวลาจำนำก็ได้ประ
ภาศ ใย่ชญา แต่หา มีใคร คิดค้น ไม่ คิดดินว่าผู้รับ จำนำ
ไว้ โดยชื่อ เช่นนี้ ได้ ที่ดิน เป็น สิทธิ

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ ทรง จูฎิกา ใจทศุทธรณ์ คำพิพากษา
ศาล จูฎิการณ รัชกาลดวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง นายอุย บิดา ฮ่างแดง ฮอย บุตรี โจทย์
นายเดื่อย จำเลย

นายจัน ผู้ยื่น คำร้อง ขัด ทวิพิย เข้า มา ใน ส่วนจน
คดีนี้ ได้ มี คำพิพากษา ศาล เมือง สมท สงคราม ให้จำเลย นำคืนเงิน ๕๐๐
บาท ดอกเบี้ย ๖๐ บาท ได้ที่ ส่วน คับต บางแถม จากใจ ถ้าจำเลยไม่มีเงิน
ได้ ก็ให้เอาที่ดิน ชาย ทอด ตาดเอา เงิน ใช้ ใจท ถักเงินเหลือ ให้
คืน แก่ จำเลย มุต คดีเป็น ที่ สุด เพียง ศาล รัชกาลดวง พิเศษ

จำเลย ไม่กระทำตาม โจทก์ ร้อง ขอ อีต ส่วน ราย ทอดตลาด ศาล
ได้ ออก หมาย ยึดแล้ว

ฝ่าย นาย จำ ยื่น คำร้อง ว่า ที่ ส่วน ราย นี้ โฉนด หนึ่ง ๘ หนัก เป็น ส่วน
ของ ข้าแดงแพ่ง ๕ หนัก เป็น ส่วน ของ นาย จำ ๕ หนัก ข้าแดงแพ่ง เป็น ผู้ยึด ถือ
โฉนด การ ที่ จำเลย เขา ส่วน ๕ หนัก ของ ผู้ยื่น คำร้อง ไป จำนำ โจทก์ ได้
จน เกิด คดี พ้อง ร้อง กันขึ้น จน ศาล คัดสิน ให้ ได้ นั้น ผู้ยื่น คำร้อง ไม่ รั
สึก พัง มา รั สึก ต่อ เมื่อ ศาล ออก หมาย ขาย ทอดตลาด นี้ เอง ขอ ให้ ศาล
เลิก ถอน การ ขาย ทอดตลาด เสีย

ฝ่าย โจทก์ แก่ คำร้อง ว่า เดิม นาย จำ ผู้ยื่น คำร้อง ได้ พ้อง นาย เฉื่อย จำเลย
ใน เรื่อง ส่วน ราย นี้ คดี ถึง ที่ สุด ศาล ข้า หดวง พิเศษ คัดสิน ให้ นาย จำ แพ้
นาย เฉื่อย เห็น ว่า ที่ ส่วน ราย นี้ เป็น สิทธิ ของ ตน แล้ว จึง ได้ ขอ ประกาศ โฆษณา
ต่อ เจ้าพนักงาน ยึดไว้ ที่ ส่วน ไม่มี ผู้ หนึ่ง ผู้ใด คัดค้าน จน ครบ กำหนด แล้ว
จึง ได้ ทำ หนังสือ สัญญา จำนำ ไว้ แก่ โจทก์

ศาล เมือง สมุทรสงคราม ได้ ได้ ส่วน คดี เรื่อง นี้ แล้ว ได้ ความ สม คำ ซึ่ง โจทก์
ได้ คัดค้าน มา จึง มี คำ สั่ง ให้ ยก คำ ร้อง นาย จำ เสีย ศาล มณฑล
ราชบุรี พิพากษา เห็น ชอบ ด้วย กับ คำ สั่ง ศาล เมือง

นาย จำ อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้า หดวง พิเศษ เห็น ว่า ใน คดี ระหว่าง
นาย จำ โจทก์ นาย เฉื่อย จำเลย ตาม คำ หมาย เลขแดง ที่ ๗๓,๓๒๓ นั้น นาย
จำ ทา ว่า ที่ ส่วน ราย นี้ เป็น มรดก ข้าแดง ปุ๊ก ๆ ยก ให้ นาย จำ ฝ่าย นาย เฉื่อย
จำเลย ต่อสู้ ว่า ข้าแดง ปุ๊ก ยก ให้ จำเลย แต่ ศาล อุทธรณ์ ข้า หดวง พิเศษ

พิพากษา ยกฟ้อง นายจัน นั้น โดยอ้าง เหตุว่า นายจันไม่ได้ฟ้องขอแบ่งโดย
 ทาง มรดก ซึ่ง นายจันกับจำเลย มีอำนาจ จะได้รับ มรดก ชำแคง ปก ด้วย
 กัน ที่ ส่วน รายนี้ หาได้ คัด อำนาจ นายจัน ใน เรื่อง ที่ จะ ฟ้อง ขอแบ่ง มรดก
 ชำแคง ปก ไม่ แต่ศาลไม่ได้ชี้ ขาดว่า ส่วน รายนี้ จะ ควร ตก เป็น มรดก ของ
 ชำแคง ปก ด้วยหรือไม่ อย่างไร ก็ คดีตาม ส่วนคน ปราบกฏ ว่าเมื่อ ศาล คัดสิน
 ยกฟ้อง นายจัน ครั้ง นั้น นายจัน ยัง ทำกิน อยุ่ใน ส่วน ๕ ไร่ นั้น นายเฉียบ
 จำเลย จะ เข้า ไปทำ อะไร ก็ไม่ได้ จึง เอาไป จำนำ นาย หุจอใจไว้ ต้อง
 วินิจฉัย ว่า นาย เฉียบ ผู้เดียว ไม่ มีอำนาจ เขา ส่วน เณาร ๕ ไร่ นี้ ซึ่งมี ชื่อ นายจัน
 อยุ่ใน โฉนด ไป จำนำ โดย ตำพิงได้ (แม้แต่จะ ปราบกฏว่า เป็น มรดก ของ
 ชำแคง ปก ก็ คดี แต่ นายจัน ได้ เข้า ปกครอง อยุ่) เวลา นี้ ศาล เห็น ว่า ไม่
 ควร วินิจฉัย ถึง เรื่อง มรดก ชำแคง ปก ซึ่ง จะ ดำเนิน ไป ตาม คำ พิพากษา ส่วน
 หมายเลข แดง ที่ ๗๓/๑๒๓ เพราะ ยัง ไม่มี ฝ่ายใด ทำ คำขอ ขึ้น มา จึง พิพากษา
 ให้ ยก คำ ตั้ง ศาล เมือง แต่ ศาล มณฑล เดียว ให้ ถอน การ ยึด ส่วน ๕ ไร่
 นี้ ด้วย ให้ โจท เดียว คำ ขอรรมติ ยิน แทน นายจัน ผู้ ของ

โจท ทูล เถลัว ๆ ถวาย ฎีกา

กรรมการ ฎีกา ได้ ทราบ ว่า ส่วนคน แดง นี้ คำ ตั้ง ว่า ตาม ที่ ศาล เมือง ได้ ส่วน
 คำ ร้อง นายจัน ก็ คดี โจท คัดค้าน คำ ร้อง นายจัน ก็ คดี ซึ่ง อ้าง ถึง คดี หมายเลข
 แดง ที่ ๗๓ ๑๒๓ เป็น หลัก นี้ ศาล ฎีกา เห็น ว่า ทาง พิจารณา จะ ต้อง ให้

ปรากฏว่า ส่วน ราย นี้ แต่เดิม มา ชำแดง บุก หรือ ใคร ยึด ถือ เป็น เจ้า ของ
เมื่อ ชำแดง บุก ตาย แล้ว ใคร ยึด ส่วน ราย นี้ อยู่ จน เมื่อ ไร ก่อน หรือ ภาย

หลัง ที่ พ้อง ร้อง กัน ใน เรื่อง ก่อน ควร ให้ ศาล เมือง พิจารณา ข้อ เหล่า นี้ ให้
สิ้น กระแส ความ บัด นี้ ศาล เมือง ได้ พิจารณา มา แล้ว คง ได้ ความ ตั้ง ค่อ ไป นี้

ชำแดง แฟง พยาน โจท เบิก ว่า เมื่อ ชำแดง บุก มี ชีวิต อยู่ ได้ ทำ กิน ใน
ส่วน ราย ดิฉาท น้ มา ครั้น ชำแดง บุก ตาย แล้ว นาย เตี่ย กับ นาย จัน
เป็น ความ กัน แล้ว ใคร จะ เป็น ผู้ ทำ ส่วน ค่อ ไป ไม่ ทราบ นาย เตี่ย นาย จัน
เคย ให้ เงิน พยาน ไป เสีย ค่า ฮาก

นาย บุตรี แด่ จัน จัน ผู้ใหญ่ บ้าน เบิก ว่า เมื่อ ชำแดง บุก ยังมี ชีวิต อยู่
ได้ เป็น ผู้ เก็บ ส่วน ราย นี้ ครั้น ชำแดง บุก ตาย แล้ว นาย เตี่ย ได้ เป็น
ความ กับ นาย จัน แด่ นาย จัน แล้ว นาย เตี่ย ก็ เข้า ส่วน ไป จำ นำ ไว้ ค่อ โจท
ระหว่าง ๓ ปี นี้ นาย จัน ได้ เข้า ทำ ส่วน ราย นี้ ก่อน นั้น ไม่ ทราบ ว่า ใคร ทำ เมื่อ
ชำแดง บุก ยัง ไม่ ตาย นั้น นาย เตี่ย ได้ อยู่ กับ ชำแดง บุก ครั้น ชำแดง
บุก ตาย แล้ว นาย เตี่ย ได้ ไป อยู่ ที่ ฮัน

นาย จัย กำนัน เบิก ว่า เมื่อ ชำแดง บุก มี ชีวิต อยู่ ได้ เป็น ผู้ เก็บ ส่วน ราย
นี้ ครั้น ชำแดง บุก ตาย แล้ว นาย เตี่ย ก็ เข้า ทำ กิน ได้ ไม่ เคย ก็
เกิด พ้อง ฮัน กับ นาย จัน ๆ แพ้ พยาน ได้ ทำ รายงาน ขึ้น ค่อ กรมการ ชำแดง ข๑

ใบโฆษณาเพื่อจำหน่ายสวน แก่โจทก์ เมื่อโฆษณานั้นไม่มีใคร คัดค้าน แต่เมื่อ นายเด็ยจำหน่ายสวนแก่โจทก์แล้ว โจทก์ก็ไม่ได้เข้าทำ ใต้ทั้ง รกร้าง อยู่ จนเมื่อ ๕ ปี มาแล้ว นายจันจึงได้เข้า ทำสวน มา จน ทุกวันนี้ นายจัน เข้า ทำสวน รายวัน ได้ ปีเศษ โจทก์ ก็ พ้อง นายเด็ยให้ ได้ ที่ รายวัน

ส่วนพยาน นายจัน ผู้ร้อง มี ๒ ปาก บอก ความ ว่า สวนรายนี้ เดิม เป็น ของ ข้าแดงปุก นายจัน อยู่ บ้านเดียวกับ ข้าแดงปุก ครั้น ข้าแดงปุก ตาย นายจัน ก็ ยิง ทำสวน ต่อ มา จน ทุกวันนี้ ข้าแดงปุก ตายได้ ประมาณ ๑๐ ปีเศษ แล้ว พยานไม่ เห็น ใคร ทำสวน รายนี้ เลย นอกจาก นายจัน

ทรง พิจารณา ได้ ความ เช่นนี้ กรมการ ฎีกา เห็น ว่า โจทก์ ได้ รับ ข้อสวน ไว้ โดย สุจริต คน ข้อไม่ ควร จะ ต้อง ได้ ความ เสียหาย ฝ่าย นายจัน นั้น ถ้า ไม่ บิด ก็ ต้อง เป็น คน เฉลเรอ ละเอียด กิจ ชัด ค่อง จะ ทำ ใน หน้า ที่ รักษาทรัพย์ ของคน เป็น ชั้น ๆ มา จน เมื่อ เจ้าพนักงาน โฆษณา ก็ ไม่ รู้ ลึก ฮาทร ทำสวน ก็ ไม่ เคย เสีย เลย แต่ ได้ ความ ว่า สวนนี้ ตั้ง แต่ เวลา เป็น ความ กัน ชั้นแรกแล้ว

จน นายเด็ย เขา โฆษณา จำนำ สวนนี้ รกร้าง ต่าง อยู่ นายจัน พึง กลับ เข้า มา ยึด ถือ เมื่อ ๕ ปี ต่อ มา เมื่อ จำนำ แล้ว เสีย จ เพราะฉะนั้น บัดนี้ จะ มา กลับ ร้อง รัชชฉาง ทวิ พัย ซึ่ง โจทก์ ได้ ยึด ใช้ ณ ชัน ชอบ ด้วย กฎหมาย นี้ ไม่มี อำนาจ ที่ จะ รื้อ พัน คัด ขึ้น ได้ ฎีกา โจทก์ นี้ ควร พัง ได้ ให้ ยก คำ พิพากษา ค่ำต อุทธรณ์ จำหลวง พิเศษ เสีย ให้ บังคับ คัด เป็น ไป ตาม คำ พิพากษา

คัดต่าง แต่ให้ นายจัน เฝือก่ำ ธรรมนิยม ชั้น คำวังซัง ชัดทรัพย์ แด่คำทนาย
ความ ตาม ฮัตวา สูง คดตต ทุกศาล.

วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๑๓๓๐

กรมฉ้อฉลดี

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยาพรหมเชษฐาภิกข

พระยาจักรีประสิทธิ์วิจิตร

ฉันทิการูปฤกษ์

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๒๒๐ พ.ศ. ๒๔๕๕

ฎีกา

จำเลยคดีเดียวกัน คนหนึ่งโทษเกิน ๒ เดือน อีกคนหนึ่งโทษต่ำกว่า ๒ เดือน โจทก์ฎีกาเฉพาะจำเลยที่ต้องโทษต่ำกว่า ๒ เดือนไม่ได้

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา โจทก์อุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ฯ ชะลวง พิเศษ

ในคดีระหว่าง อัยการเมืองพุมเรียง โจทก์ นายชื่น จิน ยอต จำเลย

โจทก์หาจำเลยเมื่อวันที่ ๓๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๔ เวลากลางคืน จำเลยคบคิดกันแปดคนร้ายลักนำเอาของข้างคงพร้อมไป ๑ นก ๑ ตัว ๕๐ บาท ที่ตำบลเสม็ด อำเภอพุมเรียง เจ้าพนักงานจับตัวจำเลยกับนกสองกลางได้ ขอให้ศาลลงโทษจำเลย แต่ชี้แจงว่านายชื่นจำเลยเคยรับโทษฐานลักทรัพย์มา ๓ ครั้งแล้วไม่เช็ดผลตาม ขอให้ศาลเพิ่มโทษจำเลยด้วย

นายชื่นจำเลยให้การปฏิเสธ ต่อสู้ว่านกสองกลางนั้นจำเลยได้ยืมมาจากจิน ยอต ทำนกต่อ แต่รับว่าเคยต้องโทษมาแล้ว ๓ ครั้ง

จิน ยอตจำเลยให้การปฏิเสธชี้แจงว่า ข้อที่จำเลยให้การในชั้นใต้สวนว่าจำเลยได้ให้นายชื่นยืมนกไปนั้น เป็นด้วยนายชื่นให้จำเลยรับ

ประทวนตราจน เม่า แล้ว สอนให้จำเลยให้การ เช่น นั้น ความจริง จำเลย
หา ได้ ให้ นาย ชื่น ยิ้ม นก เขา ไป ไม่

ศาล เมือง พุมเรียง พิจารณา แล้ว เห็น ว่า จำเลย จำเลย ไม่ได้ รู้ เห็น เป็น
ใจ กับ นาย ชื่น ตัก นก เขา ด้วยเลย เป็นแต่ มีผิด ที่ ให้ การ เป็น พยาน เท็จ
เพื่อ ช่วย นาย ชื่น เท่านั้น แต่หาก จำ ยศ รู้ ดี ก็ คดี กติ คติ ความ กลับ ให้ การ
แก้ ค่า เสีย ใน เวลา อันควร จึง ไม่มี ทาง ที่ จะ ลงโทษ จำ ยศ จำเลย ได้
แต่ นาย ชื่น จำเลย นั้น มีความ ผิด ชวน ตักทรัพย์ ต้อง ด้วย กฎหมาย ตักชน
อาญา มาตรา ๒๕๓ ข้อ ๑-๒ แต่ นาย ชื่น จำเลย เคย ต้อง โทษ ชวน ตัก ทรัพย์ มา ๓
ครั้ง แล้ว ครั้ง นี้ เป็น ครั้ง ที่ ๔ ควร เพิ่มโทษ จำเลย ตาม กฎหมาย ตักชน
อาญา มาตรา ๗๓ อีก กิ่ง หนึ่ง จึง พิพากษา ให้ จำคุก นาย ชื่น จำเลย ชวน ตัก
ทรัพย์ มี กำหนด ๓ ปี เพิ่มโทษ อีก ๑ ปี รวม เป็น สอง ๒ ปี ส่วน จำ ยศ จำเลย
นั้น ให้ ปลดปล่อย ตัว ไป ฯ

โจทก์ อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ชำนาญ พิเศษ เห็น ว่า ที่ ศาล เมือง ยก กฎ
หมาย ตักชน อาญา มาตรา ๒๕๓ ขึ้น วางโทษ นาย ชื่น จำเลย นั้น เห็น ว่า ควร
ใช้ มาตรา ๒๕๔ ตอน ๓ ทำโทษ จำเลย ดี กว่า เพราะ จำเลย ตักทรัพย์ ใน เคหะ
สถาน ใน เวลา ค่ำ คืน ประกอบด้วย มาตรา ๒๕๓ แต่ ที่ ศาล เมือง กำหนด โทษ
จำคุก จำเลย ๑ ปี นั้น อยู่ ข้าง จะเบา เกินไป เพราะ ได้ ความ ว่า นาย ชื่น จำเลย
นี้ เคย ต้อง โทษ จำคุก ชวน ตัก ทรัพย์ มา หลาย ครั้ง แล้ว ไม่ มีความ เข็ด หลง
ควร ทำโทษ ให้ หนัก ส่วน จำ ยศ จำเลย นั้น เห็น ว่า ต้อง มี ความ ผิด ชวน ช่วย
ผู้ร้าย ตาม กฎหมาย ตักชน อาญา มาตรา ๑๕๔ ข้อ (๒) มีโทษ จำคุก ตั้งแต่
เดือนหนึ่ง ขึ้น ไป จนถึง ๓ ปี ๑ ๓ ๑ แต่ จำเลย รู้ ดี ก็ คดี กติ คติ ความ ผิด กลับ

ให้ การ รับ ดำรง ภาพ ต่อ เจ้า พนักงาน เมื่อ ภาย หลัง ครอบ ใต้ รับ ความ ปรารถนัย
ตติยาญา ลง ถึง หนึ่ง ตาม มาตรา ๑๖๒ จึง พิพากษา ให้ จำคุก นาย ชื่น จำเลย
มี กำหนด ๑๘ เดือน เพิ่ม โทษ ตาม มาตรา ๗๓ อีก ถึง หนึ่ง ๘ เดือน รวม
เป็น ๒ ๖ กับ ๓ เดือน ให้ จำคุก เงิน ยอด จำเลย ๒ เดือน ตติย ถึง หนึ่ง คง ๓ เดือน
โทษ ทุลด เกณฑ์ ๑ ถวาย ฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้าได้ ตรวจ คดี เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว เห็น ด้วย เกณฑ์ ๑ ว่า คดี
ส่วนนี้ นาย ชื่น จำเลย นั้น ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ได้ วาง บท พิพากษา ไว้
ชอบ ด้วย ทาง พิจารณา แล้ว ไม่มี เหตุ อัน ควร แก้ไข อย่างไร อีก แต่ ฎีกา
โทษ ใน คดี ส่วน เงิน ยอด จำเลย ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ วาง โทษ มา
เพียง ๓ เดือน ต้อง บท ห้าม ตาม ประมวล พระราชบัญญัติ คดี ๑๑๖ มิ ให้ ถวาย
ฎีกา ทั้ง ได้ ความ ว่า เงิน ยอด จำเลย คง คิด มา เกิน กำหนด โทษ แล้ว จึง ไม่
ต้อง วินิจฉัย อีกต่อไป ให้ ยก ฎีกา อัยการ โทษ เสีย ปล่อย ตัว เงิน ยอด จำเลย
พ้น โทษ ไป

วันที่ ๗ กันยายน ๑๓๓๐

กรม ตำรวจ

พระยา กฤตติภาพ กฤต กิจ

พระยา นเรนท รั บัญชา กิจ

พระยา จักร ปรานี ศรี ศรี สวัสดิ สุธ ี

อธิบดี ทรวง ปกฤษา

01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๒๔๒๒ พ.ศ. ๒๔๕๔

ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์

จำเลย พก มีต ขึ้นไปลักทรัพย์เขาถึงในเคหะสถานในเวลา
ค่ำคืน เจ็บของจับจำเลยๆ สบัตหลุด เขาทรัพย์ไม่ได้เช่น
นี้ไม่ใช่ชิงทรัพย์

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ ทรงจตุฎิกาโจทก์ อุตวรรณ
คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ
ในคดี ระหว่าง ชัยการ เมือง สระบุรี โจทก์
นายคำ นายคำ จำเลย

โจทก์หาว่า เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๑๒๘๘ เวลากลางคืนจำเลยได้เป็นคน
ร้ายขึ้นเรือนฮ่างจีน แต่จะลักทรัพย์ของฮ่างจีนๆ ขึ้นจับตัว
จำเลยได้คือผู้เฮงมิตแดง ถูก แชนชวาแตกไล่หนีไหล แล้วจำเลยแย่งเอา
ผ้าม่วงดีลูกหว้าราคา ๖ บาทไป ๑ ผืน จำเลยกระโดดเรือนหนีไปได้
ทั้งมีตพกไว้ ๑ เต็ม ที่ตำบลบ้านโคกสะอาด ทั้งที่ฮ่างเอาเต้าให้
แขวงเมืองสระบุรี

จำเลยให้การปฏิเสธข้อหาโจทก์ แต่ต่อสู้อ้างฐานที่อยู่

ศาล เมือง สระบุรี พิจารณาแล้วเห็น ว่า จำเลย มีความผิดฐาน ย่องเบง
ทำร้ายเจ้าทรัพย์ ด้วย อาวุธ มีบาดเจ็บ ต้อง ด้วย กฎหมาย ตักษณ อาญา
มาตรา ๓๐๐ ให้จำคุกจำเลยไว้ มีกำหนด ๑ ปี

จำเลย อุทธรณ์ ศาลมณฑล ทรงแก้เห็นว่าจำเลยได้ กระทำผิด ฐานเป็น
ผู้ร้ายลักทรัพย์ ในเคหะสถาน ใน เวลาทำคืน แต่ มัน มี คำตราดูช ติตตัว ไป ด้วย
ต้อง ด้วย กฎหมาย ตักษณ อาญา มาตรา ๒๕๓ ข้อ ๑ แต่มาตรา ๒๕๕ ให้จำ
คุกจำเลย มี กำหนด ๑ ปี

โจท อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ พิพากษา ยืน ตามคำ พิพากษา
ศาล มณฑล ทรงแก้ แต่ วินิจฉัยว่า บาดเจ็บ ซึ่ง ชำแดงจิม ถูก แต่เล็กน้อย
นั้น ไม่ใช่ จำเลย กระทำ ให้ ยก อุทธรณ์ ของ โจท เสีย

โจท ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา คัดค้าน ว่า ปรับผิดบท โทษ ยัง เมาไป
ข้าพระพุทธเจ้า ได้ ตรวจ สำนวนตลอดแล้ว เห็น ด้วยเกล้า ฯ ว่า เมื่อ
วันที่ โจท หาเวลา ถอดจิม จำเลยได้ เป็น คนร้าย ชน เวียน ชำแดงจิม ฯ ปล้ำจับ
ตัวจำเลย ฯ หุดหนีไปได้ แต่ตกเอาผ้า ม่วงไป ๑ ผืน กับ มีตพก ของจำเลย
ได้ ตก อยู่ ที่ เวียน ชำแดงจิม มี บาดเจ็บ เมื่อ เวลาต่อสู้ กับ จำเลย แต่ บาดแผล
ของ ชำแดงจิม นั้น ชรอย ว่า จะมี ใช้ จำเลย กระทำร้าย แก่ ชำแดงจิม อาจเป็น
ด้วย ชำแดงจิม ได้ ถูก อาวุธ ฯ ของ ชิม ใน เวลาปล้ำ กัน ก็ เป็นได้ เห็น ด้วย
เกล้า ฯ ว่า ที่ ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ ยก มาตรา ๒๕๕ ชนลงโทษ จำเลย
นั้น ถูก ต้อง ตรง ตัว บท แล้ว แต่คดี เรื่อง นี้ จำเลยได้ ให้การ ปฏิเสธ ซึ่ง
กระทำ ให้เป็น ที่ ยุ่งยาก แก่ ทาง พิจารณา แต่ พนักงาน ชัยการ ก็ ร้องขึ้นมา

ว่าโทษยังเบา เมื่อได้พิเคราะห์ซึ่งเหตุผลในเรื่องนี้โดยถัดจน เห็น
ด้วยเกล้าฯ ว่าควรให้เพิ่มโทษจำเลยชั้นอีก ๒ ปี รวมเป็นกำหนดโทษ
ของจำเลย ๕ ปี ความอื่นนอกนี้ให้คงบังคับตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์
ข้าหลวงพิเศษนั้น

วันที่ ๓๓ กันยายน ๓๓๐

กรมเสวกัด
พระยภักดีทานุภรณ์กิจ
พระยานเรนธิเบญชากิจ

อธิบดี ทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๒๔๖ พ.ศ. ๒๔๕๔

ที่ดิน อาครัย ปกครองเปน ปรัภักษ์

ผู้ใดอ้างว่าให้เขาอาครัยที่ดิน ต้องเป็น นาค ผู้ นน สืบ
ให้ ชัด ใน ข้อ ให้ อาครัย

บุคคลที่เขา อยู่ในที่ดิน ของ คน อื่น โดยอำนาจปกครอง เปน
ปรัภักษ์มาเกิน ๙-๑๐ ปี นั้น ที่ดินเป็นสิทธิแก่ผู้ นน เจ้า
ของเดิมได้ไม่ได้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ ทรงวินิจฉัย จำเลย อุทธรณ์
คำพิพากษา ศาล ข้าหลวง พิเศษ มณฑล พายัพ

ในคดี ระหว่าง **จีน ช่งกิม** โจท
บริษัท กิมเซ่งหลี จำเลย

คดีนี้โจท พ้อง ค้าง เมืองนครลำปาง ว่า เดิมได้ซื้อ ที่ ตำบลตลาดจีน ไว้
จาก นายแก้วเป็นเงิน ๓๓๐ ร้อย ใน ค.ศ. ๑๙๐๐ หลวง อัคร ตันชพานิซ มาขอ
อาครัย ปลุก เรือนให้ พวกพ้อง อยู่ ๓ หลัง ภายหลัง ดัง ชัน เป็น บริษัทกิมเซ่ง
หลี ครั้น ณะศก ๑๙๒๗ ผู้จัดการ ของจำเลย นำ เจ้าพนักงานไป บักเซอร์ ที่
ฉิวาก เพื่อ จะเอา เปน ของ บริษัท ขอให้ ชัด จำเลย

ไว้กว่า ๘ ปี ๓๐ ปี ฎีกาจำเลยร้องขึ้น ขอให้ยกคำพิพากษาศาลต่าง
เสีย แต่ให้ยกฟ้องโจทก์ด้วย คำธรรมเนียมให้ต่างเป็นภัพไปทั้ง
๒ ฝ่าย.

วันที่ ๓๕ กันยายน ๑๓๐๐

กรมสวัสดิ
พระยา กฤติคุณากรณกิจ
พระยานเรนตี บัญชากิจ
พระยาจักรประภาณีศรีศิริวิสุทธิ

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๒๔๘ ปีพ.ศ. ๒๔๕๔

วิธีพิจารณา พยาน เด็ก

เด็กอายุ ๘ ขวบ เป็นพยานในคดีอาญา ยืนยันว่าจำเลยได้กระทำแก่ตน อย่างนี้ อย่างนั้น ถ้าและ คำเด็กแตกต่างกับคำพยานโจทก์อื่นๆ แล้ว ศาลไม่ฟังคำเด็กมาลงโทษจำเลย

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา จำเลย อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ
ใน คดี ระหว่าง ชัยกร เมืองเพชรบุรี โจทก์
ข้าหลวงเกลี้ยง จำเลย

คดีนี้โจทก์ ท้าวเมื่อดัน ๑๗ ธันวาคม ๑๒๗ เวลากลาง นายเหมม ไบโกนา ได้ให้หนู เวณ บุตรี ชาย ๘ ขวบ อยู่ เจ้าเรือน จำเลย ได้ บังอาจ พุด พ้อตวง เขาต่างหูไว้ ปดกของ คำ ๓ ขอน กับ ตระกุดลูก ขันมือ ของ คำ ๓ ตอน รวม ราคา ๒๒ บาท ไปจาก หนู เวณ แล้วจำเลยจับหนู เวณ ลงสระ เพื่ จะให้ตาย ขอให้ศาล ลงโทษ จำเลย กับให้ ใช้ราคา สิ่งของ ให้เจ้าทรัพย์ ด้วย

จำเลยให้กรบฎีเลข อ้างฐานที่ อยู่ ชี้แจง ว่า หนู เวณ เป็น หลานหน้า ของ จำเลย

ศาลเมืองเพชรบุรี พิจารณาแล้วเห็นว่า จำเลย ได้กระทำผิดจริง ตั้งข้อหาโจท ความผิด ของจำเลย ต้อง ด้วยกฎหมาย ตักษณอาญา ส่วนที่ ๑ หมวดที่ ๒ มาตรา ๓๕๕-๒๕๖ ใน ข้อ ๖ แห่ง มาตรา ๒๕๐ ใน หมวดเดียวกัน จึงตัดสินให้จำคุก อี เกิดยัง จำเลยได้ มีกำหนด ๓ ปี แต่ให้ ปรับเป็น พินัย หลวงเงิน ๓๐๐ บาท ถ้าไม่มี เงินเสียก็ให้จำได้ โทษ กำหนด ๘ เดือน

นาย ต่าง ผู้พิพากษา อีก คน หนึ่ง มีความ เห็นแย้ง ว่า พยาน โจท ทั้ง หม่อมบิด ความแตกต่าง กัน ไม่ควร เชื่อ พัง เป็น ความ จริง คำพยาน กับ นายนิล บิด ความก็แตกต่าง กัน เป็น ข้อใหญ่ ใจความ ลำดับ คือ นายนิล เห็น หนูเวียมตก อยู่ใน บ่อ น้ำ เวลา บ่าย โมงเศษ พยาน กับ ข้าแคง เอี่ยม ได้ รับ คำบอกเล่า ของ หนูเวียม ใน เวลาเที่ยง ซึ่งเป็น เวลา ก่อน เกิด เหตุเช่นนั้น แม้จะเชื่อ คำพยาน นี้ แล้ว ก็ต้อง เชื่อว่า เหตุ ที่ เกิดเป็น ๒ คราว แต่ ของ ที่ หาย ก็ ต้อง มาก กว่า ที่ โจท หากถ้าไม่เชื่อคำพยาน ทั้งหมด แล้ว ต้อง ดันนิษฐาน ว่า ของ ที่ โจท หาน นี้ ไม่ได้ หาย จริง แต่ หนูเวียม ก็ ไม่ได้ ตก บ่อ น้ำ จึง เห็นควร ให้ ยกฟ้อง โจท ปลดปล่อย ตัว จำเลย พ้น โทษ ไป

โจท อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ พิจารณา แล้ว คง เห็น ว่า จำเลย ได้ พุ่ง พ้อหลวง เขา ต่าง หุกกับกระตุต ทองคำ ไป จาก หนูเวียม แต่ จับ ตัว หนูเวียม โยน ลงไป ในสระ โดย ความตั้งใจ จะ ให้ ตาย เพื่อ ปกปิด การ ที่ จำเลย กระทำผิด หรือ จะ หลีก เลี่ยง ให้ พ้น อาญา ที่ จำเลย กระทำ แต่ หาก มี เหตุ มา ชัดขวาง โดย หนูเวียม โผล่ ขึ้น มา จับ รากไม้ ไว้ ได้ แล้ว มี ผู้ มา ช่วย ทัน หนูเวียม จึง ได้ รอด จาก ความตาย จำเลย มี ความผิด ตาม กฎหมาย ตักษณ

ชาญา มาตรา ๒๕๐ ข้อ ๖ แต่ มาตรา ๓๐๕ แต่ ควร ลงโทษ จำเลย ตาม มาตรา ๒๕๐
ข้อ ๖ แต่ มาตรา ๗๐ เพราะมีโทษหนักกว่า มาตรา ๓๐๕ แต่ ควร ตกลงโทษจำเลย
ตาม มาตรา ๓๗ แต่ ๖๐ ที่ ศาล มณฑล ศาลชั้นให้ยกฟ้อง โจทะนั้น ยังคงอาศัยคดีอื่น
อยู่ ให้ยกเสีย จึงตัดสินให้จำคุกจำเลยไว้ มีกำหนด ๓๖ ปี กับให้จำเลย
คืน ค่าทุแถม กระบุง ถ้าคืนไม่ได้ ให้ใช้เงิน ๒๒ บาท ให้เจ้าทรัพย์ ถ้าไม่
ใช้ ให้จำได้โทษวันละ ๑ บาท

จำเลยทุกองค์ ๆ ถวายฎีกา ขอร้องขอลด

เจ้าพระพรหมเจ้าได้ตรวจคดีเรื่องนี้ ตลอดแล้ว เห็น ด้อย เกดดำ ๆ ว่า
ข้อ ที่ ศาล อุทธรณ์ จำคุก พิเศษ ปฤกษาเอาโทษ จำเลย ถึง จำคุก ๓๖ ปี ตั้ง
นำ พิเศษ นี้ ตกคง ว่า สันนิษฐาน พัง ค่าเด็ก ๘ ชม คนเดียวแท้ ๆ ใช้
แต่เท่านั้น ถ้าการ ที่ กระทำ นั้น เป็น เจตนา คำคืน หรือ เป็น ที่ เบียดเบียน นำจะ
ให้ ค่า ของ เด็ก นั้น มีน้ำหนัก มาก ขึ้น แต่ เห็น หาก กัน ว่า เกิด ใน กลาง วัน
แต่ ก ๆ แต่ มี แผน นายนิล อยู่ เกิด ด้ระนำเพียง ๓๐ วา แม้ จะ เชื่อ
ว่า อี สัตว์ นั้น สามารถ ถักตา หาญ เต็ม ที่ ประการ นั้น นายนิล ผู้สูง ซึ่ง
เป็น พยาน ประกอบ สำคัญ เบิกความว่า ได้ ยืนเคียง คนตก ด้ระ จึง ให้ บุตรี
ไป ตู ก่อน ต่อ ตก กลับ มาบอก แล้ว จึง ไป ช่วย ด้ระ อยู่ ห่าง กับ พยาน เพียง
๓๐ วา แต่ ได้ เห็น จำเลย ยืน อยู่ หน้า บ้าน ของ เขา ห่าง ด้ระ ๓๕ วา ถ้า จำเลย
จับ เต็ม โยน น้ำ จริง ฉนั้น โต จำเลย จะ ถัดไป อยู่ หน้า บ้าน ของ ตน ได้ โดยเร็ว
ทัน ไม่ ให้ นายนิล เห็น เต็ม วึ่ง หนี ไป กระ นั้น ได้ ก็ เป็น อัน พ้น พิศัย ถึง แม้
จะ ถือว่า หนูเวียง ได้ ตก ด้ระ จริง ก็ ดี บางที จะ ตก โดย ประสงค์ ก็ ชุก ชน อย่างไร

อย่างหนึ่งก็ อาจ แปลได้ ส่วน ข้อ ที่ โงท กถาว หา ว่า จำเลย พ้อดอง เขา ทรพย์
 ไป นั้น พยาน โงท คือ เจ้า ของ ทรพย์ กับ บุตรี ภรรยา ให้ การ ใน ข้อ ดัชนี
 คำหา ทรพย์ ต่าง แยก กัน ทั้ง ดั้น จึง ไม่ ควร ตันนิษฐาน ว่า จำเลย ได้ ต่อดอง
 กระทำ ผิด จริง ดัง ข้อ หา ของ โงท ที่ ศาล อุทธรณ์ ราชหลวง พิเศษ คัดสิน พัง
 คำ เด็ก ๘ ขวบ คน เดียว อัน เป็น คำ แยก ต่าง กับ พยาน โงท ด้วย แล้ว ลง โทษ
 จำเลย อย่าง แร้ง ฉะนั้น ไม่ ต้อง กับ ความ ที่ ศาล นี้ พิเศษ พิจารณา เห็น ว่า เป็น
 การ ต้มเหตุ ต้มผล ชอบ ให้ ยก คำ พิพากษา นั้น เสีย คง ให้ คดี เป็น ไป ตาม
 คำ พิพากษา ศาล มณฑล ราชบุรี ทุก ประการ.

วันที่ ๒๔ กันยายน ๑๓๖๖

กรมสวัสดิ

พระยาศรีสุทธานุกรณ์ ภิ

พระยานรเฑียรบัญชากิจ

อธิบดี ทรง ปลดฯ

คำพิพากษาที่ ๒๕๖ พ.ศ. ๒๕๕๕

หุ้นส่วน แบ่งกำไร

หุ้นส่วนที่ลงแต่แรงไม่ได้ลงทุนนั้น ถ้าได้เอาเงินของห้าง
หุ้นส่วนไปใช้ส่วนตัว เกินกว่ากำไรที่สมควรจะได้ ตามสัญญา
แล้วภายหลัง จะ มาฟ้องขอแบ่งกำไรจากหุ้นส่วนอีกไม่ได้

มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา โจทก์ อุทธรณ์ คำ
พิพากษาคัด อุทธรณ์

ใน คดี ระหว่าง โจทก์
จิ้นเจียมเซง (ร่วมรongsยาม)
จิ้นจิ้นฮุ้น (ร่วมรongsฝรั่งเศ็ด) ผู้จัดการร้าน จำเลย
ยี่ห้อโปเล้ง กับ จิ้นเซงโย จิ้นเซงไซ

คดีนี้ โจทก์ ฟ้อง อย่าง คน อนาคต ค่อ คัดต่าง ประเทศ ถัดว่า จิ้นจิ้นเก็กจี่
บิคาโจทก์ได้มี หุ้นส่วน อยู่ในร้าน ยี่ห้อโปเล้ง ซึ่ง ตั้ง อยู่หน้า วัด เจริญถนน กรุงเทพ ฯ
บัดนี้ ผู้จัดการ ร้าน โปเล้งทำ การ ไม่ ซื่อตรง โจทก์ ไม่ พอใจ เป็น หุ้นส่วน
ค่อไป จึง ขอ ให้ คัด มั่งคิม จ้งต๋อนำชานญี่ ใน หุ้นส่วน ราย นี้ มา คัด แบ่ง
เงิน หุน กำไร ให้ โจทก์ รวม เป็น เงิน ๑๕๐๕๒ บาท

จำเลย ให้การ ว่า โจทก์ บิคาโจทก์ ได้เอาเงิน ในร้าน ยี่ห้อโปเล้งไป ใช้
เกิน จำนวน กว่า ที่ โจทก์ ควร ได้ รับ แต่ คัด คำน ว่า หนังสือ สัญญา ซึ่ง โจทก์ ข้าง แปล

คิดท้ย พ้อง มา นั้น ผิด ทั้ง เบน หนังสือ สัญญา ที่ ใช้ ไม่ ได้ แล้ว เพราะ มี สัญญา ใหม่ ทับ แล ตาม สัญญา ใหม่ มี ความ ว่า รั้ว ร้าน ค้า ชาย มี กำไร โฉง ก็ ได้ เพียง บาท ละ ๕ อัฐ เท่านั้น

ศาล ต่าง ประเทศ พิจารณา แล้ว ได้ ความ ว่า เดิม ร้าน ยี่ ห้อ ไป ส่ง นี้ จีน หว่าง เป่า จิ้น ห่าน หิดิน เข็ก จีน ห่าน หิยม เข็ก รวม ๓ คน ได้ เป็น ผู้ เริ่ม แรก ตั้ง มา ได้ ประ มาน หลาย สิบ ปี ครั้น ต่อ มา พวก หุ่น ส่วน เดิม ก็ได้ เปลี่ยน แปลง เพิ่ม ผู้ ถือ หุ่น ส่วน ซ้ำ อีก หลาย ครั้ง การ เปลี่ยน แปลง ผู้ ถือ หุ่น ส่วน ซึ่ง ประชุม กัน ครั้ง ที่ ๓ นั้น ปรากฏ ว่า จีน จิว กี้ จี่ บิดา โฉง มี หุ่น ส่วน ใน ร้าน ไป ส่ง เพียง ๓ ใน ๓๖ เท่านั้น แต่ เมื่อ ประชุม ครั้ง ที่ ๕ ปรากฏ ว่า โฉง มี ส่วน เพียง ๑ ใน ๓๖ โฉง ได้ ยื่น คำ ร้อง กัด ค้าน ว่า โฉง ไม่ ได้ รั้ว เห็น ทวย ใน การ ประชุม ครั้ง ที่ ๕ ข้อ สำคัญ โฉง จำ เลย พิภาษ กัน นี้ คือ โฉง ว่า หุ่น ส่วน ตาม ที่ ตก ลง ครั้ง ที่ ๓ คือ มี ๓ ใน ๓๖ ฝ่าย จำ เลย เพียง ว่า เมื่อ ประชุม ตก ลง กัน ครั้ง ที่ ๕ โฉง มี หุ่น เพียง ๑ ใน ๓๖ เท่านั้น

ตาม ส่วน นี้ ได้ ความ ว่า การ ประชุม ครั้ง ที่ ๓ แล ครั้ง ที่ ๕ นั้น เมื่อ ประชุม ตก ลง กัน อย่าง ไร แล้ว มี เดิม ยืน คอย จด ข้อ ที่ ตก ลง ได้ ใน สมุด ใฝ่ จีน สำหรั หุ่น ส่วน ใน เวลา ที่ ประชุม กัน นั้น โฉง ได้ รั้ว เห็น ด้วย แล หา ได้ กัด ค้าน ท้วง ตั้ง แต่ อย่ง ใด ไม่ เลย โฉง ได้ ทำ การ ใน ร้าน ยี่ ห้อ ไป ส่ง ต่อ มา แล ทั้ง ปรากฏ ว่า โฉง ได้ รั้ว ส่วน แบ่ง กำไร ไม่ เนิง ๆ เป็นการ แสดง ให้ เห็น ว่า โฉง ได้ ยิน ยอม แล้ว อีก ประการ หนึ่ง ถึง แม้ โฉง จะ ไม่ ยิน ยอม รั้ว เห็น ใน การ ประชุม ครั้ง ที่ ๕ นี้ ด้วย ก็ ยัง มี เหตุ ยืน สำคัญ ที่ จะ

ตัดอำนาจโจทก์ได้ อีก ก็คือ ตามทางพิจารณาปรากฏ เงินใจเกิดก็ บิดาโจทก์
 เปน หุ่น ส่วน ซึ่งตาม ภาษาจีนเรียกว่า “ช่วยฮั่ง” แปลตามภาษาไทยว่า หุ่น
 ส่วน ที่ไม่ได้ ออกทุน การ ที่ จะตกลง แบ่ง บั้น ผล ถ้าไร อย่างไร ต้อง แล้ว
 แต่ผู้เป็น หุ่นส่วน ที่ ออกทุน จะจัด การ แบ่ง ให้ตาม สมควร เพราะ นั้นโจทก์
 ไม่มี อำนาจ ที่ จะ คัดค้านได้ เมื่อทาง พิจารณาปรากฏ ว่าการ ประชุมครั้งที่ ๕
 เปน การ ประชุมที่ได้ตกลง กัน ครั้ง ที่ สดแล้ว โจทก์ ย่อมไม่มี อำนาจ ที่ จะ
 เรียก เงิน ทุน ถ้าไร จาก ร้าน ไปเส่ง ได้ เพราะ ปรากฏว่า โจทก์ เปน หุ่นส่วน
 ชนิด ที่ไม่ได้ ออกทุน แต่ เข้าได้เอาเงินไปใช้ เป็น ประโยชน์ ส่วน ตัว เกินกว่า
 ถ้าไร ซึ่ง โจทก์ ควร ได้ แล้ว ฉนั้น ด้วย อนึ่งตามทาง พิจารณาไม่ปรากฏว่า ผู้จัดการ
 ร้าน ไปเส่ง ทำการไม่ ซื่อสัตย์ อย่างไร จึง พิพากษา ให้ยล พ้องโจทก์ เสีย
 ให้ โจทก์ ใช้ ค่าธรรมเนียม แด่ ค่าทนาย ความ ๑๕๐ บาท แทน จำเลย ด้วย

โจทก์ อุตธรณ์ ศาล อุตธรณ์ พิพากษา เห็น ชอบยื่น ตาม ศาล ดำ

โจทก์ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ชูาน คน อนคตา ร้อง คัดค้าน คำพิพากษา

ศาล อุตธรณ์ ดังนี้ว่า

(๑) ศาล อุตธรณ์ ยก พ้อง ของ โจทก์ เสีย โดย อ้าง เหตุว่า เมื่อ พวก หุ่น
 ส่วน ทำ หนังสือ ตัญญา ครั้งที่ ๕ โจทก์ ไม่ได้คัดค้าน ต้อง ถือ ว่าได้ ยินยอม
 ข้อนี้ โจทก์ ร้อง ท้วง ดึงว่า คำ พยาน ของ จำเลย ไม่มี ปรากฏว่า โจทก์ ได้ ยินยอม
 โจทก์ หนึ่ง หนึ่ง ๆ ไม่ได้ พุก ว่าอะไร แต่ ว่าการ หนึ่ง นี้ จะ ถือว่า โจทก์ ยินยอม
 ไม่ได้

(๒) คาดเห็นว่า ถึงแม้ โจทก์ จะไม่ได้ ยินยอม ตาม สัญญา ครั้งที่ ๕ ก็
 ยังมี เหตุอันสำคัญ ซึ่ง จะ ตัด อำนวย โจทก์ กล่าว คือ หุ้นส่วน ของ โจทก์ เป็น
 หุ้น ที่ เรียกว่า ฮ่วยฮั้ง หรือ หุ้น ที่ ไม่ได้ ลงทุน เข้า ใน ห้าง แต่ หุ้น
 เช่น นี้ ไม่มี อำนวย มี เสี่ยง เปลี่ยน แปลง หุ้นส่วน ใน การ ได้ ค่า ไร โจทก์
 ร้อง คัดค้าน ใน ข้อ นี้ ว่า หุ้น ของ โจทก์ ไม่ใช่ เป็น ฮ่วยฮั้ง แต่ ว่า บิดา
 โจทก์ ได้ ลงทุน เป็น เงิน ๓๑๕๒ บาท แต่ ทั้ง คึง อีก ว่า หลัก กฎหมาย การ
 ลงทุน ไม่ จำเป็น ว่า ต้อง ลง เงิน แม้ จะ ลง แรง เข้า หุ้นส่วน ก็ นับ ว่า ใช้
 ได้ มี อำนวย เท่า กัน

ข้าพระพุทธเจ้า ได้รับ พระราชทาน ทรง จ्ञาณ เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว แต่
 ก็ นี้ เป็น ความ ที่ อยู่ใน อำนวยศาล ซึ่ง คง ขึ้น ตาม สัญญา ทาง พระ ราช ไม่ ครี
 ระหว่าง ทรง ถวาย กับ ทรง ฝรั่ง เค็ด คัก ๓๒๕ ซึ่ง ท่าน บังคับ ไว้ ว่า จะ อนุญาต
 ให้ คู่ ความ ถวาย ฎีกา ได้ แต่ เถาะ ใน ข้อ บัญ หา กฎหมาย แต่ ข้อ ความ
 ซึ่ง โจทก์ ร้อง ขึ้น มา ทั้ง นี้ เป็น ข้อ วิวินิจฉัย บัญหา ทั้ง แต่ จริง ว่า โจทก์ ได้
 ยินยอม หรือ ไม่ หาก มี ข้อ ที่ จะ พ้น ความ วิ นิฉ ษัย ถึง บัญหา กฎหมาย แต่
 อย่าง ไต่ ไม่ เคย คำ พิพากษา ศาล อุตธรณ์ คัดค้าน พัง ว่า โจทก์ ได้ ยิน
 ยอม แล้ว ตาม สัญญา ครั้งที่ ๕ สัญญา นี้ ใช้ ได้ เพราะ ฉะนั้น จึง เป็น สัญญา
 ใหม่ ที่มี สัญญา ครั้งที่ ๓ คำ พิพากษา ของ ศาล อุตธรณ์ คึง นี้ คง นับ ว่า เป็น
 อัน เค็ด ขาด ที่ สุด

แต่ ข้อ ซึ่ง โจทก์ ร้อง ว่า ได้ ลง หุ้น เป็น เงิน แต่ ว่า มี อำนวย เสมอ ด้วย
 หุ้นส่วน ทั้ง ปวง นั้น ความ ข้อ นี้ จะ วิวินิจฉัย ว่า พัง ได้ หรือ มิ ได้ อย่าง ไต่ ก็

ก็ ไม่อาจ ก็ จะมาทำให้เปลี่ยนแปลงคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์นั้นได้ เพราะศาลนั้นได้ตัดสินว่าโจทก์ ยินยอมตามสัญญาครั้งที่ ๕ แล้วเป็นอันฟังได้โดยชอบแล้ว ฮาด้วยเหตุทั้งนี้ จึงพร้อมกันพิพากษาให้ยกฎีกา โจทก์เสีย แต่ให้โจทก์เสียค่าฤชาธรรมเนียมด้วย จึงครบ.

วันที่ ๓๗ กันยายน ๑๓๑๐

กรมตุลาการ

มหาดไทย

พระยาภักดีสถานกรรณ กิจ

พระยานรเฑาะว์

พระยาจักรีราชมนตรีศรีศรีวิสุทธิ

ตึกเกษม

พระยาภักดีสถานไมตรี

อธิบดี ทรงบัญชา

สัมมิชฐาน ว่าข้าพชนี้มีโลกเจตนาจะเอาทรัพย์มรดกของตา จึงได้อุบาย
แกตั้งดอม ยิงตาโดยจงใจจะให้ตาย เป็นคนทারণร้ายกาจฆ่าญาติที่สืบ
ถ่ายโลหิต ดังนั้นมีความผิดไม่ควรจะปราณี ขอประหารโทษถึงประหาร
ชีวิตให้ตายตกไป ตามกัน

จำเลยทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาฐานคนฮุนถา ร้องคัดค้านคำพิพากษาคำ
อุทธรณ์ว่าหุดจงพิเศษ ยกเหตุสำคัญขึ้น ชี้แจงว่าถ้าตนตั้งใจจะฆ่าตาจริง
จำเลยจะปฏิเสธเลยทั้งสิ้น โจทก์จะไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะเอาโทษ
แก่จำเลยได้ นั้นหา เช่นนั้นไม่ จำเลยกลับแสดงความจริง บริสุทธิ์ รับ
สารภาพให้ความจริง ตั้งแต่ขั้นแรกได้ถอนตลอดมาจนกระทั่งวันพิจารณา

ข้าพระพุทธเจ้าได้รับ พระราชทานตรวจสำนวนเรื่องนี้ตลอดแล้วโดยเสียด
คำนายเขียนผู้ใหญ่บ้าน กับ นายเขียนผู้ให้จำเลย ยินยอม เป็นพยาน ซึ่งโจทก์จำเลย
อ้าง รวมทั้ง ๒ ปาก เบิกความสมัครคดีของจำเลยทั้งสิ้น พยาน
อื่นๆ เป็นพยานที่ศาลเรียกมาจะสืบประจักษ์เอาความจริง ก็เบิกไปไม่ถึงความ
บ้าง เบิกเท็จสมัครอ้างจำเลยบ้าง เว้นแต่คำนายสินพยานคนเดียว ซึ่ง
เบิกความปรักปรำเอาจำเลย เป็นความลือจะให้เห็นเจตนาร้ายที่ว่าจำเลย
ได้ฆ่า พดจ้างวานให้นายสินพยาน ยิงนายเพ็งตาจำเลยถึง ๒ ครั้ง คำ
พยานคนนี้เป็นที่น่าพิศวง ที่ศาลเชื่อหยิบยกเอามาฟังเป็นหลักฐาน
แล้วปฏิเสธโทษจำเลย เพราะพยานคนนั้นพดไม่อยู่ ร้องขอยุ่ขอในข้อ
ที่ว่าชวนกันไปสมัคร ให้การครั้งก่อนว่าที่โรงช่างแดงน้อย มาให้
การครั้งหลังว่าหาใช้ที่โรงช่างแดงน้อยไม่ กลับเป็นที่โรงจีนยี่สิบช่างแดง
ของมลา ซึ่งศาลได้เรียกเอาตัวมาสืบทั้ง ๒ คน ก็เบิกความว่าจำวันคืนไม่ได้

แต่ทั้งนี้ไม่ได้ ยิน รัช ความ ที่ พุด กันว่า กระไร เลย นาย ลิน พยาน คน นี้ ยัง
 ข้า เปน ลูก ณ นาย พิน จำเลย ด้วย แต่ ได้ เสดธะ กัน ด้วย ข้อ ทวง ณ นี้ มีความ
 บาด หมาย ทาง วิญญาย แห่ง คดี นี้ จึง มี ว่า จะ เชื้อ พัง คำ นาย ลิน คน
 เดียวแล้ว ปรึบ เอา จำเลย เปน พิรุณ ได้ หรือ ไม่ ข้า พระพุทธเจ้า เห็น ด้วย เกตว่า
 ว่า จะ พัง คำ นาย ลิน พยาน คน เดียว ไป หัก ดั่ง พยาน อื่น ๆ นั้น ไม่ได้ ประการหนึ่ง
 ข้อ ที่ จำเลย ร้อง ขึ้น มา ใน ฎีกา ว่า เพราะ จำเลย รัย สวรรคต ว่า ยัง เอา ความ
 จริง ออก แสดง ดีกว่า จะ ปรึบ เท็จ มา แก่ ถ้า จำเลย จะ มี ฎีกา เดียว ดั้น ทาง
 พิจารณา ก็ จะ หา หลัก ฐาน พยาน ให้ เพียงพอ ที่ จะ เอา โทษ แก่ จำเลย ได้ ยาก ดั่ง นี้
 เห็น ด้วย เกตว่า ว่า ฎีกา ขึ้น พัง ได้ ข้า พระพุทธเจ้า ไม่ มีความ สงสัย เลย ใน
 กรณี เหตุ ทั้ง นี้ ว่า จำเลย ยัง ถูก นาย เพื่อง ตา ของ จำเลย ตาย เพราะ ความ
 สำคัญ มิตร เพราะ หา พินิจ พิจารณา มิ ได้ แต่ โดย มิ ได้ แก่ ดั่ง จึง ใจ เจตนา จะ ว่า
 เลย คดี ที่ ยอง บท ๕๓ แห่ง ประมวล ธรรมนูญ ท่าน ว่า ขอให้ ส่ง ธรรมนูญ แก่ เขา เลย
 ฮาศรัย เหตุ ทั้ง นี้ จึง รัย พระ ราชทาน พิพากษา ให้ ยก คำ คดี ดิน ค้าด ต่าง ทั้ง ๒
 เดียว ให้ ปล่อย ตัว นาย พิน จำเลย ไป แต่ บัด นี้ ๆ

ศาลฎีกา วันที่ ๑๗ กันยายน ๓๓๐

กรมเสด็จตี
 พระยา กฤติภนุภรณกิจ
 พระยา นเรนดิรัญชากริจ
 พระยา จักรปาณิศรีศีลวิสุทธี
 มหิธร

คำพิพากษาที่ ๑๑๐ พ. ศ. ๒๕๕๕

เก็บของตก ทรัพย์สินแผ่นดิน

ทรัพย์สินในแผ่นดินเช่น แร่, พืช, ทอง, เงิน, ดิน, ปุ๋ย เป็นต้น หรือที่เป็นของโบราณ ของแปลกนั้นรัฐบาล ทวงห้าม ภาษี โด เก็บ ได้ ต้อง โฆษณา แล นำถวาย มิฉะนั้น มีโทษ ตาม กฎหมาย ประเพณี เดิม

ที่ ๑๑๐ ปี ๒๕๐๐

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ กรกฎาคม รักษานิติความ ศาลฎีกา ๑๑๐

ข้า พระพุทธเจ้า กรมการ ทรง ด้ ดัดสนความ ฎีกา ขอ พระราชทาน กราบ บังคม ทูล พระ กรุณา ทราบ ผลัดของ ด้ดี พระบาท.

ด้วย คดี เรื่อง หนึ่ง ระหว่าง พนักงาน อัยการ เมือง นคร เชียงใหม่ โจท น้อยเปง น้อย น้อย ชัย น้อย จำเลย เรื่อง ทา ว่า ขุด ทรัพย์สิน แผ่นดิน ได้ ไม่ โฆษณาคดี เรื่องนี้ เป็น บัญหา ขอ กฎหมาย ข้าพระพุทธเจ้า มี ฐู ที่ จะ วาง บท ประการ โด ขอ พระราช ทาน นำ ข้อความ ขึ้น เรียบ พระราช ปฎิบัติ.

ใน คำฟ้อง ของ โจท นัน มี ว่า “วันที่ ๓๓ โด จำ ไม่ ได้ เดือน สิงหาคม ร. ศ. ๒๕๘ เวลา เช้า ๕ โมง” จำเลย ที่ กล่าว ชื่อ นานี้ ไป โดเนา

ที่ ตำบล ท่งแจ้ง หัวหิน อำเภอเมือง นคร เชียง ใหม่ จำเลย เก็บ ได้ทรัพย์
แผ่นดิน คือ ทองคำ แปดแท่ง รวม น้ำหนัก ๒๑ บาท จำเลย ได้ บังคับเอา ไว้
จำ หน่าย แปด ประ โยชน์ ส่วน ตัว เสีย หา นำ ความแจ้ง ต่อ เจ้าพนักงาน ไม่
แต่ จำเลย ให้ การ รับ ตำรวจ ใน ชั้น ใต้ ล้อม ขอ ให้ ตั้ง โทษ จำเลย ฐาน
ลักขโมย ตาม กฎหมาย ลักษณะ อาญา แต่ ตั้ง ของ แก่ รัฐภาค.

ก่อน จำเลย ให้ การ โจท มี ตัว เพิ่ม เคมี ธน แก่ น้ำหนัก ทอง ที่ จำเลย
เก็บ ได้ นั้น ที่ ถูก ต้อง เป็น น้ำหนัก ๒๘ บาท ตั้ง.

จำเลย ให้ การ ต้อง คำ กั้น ว่า ข้ายแปลงไปไกลหาของ อ้ายน้อย ได้พบ
ทองคำ ๔ แผ่น หนัก ๒๓ บาท ตั้ง เพื่อง ข้ายแปลง จึง ได้ บอก แก่ อ้ายน้อย
เด น้อย น้อย ไป ดู แล้ว ก็ เก็บ เอา ของ นั้น มา บ้าน เวื่อน แล้ว ข้ายแปลง ได้ แบ่ง
ทอง ให้ แก่ น้อย น้อย ๓ แผ่น ข้ายแปลง เอา ไว้ ๓ แผ่น แล้ว เอา ไป ขาย
ได้ เงิน ๕๐๐ รูเบีย ข้ายแปลง ได้ แบ่ง เงิน ให้ อ้ายน้อย ที่ เป็น เจ้า ของ นา ๒๐๐
รูเบีย ข้ายแปลง เอา ไว้ ๒๐๐ รูเบีย ส่วน น้อย น้อย ได้ เอา ของ ๓ แผ่น
ไป หลอม ได้ น้ำหนัก ๕ บาท ตั้ง เพื่อง แล้ว เอา ไป ขาย ได้ เงิน ๘๘ รูเบีย
กับ ตั้ง ตั้ง.

อ้ายถา พยาน โจท ข้ายแปลง ข้าง ร่วม เบิก ความ ว่า ข้ายแปลง เอา ของ คำ ๓ แผ่น
หนัก ๓๘ บาท มา ให้ หลอม แล้ว พยาน ได้ ว่า ชื้อ จาก ข้ายแปลง เป็น ราคา ๕๐๐
รูเบีย ข้าย แปลง บอก ว่า ทอง นี้ ข้ายแปลง ไป เบิก หา ได้ มา.

ศาล เมือง นคร เชียง ใหม่ เห็น ว่า จำเลย ได้ เบียดเบียน เป็น การ สุจริต
นับ ว่า ได้ โฆษณา ตาม กฎหมาย การ โฆษณา นั้น ไม่ จำ เป็น ต้อง บอก อำเภอ

ท่านนั้น บอก ต่อ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ก็ไว้ ชนึ่ง ทรัพย์สิน ที่ จำเลย เก็บได้ จะควร
เป็น ของ รัฐบาล ถ้าไม่ นั้น เห็น ว่า กฎหมาย ตักษณ อาญา หมวด บทที่ ๓๐๗
ก็ ได้ ยกเลิก เสีย แล้ว เพราะฉะนั้น จึง เป็น อันไม่ มี บทที่ จะ บังคับ เอาทรัพย์สิน
แผ่นดิน เป็น ของ รัฐบาลได้ จึง พิพากษาให้ยก ฟ้อง โจท เสีย.

โจท อุทธรณ์ ศาล มณฑล พายัพ พร้อม ด้วย ข้าหลวง พิเศษ สั่ง ให้
พิจารณา เพิ่มเติม ใน เรื่อง ราคา ของ ให้ ได้ ความ ชัดเจน โจท ได้นำ ข้อ
เท็จจริง แก่ กอรรษา ย้ายถา สืบ เป็น พยาน ว่า ของ ที่ ขายแปง ขายให้ นั้น
หนัก ๓๗ บาท พยาน ซ้ำได้ ๒๕ รูเบีย ตาม ราคาตลาด แล้วศาล
มณฑล พายัพ พร้อม ด้วย ข้าหลวง พิเศษ ลง เห็น เห็น พิพากษา ว่า การ ที่
จำเลยได้ ทำมา จะเรียก ว่าได้ โฆษณา ตาม กฎหมาย นั้นไม่ได้ เพราะ จำเลย
ได้บอกใน พวก กัน เอง แต่เอา ของ แบ่งปัน กัน เป็น ที่ เห็น ได้ ชัด ว่า จำเลย
ตั้งใจ เอา ของ นั้น การได้ ทรัพย์สิน แผ่นดิน ต้อง บอก ต่อ เจ้าพนักงาน ผู้ ทำ
การ ของ รัฐบาล จึง จะถูกต้อง ตาม กฎหมาย แต่ใน เรื่อง นี้ จำเลยให้การ
รับ สำราญ โดย ดี ศาล ได้ รับ ความ ปรานี้อยู่ ตาม มาตรา ๕๗ จึง พิพากษา
ว่า จำเลย มี ความ ผิด ต้องด้วย กฎหมาย ตักษณ อาญา มาตรา ๓๐๗ ให้กำหนด
โทษ จำคุก ๓ เดือน แต่ให้พัก การ ลง อาญา ได้ ตาม มาตรา ๕๒
แล้วให้ จำเลย ส่ง ทองคำ ตาม ราคา ที่ ขายได้ ถ้า จำเลยส่งไม่ ได้ ให้จำ
คุก โทษ ย้ายแปง ย้ายน้อย ๓ เดือน น้อย น้อย เดือนครึ่ง โทษ จำ แหน
นี้ ไม่ เกี่ยว กับ เรื่อง รช การ ลง อาญา.

จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา หดวง วรพาทประพันธ์ผู้ ได้นั่ง พิจารณา
01/10/2565

ในศาลเมือง เห็นว่า คดีเป็นปัญหาที่ควรนำขึ้นสู่ความวินิจฉัยของศาลสูง จึงส่งข้อรับของมาในฎีกา.

ได้ความตามจำนวน กระบวนพิจารณา ดังนี้ ข้าพระพุทธเจ้าได้รับพระราชทานตรวจดูบทพระอัยการ ทั้งเก่าใหม่ ในกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๓๑๘ มีความว่า “ผู้ใดเก็บของตกของหายได้ก็ดี ฤฯ มันได้ทรัพย์สินแผ่นดินก็ดี ถ้าแต่มันยังไม่บอกเอาทรัพย์สินนั้นไว้ ไม่กระทำตามกฎหมายที่บังคับไว้สำหรับกรณีนั้นไซ้ ท่านว่ามันต้องระวางโทษ ถึงอัตราฐานยังไม่บอก อันต้องอาญา.

ในกฎหมายลักษณะอาญา หมวด มาตรา ๓๑๘ บทหนึ่งมีความว่า “ผู้ใดซุกได้แก้วแหวนเงินทอง ทรัพย์สินสิ่งของสิ่งใด ๆ ถ้ามีรู้จักเจ้าของ ท่านให้เอาทรัพย์สินนั้นมาถวายแก่พระเจ้าอยู่หัว ให้ทำทรัพย์สินนั้นเป็น ๘ ส่วนให้แก่ผู้ซุกได้ ส่วนหนึ่ง ถ้าผู้ใดบังทรัพย์สินสิ่งของไว้มิได้เอาไปถวายแก่พระเจ้าอยู่หัว แต่มีผู้มากราบทูลให้ทราบด้วยประการใด ท่านให้มีโทษแก่ผู้บังนั้น โดยรวาง พราง พระราชทรัพย์ท่าน เหตุว่าสิ่งซึ่งตกอยู่ในภูมิภาค เป็นพระราชทรัพย์สำหรับพระเจ้าแผ่นดินตั้งนั้น เพราะพระเจ้าอยู่หัวผู้ดำรงพระชนม์มีคุณนั้นอันนี้ เป็นขอบขันธุ์กันสัตว์ภักย์ตั้งเขาจักรวาล อันกันแผ่นดินไว้มิให้เหลวไปได้” ตามกฎหมายลักษณะอาญาหมวดบทนี้ ได้ยกเลิกเสียแล้ว โดยเมื่อประกาศพระราชบัญญัติประมวลอาญาตาม มาตรา ๓ นั้น

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายใน ลักษณะ โจร อีก หลาย บทว่า ด้วย เรื่อง เก็บ
ของ ตก ก็ ได้ ยก เลิก เสีย แล้ว เหมือน กัน นอกจาก กฎหมาย ลักษณะ อาญา
หลวง แด่ กฎหมาย ลักษณะ โจร ยังมี กฎหมาย เรื่อง เก็บ ของ ตก ของ ดอย
น้ำ อีก ๒ แห่ง คือ ใน กฎหมาย โปติศ รัชกาล พระ นคร ข้อ ๒๗ ว่า ด้วย โปติศ เก็บ
ของ ตก ให้ ให้ เขา มา แจง ต่อ นาย โปติศ ผู้ เป็น โห่ ใหญ่ เจ้า เจ้า ของ ตัด ตาม
ใน กำหนด ๓๐ วัน ให้ คิด วาจา ของ นั้น เป็น สิบ ตด ต้อง ให้ เป็น รางวัล
แก่ โปติศ ที่ เก็บ ได้ ถ้า พัน ๓๐ วัน ไป แล้ว ให้ คิด วาจา ของ นั้น เป็น สิบ ตด
ต้อง ให้ เป็น รางวัล แก่ โปติศ ของ ที่ เหลือ นั้น ให้ เก็บ ไว้ เป็น ของ กลาง
ใน กรม โปติศ กับ พระราชบัญญัติ ลักษณะ เดิม ไว้ ใน หน้า หน้า ดยวม ร.ศ.
๓๒๕ มาตรา ๑๓ ว่า ด้วย เก็บ ของ ตก หา ได้ ต้อง บอก เจ้าพนักงาน เจ้า ของ
รัฐ ต้อง มา ว่า ใน ๓ เดือน แต่ กฎหมาย ๒ บท นี้ ก็ หา ตรง กับ รูป ความ เรื่อง นี้
อันควร ที่ ข้า พระพุทธเจ้า จะ ยก ขึ้น พิพากษา ได้ ไม่

ข้าพระพุทธเจ้าได้ รับพระราชทาน ปฎิภาสน์ ด้วย ท่านองคตอง ประเพณีเก่า
ใหม่ น้อมเข้าตาม พระราช นิยม เห็น ด้วยเกล้า ๆ พร้อมกัน ว่า ใน เรื่อง ทรัพย์สิน
แผ่นดิน ควร วินิจฉัย แบ่ง เป็น ๓ สถาน ๆ ที่ ๑ ทรัพย์สิน แผ่นดิน แท้ ที่ มี ราคา มาก
เช่น ไร่ พดอย ทอง เงิน คัญ เป็นต้น สถาน ที่ ๒ ทรัพย์สิน แผ่นดิน ยัน
เป็น ของ โบราณ ของ ปดาด สถาน ที่ ๓ ทรัพย์สิน แผ่นดิน ซึ่ง เป็น ของ ไม่ ปดาด ฤ
เป็น ของ ตก ผัง จม นม นาน หา เจ้าของ มิได้ ข้า พระพุทธเจ้า เห็น ด้วยเกล้า ๆ
ว่า ทรัพย์สิน แผ่นดิน ใน สถาน ทั้ง ๒ เบื้อง คั้น นั้น สมควร ซึ่ง รัฐบาล จะ หวง
ห้ามมิ ได้ จะต้อง โฆษณา แล่น มา ดวย ถ้า ไม่ทำ เช่น นั้น ก็ ควร มี โทษ ตาม กฎหมาย

ประเพณีเดิม แต่ทรัพย์สินแผ่นดิน อย่าง ชนิด สถานที่ ๓ นั้น เห็น ด้วย เกด้า ๖
เป็น ของ เล็กน้อย แผ่นดิน ไม่ต้องการ ส่วนแบ่ง ใคร เก็บได้ ให้ เป็นตาแก่
คนนั้น จึง ได้ โปรด เกด้า ๖ ให้ ยก เลิก บท กฎหมายเก่า ใน ดัชนี ธาตุ
แต่ โจร นั้น เสียแล้วแต่ ความสันนิษฐาน ของ ข้าพระพุทธเจ้า จะ ต้อง ด้วย พระ ราช
ดำริห์ พระ ราชนิยมฤใ ประการ ไต่ ข้าพระพุทธเจ้า ขอ พระ ราชทาน พระ บรม
ราชวินิจฉัย เป็น แบบ อย่าง เพื่อ เป็นหลัก ในกฎหมายสำหรับ พิพากษา คดี ต่อไป.

ข้าพระพุทธเจ้า ขอ พระราชทาน ทูลเกล้า ๖ ถวาย ส่วนนาฎีกา โจร กับ
คำ พิพากษา ศาล เมือง แด ศาล ข้าหลวง พิเศษ มณฑล พายัพ ทราบ ได้ ฝ่า
ตของ ธุติ พระบาท.

การ จะควร ประ การ ไต่ สืบแล้วแต่ จะ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ๖ ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า กรมหลวงดิ
พระยาจักรปาณี ศรีศัลยสุทธี
พระยาฤทธิรักษากรมणि
พระยานเรนตีบุญชาติ

ฉิมบตี กับ พระยาจักรปาณีปลุกษา

ที่ ๓๓, ๕๗๘

พระที่นั่งอัมพรสถาน

วันที่ ๒๒ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๓๓๐

ถึง กรรมการ ค้าต ฎีกา

ด้วย นำ ขัต ข้องใน คดี ช้ายเปง ช้าย น้อย น้อย น้อย เรืองชุต ทรัพย์ แผ่นดิน ได้ ไม่โฆษณา ซึ่ง กรรมการ ค้าต ฎีกา เห็น ว่า คดี มีปัญหาด้วย ขัต กฎหมาย จึง ทำ ความ เห็น มา ขอ ความ วินิจฉัย ว่า จะ ควร พิพากษา คดี นี้ อย่างไร.

ใน ความ เห็น กรรมการ ฎีกา เห็น ควร แบ่ง วินิจฉัย เปน ๓ สถาน ๆ ที่ ๓ ทรัพย์ แผ่นดิน ที่มี ราคา มาก เช่น แร่ พลอย ทอง เงิน คิมุก เปน ต้น สถาน ที่ ๒ ทรัพย์ แผ่นดิน อัน เปน ของ โบราณ ของ ปถาค สถาน ที่ ๓ ทรัพย์ แผ่นดิน ซึ่ง เปน ของ ไม่ ปถาค ฎา เปน ของ ตก มั่ง จน นม นาน หา เจ้า ของ มิ ได้ กรรมการ ค้าต ฎีกา เห็น ว่า ทรัพย์ แผ่นดิน ใน สถาน ทั้ง ๒ เมือง คำนั้น สมควร ซึ่ง รัฐบาล จะ หวง หั้น ผู้ใด จะ ต้อง โฆษณา แด่ นำ มา ถวาย ถ้า ไม่ เช่น นั้น ก็ ควร มีโทษ ตาม กฎหมาย ประเพณี เดิม แต่ ทรัพย์ แผ่นดิน อย่าง ชนิด สถาน ที่ ๓ นั้น เห็น ว่า เปน ของ เด็ก น้อย แผ่นดิน คง ไม่ ต้อง การ ส่วน แบ่ง ใคร เก็บ ได้ ให้ เปน ตาแก่ คน นั้น จึง ได้ ยก เลิก กฎหมายเก่า ใน ลักษณะ อัญญา หดอง แล ลักษณะ โจร เลี้ย.

ได้ ตรวจ ดู ขัต ความ ตลอด แล้ว เรื่อง ทรัพย์ แผ่นดิน นี้ ได้ เคย รู้ สึก อยู่ แล้ว ว่า ควร จะ มี แบบ อย่าง ให้ ชัด เจน เปน หลั กาน ไว้ ว่า ควร ทำ อย่างไร เพราะ ผู้ ที่ ตัก แด เก็บ ของ โบราณ วัตถุ ฎา ของ ที่ นับถือ กัน ว่า ควร รักษา

ไว้เป็นคู่มือเมืองเก่าของชาตินี้ ๆ ไปขายให้แก่ชาวต่างประเทศ มีชุด
 ชุม ชยุ พอ มา พม เรื่อง นี้ ก็ พอ ส้ม นึก เพราะ ฉนั้น เห็น ว่า ความ เหน ของ
 กรมการ ค้าต ฎีกา ที่ วาง ลักษณะ ใน เรื่อง นี้ มา นั้น ชอบ แล้ว ควร ถือ เป็น แบบ
 ช่างใช้ เป็น หลัก สำหรับ พิพากษา คดีต่อไป ให้ กรมการ ค้าต ฎีกา พิพากษา
 คดี เรื่อง นี้ ตาม ความ เห็น ที่ ว่า มา นั้น เด็ด

(พระปรมาภิไธย) สยามินทร์

เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ จินตติ ผู้จัดการห้างคันทอง ร่วมชงอังกฤษ ยื่นคำร้องว่า จำนวนเงิน ๕๑๖๒ บาท วางไว้เป็นประกัน ในบริษัท ไฟฟ้า นั้น เจ้าพนักงาน ยึดทรัพย์ ยายิต ว่าเป็น ทรัพย์ ของ ข้าแดงเฮียะจำเลย จินตติ ว่าเป็น ของ ห้าง คันทอง ขอให้ศาล สั่ง ถอน การ ยึดทรัพย์ รายนี้

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ปรากฏ ว่า ข้าแดงเฮียะจำเลย เป็น หุ่น ส่วน ใน ห้าง คันทอง แต่ เป็น ผู้จัดการ มา นาน เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๗ จำเลย ได้ ขอ ต่อ บริษัท ไฟฟ้า ให้ โอน ใบอนุญาต เงิน ประกัน ของ จำเลย ไป เป็น ของ ห้าง คันทอง บริษัท ไฟฟ้า ยอม รับ ทำ ตาม แต่ จำเลย ได้ ถวาย คำ เบิก ความ ชี้ก ว่า หุ่น ส่วน ของ จำเลย ใน ห้าง คันทอง นี้ จำเลย ได้ ขาย โอน ให้ แก่ หลวง ประเทศ ประชารจีน แต่ วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๗ แต่ ยื่น หนังสือ ไป ถัด คัญ หุ่น ส่วน แล สัญญา โอน หุ่น รวม ๖ ฉบับ เพื่อ เป็น พยาน คำ จูณ ศติช่วย ข้าง ฝ่าย ห้าง คันทอง

ฝ่าย มิติเตอร์ คอส่งนต พนักงานรักษาทรัพย์ ยื่นคำคัดค้าน ว่า การ ขาย หุ่น โอน ทรัพย์ นี้ เป็น อุบาย ที่ จำเลย คิด จะ ถู เจ้า ณี มิติ พระราช บัญญัติ ลม ติเตาย ฝ่าย หลวง ประเทศ ประชารจีน ยื่น คำ ร้อง ต่อ ตุ้ ว่า ได้ ซื้อ ขาย กัน โดย สุจริต หา ได้ เป็นการ สัมยอม กัน ไม่ คัด ต่าง ประเทศ วินิ จ ฉัย ว่า กิริยา ที่ ข้าแดงเฮียะ เป็น ผู้จัดการ ห้าง คันทอง คดตคมา โดย ได้ รับ ผล ประ โยชน์ นี้ ตรง แต่ ฝ่าย หลวง ประเทศ ซึ่ง ได้ รับ โอน หุ่น เป็น เจ้า ของ ใน ห้าง คันทอง นั้น ก็ ล้ม ไม่ ปรากฏ ว่า ได้ รับ ประ โยชน์ เป็น ผล อะไร แต่ อย่างไร เลย แต่ ณี เก้า ซึ่ง ข้าง ว่า หัก ใช้ กัน นั้น หลวง ประเทศ ก็ ไม่ ได้ เบิก ความ เป็น พยาน เงิน

ตัดก็ไม่ได้ใช้กัน ทั้งหนังสือเอกสารสำคัญแห่งนั้นก็น่าจะมีได้มีมา
แต่คงเคย เป็นความเหลวไหลหาหลักฐานที่ควรเชื่อฟังไม่ได้ เห็นว่า
เป็นอุบายของจำเลยเพื่อจะกันเจ้าหนี้ไม่ให้ได้รับส่วนเฉลี่ยโดยควร จึง
พิพากษาว่าการขายโอนหุ้นนี้ ไม่ใช่ซื้อขายโดยสุจริต ต้องบทพระ
ราชบัญญัติล้มละลายมาตรา ๗ ว่าเป็นอันเชื่อฟังไม่ได้ จึงพร้อมกันสั่ง
ให้ยกคำร้องของจีนคิด ห้างคันแดง เสีย.

ห้างคันแดง อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาขึ้นตามศาลต่างประเทศ
ให้ยกคำร้องอุทธรณ์เสีย.

จีนคิด ผู้จัดการ ห้างคันแดง หลงเกล้า ๆ ถวายฎีการ้องต่อผู้คัดค้านว่า
(๑) ห้างคันแดง มีอำนาจยึดถือเงินรายนี้ได้ เพราะบริษัทไฟฟ้ารับยอม
ให้โอนแล้ว (๒) หนี้สินระหว่างหอดวงประเทศกับห้างคันแดง มีหลักชัด
เจนจึงได้ทำหนังสือต่อชำระขายหุ้นโอนกันได้.

กรมการ ศาลฎีกาได้ตรวจจำนวนนี้ตลอดแล้วเห็นด้วยเกล้า ๆ ว่า
ข้อต่อสู้ของจีนคิดทั้ง ๒ นี้ เป็นประเด็นวินิจฉัยด้วยข้อเท็จจริง หาใช่
ปัญหาพิพาทด้วยบทกฎหมายไม่ แต่พิพาทกันกับคนในบังคับต่างประ
เทศนี้ เป็นคดีอยู่ในอำนาจสัตยาบันพระราชไมตรีกรุงสยามกับกรุงฝรั่งเศส
คดี คก ๓๒๕ ได้ใช้บังคับ เพราะฉะนั้นคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในปัญหา

หาข้อเท็จจริงนี้ย่อมเป็นคำบังคับแก่ข้าพเจ้า
ทั้งพิพากษาให้ยกฎีกาขึ้นคิดท่างต้นเสงเสียบ
ชวรมเนียมด้วย

ข้าพเจ้าแห่งนี้จึงพร้อม
ให้ผู้ร้องฎีกาเสียบค่าฤชา

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม

กรมสวัสดิ
พระยาฤทธิการณกรณกิจ
พระยาพรเนติ บัญชากิจ
พระยาจักรปาณิ ศรี ศิววิสุทธิ
ดกนเนอระเคอระเนอ
พระยาจักรยานไมตรี

อธิบดี ทรง ปกฤษา

คำพิพากษาที่ ๑๖๘ พ.ศ. ๒๔๕๔

ทนายความ

หน้าที่ ทนายความ ต้อง รักษาด้วย สุจริต เขัตตุราช นิติสาร ถ้า
ทำลาย สิ่ง ยติธรรม ให้ เสีย ไป แล้ว จะเป็น ทนายความ ไม่ได้

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๑ สิงหาคม รัตนโกสินทร์ศก ๒๓๖๖

ข้าพระพุทธเจ้า กรมการ ศาลฎีกา ขอ พระราชทาน กราบ บังคมทูลพระ
กรุณา ทรง ทราบ ได้ ฝ่ายของ ข้าราชการ

ด้วยใน สคดี ระหว่ง ขัยการ มณฑล ชุมพร โฉก หม่อมราชวงศ์ เขย
บุตร หม่อมเจ้า หุ่น ใน กรมหลวง พิเศษ ศรีสวัสดิ์ กับ นาย หนูน จำเลย
คดี เดิม โฉก ทว่า หม่อมราชวงศ์ เขย ทำร้าย ร่างกาย นายตอย เพราะ เหตุ
จะให้ นายตอย ยืนคง คดี ทอบ คำพยาน เท็จ แก่ ความ ฮาญา เรื่องหนึ่งซึ่งจำเลย
เป็น ทนาย แก่ ต่าง ชุมวิชีวิต จำเลย เตะ กับ ชู กั้น โสภ ตี นายตอย ด้วย มี
นายหนูน ได้ เป็น ผู้ตมมือ ช่วย จับ

จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ คอส์ ว่า นายตอย เมา ปด้า กั้น ฐาน พิจารณา
ได้ ความ ชัดเจน สม ข้อ หา ไม่ ต้อง ส่งสัย

ศาล มณฑล ชุมพร จึง พิพากษา ให้ จำคุก หม่อมราชวงศ์ เขย กับ นายหนูน มี กำหนด ๒ ปี ตาม มาตรา ๕๕๕ แห่ง กฎหมาย ดักษณ ๕๖๖

จำเลย ยื่น อุทธรณ์ ขึ้น ศาล อุทธรณ์ ชั้นสอง พิเศษ พิพากษา ยึดตาม ศาล มณฑล แต่ แก้ จำคุก หนูน เป็น ผู้ช่วย อุทธรณ์ ให้ลงโทษ แต่ ๓ ปี กับ ๕ เดือน ตาม บท ๖๕ ดักษณ ๕๖๖

หม่อม ราชวงศ์ เขย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระราชทาน ทรงลดจำคุก นี้ ตลอดแล้ว เห็น ด้วยเกล้า ฯ ว่า คำพิพากษาโทษ ซึ่ง ศาลอุทธรณ์ ชั้นสอง พิเศษ ของ มณฑล ชุมพร แล้ว ฎีกา ของ จำเลย นี้ กล่าว ไม่ขึ้น ควร ให้ยกเสีย

อนึ่ง ข้าพระพุทธเจ้า เห็น ด้วยเกล้า ฯ ว่า ความ ประพฤติ ของ หม่อม ราชวงศ์เขย ปรากฏ ใน ส่วนนี้ นี้ จำหา เคย จึง พิพากษา ว่า ความ ก็ ชยแต่ จะ คง หน้า วิชา ดศัย สุจริต เจริญ ราชบัณฑิตยสถาน แต่ นี้ ถัด มา พยายาม กระทำ พยาน เห็น ว่าตาย ต่าง ยุติธรรม ดังนี้ เห็น ด้วยเกล้า ฯ ว่า ไม่ควร ยอม อนุญาต ให้ หม่อม ราชวงศ์ เขย เป็น ทนาย ว่า ความ ของ ราษฎร ได้ ใน ศาล ยุติธรรม ต่อ ไป

ข้าพระพุทธเจ้าขอ พระราชทาน ขุนเกตุดำ ๆ ถวาย ถิ่นนา คำพิพากษา ค้าด
มณฑล ชุมพร ค้าด อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ กับ ฎีกา หม่อมราชวงศ์ เขย
จำเลย ทราบ ฝ่ายของชุดี พระบาท

ควร มิ ควร ชุดี แล้วแต่จะ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ๆ ขอ เสดระ

ข้าพระพุทธเจ้า

กรม ตำรวจ

พระยา กฤตติการุณ กิจ

พระยา นเรนทรวิเศษ กิจ

พระยา จักรปาณิศรวิเศษ กิจ

อธิบดีกรมปลัด

สำนักหอสมุด

ที่ ๓๒,๕๗๗

พระที่นั่ง อัมพรสถาน

วันที่ ๒๒ สิงหาคม รัตนโกสินทรศก

๑๓๐

ถึง กรรมการ ศาลฎีกา

ด้วย ตาม คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ ๑๖๗,๓๐๐ ลงวันที่ ๓๓ สิงหาคม
 ๒, ๔, ๑๓๐ ปฎิภาษาโทษ หม่อมราชวงศ์เชย กับ พวก โทษ ทำร้าย ร่าง
 กาย นาย ลอย ที่ ตลาด เมือง ไซยา ซึ่ง ศาลฎีกา เห็น ชอบ ด้วย คำพิพากษา ศาล
 ต่าง ที่ วาง โทษ มา ๒ ปี แต่ เห็น ว่า หม่อมราชวงศ์เชย ทุจริต ใน นำ ที่
 ทนาย ความ ไม่ควร ให้ เป็น ทนาย ว่า ความ ใน ศาล ยุติธรรม ต่อ ไปนั้น ได้
 ตรวจ ดู ข้อ ความ เห็น ว่า คำพิพากษา ศาลฎีกา ชอบแล้ว อนุญาต ให้ ลง
 โทษ จาก หม่อมราชวงศ์เชย ตาม คำพิพากษา ศาลฎีกา.

(พระบรมนามาภิไธย) สยามินทร์

คำพิพากษาที่ ๒๗๑๑ พ.ศ. ๒๕๕๔

วิธีพิจารณา ยักยอก

คำปฏิเสธ ของ จำเลย ใน คดี ยักยอกทรัพย์นั้น ยังไม่
เป็น ข้อสันนิษฐานว่า จำเลย เจตนา ทวงจริต

ให้ คน ยืม ของ ไป แล้ว ไม่ ส่ง คืน ถึง เขา จะ ให้ การ
ปฏิเสธ พ้อง ถ้า ใจ สืบ กิริยา ไม่ได้ ว่า เรา ได้ ทำ แก่ ของ
นั้น โดย ทาง ทวงจริต แล้ว ก็ ยัง ไม่ พอ ลง โทษ ฐาน ยักยอก

มี พระ บรม ราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ ทรง จูฎีกา ใจ อุตวรรณ
คำ พิพากษา ศาล อุตวรรณ

ใน คดี ระหว่าง

กรมชัชวาล

โจท

นายพอน

จำเลย

คดี นี้ โจท หาร ว่า จำเลย ได้ ทดออก ลง ยืม หนังสือ พระ ขรรค์ คำ กี่ เรียง
หลาย ชุด สำหรับ ใช้ ใน พระอาราม วัดบุบผาราม ไป จาก สำเนา รอง พระ
ภิกษุ เหม พระภิกษุ หลี่ รวม ราคา ๒๕ บาท แล้ว จำเลย กลับ ข้อ ฎายัก
ยอก เขา หนังสือ นั้น เป็น ประโยชน์ ตน เอง หาร นำ มา ส่ง คืน ไม่ รอ ให้
ศาล ลง โทษ จำเลย

จำเลยให้การ ปฏิเสธ ข้อหาโจทก์ คือ ผู้ว่าจำเลย เป็น อาจารย์ บอก
หนังสือ ใน วัดบวรนิเวศวิหาร ตามเนรม่อง พระภิกษุเสม พระภิกษุ หลี่ เป็น
ศิษย์จำเลย เวทนา มาเรียน ก็ เขา หนังสือ ให้ จำเลย ดู ๆ แล้ว ก็ ส่ง คืน ไป

ศาล พระราชอาญา พิจารณา แล้ว คง เห็น ว่า จำเลย มี ความ ผิด ตาม
กฎหมาย ลักษณะอาญา มาตรา ๓๓๕ ฐาน ยัก ยอก แต่ นายทนาย เวชยาวัจกร
ได้ คิวราคา หนังสือ นั้น ว่า มี ราคา เพียง ๑๘๕ บาท เท่านั้น จึง ตัดสิน ให้
จำคุก จำเลย ได้ มี กำหนด ๓ ปี กับ ให้ จำเลย ใช้จ่าย ค่า หนังสือ ๑๘๕ บาท ด้วย

จำเลย ขอรุณ ศาล ขอรุณ พิจารณา แล้ว คง ได้ ความ ว่า จำเลย
เป็น อาจารย์ บอก หนังสือ มาที่ แก่ พระภิกษุ ตามเนรม่อง ใน วัด บวรนิเวศวิหาร มี หน้า
ที่ ตรวจ หนังสือ มาที่ เพื่อ ส่ง ถอน การ ที่ จำเลย ยืม หนังสือ มาที่ ไป คืน นั้น หา
ได้ ใช้ ขู ข่ม หลอก ดวงไม่ จำเลย ไม่ มี ความ ผิด ฐาน ข้อ เมื่อ พิจารณา
ได้ ความ แต่ เพียง ว่า จำเลย ยืม หนังสือ ไป แล้ว ไม่ ส่ง คืน ฤ็ จำเลย แก่ ตัว
ว่า ได้ ส่ง คืน แล้ว แต่ พิจารณา ไม่ สม ดังนี้ จำเลย จะ มี ความ ผิด ฐาน ยัก
ยอก หรือ ไม่ ข้อ นี้ เป็น หน้า ที่ ของ โจทก์ จะต้อง สืบ ให้ ได้ ความ ว่า จำเลย
มี เจตนา ทุจริต เพื่อ จะ เอา ทรัพย์สิน เป็น ประโยชน์ ตน หรือ จำหน่าย
ทรัพย์สิน ไป เพื่อ ไม่ ให้ เจ้าของ ได้ คืน และ จะ ก่อ จำ ผู้ โด ยืม ทรัพย์สิน ไป แล้ว
ไม่ ส่งคืน ผู้ นั้น จะ มี ความ ผิด ใน ทาง อาญา เสมอ ไป นั้น ไม่ ชอบ เพราะ
ชั้นต้น เป็น ฐาน ผิด สัญญา ที่ จำเลย จะต้อง รับผิดชอบ ใน ทางแพ่ง เท่านั้น คดี
ยังไม่พอ จะ ลงโทษ ฐาน ยักยอก ได้ ให้ ยก ค่า ตัดสิน ใน ข้อ ลงโทษ ทาง
อาญา เสีย แต่ ให้ จำเลย ใช้จ่าย ค่า หนังสือ มาที่ ราคา ๑๘๕ บาท ให้ แก่ เจ้าทรัพย์สิน.

เจ้ากรรม อัยการ หลงเกล้า ๆ ถวาย ฎีกา คัดค้าน คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์
ว่า เพราะจำเลยให้การ ปฏิเสธ ข้อหา ทั้งสิ้น เมื่อ พิจารณาได้ ความ
อย่างนี้ ก็ ต้อง มีโทษ ใน ทาง อาญา เป็นฐาน ยักยอก หาใช่ เป็น ทางผิด
สัญญา ต่อ กันไม่.

ข้าพระพุทธเจ้าได้ รับ พระราชทาน ทรงจ ดำนอน เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว เห็น
ด้วยเกล้า ๆ พียง กับ ความ วินิจฉัย ของ ศาล อุทธรณ์ ว่า ความ จริง ใน คดี นี้
เป็น สัญญา ยืม ของ ไปใช้ แล พยาน ชน ให้ ยืม หนังสือ ไป นี้ ก็มี แต่ ภิภษุ
เฮม กับ สำนเณร ผู้ส่ง ผู้ ให้ ยืม เอง เท่านั้น ผู้อื่นไม่มี จะ นำ มา ลับ อีก
คดี พิภาษ ต่อสู้ กันแทบ จะ เป็น คดี ต่อ คดี คำ ต่อ คำ จะ เดือด เสื่อ ข้างฝ่าย
ศิษย์ หรือ ข้าง ฝ่าย อาจารย์ ก็ได้ เพราะไม่มี หลัก ฐาน อื่น ประกอบ ให้
แน่นอน แต่ใน ขณะ เมื่อ ภิภษุ สำนเณร ถัดว่า ไป ทรง ถาม หนังสือ คืน
นั้น ถ้า ภาระใด เลย ข้างไม่มี พยาน ที่ ควร วั ควร เห็น มา เมื่อก ความ แต่ ลัก
คน ทั้ง หนังสือ ของ กลาง ก็ ลับ จับไม่ได้ ด้วย ภิภษุ พอด ข้าง โจท
ซึ่ง ทำ มา ทั้งนี้ ประกอบ ด้วย ความ หดห่อตาม เหตุ เกินไม่ นำ เลื่อมได้ เหตุ
ว่าให้ ของ ผู้มีชื่อ ยืมไป เขาไม่ ส่ง คืน แล้ว จะหา ว่า เป็น ความ ผิด ทาง
อาญา ยักยอก โดยมิได้ ลับได้ ถึง ภิภษุ ว่า เขาได้ กระทำ อันใด แก่ ของ
นั้น ซึ่ง เป็นทาง ทุจริต แต่ ลัก อย่างหนึ่ง ดังนี้ เป็น ความ หิ้นเหมไม่ คดี ฝ่าย
โจทแต่คดี ชนิดนี้ ข้อ ลักนี้ มี ที่ กล่าว หก เกี่ยว ข้อง ด้วย ทรัพย์สิน ของ สังฆ พระ
คำสั่งมา พนักงาน อัยการ ควร จะ พัง ระวัง ระวัง ได้ ล้วน ให้ ถอง แท้ เจง ดี ก่อน ที่ จะ
นำ เขา คดี เขา มาว่า ต่าง ยังศาล อาญา ข้าพระพุทธเจ้า มีความ พิศวง ที่ กรม
อัยการ เก็บ เขา คดี ที่ มี หลัก ฐาน ร้องแย้ง เช่น นี้ มา อุทธรณ์ ฎีกา.

ข้าพเจ้า เหตุ ทั้งนี้ จึงขอ พระราชทาน พิพาทษา ยืนตาม คำตัดสิน ศาลอุทธรณ์
 แด่ การ บังคับให้ คืน ทรัพย์สิน กัด ใช้ ดินใหม่ ตาม คำ พิพาทษา กัด โดย
 บท ตัดษณณาญา ๘๒ ท่านให้ ใช้ วิชา บังคับ ทุก คำปรับ ชัน บัญญัติไว้ ในมาตรา
 ๓๘ กัดว่า คือ ให้ จำแทน คำ ปรับ เป็น ชัตรา วันหนึ่ง ต่อ มาท หนึ่ง เป็น ประมณ
 แต่ได้ ความ ว่า นายพอน จำเลย ใน กัดนี้ ต้อง จำมา ตั้งแต่ วันศาล พระราช ษาญา
 ตัดสิน แล้ว นับได้ จำ ๓๘๘ วัน ซึ่ง เกิน กว่าจำนวน ดินใหม่ แล้ว ดังนี้ ขอ
 ที่ ให้ ปลดชย ตัว พันโทษ ไป แต่ วันที่ ได้ าน คำ พิพาทษา นี้ แต่ให้ ยกฎีกา
 ของ เจ้ากรม ชัยการ เลี้ย ด้วย.

วันที่ ๒๓ กันยายน ๑๓๑๑

กรมเสวกัด

พระยามหิธร

พระยา นรเนติบัญญัติ

ด็กินเนอร์เดอเนอร์

อธิบดี ทรงปลฎษา

คำพิพากษาที่ ๒๐๙๒ พ.ศ. ๒๕๕๕

คำสารภาพ เหตุปราณี

ความปราณี เพราะเหตุรับสารภาพนั้น ท่าน ประสงค์
ใช้โทษ เมื่อ คำรับ สารภาพ มี ประ โยชน์ แก่การพิจารณา

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา ชำแ่ง คร้าม จำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษาคัด อุทธรณ์ ชำแ่ง พิเศษ

ในคดี ระหว่าง อัยการ มณฑล พิษณุโลก โจท
จีน ยี่ ชำแ่ง คร้าม จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๑๙๑๒ เจ้าพนักงานจับ ผงฝิ่น
ได้จากจำเลยทั้ง ๒ เป็นน้ำหนัก ๗๑ ตำลึงจีนกับ ๒ ตำลึงพร้อมทั้งเครื่องมือ
ซึ่งฝิ่นด้วย ขอให้ลงโทษจำเลยตาม พระราชบัญญัติทำฝิ่น เดือน สก ๑๙๑๕

จีน ยี่ จำเลย ให้การ รับ สารภาพ แต่จำ ได้จำหน่ายฝิ่นที่ เรือ ชำแ่ง
คราม ๆ ให้การ ปฏิเสธ

ศาล มณฑล พิษณุโลก แล ศาล อุทธรณ์ ชำแ่ง พิเศษ พิพากษา ต้อง กันไว้

เงินยี่จำเลยเป็นหัวหน้า ข้าแดงครามเป็นผู้สมัคร ย่ามที่จับได้หนัก ๗๘
 คำตั้งเงิน ๒ ตั้ง คิดคำตั้ง ๘ บาท คงเป็นเงิน ๖๓๓ บาท ปรับเงินยี่
 ๓ เท่าเป็นเงิน ๓๙๐๐ บาท ๘๐ ตำลึง กับให้เงินยี่ใช้คำสิ้นบน ๘๕ บาท
 ๘๐ ตำลึงด้วย แต่เงินยี่ได้ให้ภรรยา รับสารภาพ โดยดี ให้ลดตาม
 มาตรา ๕๘ เสีย ๓ ใน ๓ คงให้ปรับเงินยี่เป็นเงิน ๓๓๓๐ บาท ๕๐ ตำลึง เป็น
 พินัยหลวง ถ้าเงินยี่ไม่มีเงินใช้ ให้จำคุกจำเลย ๓ ปี ส่วนข้าแดงคราม
 ผู้สมัคร ให้ปรับ ๒ เท่าแต่ให้ใช้คำสิ้นบน ๖๓ บาท ๒๐ ตำลึง รวมเป็นเงิน
 ๓๓๓๐ บาท ถ้าไม่มีให้จำคุกจำเลย ๓ ปี

ข้าแดงครามผู้เคียดชังเกิดว่า ๑ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้รับ พระราชทาน ตรวจดูคดีเรื่องนี้ตลอดแล้ว เห็น
 คดีเกิดว่า ๑ ว่าฎีกาข้าแดงคราม ไม่มีมูลอย่างไรที่จะให้ศาลนี้ แก้ไข
 คำพิพากษาคำดต่างได้ ให้ยกฎีกาข้าแดงครามเสีย แต่ควรบังคับ
 ยึดทรัพย์เอา ใช้พินัยให้ ได้เงินครบ ๒ เท่าราคาเงินด้วยก่อน

อนึ่งที่ศาลมณฑลพิศณุโลก ได้ปกครองโทษเงินยี่แต่เพียงปรับ แต่
 ข้า ยกเบาะปราณีย์ว่าจำเลยได้ให้ภรรยา รับสารภาพลดโทษในคดีซึ่งจับได้คำ
 มือเช่นนี้ เห็นว่าใช้บท ๕๘ เพี้ยนไป ไม่รู้หัวใจที่ท่าน ประสงค์ อัน
 ว่าปราณีย์เพราะเหตุสารภาพนี้ ควรใช้ คือ เมื่อคำรับสารภาพนั้นมีประโยชน์
 แก่ การพิจารณามีให้เป็นการ ยกแก้ความเมือง แต่เรื่องนี้จำเลยจะ
 ปฏิเสธฎา รับสารภาพก็ ไม่ผิดอะไร ในกระบวนการพิจารณา หากประโยชน์ เพราะ

๒๐๒

ตำรวจมิได้เสียไม่ควรใช้บท ๕๑ มาตราโทษให้เสียความแต่เบ็ดเตล็ดของเวลา
เขียนแปล่า ๆ

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๐

กรมสวัสดิ

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยาพรหมเสนาบดี

พระยาจักรี

อธิบดีทรง ปฤษา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๒๔๑ พ.ศ. ๒๔๕๕

สัญญาประกัน อธิบายกฎหมาย

ก. เขียนหนังสือไว้ ในสมุดบาญชีการค้าขายว่า “รับประกันเพียง ๕๐๐๐ บาท ตลอดไป” เพียงเท่านั้น ก็เป็นสัญญาประกัน ถูกต้องตามกฎหมาย

หนังสือสัญญาประกันนี้ ไม่มีกฎหมายต้องการให้ ทำเป็นแบบอย่างไว้

มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรา พินัยกรรม อุดหนุน คำพิพากษา ศาล อุดหนุน

เงินของเชียงใหม่ (บังคับฝรั่งเศส) โจท

ในคดี ระหว่าง

นายแดง (บังคับสยาม) จำเลย

โจท พ้อง ต่อ ศาล ต่าง ประเทศ ว่า เมื่อ ๕ ปี มาแล้ว อากว ตือ บิดา จำเลย ซึ่ง ใช้ ยี่ห้อย แต่เห็นแดง ทำหนังสือ รับประกัน เงิน ช่นแสง ไว้ต่อ โจท ว่า ถ้า

เงิน ชूंเฮง ซื่อ ของ เรือ ไป จาก โจท โจท จะ เอา เงิน จาก เงิน ชूंเฮง ไม่ได้
แล้ว ชากร คือ ขอม รับ ใช้ แทน ให้ โจท เพียง ๕๐๐๐ บาท ถ้วน ต่อ มา เงิน
ชूंเฮง ได้ ซื่อ เรือ สุรา ต่าง ประเทศ ของ โจท ไป เป็น ราคา ๘๐๐๐ บาท เค็ด แล้ว
หา ใช้ ไม่ แต่ ชากร คือ ก็ ตาย ลง จำเลย ใน คดี เรื่อง นี้ เป็น ผู้ รับ มรดก
ชากร คือ โจท จึง ขอให้ ศาล บังคับ จำเลย ให้ ใช้ เงิน ๕๐๐๐ บาท ให้ แก่ โจท.

จำเลย ให้ การ ค่อ ลู่ว่า สัญญา ประกัน มี จริง หรือ ไม่ มี จำเลย ไม่ ทราบ
แต่ ถึง มี จำเลย ก็ ไม่ ควร รับ ผิด ชอบ โดย ไม่ เป็น สัญญา ที่ ถูก กฎหมาย อย่าง
หนึ่ง หรือ อีก อย่าง หนึ่ง เป็น สัญญา เถาะ ทั่ว ที่ ไม่ เกี่ยว ถึง จำเลย.

ศาล ต่าง ประเทศ พิจาร ณา แล้ว เห็น ว่า ชากร คือ ได้ ทำ สัญญา รับ
ประกัน เงิน ชूंเฮง ไว้ ต่อ โจท จริง แต่ สัญญา ประกัน นี้ เป็น สัญญา ที่ ใช้
ได้ ตาม กฎหมาย จึง พิพากษา ให้ จำเลย ซึ่ง เป็น ผู้ รับ มรดก ชากร คือ ใช้
เงิน ๕๐๐๐ บาท ให้ โจท ตาม สัญญา ประกัน นั้น ทั้ง ให้ จำเลย เสีย ค่า ฤชา
ธรรมเนียม แด ค่า ทนาย ๓๐๐ บาท แทน โจท ด้วย

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ พิจาร ณา พิพากษา ขึ้น ตาม คำ พิพากษา
ศาล ต่าง ประเทศ แต่ ให้ ยก อุทธรณ์ จำเลย เสีย.

จำเลย ทูต เถล้า ๆ ถวาย ฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ พร้อม กัน ตรวจสอบ ด้านนี้ เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว เห็น ด้วย
เถล้า ๆ ว่า จำเลย ทูต เถล้า ๆ ถวาย ฎีกา คัดค้าน ด้วย ข้อ ความ ๒ ประเภท
คือ บัญหา จริง ทั้ง ประเภท หนึ่ง แต่ บัญหา กฎหมาย อีก ประเภท หนึ่ง

ตง ไว้ นั้น ได้เขียน เพราะ ได้ มี คำ ขอ ของ ฝ่าย หนึ่ง แต่ คำ รับ ของ อีก ฝ่าย หนึ่ง ส่วน ข้อ ๒ นั้น ได้ ความ ชัด ว่า คู่ สัญญา ใน เรื่อง ประกัน นั้น คือ โจท กับ บิดา จำเลย ส่วน ใน ข้อ ๓ นั้น วัน เดือน ปี ไม่ เป็น ข้อ สำคัญ เพราะ เหตุ ว่า บรรดา ข้อ ความ ทั้ง หลาย ที่ ลง ใน บัญชี ต่อ ๆ มา ซึ่ง เป็น หนี้ เงิน ชำนาญ เฮง เปม ณี โจท นั้น ได้ ลง วัน เดือน ปี ทุก ราย แต่ หนี้ เงิน เหล่า นี้ ก็ คือ หนี้ เงิน ที่ บิดา จำเลย รับ ประกัน ไม่ ให้ โจท เสีย หาย ส่วน ใน ข้อ ๔ นั้น ก็ ชัด เจน แล้ว ว่า รับ ประกัน เงิน ชำนาญ เฮง แต่ ประกัน เพราะ จะ มี อัง กั้น ไม่ ให้ โจท ต้อง เสีย หาย โดย เหตุ ที่ เงิน ชำนาญ เปม ณี โจท ส่วน ใน ข้อ ๕ นั้น ไม่ มี กฎหมาย คั่ง การ ให้ สัญญา ประกัน ต้อง ทำ เป็น แบบ อย่าง ไร แต่ ตาม ความ ที่ ก่อ ตัว มา แล้ว ชำนาญ จะ เห็น ได้ ว่า ถ้อย คำ ที่ บิดา จำเลย ใช้ นั้น พอ ที่ จะ เป็น สัญญา ถูก ต้อง กฎหมาย แล้ว

ขอ ศรัทธา เหตุ เหล่า นี้ ข้า พระพุทธเจ้า จึง พร้อม กัน พินิจฉัย ขึ้น ตาม คำ พินิจฉัย ศาล ต่าง แต่ ให้ ยก ฎีกา จำเลย เสีย ให้ จำเลย เสีย ค่า ฤชากรรวม เนียม ใน คดี เรื่อง นี้ ตลอด ทั้ง ศาล ต่าง แต่ ศาล นี้ ฝ่าย เดียว

วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๓๑๐

มหิธร
พระยาฤทธิพิทักษ์
สถิตินนทรีเดอริ นอร์

อธิบดี ทรง แก้ว ไซ
01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๓๑๒ พ.ศ. ๒๔๕๔

โทษหลายครั้ง เนรเทศ

ผู้ใดเคยต้องโทษ ซึ่งไม่ใช่ ชั้น ๓ โทษ ๓ ประการ ๓ ครั้ง
แล้ว ถึงโทษนั้นจะไม่รุนแรง ชัยการ ก็ พ้อง ขอให้ศาล พิพาก
ษาส่งไป ท่งเมือง ความพระราชบัญญัติ ตัดสินทาน คนจวัดได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา จำเลย อุตขรณ์
คำพิพากษา ศาล อุตขรณ์

ใน คดี ระหว่าง กรมอัยการ โฉก
ชายต้น หรือเปลี่ยน จำเลย

โฉก ยื่นฟ้อง ต่อ ศาล พระราชอาณา ทาว่า จำเลย เคย ต้อง รับ โทษ
จำคุก ฐาน ลักทรัพย์ รวม ๓ ครั้ง จำเลยได้ ฟ้นใน ครั้ง ที่สุด เมื่อ วันที่ ๒๕
ธันวาคม คศ ๑๒๗ ซึ่ง เป็น การ ผิด ต่อ พระราช บัญญัติ ตัด สินทาน คน
จวัด แต่ คน ที่ ต้อง รับโทษ มา หลายครั้ง ขอให้ ศาล ลงโทษจำเลย
จำเลยให้ การ รับ สารภาพ ตาม ข้อหา แต่ ชี้แจง ว่า ข้อผิด ๒ วัน จะ
นำ หม่อม ราชวงศ์ ชิด (สถิตย์นิมิตการ) มา เป็นนาย ประกัน

ศาล พระราชอาณา มี คำสั่ง ลง วันที่ ๒๗ ธันวาคม คศ ๑๒๗ ว่า จำเลย
ได้ รับโทษ จำคุก ซึ่ง ไม่ใช่ ความผิด ชั้น ๓ โทษ แต่ ฐาน ประมวล มา ๓ ครั้ง

แล้ว จำเลย พ้นโทษ ครั้ง ที่สุด เมื่อ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๒๘๗ คดี
ต้อง ด้วย มาตรา ๓ แห่ง พระราชบัญญัติ ตัด ฐานตาม คน เจรจัด แต่ คน ที่เคย ต้อง
โทษ มา หหลายครั้ง มี คำสั่ง ให้ ส่ง ตัว จำเลย ไป ต่าง หัวเมือง มี กำหนด ๗ ปี
นับ แต่ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๒๘๗ เป็นต้นไป

จำเลย ร้อง อุทธรณ์ ว่า ความผิด ของ จำเลย ที่ ได้ ต้อง โทษ มา แล้ว
๓ ครั้ง เ็น ความผิดไม่ ร้ายแรง แต่ ก่อน ที่ ศาล จะ ได้ พิพากษา ให้ เนรเทศ
จำเลย นั้น จำเลย ก็ได้ หา ประกัน หลังกฎหมาย มา รับ ประกันตัว จำเลย ศาล
หา อนุญาตไม่ จำเลย ขอ ความ กรุณา มี ประกัน ดัง ครั้ง หนึ่ง แต่ จำเลยอยาก
อุปถัมภ์ รักษา ความ สุขจิต ต่อไป ศาล อุทธรณ์ พิพากษา ยืน ตามศาลเดิม

จำเลย หลงคิดว่า ๑. นาย ฎีกา ฐาน คน อนุญาต
กรรมการ ฎีกา ได้ ตรวจ ด้านอื่น นี้ คิดออก แล้ว เห็น ว่า ฎีกา จำเลย นี้
ขอ แต่ ให้ ปรานีนี้ ไม่ ต้อง ให้ ส่ง ไป ต่าง เมือง ไม่มี ข้อความ ที่ ตัดค้าน คำ
พิพากษา ศาล ต่าง ทั้ง ๒ ซึ่ง ได้ ปล่อย คำตัดสิน มา โดย ขอรับ ด้วย พระราชบัญญัติ
แล้ว ไม่มี เหตุ อัน ควร แก่ คำตัดสิน นั้น ให้ เบน อย่าง ชั่ว ควร ให้ ยก
ฎีกา นี้ เสีย

วันที่ ๒๗ กันยายน ๑๓๐๐

กรมสวัสดิการ
พระยา กฤตติกากรรณกิจ
พระยา นเรนทรวิชัย
พระยา จักรปาณิศร์คีตวิสุทษ์

คำพิพากษา ที่ ๓๓๖ พ.ศ. ๒๔๕๕

อธิบาย กฎหมาย เรื่อง ขายทรัพย์สิน ใน ระหว่างคดี

ลูกหนี้ขายทรัพย์สิน ในระหว่าง ความได้ ถ้าไม่เป็น การทุจริต
แต่ ทรัพย์สินที่ พินาศ กันใน คดีขายไม่ได้

เมื่อ มีคำตัดสิน บังคับ ให้ ลูกหนี้ ใช้ ณ แล้ว ลูกหนี้ จะขาย
ทรัพย์สิน ของตน ได้ หรือ ไม่ นั้น คง แล้ว แต่ ฎีกา ที่ขอขายกัน
เป็น สำคัญ

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ ตรีจฎีกาโจท อุทธรณ์ คำพิพากษา
ศาล อุทธรณ์ ข้างตรง พิเศษ ๆ

คดี แห่ง	อำนาจ แร	โจท
	เงินไป อำนาจ พัน กับพวก	
	เงินหนึ่ง ผู้ร้อง ขัดทรัพย์สิน	จำเลย

คดี นี้ เต็ม โจท จำเลย อิวาท กัน ต่าง คน ต่าง ทำร้าย กัน คดี ถึง ที่ สุด ศาล
ฎีกาได้ พิพากษา ปรับ จำเลย เป็นเงินใหม่ให้แก่โจท ๒๗๕ บาท ๕๐ สตึง จำเลย
ไม่ใช้ เงินโจท จึง ร้อง ขอให้ ยึด ทรัพย์สิน ฝ่าย เงินหนึ่ง ร้อง ขัดค้าน ว่า ที่คน

ในโฉนด หมายเลข ที่ ๕๐๓ กับ ที่ นาโฉนด หมายเลข ที่ ๒๕๐ กับ เวียน ฝา
กระดาน ๓ หลัง ยุ้งเข้า ๓ หลัง ครัวไฟ ๓ หลัง ครัวบ่อ ฝู ตัว ๓ ตัว เข้าเปลือก
๘๐ สติ ซึ่งโจทก์ นำเข้าพนักงาน ยึด ไว้ นั้น เป็นทรัพย์สิน ของ จีนเหล่ง ได้ ซื้อไว้ จาก
จำเลย แต่ สัก ๓๒๖ ฯ

ศาล เมือง ขตบุรี ได้ ส่วน คำร้อง นี้ แล้ว ได้ ความ ว่า จำเลย ได้ ขาย ทรัพย์สิน
ทั้งนี้ ให้ แก่ จีนเหล่ง เมื่อ วันที่ ๓๓ มีนาคม ๓๒๖ เป็น เวลา ภายหลัง ที่ ศาล
อุทธรณ์ ของหลวงพิเศษ ได้ ตัดสิน ให้ จำเลย แพ้ความ แก่ โจทก์ ได้ อ่าน คำ พิพากษา
ศาล นั้น เมื่อ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๓๒๖ ซึ่ง เห็น ได้ โดย กระจ่าง ถ้า เป็น การ ซื้อ
ขาย ระหว่าง ความ จำเลย รู้ ตัว ตี แล้ว ยัง ชน ทำ สัญญา ขาย โอน ทรัพย์สิน นั้น
คดี พอ จะ เทียบ กับ คำ พิพากษาฎีกา ที่ ๓๖ ๓๒๓ ได้ จึง ตัดสิน มี คำสั่ง
ให้ ขาย ทอด ตลาดทรัพย์สิน ส่วน ชื่น ซึ่ง ยึด ได้ ออก ให้ จีน โจทก์ ก่อน เมื่อ
ไม่พอ จึง ให้ เขา ที่ ดิน ๒ โฉนด ซึ่ง จีนเหล่ง คัดค้าน นี้ ออกขาย เขาเงิน ๖ ซึ่ง
ราคา ซื้อ เดิม กัน ให้ แก่ จีนเหล่ง ก่อน เหตุนี้ เท่า ใด ให้ มันจบ ใช้ ให้ แก่
โจทก์ จนครบ จำนวน นี้ ตาม คำ พิพากษา คำ รวบรวม เนิม ให้ เป็น ฎีกาไป ฯ

ศาล มณฑล ปราจีน พิพากษา ยืน ตาม คำขอ เมือง ฯ

จีนเหล่ง ผู้ ร้อง ขัด ทรัพย์สิน อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ เห็น
ว่า คำสั่ง ศาล เมือง กับ ศาล มณฑล นั้น ยัง ไม่ ชอบ ด้วย ทาง พิจารณา
เพราะ ว่า คดี นี้ ยัง ไม่ ถึง ที่ สุด ดำเนิน เด็ดขาด เหมือน ดัง คำ พิพากษา ศาล ฎีกา
ที่ ๓๖/๓๓๓ ซึ่ง อ้าง มา เป็น อุทธรณ์ แต่ ไม่ ปรากฏ ด้วย ว่า จำเลย กับ จีนเหล่ง
ได้ ซื้อ ขาย กัน เป็น การ สมยอม ด้อย เจ้า นี้ อย่างไร จึง ให้ ยก คำสั่ง ศาล

ต่าง นั้นเสีย ให้คืนทรัพย์สิน ซึ่ง ยึดไว้ นั้น ให้ กับ จีนหนึ่ง ผู้ร้อง แต่ ให้ โจท
เสีย ค่า ชกรรม เนียม แต่ ค่า ทนาย ความ ๓๐ บาท แทน จีนหนึ่ง ตลอด ทั้ง ๓ ศาล ๑

อ้าง แวง แสง โสภ ทุย เกต๋า ๑ ถวาย ฎีกา หลวง กิติ ประภาค์ ผู้ พิพากษา
พิจารณา คดี นี้ ลงชื่อ รับรอง ให้ตั้ง ขึ้น มา ยัง ศาลฎีกา แดง เหตุ ว่า ศาล
อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ คัดสิน ก่อมี ตรง กันข้าม กับ ศาล ต่าง ทั้ง ๒ ๑

ข้า พระพุก เจ้า ได้ รับ พระราชทาน ตรวจ ส่วนนี้ เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ก่อน
ที่ จะ วินิจฉัย ถึง รูป ความ ใน คดี ชัด ทรัพย์สิน นี้ ยังมี ปัญหา อัน ควร หาญา
บท กฎหมาย แต่ วินิจฉัย ไว้ ให้แจ้ง ชัด ใน หลัก กฎหมาย นั้น ๆ ดังนี้ ๑

(๑) ว่า ทรัพย์สิน ของ ลูก นี้ จะขาย ใน ระหว่าง ความ ได้ หรือ ไม่ วินิจฉัย
ตกลง ว่า ขาย ได้ โดย ชอบ ๑

(๒) แต่ ทรัพย์สิน ใด ซึ่ง โจท จำเลย พิพากษา กัน ใน คดี ตก ลง วินิจฉัย
ว่า ลูก นี้ จะ ขาย ทรัพย์สิน นั้น ไม่ ได้ โดยชอบ ๑

(๓) เมื่อ ศาล หนึ่ง ศาล ใด เป็น ศาล คำ กัด ศาล สูง สุด กัด ได้
มี คำ คัดสิน คำ บังคับ อัน ได้ ประกาศ แล้ว ก็ ตาม หรือ ที่ ผู้ แพ้ คดี รู้ ว่า น่า จะ
ประกาศ บังคับ ดัง นั้น ก็ ตาม ลูก นี้ ผู้ แพ้ คดี จะ จำหน่าย ขาย ทรัพย์สิน ของ คน
ได้ หรือ ไม่ นั้น วินิจฉัย ตกลง ว่า สุก แล้ว แต่ กิริยา ที่ ขอบ เป็น ข้อ สำคัญ
ว่า การ ที่ ทำ ไป นั้น โดย สัจจจริต ฤ็ ทูจจริต

(๔) ว่า ฝ่าย ผู้ ชื้อ ทรัพย์สิน ของ ลูก นี้ ผู้ แพ้ ความ นั้น วินิจฉัย ตกลง
ว่า จำจะ ต้อง ชื้อ กัน โดย สัจจจริต จึง จะ เป็น สิทธิ แก่ ผู้ ชื้อ ได้ ถ้า
แต่ ได้ ความ ว่า เป็น เพศุบาย ระหว่าง ผู้ ชื้อ กับ ผู้ ขาย คบคิด กัน สมยอม จะ

ถ่าย เท ทวพย กัด โดย มิ ได้ รับ มูล คำ อัน สัมควร กัด ขุนาย ข้อ โงง
อย่างใด ๆ อัน จะ ให้ เจ้า ณ ผู้ ชะนะ ความ เดียว ประ โยชน์ อัน ควร ได้ ไชร
ผู้ ช้อ ทวพย เช่น นี้ ไม่ ได้ เป็น สิทธิ เพราะ ว่า เป็น ทาง ทุจจริต ฯ

เมื่อ ได้ รับ พระราชทาน วินิจฉัย ชักกฎหมาย ลง เป็น หลั กัง ที่ ว่า มา ช้าง
คน นั แล้ว ข้าพระพุทธเจ้า ได้ พิจารณา คำ พยาน ซึ่ง จะ ต่อ ให้ เห็น กิริยา
อัน จึง เหล่ง ผู้ ร้อง ชัก ทวพย กับ จำเลย ได้ ทำ มา แต่ คน ได้ ความ ชัด ว่า
จำเลย เป็น ณ จึง เหล่ง อยู่ บ้าง แต่ คัก ๑๒๕ แต่ ใน ระหว่าง เป็น ความ ต่อ
ผู้ คัด นี้ ก็ ได้ ไป กู้ เงิน จึง เหล่ง มา ใช้ สู้ ความ เป็น คราว ๆ เมื่อ คัด อุดรณ
ข้า หลวง พิเศษ คัดสิน ให้ จำเลย แพ้ แต่ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๑๒๖ จำเลย รู้ ตัว
ดี แล้ว ว่า แพ้ ความ มี คำ พยาน โจท เมื่ ก ความ ว่า จำเลย ออก ว่า ว่า
อย่างไร ๆ ก็ จะ ไม่ ให้ โจท ได้ สิ้น ใหม่ ครั้น วันที่ ๓๓ มีนาคม ๑๒๖ จำเลย
ทำ สัญญา ขาย ที่ นา ๒ แปลง กับ ที่ บ้าน ให้ แก่ จึง เหล่ง แต่ ได้ ความ อีก ด้วย
ว่า โจท ได้ พยานม ไม่ ร้อง คัด คำน ต่อ หลวง สุวัณษบดี เจ้าพนักงาน หอฐเมียร
ที่ ติน เมือง ๓๓ บุรี แต่ คัด คำน ไม่ สัก เวจ แต่ ราคา เงิน ๖ ชั่ง ใน สัญญา
ขาย ที่ ทั้ง ๒ แปลง กับ ที่ บ้าน เรือน เป็น ราคา ต่ำ กว่า ชรวมตา หอย เท่า ถูก
กว่า ราคา ที่ ราษฎร ร้อง ขาย กัน ใน ตำบล นั้น ๆ ชั่ง เมื่อ คำ พิพากษา คัด
ฎีกา ตก ลง ไป ถึง คัด ดัง ใน เดือน กุมภาพันธ์ ๑๒๗ จำเลย มี เงิน พินัย
แต่ คำ ชรวมเนียม ๑๔๘ บาท มา ชำระ ให้ คัด ได้ จึง ครบ ไม่ ต้อง จำ ได้ โทษ
ประการ หนึ่ง เมื่อ เจ้าพนักงาน ไป ยึด ทวพย จำเลย ยัง อยู่ ปกครอง ใน ที่ บ้าน
ที่ นา โดย ปกติ ดี ๆ กิริยา ที่ จำเลย กับ จึง เหล่ง ประพฤติ กัน ดังนี้ เห็น

ด้วยเกล้า ๆ ว่า มีพยานเพียงพอที่จะเชื่อฟังได้ว่า เป็น อุบาย สมยอม
ข้อ ขาย กัน โดย ทุจจวิต เพื่อ จะ ถ่าย เท ยก ขอก ทรัพย์ แด รัช ชวง มีให้
โจทได้ รับ ประโยชน์ อัน ควรได้ จึงขอ พระราชทาน ตัด สิ้น ให้ ยกคำพิพากษา
ศาล อทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ เสีย แด ให้ ขาย ทรัพย์ ซึ่ง โจท นำ เจ้าพนักงาน
ยึดไว้ นี้ ให้ พอ แก่ ณี่ สิ้น โทษ ให้ แก่ อำแดง แะ โจท แด ให้ จิน เหล็ง
ผู้ร้อง ชัดทรัพย์ ไร่ ค่าธรรมเนียม แทน โจท ทุกศาล แด ให้ ไร่ ค่าทนาย ความ
โดย อติรา ตูง ทก ๆ ศาล ด้วย ๆ

คดี ของ ชัด ทรัพย์ เช่น นี้ มัก เป็น อุบาย ประวิง จะ มี ให้ โจท ได้ สิ้น
ใหม่ ซึ่ง ศาล ได้ ตัด สิ้น ให้ ไร่ แต่ เดิม โจท ย่อม เสียหาย เบ็ดตัว มา ไม่
น้อย กฎหมาย กระบวน พิจารณา มาตรา ๓๙ ข้อ ๓ ท่าน ให้ อำนาจ ไว้ ว่า
ศาล จะ ตัด สิ้น ให้ คอกเบี้ย โน ณี่ อัน เกิด แก่ คำพิพากษา นั้น ได้ คดี พิภษ
นี้ ควร ฟัง ว่า เป็น ณี่ ได้ แก่ วัน ศาลฎีกา ตัด สิ้น แต่ ปลาย ศก ๑๒๗ แดควร
คิด คอกเบี้ย ได้ ตลอด เวลา จน วันนั้น โดย อติรา ช่าง ระบาย แต่ เมื่อ โจท
ไม่ได้ ขอ รื่น มา จะ ตัด สิ้น ให้ ไร่ คอกเบี้ย ยัง ไม่ ชอบ ยัง ไม่เต็ม ตัว
บท กฎหมาย ๆ

วันที่ ๓ ตุลาคม ๑๓๖

กรม รั้วลี้
พระยา กฤตติกา นุกรณ์ กิจ
พระยา นเรนทร ธิราช กิจ
พระยา จักรปาณ ธิวีคีต วิสุทธี

อธิบดี ทรวง ปฎักษา
01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๓๕๒ พ. ศ. ๒๔๕๕

ฆ่าคนตาย ด่านโทษะ

จำเลยเดิน มา กับ ภรรยา นายกติน ตักทาง อยู่ และ
เขามีเพื่อน จำเลย มี บกเจ็บ จำเลย จึง พ้นลง ไปข้าง ถูก นาย
กติน ตาย ดังนี้ ได้ ชื่อ ว่า จำเลย ฆ่าคน โดยบันด่านโทษะ

มี พระบรมราช โองตาร โปรดเกล้า ฯ ให้ ทรง จูฎีกา จำเลย ชุทธธณ
คำพิพากษา ศาล ชุทธธณ ข้างหลวง พิเศษ ฯ
คดี อาญา ชัยการ เมือง ตะกั่วป่า โจท
นายแมน จำเลย

คดี นี้ โจท พ้อง คัดศาล เมืองตะกั่วป่า กล่าว ว่า นายแมน จำเลย ได้มี
ความ พยายาม โกรธ เคือง นายกติน ได้ เป็น ชู้ กับ ธาแดง มิ่ง ภรรยา จำเลย ครั้น
วันที่ ๕ มกราคม ๑๒๐๗ เวลาร่ำค่ำ จำเลย ได้ พ้น นายกติน ด้วย มีคพร้า เป็น
แฉด นกรวจ ๑๒ แฉด ที่ ตำบล ท่า นามเมือง ตะกั่วป่า นายกติน ขาด ใจ ตาย
ชู้กับ ที่ ขอ ให้ ลงโทษ จำเลย ตาม กฎหมาย ลักษณะ อาญา มาตรา ๒๕๑
แต่ ๒๕๐ ฯ

จำเลย ให้การ รั้งสารภาพ ว่า ได้พิน นายกลิ่นตายจริง แต่แก้ว่า
เมื่อ วันเกิด เหตุ นั้น จำเลย ถัดมา จาก ไร่ ข้าแคง มิ่ง ภรรยา จำเลย เดิม หน้า
ตัว จำเลย เดิม หลัง พอมาถึง ต่อมะ บำ ตำบล ท่า นามี่ คนร้าย ๒ คน มา ตัก
ทาง อยุ่ คน หนึ่ง เขามีต พิน จำเลย ถูก ที่ ฆบับ ที่น้ำแดง ที่หัวป่า แดก ทุก
เม็ด จำเลย จึง เขามีต ของ จำเลย พ้น ลง ไป บาง หดหาย ที่เพื่อน บ้าง กัน ตัว แต่
จำเลย ก็ ถัดมา บ้าน ต่อมา จำเลย จึง ได้ทราบ ว่า คนร้าย ที่ จำเลย ได้ ต่อสู้ พิน
ไป นั้น คือ นายกลิ่น ได้ ฆต ใจ ตาย เสียแล้ว ๑

ศาล เมือง ตระกัวมา พิจารณา แล้ว ท้า ความ เห็น ส่ง ให้ ศาล มณฑล พิพากษา
คือ ไป ๑

ศาล มณฑล ฎีกา พิพากษา ว่า คดี คง พัง ได้ ว่า จำเลย ได้ พิน นายกลิ่น
ตาย ดัง โจทย์ ท้า จำเลย มีความ ผิด ตาม กฎหมาย ตักษณชาญา มาตรา ๒๔๘
ให้ จำคุก จำเลย ไว้ มี กำหนด ๑๘ ปี ๑

จำเลย อุทธรณ์ ว่า จำเลย คง มีความ ผิด ตาม มาตรา ๒๕๒ แด ๒๕๓ ๑

ศาล อุทธรณ์ ฆัดวง พิเศษ พิพากษา ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาล ต่าง แด ฆ
แจ้ง ว่า บท กฎหมาย ซึ่ง จำเลย อ้าง มา ต่อสู้ นั้น ท้า ตรง กับ รูป ความ ไม่
ความ ผิด ของ จำเลย ดัง ต่อสู้ มาตรา ๒๔๘ คง แด มาตรา นี้ ท้า วง โทะษ
ไว้ ๓ สถาน ที่ ศาล มณฑล ให้ จำคุก จำเลย เพียง ๑๘ ปี นั้น ก็ เป็น
ทำร ภรณา พอ อยุ่ แด้ว ๑

จำเลย พุทธเกิด ๑ ถวาย ฎีกา อ้าง คน ว่า ฮนาค ๑

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระ ราช ทาน ทรง อด คดี เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว เห็น ด้วย
 เกด้า ๑ ว่า ข้อ สำคัญ อัน จะ ต้อง วินิจฉัย มีอยู่ อย่าง เดียว แต่ ว่า จำเลย ได้ ฆ่า
 นายกลั่น ตาย ด้วย สัตว์ เจตนา ฎา ไม่ ฐาน พิจารณา มี แต่ คำ ข้างตง มิ่งกรรยา
 จำเลย ผู้ เดียว ซึ่ง เป็น พยาน ใน ฐาน ที่ เกิด เหตุ สืบมา คดี แล้ว เบิก
 ความ ขึ้น ข้างตง ได้ ส่วน ว่า มี ผู้ ร้าย ถอบ พัน นาย แมง สามี คู่ สู้ กัน ครั้น
 มา เบิก ความ ที่ ศาล ถัดมา ให้ การ เป็น ทำ ปรักปรำ จำเลย ผู้ เป็น สามี เป็น
 ที่ ว่า หึง หวง ทาน โทษะ ถัดมา เข้า พัน นายกลั่น เขา ข้าง เดียว ข้อ ซึ่ง พยาน
 เบิก ความ ถัดไป ถัดมา มา เป็น ๒ คำ ดังนี้ จะ ว่า รัก ความ สัตย์ ฎา รักอะไร
 ก็ ว่า ไม่ได้ เพราะ คำ ข้างตง มิ่ง คน นี้ มี รัก เป็น ที่ สงสัย ว่า ไม่ ซื่อตรง
 ต่อ สามี ทั้ง ไม่ มี พยาน ขึ้น เบิก ความ ประกอบ คำ ข้างตง มิ่ง ให้ เป็น ที่
 เชื่อ พัง ได้ มัน คง เป็น คู่ คู่ คดี คำ กัด คำ ระหว่าง ตัว เมีย ได้ แยก
 กัน ดังนี้ แล้ว นายกลั่น ผู้ ตาย จะ ได้ ไป ถอบ สัก ทาง ด้วย เจตนา จะ ทำ ร้าย
 จำเลย อย่าง ข้อ คู่ สู้ ก็ อาจ เป็น ได้บ้าง แต่ จำเลย เอง ก็ มี บาดแผล ถูก พัน
 ถึง ๓ แผล เป็น พยาน ว่า เป็น การ คู่ สู้ กัน นั้น คดี จะ พัง คำ ข้างตง
 มิ่ง พยาน ฝ่าย เดียว มา ลงโทษ จำเลย โดย ฐาน เจตนา อย่าง ร้าย กაც นั้น ยัง ไม่
 ควร ข้าพระพุทธเจ้า ได้ ลง ความ สันนิษฐาน ว่า จำเลย บ้านตง โทษะ ขึ้น มา
 ใน ขณะ คู่ สู้ นั้น แต่ พัน นายกลั่น ตาย ต้อง ด้วย มา กฎหมาย ลักษณะ
 ฮาญา มาตรา ๕๕ ซึ่ง มี ความ ว่า “เมื่อ ผู้ใด ถูก กัด ข่มเหง ด้วย เหตุ
 อัน ไม่ เป็น ขรรคม แต่ บ้านตง โทษะ ขึ้น ใน ขณะ นั้น ถ้า แด กระทำผิด ใน
 ขณะ นั้น ไซ้ ท่าน ให้ ลง ฮาญา แก่ มัน แต่ เพียง กิ่ง หึ่ง ”

ตาม เหตุ ผล ซึ่ง ได้ กราบ บังคม ทูล พระกรุณา มา ข้าง ต้น นี้ ข้าพระ
พุทธเจ้า เห็น ด้วยเกล้า ๆ ว่า ฎีกา ของจำเลย ซึ่ง ขอพระราชทาน ให้ลดหย่อน
ผ่อน โทษ ให้น้อย ลง นั้น ควร พึง ได้ จึง พิจารณา ให้จำคุก ชั่วฉะพริบ จำเลย
มี กำหนด เพียง ๗ ปี ถึง นับแต่ วันที่ ต้อง ชั่ง เปน ต้น ไป ๆ

วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๑๓๓๖

กรมสวัสดิ

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยานเรนตีญชากิจ

พระยาจักรปณัศวีร์

อธิบดีทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๓๔๗ พ.ศ. ๒๕๕๕

อธิบายกฎหมาย วิธีเพิ่มโทษ

จำเลยต้องโทษ ๒ ครั้งแล้ว มากระทำผิดอย่างใดอย่างหนึ่งลงอีกเป็นครั้งที่ ๓ ภายใน ๕ ปี แต่ความผิดคราวหลังนี้มีประเภทคดีเดียวกันแล้ว ต้องเพิ่มโทษตามบท ๗๔

คำว่าภายใน ๕ ปีตามบท ๗๔ นั้น คือ นับเวลาแต่วันจำเลยพ้นโทษครั้งที่ ๒ มาจนวันที่ได้ลงมือกระทำผิดเป็นครั้งที่ ๓

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกาโจทก์จำเลย ชูทรวรณ คำพิพากษา คดี ชูทรวรณ ฯ

คดี ชญา

กรมชัยการ
จันทัน

โจทก์
จำเลย

ความเรื่อง โจทก์ ทรา เมื่อ ณ วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๕ เวลา กลางคืน จำเลยได้ ตบตัก ถึงของ รวม เป็น ราคา ๓๓ บาท ๕๐ สตางค์ ของ จันทัน ไป พดทระเวร จัน ของได้ แต่ จำเลย คน นี้ได้เคย รับโทษ มา แล้ว ๒ ครั้งยังไม่ เร็ดทตาม ขอให้ ลงโทษ เพิ่มโทษ จำเลย ตาม กฎหมาย

จำเลยให้การ ปฏิเสธ ข้อหา แต่รับ ว่าได้เคย ต้อง โทษมาแล้ว ๒ ครั้งจริง ๆ
 ศาล พระราชอาณา พิจารณา เดวิด จำนวน แล้ว ได้ ความ ว่า จำเลยได้กระ
 ทำ ผิด จริง ดัง ข้อหา ต้อง บท ตักษณอาณา มาตรา ๒๘๕ กับ ๒๘๓ ข้อ ๒-๓
 จึง พิพากษา ให้ จำคุก จำเลย ดัง กำหนด โทษ ๒ ปี แล้ว ให้ เพิ่ม โทษ ในฐาน
 ไม่ เข็ดหลาบ ตาม มาตรา ๑๕ เป็น ทักษณ รวม เป็น โทษ ของ จำเลย กำหนด
 จำคุก ๕ ปี แต่ให้คืน ของกลาง ให้แก่ เจ้าทรัพย์

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ วินิจฉัย ว่า การเพิ่มโทษ จำเลย
 นั้น จะใช้ มาตรา ๓๓ ฎก มาตรา ๑๕ ยังไม่ ชอบ เพราะ ดัง นั้น ตั้งแต่วันที่
 จำเลยได้ พ้นโทษ ครั้งที่ ๑ มาถึงวัน กระทำ ผิดได้ ๑ ปี กับ ๘ เดือนเศษ
 ถ้า นับ แต่ วัน พ้นโทษ ครั้งที่ ๒ มาจนวัน จำเลย กระทำ ผิด คง ควร หักนี้
 ได้ ๓ ปี กับ ๑ วัน เพราะฉะนั้น ควร ใช้ มาตรา ๓๒ เป็น บท เพิ่มโทษตาม
 ตำนัญทั่วไป แล้ว พิพากษา แก่ แต่ เฉพาะ ข้อ เพิ่มโทษ จำเลย นั้น ว่า ให้
 เพิ่มโทษ ตาม มาตรา ๓๒ โดย เกณฑ์แบ่ง ๓ เท่า ๓ แห่งโทษ ฐาน ตัก ทรัพย์
 รวม เป็น ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๒ ปี กับ ๘ เดือน ๑

เจ้ากรมยัยการ โจท กับ เงิน จัน จำเลย ร้อง ถวาย ฎีกา ฝ่าย เจ้ากรม
 ยัยการ โจทชี้แจง ว่า คิด เช่นนี้ จำเลย ทำ ผิด มา แล้ว ๒ ครั้ง ยัง ไม่ หลาบ
 จำ ชื่นมากกระทำ ผิดดัง อีก เป็น ค่าวบ ๓ ต้อง บท ๑๕ แห่ง พระราชบัญญัติ
 ชื่น ท่าน บัญญัติ ไว้ สำหรับ ให้ เพิ่มโทษ แก่ ผู้ทำ ผิด ดังนี้ ชี้แจง อีก प्रकार
 หนึ่ง ว่า การ นับ เวลา ว่า มา ทำ ผิด ดัง อีก ภายใน ๕ ปี ดังนี้ ควร นับ
 ตั้งแต่วันที่ จำเลย พ้นโทษ ครั้งที่ ๒ มาจน วัน ลงมือ ทำ ผิด ครั้งที่ ๓ ซึ่ง ได้

ความว่าเพียง ๓ ปี กับ ๓ วัน แต่ความผิดของจำเลย ซึ่ง ได้ ถ่วง เถمیم มา แล้ว นั้น ฐาน ถัก ทรัพย์ ก่ ตี ฐาน รับ ของโจร ก่ ตี เป็น ประเภท เดียว กัน อัน ควร ใช้ มาตรา ๑๕ เป็น บัญญัติ เพิ่ม โทษ จึง จะ ชอบ ด้วย กฎหมาย ฝ่าย จำเลย ถวาย ฎีกา ขอ พระ กรุณา ให้ ถด หยอน ผ่อน โทษ ฯ

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระราชทาน ตรวจ จำนวน เรื่องนี้ ตลอดแล้ว ข้อความ แท้จริง ใน คดีนี้ ไม่มีเหตุ ที่ สงสัย คง พึง ได้ ว่า ข้อหา จำเลย ได้ ถ่วง เถمیم พระราช อาญา ฐาน ถัก ทรัพย์ แล รับ ของโจร รวม เป็น ๓ ครั้ง ด้วย กัน แต่ มี ปัญหา กฎหมาย ซึ่ง ศาล อุตธรณ์ กับ เจ้ากรม อัยการ ได้ แย้ง กัน ว่า จะ ควร วาง บท โทษ เพิ่ม โทษ แต่ ที่ จริง กฎหมาย อาญา หมวด เพิ่ม โทษ นี้ ภาษา ไม่ กระจ่าง ตี ใจ ความ ยัง มิ ชัด ม่น จึง เป็น เหตุ ให้ ผู้ พิพากษา บาง คน งง ฉงน ไป ได้บ้าง กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ วินิจฉัย เป็น แบบอย่าง ไว้ แล้ว ใน คำพิพากษา ฎีกา ที่ ๒๐๘ ปี ๒๒๗ ว่า ผู้ กระทำ ผิด บรรจบ ครบ ๓ ครั้ง ต้อง บท มาตรา ๑๕ ได้ ใช้ เพิ่ม โทษ เป็น ทวิคูณ ข้าพระพุทธเจ้า รับ พระราชทาน พิเคราะห์ คำ บท ๑๕ นี้ ได้ ถง ถ่น นิษฐาน เพื่อ วินิจฉัย ข้อ ใจ ความ ให้ กระจ่าง ตัด ทาง ฉงนดัง นี้ ว่า “บทคดี ผู้ โทษ ถ่น ท่น พิเคราะห์ เป็น ถ้อย ว่า ได้ กระทำ ผิด มา แล้ว ใน ฐาน ประทุษ ฐร้าย แก่ ชีวิต แล ร่างกาย ก่ ตี ฐาน เป็น โจร ถัก ผิด ซึง อังราว โจร ปล้น ถัก ผิด โจร ถัก ฐาน กัน โสภ ถ้อ โกง ยักยอก อัน เป็น อาญา ฐาน รับ ของโจร ก่ ตี ถ่น ความผิด ซึ่ง ได้ จำแนก ใน มาตรา ตั้งแต่ ๒๔๘ จน ๒๕๘ แต่ ตั้งแต่ มาตรา ๒๒๗ จน มาตรา ๓๒๓ ทั้ง หลาย นี้ แล มัน ต้อง รับ โทษ แล้ว ๒ ครั้ง ยัง ไม่ หลบ จำ ถิ่น มา กระทำ

อย่างใด อย่างหนึ่ง ดัง อีก เป็น คำรบ ๓ ภายใน ๕ ปี ตั้งแต่ ได้ พันโทไป แต่
 ความผิด ซึ่งกระทำ ลง คราวนี้ มี ประเภท อยู่ใน มาตรา ทั้งหลาย คง เดียว
 กันไซร์ ท่าน ว่า ผู้ นั้น ต้อง ระวาง โทษ ซึ่ง บัญญัติ ไว้ ในฐาน ความผิด ครั้ง
 หลัง นี้ เป็นที่ คุณ ๑ เว้น แต่ จำ ความผิด ใน ครั้งก่อน ๆ ผู้ นั้น ต้อง รับ
 โทษ จำคุก ไม่เกิน กว่า ๒ เดือน ท่าน ว่า ขอให้ ใช้ มาตรา นี้ ปรับ เพิ่ม
 โทษ แก่ ผู้ นั้น เลย”

แต่ คำ ว่า ภายใน ๕ ปี ดังนี้ ควร ต้อง เข้าใจ ว่า นับ เวลา แต่ วัน จำเลย
 พันโท ครั้งที่ ๒ มาจน วันใด ได้ ลง มือ กระทำผิด เป็น คำรบ ๓ ถ้า เวลา
 ระหว่าง นั้น อยู่ใน ๕ ปี ก็ชอบ ที่ จะ ใช้ มาตรา นี้ เพิ่มโทษ ได้ การ
 วินิจฉัยใจ ความ แห่ง มาตรา นี้ ให้ เพิ่มขึ้น อย่างอื่น แต่ที่ว่า มาแล้ว นี้ ย่อม
 เป็น อธิบดีคุณ หา เข้า ราว ได้ ไม่ ใจ ความ ก่อตั้ง จะ ไป ระหวาง ๆ เข้า กับ
 มาตราอื่น ๆ ใน หมวด เพิ่มโทษ นี้ ด้วย ๑

ศาสตราจารย์ ได้ บรรยาย มา แล้วนี้ จึง รับ พระราชทาน พิพากษาว่า
 ข้อ ที่ คัด อุทธรณ์ ปฤกษา มา ด้วย ความ ฉงน คับ บท นั้น ไม่ชอบ ด้วย
 กฎหมาย ข้อความ ในฎีกา ของเจ้ากรม ชัยการ ถัดกัน ได้ แยก มา นั้น พัง
 ได้ ว่า ชอบ ด้วย กฎหมาย ควร ให้ ยก คำพิพากษาคัด อุทธรณ์ นี้ เสีย
 ให้ มังคัม คดี ตาม คำพิพากษาคัด พระราชอาญา ทุก ประการ แต่ ฎีกา ของ

ข้าพเจ้า จำเลย ซึ่ง ร้อง ขอ พระกรุณา ให้ ถด หย่อนโทษ นั้น ไม่มี เหตุ สมควร
จะ อนุญาต ให้ ได้ ควร ให้ ยก เสียด้วย ๆ

วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๑๙๐๐

กรมตำรวจ

พระยาภตุติกานุกรณกิจ

พระยานรเนติบัญญัติ

พระยาจักรปาณิศรวิจิตรวิสุต

มหิธร

ม. ดักินเนอร์ เคอร์ เนอร์

อธิบดี ทรงปฤษา

คำพิพากษาที่ ๓๕๒ พ.ศ. ๒๔๕๔

ชิงทรัพย์ บาดแผล

ในการชิงทรัพย์นั้น ถ้าได้ความว่าเจ้าทรัพย์มีบาดแผล
แต่เพียง หนึ่ง ถลอก รอยเขียว ช้ำจน คดียังไม่เข้าบท ๓๐๐
เพราะ ยังไม่เป็น การทำร้าย ถึงบาดเจ็บ ทั้งท่าน ประสงค์ ไว้
ในบท ๒๕๔ แห่งกฎหมายอาญา

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ตรวจฎีกาจำเลย อุตอรณ
คำ พิพากษา คัด อุตอรณ ฯ

คดีอาญา กรมอัยการ โจท
นายสงวน ช่างตมุ่น ช่างตม้วย จำเลย

โจท ทว่า เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๑๙๑๑ เวลา กลางคืน จำเลย
ได้ เป็น คนร้าย แย่งชิง สายสร้อย ไข่มุก ทองคำ ของ ช่างตม�� หง ได้สาย
สร้อยไข่มุก คง ได้แค่ สายคัง ทองคำ ๒ สาย รวมราคา ๑๕ บาทไป แต่
จำเลย ได้ ทำร้ายช่างตม�� มีบาดเจ็บ ที่ คับต ถนนพลับพลาไชย กรุงเทพฯ ฯ
ขอ ให้ ตง โทษ จำเลย ตามกฎหมาย ดัชนีณ อาญา มาตรา ๓๐๐ แต่ ใช้ ทรัพย์
แก่ เจ้า ทรัพย์ ด้วย ฯ

จำเลย ทั้ง ๓ คน ให้ การ ปฏิเสธ นาย สังวน จำเลย ต่อสู้ อ้างฐานที่อยู่
ส่วน อำแดง ตมุน อำแดง ตมัย ต่อสู้ ว่า วันที่ โจทหา อำแดงป่าง มาตาม
จำเลย ไป ที่ บ้าน อำแดงป่าง อำแดงป่าง ขอมา ดูเรือน แล้วจะ บ้าน จำเลย
ครั้งนี้ เวลา ๒ หุ่ อำแดงป่าง จะกลับ จำเลย ก็ ออก ไป ส่ง ที่ ปากตรอก
พอ ถึง ปาก ตรอก ก็ มี คนร้าย แย่ง สายสร้อย ของ จำเลย แต่ เขาไป หาได้
ไม่ จำเลย จำคนร้าย ไม่ได้

ศาล พระราช อาญา พิจารณา แล้ว ตง เห็นว่า นาย สังวนจำเลย
มีความผิด ฐาน เป็น ผู้ ร้าย แย่งชิง ทำร้าย เจ้าทรัพย์ ต้อง ตาม มาตรา ๓๐๐
ตอน ต้น ให้จำคุก มีกำหนด ๑ ปี ส่วน อำแดง ตมุน อำแดงตมัย
นั้น มีความผิด ฐานเป็น ผู้ ร่วม ใน การ แย่งชิง ต้อง ด้วย มาตรา ๓๐๐
แต่ ๖๕ ให้จำคุก คณะ ๕ ปี กับ ๑ เดือน แต่ ให้จำเลย ทั้ง ๓ ใช้ ทรัพย์สิน
แก่ เจ้าทรัพย์ ด้วย ค่า แพร ของ กวาง ให้ รับผิดชอบ ๑

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ตัดสิน ยืน ใน ข้อกำหนดโทษ แก่ แต่ ตัว
บท กฎหมาย ว่า ควร ใช้บท ๖๓ ใน ส่วน ความ ผิด ของ อำแดง ตมุน และ
อำแดง ตมัย ให้ พังว่า เป็น ตัวการ มี กำหนดโทษ คณะ ๑ ปี เท่านั้น แต่
หญิง ทั้ง ๒ คน นั้นทำผิด เป็น ครั้ง แรก ควร ให้ ปรานี ตาม มาตรา ๕๖ ให้
ลดโทษ เสีย ส่วน หนึ่ง แบ่ง สาม ควร ให้จำคุก อี ตมุน อี ตมัย มี กำหนด ๕ ปี
๑ เดือน ตาม ศาล พระราช อาญา ปฤกษา มา

จำเลย ทั้ง ๓ คน ทดเถิด ๆ ถวายฎีกา ฐาน เป็น คนอนาถ ๑

กรรมการ ฎีกา ได้ตรวจ ส่วนฉนั้น ศลดอดแล้ว ข้อ ซึ่ง คัด ต่าง ทั้ง ๒ ยก
 บท ๓๐๐ งาม โทษ จำเลย ฐาน จึง ทรัพย์ แต่ ทำให้ เจ้าทรัพย์ ต้อง ภาค เจ็บ นั้น
 ยัง ไม่ ชอบ ด้วย กฎหมาย ใน คำ ชั้นสูงนี้ ภาคแล้ว ได้ ความ แต่ ว่า หนึ่ง
 ถอดชก รอยเล็บ ข่วน ไม่ ถอดรช ๕ แห่ง ดังนี้ เห็นว่า ยัง ไม่ควร ลง สันนิษฐาน
 จำเป็น การ ทำร้าย ถึง ภาค เจ็บ ตาม ความ ที่ ท่าน ประสงค์ ใน มาตรา ๒๕๕
 แห่ง หมวด ทำร้าย ร่างกาย รอย หนึ่ง ถอดชก เป็น ภาษา ใหม่ ใช้ เขา ความ เดียวกัน
 กับ คำว่า ฆบ ๒๖๖ พึง จำเป็น สันนิษเดียวกับ พกช คำ ฆบ แห่ง ส่วนฉ กฎหมาย
 เก่า แต่ ไม่ถึง แก่ ภาค เจ็บ ตาม มาตรา ๓๐๓ ข้อ ๓ ใน หมวด ๓๓ โทษ
 นั้น เพราะ ฉนั้น คดี นี้ ชอบ ให้ วาง บท ๒๕๕ เหตุ ที่ จำเลย จึง ทรัพย์ ใน เวลา คำ คำน
 ต้อง ระวัง โทษ จาก กุ แต่ ๓ ปี ขึ้นไป จน ถึง ๓๐ ปี หนึ่ง คดี ส่วน คดี อื่น คง ตมุน
 คำแดง ฉนั้น นี้ รูป ความ เช่น นี้ เห็น ว่า ควร ใช้ บท ๒๕ พึง ว่า ข้อ ๓ ทั้ง ๒
 เป็น พรรคพวก ช่วย อดหนุน สันนิษ กว่า เป็น ตัวการ เพราะ มี พยาน เห็น ชัด ว่า ไม่
 ได้ ลงมือ แยก จึง พระยา จำเมือง ไม่ พอ ก็ จะ ปรทุกษา แก้ ให้ ไร้วาง
 ไป ถ้า กระ นั้น สุด แต่ ว่า พวก ผู้ ร้าย อยู่ใน ฐาน ที่ ร่วมกัน จะมี ต้อง ปรับ
 เป็น ตัว การ ไป เสียหมด ฤา บัญหา เรื่อง ตัวการ ฤา พรรค พวก ผู้ ร้าย นี้ ฐ
 อยู่ เต็ม ใจ ด้วย กัน แล้ว ว่า เป็น ข้อ วิฉฉฉ ฉนั้น ยาก ฉนั้น ตมุน น้ำใจจริง
 ของผู้ ปรทุกษา ความ เรื่องนี้ ก็ ฐ สัก อยุ่ แล้ว ว่า ไม่ ควร เขา โทษ เสมอ ตัว การ
 จึง ได้ ถอด ไป กันกว่า หนีบ เขา มาตรา ๕๘ มา ตติ โทษ ถด เพราะ เหตุ อะไร ช่าง
 ว่า ถด เพราะ ทำ ผิด ครั้งแรก แต่ ส่วน ชาญ สงวน นั้น ไม่ ไร ผิด ครั้งแรก
 อดฤา เหตุไร จึง ไม่ ตติ โทษ ให้ ความ จริง ใจ นี้ และ เป็น ข้อ สำคัญ

01/10/2565

เป็นเครื่องสนับสนุนในการ ซึ่ง คดี ให้ตรง ไป ตรง มา ไม่ใช่ การ ตี ฆ่ ปาก
ถ้า ไร้อันใด จะช่วยให้ ปฎิษาคความ ถูกต้อง บท กฎหมาย แต่กำหนด
โทษ ซึ่ง คัด พระ ราชอาณา ว่าง มา นั้น พอ ส่มควร อยู่ แล้ว ไม่มี เหตุ ควร
แก้ไข ให้บังคับ ตาม คำพิพากษา คัด พระราชอาณา แต่ ให้ ยก ฎีกา
จำเลย ผู้ นานา เลี้ย ทั่ว ๆ

วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๑๓๑๐

กรมต่งดี
พระยาภุมิตถานุกรณ์ กิจ
พระยานเรนธิเบญชากิจ

อธิบดี ทรง ปฎิษา

คำพิพากษาที่ ๓๖๒ พ.ศ. ๒๔๕๕

หุ้นส่วน ฝากของชาย

ฝ่ายหนึ่ง ออกกระบือ ฝ่ายหนึ่งออกเรือบรรทุกพร้อมทั้งคนเรือ และค่าไล่หิ้ว ไปค้าขาย ชาติหนึ่ง หรือมีกำไรแบ่งได้ เสียกันคดโกง ตั้งเป็นหุ้นส่วนกันได้ ไม่ใช้ฝากของชาย ต่างเมือง

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา โจท ขุขรรณ์คำพิพากษา ศาล ขุขรรณ์จังหวัดพิษณุโลก

คดีแพ่ง นายทศ จันทวงศ์ของนาย โจท จำเลย

โจท พียง ต่อ ศาล มณฑลภูเก็จว่า เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕ โจทจำเลยได้พูดสัญญาตกลงกันว่า จำเลย จะเอาเรือ ของจำเลย บรรทุก กระบือ ของโจท ไปจำหน่ายที่ เมืองขึ้นนี้ โจท คิดทุน ค่า กระบือ ของ โจท กระบือ ละ ๒๘ เหรียญ จำเลย คิดค่า ระวัง บรรทุก กระบือ ๆ ละ ๘ เหรียญ เมื่อขายแล้วถ้า มี กำไร ๓๖ ชาติหนึ่ง ก็ดี โจท จำเลย จะ แบ่ง กัน ได้ เสีย คดโกง แล้ว จำเลย ได้ ให้เงิน มา มา เดือน พา เรือ ของ จำเลย ไป บรรทุก กระบือ แต่ขอรับเบ็ดออก ไปลง จาก โจท ด้วย โจท ได้มอบ กระบือ ๓๒ กระบือ กับ เบ็ดออก ไปลง

๒๒๑๐ มัด สำหรับกัน เรือ โศลง ให้เงินมาเปลี่ยนไป ในที่สุดการ คำ
 กระบือ ขาดทุน แต่อย่างไร ก็ดี ทุน คำกระบือ ของ โจท กระบือ ๒๘ เหรียญ
 รวม ๓๒ กระบือ ราคา ๘๘๖ เหรียญ กับ เป็ดอก โป่ง ราคา ๕๐ เหรียญ ๓๖ เซนต์
 จำเลย ยัง หา ได้ ใช้ ให้ โจท หมด ไม่ จำเลย ได้ ใช้ บ้าง แต่ ยัง ขาด อยู่ อีก
 ๕๐๑ เหรียญ ๓๓ เซนต์ โจท จึง ขอ ให้ ศาล บังคับ จำเลย ให้ ใช้ เงิน ราย นี้ ๆ
 จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ตลอด ขอ หา โจท ๆ

ศาล มณฑล ฎีกา พิจารณา แล้ว เห็น ว่า โจท เสีย ไม่เต็ม พ้อง โจท จึง
 พิพากษา ให้ ยกฟ้อง โจท เสีย ให้ โจท เสีย ค่า ขบวนการ ค่าทนาย ๖๐ บาท
 แทน จำเลย ๆ

โจท อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ คือ หลวง วิศาลพิริยชัย
 แด หลวง อภิบาล ประเพณี ผู้พิพากษา พิจารณา เห็น ว่า ถึงการ พิจารณา
 จะเต็ม พ้อง โจท ก็ดี การ เช่นนี้ เบน กวร ฝากทรัพย์ ไป ขาย ต่างเมือง โดย
 คิด จะ เอา กำไร แบ่ง กัน ตาม ตักขณ เมตต์แล้ว บท ที่ ๑๒ ต้อง มี ผู้ แยก
 ผู้ แยก หนึ่ง เบน พยาน แต่ ทั้ง ต้อง มี บุคคล ที่ สัญญา ได้ คัด กัน ด้วย เมื่อ
 ใน คดี เรื่องนี้ ไม่ปรากฏ หลักฐาน เช่นนั้น แต่ เมื่อ จำเลย ปฏิเสธ พ้อง เสีย
 แล้ว พ้อง ของ โจท ก็ ไม่ ฐานะ ได้ จึง พิพากษา ยืน ตามคำ พิพากษา ศาล
 มณฑล ให้ ยก อุทธรณ์ ของ โจท เสีย แต่ พระยา ขวอมสารเวทย์ ผู้พิพากษา
 มี ความเห็น แย้ง ว่า ทาง พิจารณา ได้ ความ สมพ้อง โจท แต่ ตาม กิริยา ที่
 ประพฤติ ต่อ กัน มา ควร ถือว่า เป็น หุ้นส่วน กัน หนึ่ง หุ้นส่วน หนึ่ง

ไม่จำเป็น ต้อง มี บริเวณที่ สัตินญา ก็ พ้อง ร้องได้ เห็น ว่า ควร บังคับ จำโดย ตาม พ้อง โฉท ๑

โฉท ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ๑

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ พร้อมด้วย กัน ตรวจ จำนวน เรือวัน ตลอด แล้ว ได้ ความว่า โฉท ตั้ง บ้าน เรือม ชยุ เมือง กระบี่ เป็น ผู้ ประกอบ การ เลี้ยง ผสมโต ชาย ฝ่าย จำเลย ตั้ง บ้านเรือน ชยุ เมืองภูเก็ต เป็นคน กักขาย แล เป็น เจ้าของ เรือชื่อ "กิมหกซุ่น" โฉท กับ จำเลย เป็น คน รู้ จัก คู่กันเคย กันดี เมื่อ โฉทไปเมือง ภูเก็ต คราวโต โฉท ก็ เคยไป มา หาตัว จำเลย เสมอ ๆ ครั้น เดือนมีนาคม คศ ๑๒๕ โฉทไป เมืองภูเก็ต อีก โฉท ก็ ได้ ไป เยี่ยมเยียน จำเลย ตามเคย แต่ ใน ครั้งนี้ โฉท จำเลย ตกตง กัน ว่า โฉท จำเลย จะเอา เรือ บรรทุก กระบือ ต้อง ไป ขาย ที่ เมืองนี้หนึ่ง โฉท จะเป็นผู้ ออก กระบือ แต่ คิด ราคา เบินทัน ทุน กระบือ ละ ๒๘ เหรียญ ฝ่าย จำเลย จะ เบล ผู้ ออก เรือ สำหรับ บรรทุก พร้อม ทั้ง คน เรือ แล เบลียง อาหาร แต่ คิด ต้นทุน ตาม จำนวน กระบือ ๆ ละ ๘ เหรียญ ถ้าไป ขายได้ กำไร เกิน จาก ต้นทุน แต่ ค่าใช้ จ่าย นี้ เท่าไร จะแบ่ง มันกัน ใน ระหว่าง โฉท จำเลย คละ กิ่ง ๆ ถ้าไป ขาย ขายทุน เท่าไร โฉท จำเลย ก็ จะมัน กัน ขายทุน คละ เท่า ๆ กัน เหมือน กัน จำเลยได้ พา โฉทไป ดู เรือ ชื่อ "กิมหกซุ่น" ของ จำเลย ให้ รู้ จัก กับ โฉท ครั้นแล้ว โฉท ก็ กลับไป เมือง กระบี่ ต่อ มา อีก เดือนหนึ่ง คือ เมษายน คศ ๑๒๖ จำเลย สั่ง เรือ กิมหกซุ่น ไป เมือง กระบี่ โดย จินมา บา เดียน จันจู้ เปน ผู้ บังคับ บัญชา จินมา บาเดียนได้ ไป หา โฉท ละ รับเอา กระบือ ของ โฉท

รวม ๗๒๖ กระบือ บรรทุกใส่เรือ "กิมหอกซุ่น" กระบือเหล่านี้ ได้ ล่องไปถึง เมือง
บิ๋นง แต่ได้ ไปตายเสีย ๒๗๗ กระบือ ขายได้ ราคา ๘๕๕ เหรียญ คือกระบือ
๗๔๙ เหรียญ ฯ

ความเท็จจริงใน คดีเรื่องนี้ มีดังข้างต้น นี้ ปัญหา จึง มีว่า ถึงการที่
ประพตติ ต่อ กันใน ระหว่างโจทก์ จำเลย นี้ เป็น คดี ชนิดไร เป็น คดี เรื่อง
ฝาก ททรัพย์ แก่ ผู้ อื่นไป ขาย ต่างประเทศ ฤ็ ฤ็ เป็น คดี เรื่อง หักส่วน
ฤ็ เป็น คดี ชนิดอื่น ฤ็ ข้าพระพุทธเจ้า เห็น ด้วยเกล้า ฯ ว่า เป็น คดี เรื่อง
หักส่วน หาใช่ คดี เรื่อง ฝาก ททรัพย์ ไป ขาย ต่าง ประเทศไม่ ต้นทุน
โจทก์ ออก คือ กระบือ ต้นทุน ที่ จำเลย ออก คือ การ ไร่ เรือ การ ไร่ คน งาน
แต่ ได้ หัก ในการ ล่อง กระบือ จาก เมือง กระบือ ไป เมือง บิ๋นง ถ้าไร ก็ดี ขาดทุน
ก็ดี โจทก์ จำเลย จะ ต้อง แบ่ง กัน รับ ภาระ เท่า ๆ กัน ถ้า คดี ชนิด นี้ จะ
เรียกว่า เป็น คดี เข้า หักส่วน มิได้ แล้ว ข้าพระพุทธเจ้า ไม่ทราบ เกล้า ฯ
ว่า อย่างไร จึง จะเรียกว่า เป็น คดี เข้า หักส่วน ไ้ หนึ่งใน คดี เข้า หักส่วน เป็น
การ จำเลย ที่ ผู้ เป็น หักส่วน จะต้อง คิด บัญชี กัน แต่ ใน คดี เรื่องนี้ จำ
เลย หาได้ คิด บัญชี เงิน ราคา กระบือ ที่ ขาย ได้ ที่ เมือง บิ๋นง กับ โจทก์ ไม่ แต่
โจทก์ รับว่า โจทก์ ได้ รับ ราคา เป็น ตัว เงิน แด เป็น ของ จาก จำเลย บ้าง แล้ว
แต่ โจทก์ พ้อง แต่ ว่า จำเลย ยัง เสนอ โจทก์ อยู่ เพียง ๕๐๐ เหรียญ ๑๑ เซนต์ ครั้ง
เท่านั้น หนึ่งใน เมื่อ จำเลย เป็น แต่ ปฏิเสธ พ้อง โจทก์ ว่า ไม่ รู้ ไม่เห็น หาได้ เลียง
บัญชี ไม่ แด เมื่อ โจทก์ สืบถาม พ้อง ของ โจทก์ เช่นนี้ ต้อง ถือ ว่า โจทก์ สืบ
ถาม ใน เรื่อง บัญชี ที่ โจทก์ คิด มา แต่ จำเลย ไม่ ได้ คัดค้าน นั้น ด้วย ฯ

ข้าศึกวัย เหตุ เหล่านี้ ข้าพระพุทธเจ้า จึงพร้อมกัน พินึกษา ยกคำพิพากษาคัด
 ถ่าง เสีย แต่ พินึกษา ให้จำเลย ใช้ เงิน ๕๐๗ เหรียญ ๓๓ เซ็นต์ ครั้ง ๆ
 ๗๗๒ บาท ๗๖ สตางค์ ให้แก่ โจทก์ ให้จำเลย ใช้ ค่า ฤชา ชรรณ เนียมใน สคดี
 เรื่อง นี้ คัดออก ทั้งคัด ถ่าง แด่ คัด นี้ ฝ่าย เคียง แต่ ให้จำเลย ใช้ ค่า ทนาย
 แทน โจทก์ ใน ชั้น คัด มณฑล เป็น เงิน ๕๐ บาท คัด ขุทรวรณ รัชกาลวงพิเศษ
 ๒๕ บาท แต่ คัด ฎีกา อีก ๒๕ บาท ด้วย ฯ

วันที่ ๓๗ พฤศจิกายน ๑๓๖๖

กรมสวัสดิ์

มหิธร

พระยา กฤตติคุณุภรณ์กิจ

อธิบดี ทรงบัญชา

คำพิพากษาที่ ๔๒๘ พ.ศ. ๒๔๕๔

ฆ่าคน เข้าใจผิด ประเพณี

จำเลย กับสืบเอกท้าวคำวจภอร ออกตรวจจับผู้ร้าย พบ
 นายสิน พดคำวจภอร เสพย์สุรา ชอยู่ จึงเอาตัวมา นายสิน กลับ
 เอาปืนยิงสืบเอกท้าวตาย จำเลยเข้าใจว่า ประเพณีเมืองนั้น
 ถือกันว่า ทำแก่คนร้ายไม่มีโทษ จึงยิงนายสินตายเช่นนี้ เป็น
 เหตุให้ทรงพระกรุณายกโทษเป็นพิเศษ ได้

ศาลฎีกา

วันที่ ๓๓ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๓๓๐

ขอพระ ฝ่าตของขุดิพระบาท ปกเกล้า ปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า กรมการ ศาลฎีกา ขอ พระราชทาน กราบ บังคมทูลพระ
 กรุณา ทรมนได้ ฝ่าตของ ขุดิ พระบาท

ด้วยใน คดี ระหว่าง ชัยภกร มณฑล พายัพโจท นายคำ พดคำวจภอร
 จำเลย ใน คดี เรื่องนี้ โจทฟ้อง ค่อศาล มณฑลพายัพ หาว่า เมื่อ วันที่ ๒๒
 กุมภาพันธ์ ๒๔๗ เวลา กลางคืน สืบเอก นายท้าว หิวนำโรงพักได้ ไปตรวจการกับ
 จำเลย พบ พดคำวจ นายสิน เสพย์สุรา เม่า จึง เรียก ตัว นายสิน กลับ มา
 ด้วย กัน พอเดิน มาถึง ตำบล ยู่หว่า อำเภอ แม่วาง เมือง เชียงใหม่

พดคำรวจ นายสิน ได้เอา กระตุนเป็น ยิงถูก สิบเอก นายทา ๓ นัด ขาดใจตาย กับที่
ทันใด นั้น จำเลย ก็ เอามา ยิงไป ๒ นัด ถูก นายสิน ๓ นัด ขาดใจตายอยู่
กับที่ จำเลย หาใช้ ความ พยายาม จับพด คำรวจ นายสิน คนร้าย โดย ลม่อม
ไม่ ขอให้ตั้งโทษจำเลย ตาม กฎหมาย ดัชนีณ อาญา มาตรา ๒๕๘ แด ๒๕๓
ฐาน ฆ่าคนตายโดย ลัญญ เจตนา

จำเลย ได้ การ รับ ตำรวจ ตาม ข้อหา แต่ ชี้แจง ว่า เมื่อ นายสิน ยิง สิบเอก
นายทา ต้ม ลงแล้ว นายสิน จึง บิน มาทาง จำเลย ๆ จึง เห็น นายสิน
ก็ ยิง จำเลย แต่ ไม่ ถูก แล้ว จำเลย ก็ ยิง ตอบไป ๓ นัด

ศาล มณฑล พยัพ พิจารณา แล้ว พิพากษา ว่า ความผิด ซึ่ง จำเลย ได้
กระทำ ลง นั้น ก็ นับ เป็น อยู่ ใน การ จับ คนร้าย แต่ จำเลย ก็ได้ การ
รับ เกี่ยว เป็น ประ โยชน์ แก่ กติ ควร กรณมา จึง กำหนด โทษ จำคุก ๑๕ ปี
ตาม มาตรา ๒๕๘ แด ถดโทษ ฐาน กรณมา ตาม มาตรา ๕๘ เสีย ๓ ใน ๓ คง
จำคุก จำเลย ๑๖ ปี

จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา อ้างตนว่า อนาคต ขอ ถกหย่อน
ผ่อนโทษ

ข้า พระพุทธเจ้า ได้ รับ พระราชทาน ตรวจ กติ เรื่อง นี้ ตลอดจน แล้ว ทาง
พิจารณา ได้ ความ ตาม คำ พยาน โจท จำเลย ว่า สิบเอก นายทา เป็น หัวหน้า
คุม โรงพัก ตำบล แม่วาง จำเลย แต่ นายสิน เป็น พดคำรวจ อยู่ใน โรงพัก นั้น
เมื่อ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๘ สิบเอก นายทา หัวหน้า โรงพัก จึง ให้ พดคำรวจ
นายสิน เข้าไป รับ ราชการ ที่ โรงพัก เมือง เชียงใหม่ ครั้น เมื่อ นายสิน ออก

ไป จากโรงพัก แม่วาง แล้ว หา ตรงไป เมือง เชียงใหม่ กลับไกล
 ไป เสพสุรา ที่ บ้าน สันป่าตอง ใน วันนั้น เวลา ม่าย สิบเอก นายทง กับ นายคำ
 จำเลยไป เทียบ คิดตาม คนร้าย ถักม้า พบ นายสิน เมาสู่รา อยู่ ที่นั้น จึง
 ได้ เรียก เขาตัว กลับมา ครั้น เดี๋ยว มา ถึง บ้านใหม่ สันป่าตอง นายสิน
 ได้ เขา เป็น ยิง นายทง ต้มตง ชาติใจ ตาย จำเลย จึง จึง เข้าไป บอก กล่าว
 ตาม เขาบ้าน พอ จำเลย จึง กลับ ออกมา เขานบ้าน ก็ได้ ยืน เดินบน
 ตั้ง ขึ้น ๓ นั้ค พอ ลัก ประเดี๋ยว เขานบ้าน แล เห็น จำเลย ยืน อยู่ ข้างตัว นายสิน ๆ
 ต้ม คตถา แล นอน คราง อยู่ (ข้าเถอ เมื่อกความ คำ จำเลย ช้แจง ว่า จำเลยเขา
 ช่นเป็น กระเทอ นายสิน จึงได้ ต้ม) แล จำเลย ยก เป็น ขึ้น จะยิง เขานบ้าน
 ได้ ร้อง ห้าม ว่า อย่ายิง แต่ จำเลย พาทัน ยันยังไม่ จึง ต้มขึ้น ออกไป
 นั้ค หนึ่ง ถู นายสิน นำอก ทอ หลั่ง ชาติใจ ตาย ทาง พิจารณาได้ ความดังนี้
 เห็น ด้วย เกิด ๆ ว่า จำเลยได้ ล่อง พระราช อาญา จริง แต่ กระทำ ครั้ง
 นี้ เพราะ ความ เขา เข้าใจ ความผิดไป โดย ประเพณี เมือง เดิม ซึ่ง
 ถือว่า ทำ แก่ คนร้าย ผู้ ยิง นาย ตาย ลงตด ๆ นี้ เป็น การ ไม่มีโทษ แล ประ
 มานย ซึ่ง วางโทษไว้ ข้างคำ แต่ เพียง ๑๕ ปี แม้ ถฐาน ประณัย อีก กิ่ง
 หนึ่ง แล ได้ เพียง ๗ ปี กิ่ง ยัง เป็น การ รุนแรง ไม่ สมควร แก่ รูป
 ความ ข้าพระพุทธเจ้า เห็น ด้วย เกิด ๆ ว่า นายคำ ควร ได้ รับ ความ
 พระกรุณา เป็น พิเศษ ด้วย เหตุนี้ แล นายคำ ก็ ต้อง รับ พระราช อาญา จำ

คุณ มา จน บัดนี้ ได้ มี ห้าง กับ ๓๐ เดือน แล้ว ถ้า ทรง พระมหากรุณา แก่ นายคำ
ก็ ขอให้ ปลดปล่อย ตัว พันโท ไป รับ ราชการ ของ พระบาท พระคุณ ดิฉัน ไป

ข้า พระพุทธเจ้า ได้ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ถวาย ดำเนา คำพิพากษา คำต มณฑล
พ่ายัพ กับ ฎีกา นายคำ จำดบ ใน นี้ ด้วย

ควรมิควรร ถัดแล้ว แต่ จะทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ขอพระ

กรมเจ้าคดี

มหิต

ตึกนรินทร์เคอร์เนอ

อธิบดี ทรงปลดภาษา

ที่ ๑๘/๑๑๕๐

วันที่ ๒๒ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๖๐ ถึง กรมการ ศาลฎีกา
 ด้วย ตามคำพิพากษา ศาลฎีกา ที่ ๕๒๕/๑๕๐ ลงวันที่ ๓๓ มกราคม ร.ศ. ๑๓๖๐
 ปฤกษา โทษ นายคำ พด คำรวจภูธร โทษ เขา เป็น ยิง พด คำรวจ นายสินคน
 ร้ายตาย หลได้ ใช้ ความ พยายาม จับ พด คำรวจ นายสิน คนร้าย โดยดม่อม
 ไม่ ศาล มณฑล พายัพ พิจารณาแล้ว พิพากษาให้ จำคุก นายคำ มี
 กำหนด ๓๐ ปี นายคำ ร้องฎีกา ขอ ความ กรุณา ตัดโทษ ศาลฎีกา
 พิพากษาว่า ความผิดที่ นายคำ ได้ กระทำ ไป แล้ว นี้ นายคำ ควรได้รับ
 ความ กรุณา เป็น พิเศษ คือให้ ปลดปล่อย นายคำ พัน โทษ แต่ นายคำ ก็ ต้อง
 จำมา จน บัดนี้ ได้ ปี หนึ่ง กับ ๓๐ เดือน แล้ว นั้น ได้ ตรวจ ดู เห็น ว่า คำ
 พิพากษา ศาลฎีกา หมดแล้ว สมควร ที่ นายคำ จะได้รับ ความ กรุณา เพราะ
 ฉะนั้น ให้ปลดปล่อย ตัว นายคำ พัน โทษ ไป

พระบรมนามาภิไธย ธรรมินทร์

สำนักงานหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๕๕๖ พ.ศ. ๒๔๕๔

ข้อ ความผิดส่วนตัว

ในคดีความผิดส่วนตัวนั้น เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพแล้ว ถึงเจ้าทนายมีใต้วงขอให้เอาคดีชั้นนี้ว่ากล่าว อัยการก็ยังเป็นใจ พ้องขอให้ลงโทษจำเลยได้

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราชฎีกจำเลยชฎีกรรมคำพิพากษา ศาล ข้าหลวงพิเศษ มณฑล พวยัพ

ในคดีระหว่าง อัยการ เมือง เชียงราย โจทก์ นายดวง ชื่น จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้องศาล เมือง เชียงราย เป็น ๒ ส่วนจนได้พิจารณา รวม คราวเดียวกัน โจทก์ความในฟ้องนั้นว่า เมื่อเดือนกรกฎาคม ฤๅสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ นายดวงชื่น จำเลยได้ หลตกลอง ข้าแดง ยอชเชื่อน ภรรยา พญาภักดี ซึ่งตั้งแก่กรรมแล้ว โดยอ้างว่า ตนได้รับ มอบ อำนาจ เป็น ผู้แทน นายใจ น้อง พญาภักดี ให้ ชื่น มา ฟ้อง เขา มรรฎก จาก ข้าแดงยอชเชื่อน ได้นำ หนังสือ มอบ อำนาจ ลง ชื่อ นายใจ ลงชื่อ ชุนสา เกศ นาย อำเภอ คอยสังเก็ด เป็น สำคัญ แล้ว จำเลย เขา หนังสือ ฉบับ นั้นให้ ข้าแดง ยอชเชื่อน แด มิดเดอรัปริกซ์ดู มิดเดอรั

บริษัท แด ช้าง ยศด เชื้อน เรือ ว่าจริง จึงได้ พุด จา ตกลง ยอม เสียเงิน ให้
 จำเลย ๘๐๐ บาท เพื่อไม่ให้ พ้อง ความ มรรฎก รายนนี้ ครั้น ดีขึ้นมา
 ความ ปรากฏ ขึ้นว่า นายใจ ผู้ซึ่ง หาได้ มอบ อำนาจ ให้ จำเลย มา พ้อง มรรฎก
 ไม่ แดเงิน ๘๐๐ บาท นั้น นายใจ ก็ ไม่ได้ รับ จึงขอ ให้ ลงโทษ จำเลย ฐาน
 ฉ้อ ตาม ตักษณธาวา หมวด ๕ แด ฐาน ปลอม หนังสือ หมวด ๗ แด ขอให้ คืน
 เงิน ให้ แก่ เจ้าทรัพย์ ด้วย

จำเลย ให้ การ ว่า ได้ รับเงิน ๘๐๐ บาท แก่ มิสเตอร์ บริษัทจริง โดยที่
 มิสเตอร์ บริษัท พุดว่า ขอ อย่าให้ จำเลย รับว่าความ แทน นายใจ จำเลย ยอม
 รับ สัญญา แด รับ เงิน รายนนี้ ปฏิเสธ ว่า ไม่ได้ หดออกวาง ช้าง ยศด เชื้อน แด
 ปฏิเสธ ว่า ไม่ได้ ปลอม หนังสือ

ฐาน พิจารณา โจร มิ มิสเตอร์ บริษัท เป็น พยาน ปาก เดียว ประ กอบ กับ
 หนังสือ สัญญา คัด โบลัวร์ รับ เงิน แด ดำเนา หนังสือ มอบอำนาจ ซึ่ง ว่า จำเลย
 ทำปลอม มิสเตอร์บริษัท พยาน เบิกความ ว่า จะ เป็น วัน เดือน ใด จำ ไม่ได้
 ใน คก ๓๒๔ ช้าง ยศด เชื้อน มา หา พยาน บอก ว่า มีหมาย รับ มาจาก เชียงใหม่
 เพื่อ จะ พ้อง ความ มรรฎก พยานก็ คัด แทน นายใจ ขอให้ พยานสืบสวน คัด
 มา ทนายใจ มา บอก ว่า ทนาย นั้น ชื่อ นายทอง ขึ้น ขึ้น มา พัก อยู่ ที่ บ้าน ทนายใจ
 พยาน จึง ให้ เรียก จำเลย มา พุด ว่า จะ มา พ้อง ความ นั้น จำเลย มิ หักฐาน
 อย่างไร จำเลย ส่ง หนังสือ มอบ อำนาจ ให้ พยาน ดู พยาน จะขอ เอาต้น ฉบับ
 ไว้ จำเลย ไม่ยอม ให้ จึง ได้ คัด เขา ดำเนาไว้ แด้ว พยาน พุด ว่า ถ้าจะ
 ประณี ประณอม กัน เสียไม่ ต้อง ให้ เบน อำนวน จะ เขาเงิน สักเท่าใด จำเลย

ว่า จะเอา ๓๐๐ บาท พยาน กลับ ไปถาม ช่างตง ยอดเขื่อน ว่า ควร จะ ตกลง
กัน ได้ หรือ ไม่ ช่างตง ยอดเขื่อน ยอม ให้ ๘๐๐ บาท พยาน ก็ เรียก
จำเลย มาพูด ว่า จะ ขอ ให้ ๘๐๐ บาท ให้เงินสด ๕๐๐ บาท ทำตัว ให้ ไป
รับ เอา ที่ เชียงใหม่ อีก ๕๐๐ บาท จำเลย ก็ ยอมรับ แต่ ได้ ทำ ใบเสร็จ รับ เงิน
ให้ ไว้ แก่ ช่างตงยอดเขื่อน ด้วย อีก ฉบับ หนึ่ง

หนังสือ สัญญา นั้น มีความ ว่า นายตง ชื่น ผู้ แทน อ้าย ใจ น้อง พยา
ภักดิ์รักษา ทำ หนังสือ สัญญา ไว้ ต่อมา ยอด เขื่อน ภรรยา พยาภักดิ์ ที่ ถึง แก่
กรรม เจ้าจำ นายตงชื่น ได้ รับ อำนาจ แต่ อ้ายใจ เพื่อ จะ ได้ ว่า ถ้าว เขา
มรดกราย นี้ ต่าง อ้ายใจ นั้น บัด นี้ ชาวเจ้า นายตงชื่น ผู้ แทน อ้ายใจ แต่ มา
ยอดเขื่อน ได้ ประณิ ประณอม ยอม เลิก ความ เรื่อง นี้ เสีย จะ ไม่ คิด รัง
พ้อง เขา มรดก ต่อ ไป เพราะว่า บ้ายยอดเขื่อน ได้ ตกลง เขา เงิน ๘๐๐ บาท
ถ้วน ให้ ชาวเจ้า ผู้ แทน อ้ายใจ ให้ เบน ที่ แດ้ว แก่กัน แม้ว่า ชาวเจ้า หรือ
อ้ายใจ ยัง คง พ้อง อยู่ ให้ มา ยอดเขื่อน เขา หนังสือ สัญญา ฉบับ นี้ พ้อง
ร้อง ตาม กฎหมาย ชาวเจ้า นายตงชื่น รับ ประกัน ว่า อ้ายใจ น้อง พยาภักดิ์
ทั้ง ผู้ ดับ เชื้อ สาย ของ อ้าย ใจ จะ ไม่ พ้อง ร้อง เขา มรดก ราย นี้ เบน อัน ขาด
สัญญา นี้ มีดเตอร์ ปริกซ์ กับ นายชาว ลงชื่อ เบน พยาน แดง ชื่อ จำเลย ๆ รับ
ว่า ได้ ทำ ให้ ไว้ ตั้งนั้น

ใน รายงาน พิจารณา ศาล มี คำบันทึก ว่า ฝ่าย โจทก์ แจ้ง ว่า ช่างตง ยอด
เขื่อน กับ จำเลย หา ได้ พบ ประ พดจา กันเอง ไม่ ฝ่าย จำเลย แจ้ง ว่า คำ
ที่ มีดเตอร์ ปริกซ์ เมิก ความ นั้น เบน ความ จริง แดง การ ที่ จำเลย มา เมื่อง

เรียง ราย นี้ มาได้ โดย ตำพั่ง นายใจ ไม่ได้จ้างให้แปน ทนาย มา พ้อง มรดก
คำ บั๊กนี้ โจท จึงเลย ได้ตั้ง ชื่อด้วย

ศาล เมือง เชียง ราย คัดสินว่า จำเลย ได้รับ เงิน ๘๐๐ บาทไป จาก มิดเด
บริกซ์ จริง แต่ ชำแคง ยอก เอียน หา ได้ พบปะ พูดจา กับ จำเลย ไม่ คณะ
ไม่ ปรากฏ ว่า ชำแคง ยอกเอียน กับ มิดเดอริ บริกซ์ ได้ เกี่ยวข้อง กัน ฉนั้น ได้ แ
สำเนา หนังสือ มอช ชำแคง นั้น มิดเดอริ บริกซ์ ก็ คัดเอา มาเอง จะ พัง
ว่า จำเลย คือ โกง ชำแคง ยอกเอียนไม่ได้ ฤๅจะ พัง ว่า จำเลย ทำ หนังสือ
ปลอม ก็ไม่ได้ จึง พิพากษา ให้ยกฟ้อง เสีย ทั้ง ๒ ส่วน

ขุนโลก สุภา อัยการ โจท ร้อง อทธรณ์

ศาล ชำหลวง พิเศษ มณฑล พายัพ วินิจฉัย ว่า ข้อ ซึ่ง มิดเดอริ บริกซ์
ได้ เป็น ผู้จัดการ เสีย เงิน ให้แก่ จำเลย นั้น ข้อ ที่ พัง ได้ ว่า มิดเดอริ
บริกซ์ เป็น ตัว แทน ฝ่าย ชำ แคง ยอกเอียน แต่ ชำแคง เหตุ หลาย ประการว่า
จำเลย เจตนา จะ ดื้อ จน กระทั่ง ได้ สำเร็จ ต่อ ผล มีความ ผิดฐาน ดื้อ ตาม
บท ๔๐๕ ผิดฐาน ปลอม หนังสือ ตาม บท ๒๒๕ แต่ กล่าว กระทบน้ำ อีก ว่า
จำเลย คน นี้ เป็น หมอความ ว่า จัก ผิดชอบ แต่ เป็น คน ซึ่ง ศาล เมือง เชียง ใหม่
ได้ ห้าม ไม่ ให้ ว่า ความ ครั้ง นี้ แล้ว อาศรัย เหตุ ทั้ง นี้ จึง พิพากษา
ยก คำ คัด สิน ศาล เมือง เชียง ราย เสีย ทั้ง ๒ ส่วน แต่ ให้ ตั้ง โทษ จำคุก
จำเลย มี กัก หนค ๕ ปี แต่ ให้ จำเลย คืน เงิน ๘๐๐ บาท ให้ แก่ เจ้าทรัพย์

นาย ดวงชื่น จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา คัดค้าน คำพิพากษา ศาล ชำ
หลวง พิเศษ มณฑลพายัพ ว่า พังคำพยาน ปากเดียว แต่ ยกเหตุ นอกส่วน

ว่าจำเลย เคย ค้าง ไม่ ให้ ว่า ความ ใน ศาล เจ้า ประกอบ แล้ว ตัด สิน
โทษ จำเลย รุนแรง เกิน ไป จำเลย ควร ได้รับ ความ อนุญา จาก ศาล
กรรมการฎีกา ได้ ตรวจ ส่วนนี้ ถัด ถอด แล้ว เห็น ว่า ข้อ ที่ ศาล
หลง พิเศษ มณฑลพายัพ วินิจฉัย ว่า ใน คดีนี้ ข้างแดง ยศเสมียน เป็น
การ มีคดีบริษัท เป็น ตัวแทน จัด การ เสียเงิน ให้ แก่ นายทองชื่น
โดย หลง เชื่อ ความ หลอก ถอง ดัง นั้น ไม่ ต้อง แก่ ไหว แต่ คง พยาน ปาก
เดียว คือ มีคดีบริษัท นั้น เป็นองค์ พยาน เพราะ จำเลย ได้รับ รอง ใน
รายงาน บันทึก ของ ศาล ว่า มีคดีบริษัท พยาน เบิก ความ จริง แต่ ยัง
รับ ด้วยอีก ว่า การ ที่ จำเลย ขึ้นมา เมือง เชียงราย นั้น มา โดยลำพัง ตน
ช่วย โจทก์ ได้ จำง ให้ มา พ้อง มรฎก ไม่ คำ รับ ของ จำเลย คำ นี้ แล เป็น
ข้อ สำคัญ ยัน กับ หนังสือ สืบ ญา ซึ่ง ได้ นำ มา สืบ แล้ว ข้าง ต้น จำเลย
จึง เป็นเท็จ ศาล จึง พัง ได้ ว่า การ ที่ จำเลย ได้รับ เงิน ๘๐๐ บาท นั้น
มิได้ ๆ โดย ทาง สุจริต ได้ โดย เขาเท็จ มาก ถอง หลอก ถอง มีความผิด ตาม
มาตรา ๓๐๕ ฐาน ฉ้อ โกง เต็ม ตัว บท หนึ่ง คดี ฉ้อ โกง ใน หมวด นี้ เป็น ความ ล้วน
ตัว ทำน บังคับ ไว้ ว่า ต่อ เจ้า ทุกข์ ได้ มา รับ จึง ให้ พนักงาน เขา ขึ้น ว่า ถอง
ใน พ้อง ของ ข้อการ มีความ ว่า รับ คำ ตั้ง ผู้ว่าราชการ เมือง ให้ พ้อง จำเลย แล เวลา
สืบ พยาน ก็ หา ได้ เรียก ข้างแดง ยศ เสมียน เจ้าทรัพย์ เจ้า ทุกข์ มา เบิก ความ ไม่
เห็นว่า วิธี ว่า ความ เช่น นี้ ทำ เขา แต่ ง่าย ๆ เป็น การ หลอกลวง อยู่ แต่ นายโจ
น้อง ผู้ตาย ซึ่ง ควร เป็น พยาน สำคัญ โจทก์ ก็ ไม่ได้ เรียก มา สืบ ด้วย แต่ นี้

01/10/2565

หากว่าจำเลยให้การรับว่า ขึ้นไปเมืองเชียงรายโดยลำพัง นายใจไม่ได้
 จำเป็น ทนาย ตั้ง นี้ คดี ถาน ฉ้อโกง จึงมิได้ เสีย ไป แต่ ข้อหาว่า จำเป็น
 ทำหนังสือ ปลอม นั้น ทาง พิหารณา ยัง มาก พร่อง มิได้ ความ กระจ่าง
 ฟัง ว่า จำเลย เปน พิรุช ยัง ไม่ ได้ ข้อ ซึ่ง ผู้ พิพากษา ศาล ข้าหลวง พิเศษ
 มณฑล พายัพ อ้าง เขาเหตุ นอก ลำพวน ว่า จำเลย เปน หมอความ ได้ เคย
 ต้อง ห้าม ไม่ ให้ ว่า ความ ใน ศาล เจ้า มา ประกอบ ทาง วินิจฉัย นั้น ทำ ไม่
 ชอบ กรรมการ ฎีกา จึง พิพากษา ว่า จำเลย มี ผิด ฐาน เดียวคือ หลอก ถวง
 ฉ้อโกง เขา เงิน ๘๐๐ บาทจาก มิสเตอร์ บริกซ์ คิว แทน ฉ้าง ยศดเย็น จำเลย
 ทำตั้ง นี้ ได้ ข้อ ว่า โทรม ตำแหน่ง หน้า ที่ ทนาย ความ ผู้ เนติ บัญชี ให้ ถง
 โทษ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๒ ปี แต่ ให้ จำเลย คืน เงิน ๘๐๐ บาท ให้ แก่ เจ้า
 ทนาย ความ ขึ้น ใน คำพิพากษา ศาล ต่าง ที่ ไม่ ต้อง กับ คำ คัดสิน นี้ ให้
 ยก เสีย

วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๑๓๐

กรมสวัสดิ์

พระยา นรเนติบัญญัติ

สถินเนอร์ เซอร์ เนอร์

อธิบดีทรงบัญชา

คำพิพากษาที่ ๔๒๕ พ.ศ. ๒๕๕๔

เหตุประณีย์ อธิบายกฎหมาย

จำเลย ทำผิด เป็น ครั้งแรก ใน คดีฉ้อฉล ศาล ตัดโทษฐาน
ประณีย์ จำเลย ได้ ตาม บท ๕๗

คำว่า ความ ชอบ อย่างอื่น ๆ ซึ่ง ศาล พิเคราะห์ เห็น ว่า
เป็นทำนอง เดียวกัน ใน บท ๕๗ นั้น ใช้ ได้ แก่ ผู้ ทำผิด เป็น
ครั้งแรก ใน คดี ฉ้อฉล

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ ตรีเอกวิทย์ โสภณ
ยุทธธรรมณ์ คำพิพากษา ศาล ยุทธธรรมณ์
ใน คดี ระหว่าง กรมอัยการ
นายคอน โสภณ

โจทก์ พ้อง เมื่อ วันที่ ๕ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๒๗ เวลา กลางวัน จำเลย เฮา มีด
มีคม พ้น นายทวย มี มาด แมด ลำหัด ที่ เหนือคอก เจ้าพนักงาน จับ ตัว จำเลย
ได้ ใน เวลา เกิดเหตุ นั้น ขอ ให้ ศาล พิจารณา แด่ ลง โทษตาม กฎหมาย
จำเลย ให้ การ ต่อ ตู้อ ว่า นายทวย ถึสมิด เข้าไป จะ พ้น จำเลย ถึง ใน
ห้อง นายทวย ชก จำเลย ถูท ที่ จมูก โสภณ โสภณ แด่ ปลดปล่อย ถึท ถูท

ที่ คือ ข้างซ้าย จำเลย มี บาดแผล โลหิต ไหล จำเลยจับ มัด ไว้ได้ แต่ ก็
เขา มีที่ เหยียง ไป ที่หนึ่ง ถูก นาย กวย ที่ โต ไม่ทราบ มีที่ ของ กตาง
นี้ เป็น ของ นาย กวย

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ว่า เวลา บ่ายวันหนึ่ง อำแดง สม กับนาย กวย
เกิด วิวาท หุ่นเถียง กัน ที่ หน้าห้องแถว จำเลย ๆ อยู่ใน ห้อง อำแดง สม ผลัก
นาย กวย เข้า ไป ใน ห้อง จำเลย เข็มมือ ออก เข็มตี เหน็บ พ้น นาย กวย
ที่ หนึ่ง ถูก ที่ หน้าผาก แง่ ซ้าย ซ้ายทศ มี บาดแผล โลหิต ไหล จำเลยจับ ภรรยา
นาย กวย ก็ เข้า ช่วย ผล เขา นาย กวย ออก มา อำแดง สม อำแดง เทียม
หลาน จำเลย เมื่อ สวาม เป็น พยาน ประทอน ข้อ ข้อ ของ จำเลย แต่ ใน
คำ ชั้นสูงจน บาดแผล ของ แพทย์ พิจารณา ว่า เป็น แผล ที่ หน้าผาก แ่งซ้าย
ทำให้ รูป หน้า เสีย โคม คิด คัด คด คด ชีวิต คำต พระราชอาณา จึง พิพากษา
ว่า ความผิด ของ จำเลย นี้ ต้อง ด้วย กฎหมาย ดัชนีชนอาณา มาตรา ๕๕๖
ข้อ ๖ ฐาน ประทุษร้าย ร่วงกาย ลำหัด ให้ลงโทษ จำคุก จำเลย มี กำหนด
๕ ปี แต่ ให้ ปล่อย มีที่ ของ กตาง

จำเลย ชุทธรณ์ ศาล ชุทธรณ์ พิพากษา ว่า คำวินิจฉัย ของ ศาล
พระราชอาณา ตาม ทาง พิจารณา นั้น ชอบ แล้ว แต่ เห็น ว่า จำเลย ได้ กระทำ
ผิด เป็น ครั้งแรก เป็นเหตุ อัน ควร กรุณา ดลด่อน ปล่อย โทษ ตาม มาตรา ๕๙
จึง คัด ลิน ให้ลง โทษ จำเลย คง ให้ จำคุก มีกำหนด ๓๘ เดือน

โทษ จำเลย ทูล เกด้า กวย ฎีกา

เจ้า กรม ชัยการ คัด คำน มา ว่า ศาล ชุทธรณ์ เห็น ชอบ ด้วย ข้อ นิธิ
นัย ของ ศาล อาญา ในความ เป็น จริง แห่ง คดี นี้ แล้ว มา ยก เหตุ ฎีก โทษ

เป็น ข้อ ปราณีย์ ดังนี้ ไม่สมควร ฝ่ายจำเลยร้องคัดค้านว่า เป็นการวินิจฉัย
ข้อ ๕ นั้น โทษยังแรงนัก ขอ ความ กรุณา

กรรม การ ฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน นี้ ตลอด แล้ว เห็น ว่า คดีนี้ มีมูล เป็น
ฉ้อโกง ค่าลด อรรถรณ์ ใช้ บท ๕๘ แห่ง ประมวลกฎหมาย แสดง เหตุ ว่า
เพราะ จำเลย ทำผิด เป็น ครั้งแรก แต่ ใจความ แห่ง ข้อบท ๕๘ นี้ มี ว่า ความ
ชอบ อย่าง อื่น ๆ ซึ่ง ค่าลด พิเคราะห์ เห็น ว่า เป็น ทำนอง เดียว กัน ดังนี้
เป็น คำ กว้าง จะ น้อม ใช้ ได้ แก่ ผู้ ที่ กระทำผิด เป็น ครั้งแรก ใน คดี ฉ้อโกง
ตาม เหตุผล ที่ สมควร เพราะ ว่า ทรง เพิ่ม อาญา เพราะ ไม่ เว้นหลวม เคย
รับ โทษ มา หลาย ครั้ง แล้ว มี บท กฎหมาย บังคับ ไว้ เป็น อัน มาก ฝ่าย
ทาง ถด อาญา เพราะ ได้ ทำผิด เป็น ครั้งแรก นั้น มี แค่ บท ๕๓ กับ บท ๕๘
นี้ เป็น ที่ อ้างอิง พิพากษา จึง เห็น ว่า ข้อ ที่ ค่าลด อรรถรณ์ ปรกษา มา นั้น ใช้
ได้ ชอบแล้ว ควร ให้ บังคับ ตาม คำ พิพากษา ของ ค่าลด อรรถรณ์ กำหนด
โทษ จำเลย คง จำคุก ๑๘ เดือน (ค่าลด อรรถรณ์ คำ ญจน เลข ๓๓๓ ใน ท้าย
คำ พิพากษา ใช้ คำ ว่า ให้ ถด อาญา ๓ ใน ๓ คง ให้ จำคุก จำเลย ๑๘ เดือน
แต่ ที่ จริง กำหนด ๑๘ เดือน นี้ เป็น ถด ๑ ใน ๕ แห่ง โทษ ๒ ปี หัก ใช้ ถด ๓ ใน
๓ ไม่) ให้ ยก ฎีกา โจท แด จำเลย เสีย ด้วย

วันที่ ๓๓ กุมภาพันธ์ ๑๓๖๖

กรมตุลาการ
พระยานรเฑณีบัญชา
สถินเนอริเตอร์เนอริ

อธิบดีทรงปรกษา

คำพิพากษาที่ ๔๖๒ พ. ศ. ๒๔๕๔

วิธีพิจารณา พยานหลักฐาน

โจทก์ค่า ชำนาญ ฆาตกรรม ของ จำเลย ขอให้ ฟัง เป็นพยาน
ใน ชั้นฎีกานั้น ได้ ชื่อว่ามี คำ ขอ พิสูจน์ ต่อพยานจำเลย ศาล
อนุญาต ไม่ได้ เพราะเป็นข้อ ให้ เสีย ความ ยุติธรรม

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ ตรวจ ฎีกาโจทก์ ขุทธรณ์ คำ
พิพากษา ศาล ขุทธรณ์ อำเภอ พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง ชัยการ มณฑล ปราจีนบุรี กับ จินตุน โจทก์
เงินยืม เงินยืม จำเลย

คดีนี้ โจทก์ ขอ ศาล มณฑล ปราจีนบุรี เป็น ๒ ด้านจน หว่า เมื่อ
วันที่ ๕ พฤษภาคม ร. ศ. ๒๔๕๒ งดาคำ ๓ ทมเศษ จำเลย บังอาจ เขา
บิน แพรนิง ยิง ถูก จินตุน ที่ ได้ ดัดขด แด ข้อ มีอช่าย ขาด ใจทนาย ที่ตำบล
บ้านหมี่ อำเภอ บางค้อฯ ขอให้ ลงโทษแต่ให้ ใช้ ค่าเสียหายเป็นเงิน ๕๐๐ บาท
จำเลย ให้การ ปฏิเสธ ต่อสู้ ว่า เมื่อ วัน เกิดเหตุ จำเลย ไป ซื่อ ของ ที่
ตลาด บ้านหมี่ พบ จินตุน กับ พวก ๓ คน จะ ทำร้าย จำเลย ฯ ได้หนี
เข้าไป ใน โรงยาฉิ่น จินตุน จินตุน กับ พวกถือ ฮาวุขบั้น ถือ มีด ไม่ กั้นพ

เข้าไป พันตี จำเลย มี บาดเจ็บ หลายแห่ง จำเลย ถูกหนี จินฉิม กับ
 พวก ยัง เข้าไป กลุ่มรวม ทูบ ตี แด เขาเป็น ยิง อีกหลายนัด จำเลย จึง ยิงตอบ
 ไปบ้าง แล้ว ก็ หนี ลง หนีไป จินเซ็ง จินเป่ถียน จินจู้ย ตาม ไป
 จับ ตัว จำเลย ได้แล้ว ยัง ถัดมา เขา ตาม พันชัว จำเลย อีก จน มีบาด
 แผล พิการ คดออด ชีวิต

พิจารณา ได้ ความ จาก คำ จิน ดี เจ้า ของ โรง ยา ผื่น ว่า เมื่อวันที่ โจท
 หา เวลา ๒ ชั่วโมง จำเลย กับ พวก คน ๓ ไป นอน สบาย อยู๋ ใน โรง พอ ตีกรู
 หนึ่ง มี คน อีก ๒-๓ คน เดิน เข้า ไป ก็ ได้ ยืน เสียง บิน ดัง ๒-๓ นาที ออก
 ไป ทาง นอก โรง แด ไม่ ได้ ยืน เสียง เอะอะ เทวดา วิวาท กัน ก่อน พยาน ตกใจ
 ก็ บัด ประคอง โรง หนี เข้าห้อง นอก จาก นั้น ไม่มี พยาน โจท ปาก ใต้ ที่ เห็น
 เวลา ยิง กัน ว่า ผู้ โด เปน ผู้ ยิง แด จะ เกิด ขึ้น ด้วย เหตุ โด มี พยาน โจท บาง
 ปาก ที่ รู้ เห็น อีก ก็ แด เพียง ว่า พอ ได้ ยืน เสียง บิน พยาน จึง ไป ดู เห็น
 จินฉิม ถูก บิน นอน อยู๋ บอก ว่า จำเลย ยิง แด บาง ปาก ก็ ว่า เมื่อ จึง ไป ดู นั้น
 เห็น จำเลย กิ่ง หนี จาก โรง ยา โด ตกลง แม่ น้ำ พยาน พา พวก ถอย เวื่อ ออก
 ไป จับ จำเลย ได้ เมื่อ เวลา จับ จำเลย นั้น คง ได้ ยิง จำเลย ช้อน อยู๋ ตาม กอ
 ไม้ ราก ไม้ จึง ได้ ใช้ มี ตี ตี บาง แห่ง แด เมื่อ ก่อน เกิด ยิง ได้ พบ จำเลย
 กือ บิน เบรา นิง จำเลย ได้ ตาม พยาน ว่า เห็น จินจู้ย ใหม่ ถ้า เห็น จะ ยิง
 แล้ว จำเลย ก็ เหย เดิน ไป ส่วน พยาน ก็ เดิน ไป โรง ยา ผื่น เห็น จำเลย อยู๋
 ใน โรง ยา ผื่น ภาย หลัง พยาน ได้ ยืน เสียง บิน ดัง ขึ้น ก็ ไป ดู เห็น จิน
 ฉิม ถูก บิน นอน อยู๋ จิน เป่ถียน บอก ว่า จำเลย ยิง แด ยัง มี จิน ชุน ตัว

โจท อีก ปาก หนึ่ง ก็ เปิด ความ ถึง เรื่อง ที่ ต้อง เสีย ค่า ข้าราชการ เงินคืน เงิน
ไป ๓๐ บาท

ส่วน ข้อ คอ ๓ ของ จำเลย นั้น มี พยาน หลายน ปาก ว่า ก่อน เกิด ยิงพยาน
พบ เงิน คืน ผู้ตาย ๆ พุด กับ พยาน ขอ ให้ ช่วย ดี คน แต่ พา พยาน ไป
ชี้ ตัว ให้ ดู คือ จำเลย พยาน รุ จัก จึง ตอบ ว่า ไม่ เขา พยาน ก็ กลับ
ลัก ทรัพย์ หนึ่ง จึง ได้ ยืน เสียง บิน ดัง ๒-๘ นิต บาง ปาก ว่า เงิน เศษ กับ พวก
ร้อง ถาม พยาน ว่า ซ้าย อย หรือ พยาน ว่า ไม่ ใช่ แล้ว ก็ เสีย ไป ลัก
ทรัพย์ หนึ่ง จึง ได้ ยืน เสียง บิน พยาน บาง คน ก็ ว่า พยาน เข้า ไป ซื่อ ย่า มั่น ใน
โรง เงิน คืน เห็น จำเลย กับ คน อื่น อีก ๓-๔ คน นอก ลูบยา อยู่ใน ห้อง แล้ว
เงินคืน ผู้ตาย กับ ๒ คน ก็ เดิน เข้า ไป ใน ห้อง ประเดี๋ยว ก็ ได้ ยืน ว่า จำเลย
ร้อง ว่า เงิน คืน พัน พยาน เหลือ ไป ดู เห็น เงิน คืน ตำรวจ พัน ลง ไป อีก ที หนึ่ง
แล้ว ได้ ยืน เสียง บิน ดัง ๓-๔ นิต พยาน ก็ ออก จาก โรงยา ไป แต่ ยังมี
คำ ขุน ประเทศนิคมพิทักษ์ นายอำเภอ ซึ่ง เป็น พยาน จำเลย อีก ปาก หนึ่ง ว่า วัน
เกิด ยิง กัน พยาน ได้ ยืน เสียง บิน ดัง ประมาณ ๓๕ นิต รุ่ง ขึ้น พยาน ไป
ดู เห็น จำเลย คอ ๓ อยู่ ที่ วัด ตำบลดงไทรงาม แต่ มี ปาก แผล เจ็บ หลายน แห่ง

ได้ ความ ดัง นี้ ศาล มณฑล ปราจีนบุรี ลง เห็น ว่า จำเลย ได้ ยิง เงินคืน
ตาย โดย ความ พยายาม ผิด คอ กฎหมาย ตักษณของฎา มาตรา ๕๕๐ ข้อ ๓ จึง
พิพากษา ให้ ประหาร ชีวิต จำเลย ให้ ตาย ตก ไป ตาม กัน แต่ ให้ จำเลย ไซ้
ค่า เสียหาย ให้ แก่ เงิน ขุน โจท ๓๐ บาท (โดย ได้ ความ ว่า เงิน ขุน ได้ เสีย
ไป เพียง เท่า นั้น) กับ ให้ ไซ้ ค่า ขอรรมเนียม แทน เงิน ขุน ด้วย

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ จำ หลวง พิเศษ เห็น ว่า ทาง พิจารณา
 ไม่ ปรากฏ ว่า จำ เหย ได้ มี เจตนา ฆ่า หลวง พิเศษ ได้ มี พยายาม
 ใดๆ แม้ จะ ได้ ความ ปรากฏ ว่า จำ เหย หมาย จินฉุย ถ้า พบ เข้า จำ
 เหย จะ ยิง เสีย ก็ ดี ก็ ไม่ ได้ ความ ว่า การ ยิง กัน นั้น จำ เหย ได้ ยิง จินฉุย โดย ผลิต
 ทั่ว เมื่อ เป็น เช่น นี้ ก็ คง ถือ ว่า ได้ เป็น เหตุ คดี คู่ กับ จินฉุย รื่น อิก เรื่อง หนึ่ง
 จะ ว่า จำ เหย ได้ ตั้ง ใจ เจตนา ฆ่า คน มา แต่ คน นั้น ไม่ ได้ กลับ ได้ ความ อิก ว่า
 จินฉุย กับ จำ เหย คง กระทบ เคียง ระเบิด กัน ดัง อย่าง หนึ่ง จินฉุย จึง ได้ มี ความ
 หมาย มา ร้าย พา พรอด พวก ไป คอย จะ ทำ ร้าย จำ เหย เมื่อ พบ คน มา ยัง
 ได้ ออก ฆ่า ตาม โดย คิด ว่า เป็น นาย อยุ่ จำ เหย ครั้น ไม่ ไร่ จำ เหย จินฉุย
 จึง พา พวก ไป อยุ่ หน้า โรง ยา จินฉุย เมื่อ ไร่ ว่า จำ เหย อยุ่ ใน ที่ นั้น จินฉุย จึง
 พา พวก เข้า ไป ลง มือ ฆ่านาย อยุ่ ใน ขณะ ที่ กำลัง นอน อยู่ อยุ่ ก่อน แต่ เมื่อ
 จำ เหย ถูก หนี จินฉุย กับ พวก ได้ ยิง อิก แต่ ไม่ ถูก จำ เหย ไร่ จึง ยิง เขา บ้าง
 แล้ว จำ เหย จึง กระทบ ใต้ ลง หน้า หนี ไป จินฉุย กับ พวก จึง พา หนี ไป ตาม จับ จำ
 เหย ได้ ซึ่ง นำ เห็น ว่า ถ้า จินฉุย ไม่ ไร่ พวก จินฉุย แล้ว ก็ คง เกิน กว่า ความ
 ล้ำ ปรก ที่ รวด เร็ว เขา ใจ ได้ ถึง เพียง นั้น เมื่อ เป็น เช่น นี้ จะ ว่า จำ เหย ได้ ยิง
 ฝ่าย เดียว แต่ เป็น ฆู ก่อ เหตุ ฆ่านั้น ไม่ ได้ คง ถือ ว่า จำ เหย ได้ กระทบ โดย บัง กัน
 ภายหลัง ทราย อย่าง ร้ายแรง ถึง หาก ว่า ผล ที่ กระทบ ไป จะ เป็น เหตุ ให้ ถึง ตาย ไร่
 ความ ผลิต ของ จำ เหย หาก มี ไม่ เพราะ จำ เหย ไม่ ได้ มี เจตนา ฆ่า ร้าย แต่ หมาย
 ฆ่านั้น ที่ จำ เหย ได้ ยิง บ้าง ทั่ว ทั่ว ก็ ไม่ เกิน กว่า ธรรมดา จึง พิน พากษา ให้ ยก คำ
 พิน พากษา คำ ฎมณ ทล ปรวา จิน บุรี แต่ พ้อง ของ ใจ ฎเสีย ให้ ปล่อย ทั่ว จำ เหย ไป

โจทก์ ทูลเกล้าฯ ๑ ถวายฎีกา ถัดมาว่า ตามคำพยานโจทก์ควรฟังเป็นจริง
ว่า จำเลยได้ฆ่าเงินฉิมตายโดยมีเจตนาร้าย มาแต่แรก แต่ข้อที่จำเลย
มีบาดแผลนั้น ก็เพราะเงินฉิมกระทำในเวลาจับกุมเมื่อจำเลยหลบหนี โจท
ข้อ คำ ชัยคุญณ์ บาดแผล จำเลย เป็น พยาน ประ กอบ ด้วย

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระ รวชทาน ตรว จด ถิ่น นวน เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ข้อ
ที่ ขัยการ มณฑล ปราจีน โจร ส่ง คำ ชัยคุญณ์ บาด แผล ของ จำเลย มา พร้อ ม กับ
ฎีกา ขอ ให้ ฟัง เป็น พยาน ประ กอบ เข้า ถิ่น นวน ดัง นั้น ได้ ชื่อ ว่า มี คำ ขอ
พิศุญณ์ ค่อ พยาน จำเลย เพื่อ สบ ถ้าง ทำ ตาม ข้อ ค่อ ลัก คีต ของ จำเลย เสีย ตาม
มาตรา ๕๒ แห่ง พระ รวชบัญญัติ ถิ่น นวน พยาน คัด ๑๑๓) ข้อ นี้ เป็น ความ
สำคัญ มี ใช้ น้อย ใน กระบวน พิจารณา เพราะ ขาด ถึง แก่ จะ กบฏ เป็น กบฏ ตาย
ได้ ใน ท้อง สำนวน ท่าน มังคป ไว้ว ให้ คำต พิษ พิณ ฉนัย จง ถิ่น นวน ต้อง
แท้ แล้ว จึง สวรร อนุญาต คดี นี้ ได้ พิจารณา ที่ ศาล มณฑล ปราจีน โจร
จำเลย ทำ สม อั้ง สม ส้วน สิบ สิ้น กระบวน แล้ว พนักงาน ขัยการ มิ ได้ ขอ เขา
คำ ชัยคุญณ์ บาดแผล จำเลย นี้ มา พิศุญณ์ ค่อ พยาน จะ เป็น เพราะ เชื่อมั่น ใน คดี
ของ โจทก์ ว่า พอ แล้ว ก็ ดี ฎำ ด้วย ความ บก พร่อง พลาด พดิ่ง ก็ ดี จน ศาล
นั้น ได้ ฎีกา ขัด สิ้น เค็ด ขาด แล้ว ขึ้น ศาล ขุทธรณ พนักงาน ขัยการ ก็ มิ ได้ ทำ
อะไร ครั้น บัดนี้ ถึง ศาล ฎีกา มา ร้อง ขอ พิศุญณ์ ค่อ พยาน จำเลย แดง ๆ ไม่
ได้ มัดตง ว่า เหตุ ไร จึง ได้ ปลด ย ละเอียด มิ ได้ ขอ พิศุญณ์ ค่อ พยาน ใน เมื่ อ
ระหว่าง พิจารณา ที่ ศาล ต่าง กระทำ เช่น นี้ เห็น ด้วย เกล็ด ๑ ว่า ไม่ สม ควร
ไม่ ขอ ม ด้วย กระบวน พิจารณา ครั้น ข้าพระพุทธเจ้า จะ อนุญาต ให้ รับ เป็น

คำพิชัญต่อพยานฉบับนี้ ก็จะเป็นช่องให้เสียความยุติธรรมไป จึง
 บังคับว่าจรวบคำชันศูจนนี้ไม่ได้ให้ยกเสีย ส่วนการซึ่งนำหนักข้อเท็จ
 จริงแห่งมุตคติที่ศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ ปฎิษาตัดสิน มาตามอำนาจซึ่ง
 มีอยู่เฉพาะหน้าฉนั้น เห็นด้วยเกล้า ๆ ว่า ปฎิษา มาชอบแล้ว ในการ
 พิพากษาคดีอุกฉกรรจ์ ถึงแม้จะปล่อยผู้ผิดให้หลุดพ้นราชทัณฑ์ไปบ้าง
 คนหนึ่งสองคนก็ ยังดีเสียกว่าที่ ทรงราชทัณฑ์ โดยใช้หนทางอื่น ต่ำเขียง ไม่
 เทียงธรรมเป็นอันเชิง เขาไว้ด เขาเปรียบแก่สัตว์ผู้ยลา เพราะว่า พระธรรม
 ศาครพระราชกำหนดยอมเป็นที่ ฟังของประชา ราชทัณฑ์ไป

ซาไคยเหตุทั้งนี้ ข้าพระ พุทธเจ้า ขอพระราชทาน ให้ยกฎีกา ชัยการ โจท
 เสีย ให้คดีเป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ นั้นทุกประการ

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๑๓๖

กรมสวัสดิ

พระยภฤติกาอนุกรมกิจ

พระยานรเนติบัญญัติ

พระยาจักรปาณิศรคีตวิสุทธิ

อธิบดีทรงปฎิษา

คำพิพากษา ที่ ๕๙๐ พ.ศ. ๒๔๕๔

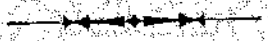
อิสระภาพ อำนาจฟ้อง

จำเลย เป็นผู้ใหญ่บ้าน พยายาม คน แจก เรือจ้างว่า ไม่ให้รับส่ง คน โดยส่วน ถ้า รับ จะ ต้อง จับ ดังนี้ เป็น ความผิด เข้า บท ๒๖๘ ฐาน กระทำให้ เสื่อมเสีย อิสระภาพ.

มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา โจทก์ อุตธรรม คำพิพากษา ศาล อุตธรรม ศาลหลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง สิงห์บุรี โจทก์
นายจ่ม ผู้ใหญ่บ้าน นายรัน จำเลย

โจทก์ ฟ้อง ต่อศาล เมืองสิงห์บุรี กล่าวว่า เมื่อ เดือน เมษายน ๒๔๕๔ จำเลย ทั้ง ๒ ได้เอา พระนาม หม่อมเจ้า นพมาศ ผู้ว่าราชการเมือง ออกประกาศแก่ คน แจก เรือจ้างว่า ไม่ให้รับส่ง คน โดยส่วน ถ้า รับ จะ ต้อง จับ ภายหลัง จำเลย ได้ จัด ให้ คน ของ จำเลย ออก แจก เรือจ้างรับ คน โดยส่วน ขอให้ ลงโทษ จำเลย ตาม กฎหมาย

จำเลย ให้ การ รับสารภาพ แต่ ชี้แจง ว่า จำเลย ออก ฉ้อฉล ด้วย ฤทธิเมฆ แต่ จำเลย ก็หา ได้ กระทำ การ จับกุม ไม่

ศาล เมือง สิงห์บุรี เห็น ว่า คดี เรื่อง นี้ ไม่ ต้อง สืบ พยาน เพราะ จำเลย ให้ การ รับสารภาพ แล้ว แต่ ความผิด ซึ่ง จำเลย กระทำลง ไป ครั้งนี้ ต้อง ด้วย กฎหมาย ดัชนี ณ อยุธยา มาตรา ๓๓๕-๓๓๖ ฐาน ใช้ อำนาจ แล ตำแหน่ง นำที่ ใน ทางทุจริต จึง พิพากษา ให้ จำคุก นาย จำเลย ๖ เดือน นายอื่น ๓ เดือน จำเลย อุทธรณ์ ต่อ ศาล มณฑล

ศาล มณฑล กรุงเก่า พิพากษา ให้ ยกฟ้อง ปล่อยตัว จำเลย ไป โดย กล่าว ว่า จำเลย ไม่ได้ ทำ ให้ ผู้อื่น เสียหาย แต่ จำเลย ก็มี ได้ มี เจตนา ร้าย ช่าง ไ

โจทก์ อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ เห็น ว่า ความผิด ของ จำเลย ต้อง ด้วย มาตรา ๒๐๘ ฐาน กระทำ ให้ เสียหาย เสีย ชื่อเสียง การ ที่ จำเลย ได้ กล่าว ห้าม นั้น ต้อง นับ ว่า เฉพาะ แก่คน เรือจ้าง คน เรือจ้าง ผู้ จะ ได้ รับ ความ เสียหาย ก็ มี ได้ มา ร้องทุกข์ ขอ มอ คดี ให้ แก่ เจ้าพนักงาน ว่า กล่าว เพราะ ฉะนั้น โจทก์ ไม่ มี อำนาจ ที่ จะ ร้อง คดี เรื่อง นี้ ซึ่ง เบน ความ ส่วนตัว ได้ จึง พิพากษา ยืน ตามคำ พิพากษา ศาล มณฑล กรุงเก่า

โจทก์ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

ข้าพระพุทธเจ้าได้ รับ พระราชทาน ตรวจ คดี เรื่องนี้ ตลอด แล้ว เห็น ด้วยเกล้า ฯ ว่า ความผิด ของ จำเลย ดัง ซึ่ง ศาล อุทธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ ยกชั้นปกครอง นั้น ขอ มอ ด้วย ทาง พิจารณา แล้ว เพราะ บท ๒๐๘ พัง ว่า มังอาจ ใช้ อาวุธ ชูเชิญ มิให้ กระทำ การใด ๆ ก็ดี แต่ บทนี้ ท่านว่า เบน คดี ส่วนตัว คือ เจ้าทุกข์ ชูเชิญ คือ คน แจว เรือจ้าง ทั้งหลายได้ มา ร้องเรียน จึง ให้

พนักงาน เขา ซิน ว่า คดี เรืองนี้ เจ้า ทักษ์ มิ ได้ ร้อง เวียน ต่อ เจ้าพนักงาน โดย
เพราะฉะนั้น เจ้าพนักงาน ก็ไม่มี อำนาจ ที่จะเก็บ เขาคดี ส่วนตัว ขึ้นมา ว่ากล่าวได้
ฮาดรีย เห็น จึง ขอ พระราชทาน พิพากษา ยืน ตามคำ พิพากษา ศาลอุทธรณ์
ข้าหลวง พิเศษ ให้ ยก ฎีกา โจท เสีย.

วันที่ ๒๗ มีนาคม ๑๓๑๐

กรมสวัสดิ
พระยาฤทธิการุณกรณกิจ
พระยาจักรปณิศร์คีตวิสุทธ
ดิทินเนอวเคอวเนอว

อธิบดีทรงปลุกษา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๒๑๕ พ.ศ. ๒๔๕๕

ทางเค็ร

คนที่ได้เคยเค็รในบ้านของผู้อื่นในฤดูฝนมาตั้ง ๑๐ ปี
นั้น ถ้าจะนำกระบือเข้ามาเค็รทำให้นอนที่ของเขาเสียหาย
มากจนแต่จะเจ้าของที่มีอำนาจปิดทางเสียไม่ให้เค็รต่อ
ไปได้

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรวจฎีกา โจทก์อุทธรณ์คำ
พิพากษาศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ

ในคดีระหว่าง ชนศักดิ์ โจทก์
ข้าแควเด็ก ข้าแควชาย จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้องต่อศาลเมืองกรุงเก่า ขอให้บังคับจำเลย รื้อคอก
กระบือ เปิดทางเค็รให้โจทก์ โดยกล่าวอ้างทางที่จำเลยทำคอกกระบือ
บัดนี้ โจทก์ได้เคยเค็รมากว่า ๑๐ ปีแล้ว ฯ

จำเลยทั้ง ๒ ให้การว่า เปรนทางในบ้นจำเลย โจทก์ไม่มีอำนาจ
ขอให้ศาลบังคับดังนั้น ฯ

ทางพิจารณาได้ ความว่า บ้าน จำเลย อยู่ ข้างหน้าบ้าน โจทก์ อยู่ ข้างใน ทาง
 ออก จากบ้าน โจทก์ ถึง ทาง หลวง ๒ ทาง ทาง หนึ่ง อยู่ ข้าง เหนือ ที่ เรียก ว่า
 ทาง กระบือ เป็น ทาง ใหญ่ อีก ทาง หนึ่ง อยู่ ข้าง ใต้ คือ ทาง ในบ้าน จำเลย
 โจทก์ เติร มา ลึก ๓๐ ปีเศษ ทาง ข้าง เหนือ นั้น ออก ถึง ทางหลวง ใต้ ใกล้
 กว่า ทาง ในบ้าน จำเลย แต่ ว่า ทาง นี้ ถ้า เป็น ถูก ฝน เติร ต่ำมาก หมอชย
 เพราะ เป็น ทางตื้น ลึก เป็น คอน ๆ แต่ มี คอ ตาม คำ พยาน ว่า ถ้า เติร เต็ม
 ริม ทาง ก็ พอส ไปได้ แต่ จะ ว่า ถึง ความ ลมย แต่ อ เติร ไม่ ง่าย เหมือน ทาง บ้าน
 จำเลย เพราะ ทาง บ้าน จำเลย กระบือ ไม่ ได้ เติร เหตุ ที่ จะ ให้ วิวาท กัน
 ก็ เพราะ โจทก์ จะ ขอ เอา กระบือ มา เติร ทาง ในบ้าน จำเลย ๆ เกรง ว่า ทาง จะ เสีย
 ไป เหมือน ทาง ข้าง เหนือ จึง ทำ คอก กระบือ กัน ปาก ซอง ทาง บ้าน โจทก์ ที่ จะ
 ออก มา บ้าน จำเลย นั้น เสีย ได้ ความ ดัง นั้น ศาล เมืองกรุงเก่า เห็น ว่า จำเลย ไม่
 มี อำนาจ ตั้ง คอก กระบือ ปิด ทาง ได้ เพราะ โจทก์ เคย เติร มา หลบ ปี แล้ว
 จึง พิพากษา ให้ จำเลย รั้ว คอก กระบือ แต่ เสีย ค่า ขรรมนิยมแทน โจทก์ ฯ

จำเลย อทธรณ์ ศาล มณฑล กรุงเก่า คัด ดิน ยืน ตาม ศาล เมือง

จำเลย อทธรณ์ คือ ศาล อทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ ๆ เห็น ว่า ไม่มี เหตุ ชัน
 ขอบ ขรรมนิยม โจทก์ จะ มา เติร ทาง ในบ้าน จำเลย เพราะ หน ทางที่ ใกล้ กว่า
 นั้น ก็ มี อยู่ ฯ

โจทก์ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา คัดค้าน คำ พิพากษา ศาล อทธรณ์ ข้างหลวง
 พิเศษ หลวง ปรกการ แต่ ว่า ที่ ลง เนื้อ เห็น ว่า เป็น ทาง ในบ้าน จำเลย นั้น ติด
 กับ จำนวน ฯ

ข้าพระพุทธเจ้า ได้พร้อม กัน ตรวจดู ส่วนงาน เรื่อง นี้ ตลอดจนแล้ว เห็น ด้วย
 เกณฑ์ ๑ ว่า ใน ส่วน ข้อเท็จจริง ที่ ว่า จะ เป็น ทาง ใน บ้าน จำเลย ฤๅ ไม่นั้น ไม่
 มี ที่ ดัง ลี้ย ทาง ตอน ข้าง ใต้ นั้น ปรากฏ ตาม คำ พยาน แล แผนที่ ว่า เป็น ทาง
 ใน ที่ บ้าน ของ จำเลย จริง แม้ โจท เอง ก็ ยอม รับ รอง ว่า แผนที่ ๑ ทำ มา นั้น
 ถูก ต้อง เห็น ด้วย เกณฑ์ ๒ ว่า คดี เรื่อง นี้ มี ปัญหา ว่า ทาง ตอน ข้าง เห็น
 นั้น โจท ใช้ เติร ได้ ฤๅ ไม่ ตาม คำ พยาน ว่า พอ เติร ได้ ไม่ เป็น การ ชัด
 ช่าง ที่ เดียว คดี เรื่อง นี้ จึง ไม่ เหมือ น กับ ฎีกา ที่ ๕๕๕ ปี ๑๓๐๐ ซึ่ง ศาล ฎีกา
 ได้ ตัด ลิน ไป แล้ว โดย เหตุ นี้ เห็น ด้วย เกณฑ์ ๑ ว่า จำเลย มี อรรถ ทำ กอก
 กรรม ชื่อ ของ จำเลย ได้ ศาล ขท ธรณ์ ข้าง หลวง พิเศษ ตัด ลิน คดี ขอบ แด้ว ขอ
 พระราช ทาน ฐิ ชาติ ให้ ยก ฎีกา โจท เติร ให้ โจท เสีย ค่า ขกรรม นิยม แทน จำเลย
 ฝ่าย เดียว แล ค่า ทนาย ความ รวม เป็น เงิน ๓๐๐ บาท ด้วย ๑

วันที่ ๒๘ มีนาคม ๑๓๐๐

กรมเสด็จ

พระยาจักรปรานีศรี คัด วิสุทธี

พระยา กฤติกานุกรณกิจ

พระยานรเนติบัญญัติ

มหิศร

ถินเนอ์เตอ์เนอ์

อธิบดีทรงปฤษา

01/10/2565